

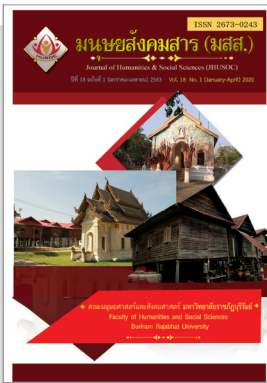

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน) 2563

ISSN 2673-0243

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

■ ชื่อเดิม	วารสารวิชาการ รมยสาร / ISSN 1686-0101
■ เจ้าของ	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
■ ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ	รศ.มาลินี จุโฑปะมา
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
■ กองบรรณาธิการ	<div> <div> <p>ศ.ดร.ประยงค์ แสนบุราณ</p> <p>ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง</p> <p>ศ.ดร.วัชรระ งามจิตรเจริญ</p> <p>รศ.ดร.ประสาธ หนองเฉลิม</p> <p>รศ.ดร.ชลวิทย์ เขียวจิตต์</p> <p>รศ.ดร.อัญชลี วรรณรักษ์</p> <p>รศ.ดร.สิงหนาท น้อมเนียน</p> <p>รศ.ดร.สารภี วรรณตรง</p> <p>รศ.ดร.สุภกรณ์ ภู่เจริญศิลป์</p> <p>รศ.ดร.โกวิทย์ พิมพวง</p> <p>ผศ.ดร.นวมินทร์ ประханันท์</p> <p>ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หลี่ เหมินเหลียง</p> <p>Prof. Dr. R. Michael Smith</p> </div> <div> <p>มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน</p> <p>มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย</p> <p>มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์</p> <p>มหาวิทยาลัยมหาสารคาม</p> <p>มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ</p> <p>มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี</p> <p>มหาวิทยาลัยมหิดล</p> <p>มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์</p> <p>มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์</p> <p>มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์</p> <p>มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์</p> <p>สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์</p> <p>Niagara University, U.S.A.</p> </div> </div>

มนุษยสังคมสาร (มสส.)

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน) 2563

ISSN 2673-0243

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Prof. Ni Ni Hlaing

Mandalay University of Distance

Education, Myanmar

Prof. Dr. Ted Yu-Chung Liu

National Pingtung University,

Republic of China (Taiwan)

Assoc. Prof. Dr. Irom Gambhir Singh

Manipur University, India

■ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลั่นกรองบทความประจำฉบับ

รศ.ดร.กตัญญู แก้วหานาม

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

รศ.ดร.ตัณญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รศ.ดร.เอกฉัตร จารุเมธีชน

วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์

รศ.ดร.ประสาธน์ เนื่องเฉลิม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รศ.ดร.ทิวิทย์ มณีโชติ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รศ.ดร.สมมาตร ผลเกิด

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

รศ.ดร.ประกาศิต สิริธีรติกุล

ผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์

ผศ.ดร.กานดากร เจริญกิตติวร

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผศ.ดร.นิมิตา หรุ่นเกษม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผศ.ดร.มณฑล จันทร์แจ่มใส

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผศ.ดร.สุทัศน์ วงศ์กระบาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผศ.ดร.ปฏิพันธ์ อุทยานกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผศ.ดร.ภิกษิต์ กัลยาณมิตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ในพระบรมราชูปถัมภ์

มนุษยสังคมสาร (มสส.)

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน) 2563

ISSN 2673-0243

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ผศ.ดร.เอมอร แสนภูวา
ผศ.ดร.ชลดา พงศ์พัฒนโยธิน
ผศ.ดร.ชินวัตร ประยูรรัตน์
รศ.มาลีนี จุโฑปะมา
รศ.ดร.ศิราณี จุโฑปะมา
รศ.ดร.ปรีชา ปาโนรัมย์
รศ.สมบัติ ประจวบสานต์
ผศ.ดร.สุริยา รักการศิลป์
ผศ.ดร.กิงแก้ว ปะดัดงโ
ผศ.ดร.นิรันดร์ กุลทนานันท์
ดร.สุธิกิติ์ ฝอดสูงเนิน
ดร.สมศักดิ์ พันธุ์ศิริ

■ บรรณาธิการ

ผศ.ดร.อักรพนธ์ เนื้อไม้หอม

■ รองบรรณาธิการ

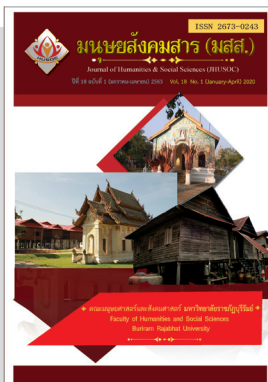
ผศ.ดร.คัมภีรภาพ อินทะนุ

ดร.สุธิกิติ์ ฝอดสูงเนิน

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มนุษยสังคมสาร (มสส.)

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน) 2563

ISSN 2673-0243

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อาจารย์ภูริศา วัชรนทรวงศ์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

■ ตรวจสอบภาษาอังกฤษ

Mr. David Frank Dittmar

■ เตรียมต้นฉบับและจัดทำรูปเล่ม

นางสาวจรัสรัตน์ อุ๋นรัมย์

■ ประชาสัมพันธ์

นายสุรพงศ์ กันธิด

■ กำหนดการพิมพ์เผยแพร่

ปีละ 3 ฉบับ (ม.ค.-เม.ย. / พ.ค.-ส.ค. / ก.ย.-ธ.ค.)

Journal of Humanities & Social Sciences (JHUSOC)

Vol. 18 No. 2 (January-April) 2020

ISSN 2673-0243

Faculty of Humanities and Social Sciences

■ **Former Name:** Rommayasan/ISSN 1686-0101

■ **Publisher**

Faculty of Humanities and Social Sciences

Buriram Rajabhat University

■ **Editorial Advisor**

Assoc. Prof. Malinee Chutopama

President of Buriram Rajabhat
University

■ **Editorial Board**

Prof. Dr. Prayong Saenburan

Mahamakut Buddhist University
Isan Campus

Prof. Dr. Bunthan Dokthaisong

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Prof. Dr. Watchara Ngamjitcharoen

Thammasat University

Assoc. Prof. Dr. Prasart Nuangchalem

Maharakham University

Assoc. Prof. Dr. Cholvit Jeanrajit

Srinakharinwirot University

Assoc. Prof. Dr. Anchalee Wannaruk

Suranaree University of Technology

Assoc. Prof. Dr. Singhanat Nomniam

Mahidol University

Assoc. Prof. Dr. Saraphi Wantrong

Surindra Rajabhat University

Assoc. Prof. Dr. Supakorn Phoocharoensil

Thammasat University

Assoc. Prof. Dr. Kowit Pimpuang

Kasetsart University

Asst. Prof. Dr. Nawamin Prachanant

Buriram Rajabhat University

Journal of Humanities & Social Sciences (JHUSOC)

Vol. 18 No. 2 (January-April) 2020

ISSN 2673-0243

Faculty of Humanities and Social Sciences

Asst. Prof. Dr. Li Renliang

National Institute of Development
Administration

Prof. Dr. R. Michael Smith

Niagara University, U.S.A.

Prof. Ni Ni Hlaing

Mandalay University of Distance
Education, Myanmar

Prof. Dr. Ted Yu-Chung Liu

National Pingtung University,
Republic of China (Taiwan)

Assoc. Prof. Dr. Irom Gambhir Singh

Manipur University, India

■ Peer Reviewers of the Issue

Assoc. Prof. Dr. Kathanyoo Kaewhanam

Kalasin University

Assoc. Prof. Dr. Sanya Kenaphoom

Rajabhat Mahasarakham University

Assoc. Prof. Dr. Ekkachat Jarumetheechon

Buriram Buddhist College
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Assoc. Prof. Dr. Prasart Nuangchalem

Mahasarakham University

Assoc. Prof. Dr. Thiwat Manichot

Phranakhon Rajabhat University

Assoc. Prof. Dr. Sommat Phonkoet

Specialist in History

Assoc. Prof. Dr. Pragasit Sitthitikul

Thammasat University

Asst. Prof. Dr. Kandaporn Jaroenkitboworn

Chulalongkorn University

Asst. Prof. Dr. Nitta Roonkaseam

Phranakhon Rajabhat University

Asst. Prof. Dr. Monton Janjamsai

Phranakhon Rajabhat University

Asst. Prof. Dr. Suthat Wongkrabakthawon

Rajabhat Maha sarakham University

Journal of Humanities & Social Sciences (JHUSOC)

Vol. 18 No. 2 (January-April) 2020

ISSN 2673-0243

Faculty of Humanities and Social Sciences

Asst. Prof. Dr. Patipan Utayanugol

Asst. Prof. Dr. Pisak Kalyanamithra

Asst. Prof. Dr. Emon Saenphuwa

Asst. Prof. Dr. Chollada Pongpattanayothin

Asst. Prof. Dr. Chinnawat Prayoonrat

Assoc. Prof. Malinee Chutopama

Assoc. Prof. Dr. Siranee Chutopama

Assoc. Prof. Dr. Preecha Panoram

Assoc. Prof. Sombat Prajongsant

Asst. Prof. Dr. Suriya Rakarnsin

Asst. Prof. Dr. Kingkaew Patitungkho

Asst. Prof. Dr. Niran Kulthanan

Dr. Sutheekit Fordsungnern

Dr. Somsak Pansiri

Chiang Rai Rajabhat University

Valaya Alongkorn Rajabhat University
under the Royal Patronage

Sisaket Rajabhat University

Bansomdejchaopraya Rajabhat University

Sripatum University Choburi Campus

Buriram Rajabhat University

Buriram Rajabhat University

Buriram Rajabhat University

Buriram Rajabhat University

Buriram Rajabhat University

Buriram Rajabhat University

Buriram Rajabhat University

Buriram Rajabhat University

Buriram Rajabhat University

■ Editor in Chief

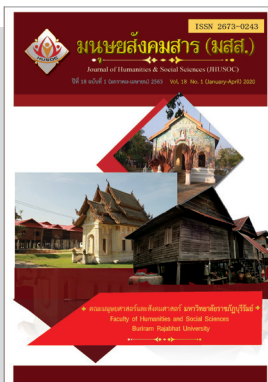
Asst. Prof. Dr. Akkarapon Nuemaihom

Faculty of Humanities and Social Sciences,
Buriram Rajabhat University

■ Deputy Editors

Asst. Prof. Dr. Khampheeraphab Intanoo

Faculty of Humanities and Social Sciences,
Buriram Rajabhat University

Journal of Humanities & Social Sciences (JHUSOC)

Vol. 18 No. 2 (January-April) 2020

ISSN 2673-0243

Faculty of Humanities and Social Sciences

Dr. Sutheekit Fodsungnern

Faculty of Humanities and Social
Sciences, Buriram Rajabhat University
Faculty of Humanities and Social
Sciences, Buriram Rajabhat University

Ms. Purisa Watcharenwong

■ English Editor

Mr. David Frank Dittmar

■ Manuscript Preparation and Journal Design

Miss Jaralrat Onram

■ Public Relations

Mr. Surapong Kuntud

■ Periodicity

Three issues per year (January-April, May-October, September-December)

มนุษยสังคมสาร (มสส.)

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน) 2563

ISSN 2673-0243

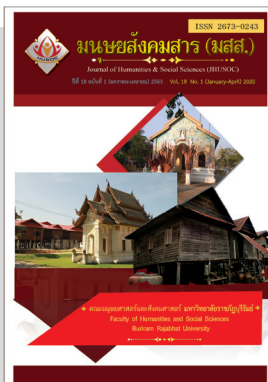
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มนุษยสังคมสารเป็นวารสารวิชาการของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มีกำหนดการพิมพ์เผยแพร่ปีละ 3 ฉบับคือ เดือนมกราคม–เมษายน เดือนพฤษภาคม–สิงหาคม และเดือนกันยายน–ธันวาคม มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ 논문วิจัยและองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่ได้จากงานวิจัยและงานวิชาการเกี่ยวกับ ภาษา ภาษาศาสตร์ วรรณคดี ปรัชญาและศาสนา ชาติพันธุ์ บรรณารักษ์และสารสนเทศศาสตร์ ดนตรีและนาฏศิลป์ ศิลปกรรม ประเพณีและวัฒนธรรม การท่องเที่ยว ประวัติศาสตร์ โบราณคดี มานุษยวิทยา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา จิตวิทยา การศึกษา และ เทคโนโลยี และนวัตกรรมการเรียนรู้

บทความทุกเรื่องในวารสารเล่มนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยสองท่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้สนับสนุนบทความนั้น (Double-blind peer review) ทั้งนี้ เพื่อให้บทความมีคุณภาพ และได้มาตรฐานทางวิชาการ บทความที่ส่งมาเพื่อขอรับการตีพิมพ์ในมนุษยสังคมสาร จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้สนับสนุนบทความจะต้องปฏิบัติตามระบบการอ้างอิงเอกสารและหลักเกณฑ์การเขียนบทความวิชาการและบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในมนุษยสังคมสารอย่างเคร่งครัด

ทัศนะและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความในมนุษยสังคมสารถือเป็นความรับผิดชอบของผู้สนับสนุนบทความนั้น และกองบรรณาธิการจะไม่รับผิดชอบในเนื้อหาหรือความถูกต้องของบทความที่ส่งมาเผยแพร่ทุกเรื่อง

Journal of Humanities & Social Sciences (JHUSOC)

Vol. 18 No. 2 (January-April) 2020

ISSN 2673-0243

Faculty of Humanities and Social Sciences

Journal of Humanities & Social Sciences (JHUSOC) is the academic journal of the Faculty of Humanities and Social Sciences, Buriram Rajabhat University. The journal is published three times a year: January-April, May-August and September-December. Its aim is to disseminate innovation and a new body of knowledge obtained from research academic and works, including the following areas: Language, Linguistics and Literature, Philosophy and Religion, Ethnic, Folklore, Library and Information Science, Music and Performance Arts, Fine and Applied Arts, Tradition and Culture, Tourism, History, Archaeology, Anthropology, Law, Politics, Public Administration, Economics, Sociology, Psychology, Education, and Technology and Learning Innovation.

All articles in this journal have been reviewed by at least two peer reviewers in the relevant fields. More importantly, the authors' and reviewers' identities are concealed from each other (Double-blind peer review) in order to have the articles with high quality and academic standards. The articles submitted for publication in Journal of Humanities & Social Sciences (JHUSOC) have not already been published elsewhere or are not under consideration by peer reviewers for publication in other journals. The authors must strictly comply with the reference system and the criteria for the publication of academic and research articles set by the journal.

The views and opinions expressed in the articles are the responsibility of the authors, and the editorial board is not responsible for the contents or accuracy of any articles.

บทบรรณาธิการ

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน) 2563

ISSN 2673-0243

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

“มนุษยสังคมสาร” ฉบับนี้เป็นปีที่ 18 ฉบับที่ 1 ประจำปี พ.ศ. 2563 ซึ่งยังคงยึดมั่นในหลักการเผยแพร่ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานสากลเหมือนเดิม ถึงแม้ว่าผลการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการรอบที่ 4 (พ.ศ. 2563-2567) โดยศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (ศูนย์ TCI) จะปรับ “มนุษยสังคมสาร” และวารสารอื่นๆ อีกราว 200 กว่าปก ให้อยู่ในวารสารกลุ่มที่ 2 ก็ตาม แต่ทางกองบรรณาธิการก็ยังคงเดินหน้าเผยแพร่ผลงานวิจัยให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์ พร้อมปฏิบัติตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของศูนย์ TCI เพื่อให้ “มนุษยสังคมสาร” มีความพร้อมในการเข้ารับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการในรอบต่อไป

“มนุษยสังคมสาร” ฉบับนี้ได้ตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย จำนวน 13 บทความ ที่อยู่กรอบเนื้อหาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ถือเป็นบทความด้านศิลปกรรม จำนวน 2 บทความ ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 4 บทความ ด้านเศรษฐศาสตร์ จำนวน 2 บทความ ด้านวรรณคดี จำนวน 1 บทความ ด้านภาษา จำนวน 1 บทความ และด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ จำนวน 3 บทความ และบทความทั้งหมดก็ได้เข้าสู่กระบวนการพิจารณาพิชญ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีองค์ความรู้และเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเนื้อหาของบทความ จำนวน 2 ท่าน ดังนั้น จึงทำให้มั่นใจได้ว่าทุกบทความมีคุณภาพและสามารถนำไปอ้างอิงทางวิชาการได้ ในส่วนภาพปกของวารสารฉบับนี้ได้นำมาจากบทความชื่อ “ฐานข้อมูลสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์” ที่สะท้อนถึงสถาปัตยกรรมอันเป็นเอกลักษณ์และโดดเด่นของจังหวัดบุรีรัมย์

กองบรรณาธิการ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้
กรุณาพิจารณาพิจารณาบทความให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาการ และขอเรียนเชิญชวน
นักวิจัย นักวิชาการ และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้ร่วมส่งผลงานวิจัยหรือผลงาน
วิชาการเพื่อไปตีพิมพ์เผยแพร่ใน “มนุษยสังคมสาร” ซึ่งทางกองบรรณาธิการวารสารมี
ความยินดีที่จะส่งต่อองค์ความรู้ที่ค้นพบจากทุกบทความไปสู่สังคมในวงกว้างต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครพนธ์ เนื้อไม้หอม

บรรณาธิการ

สารบัญ

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน) 2563

ISSN 2673-0243

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

หน้า

ฐานข้อมูลสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์
The Vernacular Architecture Database in Buriram Province
สมบัติ ประจัญสานต์ / วิสาข์ เฟ่งเวียง / ปิยชนม์ สังข์ศักดิ์ดา
Sombat Prajongsant / Visar Fengveang / Piyachon Sangsakda	1
การออกแบบภาพสื่อทางทัศนในพื้นที่จีโอพาร์คโคราช
สะท้อนพลวัตภูมิศาสตร์บรรพกาล
Information Graphic Design of Khorat Geopark as the Reflection of
Paleogeography Demonstration
จิรายุท ประเสริฐศรี / สุชาติ เกาทอง / อติเทพ แจ่มนาลาว
Jirayut Prasertsri / Suchart Taothong / Atitthep Chaetnalao	25
การศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
ของผู้บริหารระดับต้น มหาวิทยาลัยราชภัฏ
A Needs Assessment Study for Transformational Leadership Enhancement
of the First-Line Administrators in Rajabhat University
กวิศ มิสดีย์ / พชรวิทย์ จันทร์ศิริศิริ / โกวิพัฒน์ เทศบุตร
Pawat Misdee / Pacharawit Chansirisira / Kowat Tesaputa	51
The Strengthening Guideline of the Youth's Democratic Citizenship
of the Youth in Surin Province
Poorit Poomipratate / Trichada Sukkasem / Sarapee Wantrong	69

สารบัญ

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน) 2563

ISSN 2673-0243

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

หน้า

- แนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่าง
ยั่งยืนของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอลำปำ จ.พิจิตร** 91
มหาสารคาม

**Participatory Management Approaches for Sustainable Community Economy
Development of Baan Pho Chai Mushroom Growing Group, Pho Chai Sub-district,
Wapi Pathum District, Maha Sarakham Province**

สุพัตรา รักการศิลป์ / ผกามาศ บุตรสาดี / เอมอร แสงวโรตม์ /

แก้วมณี อุทธิรัมย์ / อุดมพงษ์ เกศศรีพงษ์ศา / อัญญา มธุรมธา

Supatra Rakarnsin / Pakamat Butsalee / Em-on Sawaengwarot /

Kaewmanee Utiram / Udompong Ketsripongsa / Anya Mathuramaytha

- การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่
ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร** 111

**Good Governance and Functional Achievement of Village
and Sub-district Headmen in Sakon Nakhon Province**

ชาติชัย อุดมกิจมงคล

Chardchai Udomkijmongkol

- นโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้** 127

Policy on Supply Chain Management of Thungkularonghai Jasmine Rice

ธนพัฒน์ จงมีสุข / สันญา เคนาภูมิ / เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร

Thanapat Jongmeesuk / Sanya Kenaphoom / Saovalak Kosonkittiamporn

สารบัญ

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน) 2563

ISSN 2673-0243

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

หน้า

- อนาคตภาพการบริหารองค์การธุรกิจสินเชื่อบริการรถยนต์
พ.ศ. 2562 - 2572 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 147

Scenario of Auto Leasing Business Management in

Northeastern Thailand from 2019 to 2029

ปริญ พิมพ์กัลด / ประภาพร บุญปลอด / วสันต์ กากแก้ว

Prin Pimklad / Prapaporn Boonplord / Vasanchai Kakkeaw

- โครงสร้างของชื่อละครโทรทัศน์ไทย 165

The Syntactic Structure of Thai TV Drama Titles

กิติมา อินทรมพรรย์

Kitima Indrambarya

- Semantic Change of the Word /khraj2/ ‘to love, to like’ in Thai 191

Arpond Iamsa-ard / Methawee Yuttapongtada / Kowit Pimpuang

- การเผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุ
โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 215

Knowledge Dissemination to Improve the Quality of Life for the Elderly

by Using Information Technology

ทิพวัลย์ แสนคำ / สกรณ บุษบง / ณัฐพล แสนคำ

Thippawan Saenkham / Zagon Bussabong / Nuttapol Saenkham

สารบัญ

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน) 2563

ISSN 2673-0243

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

หน้า

**An Investigation of EFL Students' Perspectives on Using Digital Storytelling
to Enhance Self-Directed Learning: A Case Study of EFL Thai Learners** 231

Sutthinee Ponhan / Darinthorn Inthapthim/ Phanintra Teeranon

**The Study of Self-Directed Learning among Generation Z:
A Case Study at Naresuan University International College** 247

จตุรพร จันทรางศุ

Jaturaporn Juntarangsue

ฐานข้อมูลสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์

The Vernacular Architecture Database in Buriram Province

สมบัติ ประจัญสานต์¹ / วิสาข์ แฝงเวียง² / ปิยชนม์ สังข์ศักดิ์³

Sombat Prajonsant / Visar Fengveang / Piyachon Sangsakda

^{1,2,3} อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Received: October 25, 2019

Revised: April 21, 2020

Accepted: April 25, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่มีคุณค่าในชุมชนท้องถิ่น จำนวน 169 ชุมชน ในจังหวัดบุรีรัมย์ และจัดทำฐานข้อมูลสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น วิธีการดำเนินการวิจัยได้ทำการสำรวจภาคสนามประกอบ การสัมภาษณ์เจ้าของอาคารหรือผู้ดูแลอาคารแล้ว นำมาจัดทำฐานข้อมูลและประมวลผล ผลการสำรวจได้ข้อมูลสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น และภาพถ่ายจำนวน 532 หลัง ที่ตั้งอยู่ใน 21 อำเภอ นำมาจัดทำเป็นฐานข้อมูลชื่อ Buriram Vernacular Architecture Database: Buriram VAD โดยเข้าถึงออนไลน์ที่ <http://cul.bru.ac.th/vad/> ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย คือ ควรมีการดำเนินการวิจัยอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มจำนวนข้อมูล ติดตามสภาพของอาคารในฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน และสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ควรสนับสนุนผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยให้พัฒนาฐานข้อมูลให้เป็นรูปธรรม และควรประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูลนี้สู่กลุ่มนักวิชาการและนักท่องเที่ยวตลอดถึงผู้สนใจทั่วไป

คำสำคัญ: ฐานข้อมูล, สถาปัตยกรรม, พื้นถิ่น, บุรีรัมย์

Abstract

The research objectives were to survey the Vernacular architectures in 169 communities in Buriram province and to develop the vernacular architectural database. The research methodology has conducted by field survey and interview with the building owner or the building administrator. These were used to bring to create database and processing. The results from the survey showed data of 532 buildings in 21 sub-districts and photos, then the Buriram Vernacular Architecture Database: Buriram VAD was developed and can be accessed online at <http://cul.bru.ac.th/vad/>. The suggestions for further research is that the research must be conducted continuously for increasing data and following up on the update database of the buildings. The Arts and Cultural Center of Buriram Rajabhat University should support research users in developing the concrete database. Moreover, the obtained database should publicized to academics, tourists, and general interested people.

Keywords: database, architecture, vernacular, Buriram

บทนำ

จังหวัดบุรีรัมย์เป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง หรือเขตอีสานใต้ ในอดีตจากหลักฐานทางโบราณคดี และภาพถ่ายทางอากาศชุมชนโบราณที่มีลักษณะคูน้ำคันดินรูปวงกลม หรือวงรีล้อมรอบ จำนวน 143 แห่ง จากที่พบในภาคอีสานจำนวนทั้งสิ้น 715 แห่ง (The Conservation of Local Environment and Arts in Buriram Province, 1990: 57) รวมถึงสถาปัตยกรรมปราสาทขอมที่พบในขณะนี้จำนวน 69 แห่ง (Pholkerd, 2008: 68) ที่ตั้งกระจายตัวในพื้นที่ รวมถึงการพบเตาเผาเครื่องเคลือบที่บ้านกรวดที่ส่งไปจำหน่ายยังแหล่งโบราณคดีที่ร่วมสมัยกัน เช่น เมือง

สุโขทัย เมืองลพบุรี เมืองสิงห์ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นต้น (Tanapatpornchai, 2008: 56) จากหลักฐานดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการเข้าอยู่อาศัยอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่สมัยสาคิดตอนปลายเป็นต้นมา หรือประมาณ 3,000 ปีมาแล้ว จนเป็นที่ตั้งอาณาจักรอันยิ่งใหญ่ รุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยทวารวดี (พุทธศตวรรษที่ 12-16) โดยอ้างถึงผลการศึกษาของทิวาศุภจรรยา และคณะ ซึ่งระบุที่ตั้งของชุมชนโบราณในยุคทวารวดีที่มีลักษณะคูน้ำคันดินรูปวงกลมหรือวงรีล้อมรอบ ซึ่งปัจจุบันอยู่ในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 143 ชุมชน (Worrakamwichail, 1998: 27-35) หลังพุทธศตวรรษที่ 18 เริ่มเสื่อมอำนาจลง เมืองบุรีรัมย์ไม่ปรากฏในเอกสารประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาและธนบุรี มีปรากฏเฉพาะชื่อเมืองอื่น ซึ่งปัจจุบันเป็นอำเภอในจังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ เมืองนางรอง เมืองพุทไธสง และเมืองดง (อำเภอประโคนชัย) ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2476 ขึ้น ได้ยุบมณฑลนครราชสีมาจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคออกเป็นจังหวัด และอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จึงมีฐานะเป็นจังหวัดบุรีรัมย์ จากการที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรทำให้มีการขยายตัวของชุมชน ซึ่งในปัจจุบันจังหวัดบุรีรัมย์แบ่งการปกครองเป็น 23 อำเภอ 188 ตำบล 2,546 หมู่บ้าน มีการจับจองที่ดินทำกินโดยอพยพ เคลื่อนย้าย และตั้งถิ่นฐานเป็นชุมชนขึ้นใหม่ซ้อนทับเมืองโบราณ (Worrakamwichail, 1998: 5) และสร้างเรือนที่พักอาศัย และอาคารอื่นเป็นงานสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเป็นสิ่งก่อสร้าง หมายรวมถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น ในแต่ละท้องถิ่นที่มีลักษณะแตกต่างกันเพื่อสนองความต้องการ เงื่อนไข ปัจจัยของชุมชนนั้น จนกลายเป็นรูปแบบเฉพาะท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม สังคมเป็นแบบแผนภูมิปัญญาที่สื่อความหมายแสดงเอกลักษณ์ ซึ่งสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ได้แก่ อาคารพักอาศัย อาคารสำหรับประกอบอาชีพ อาคารทางศาสนาหรือศาสนการ และอาคารสาธารณะอื่นในชุมชน โดยมีจุดสำคัญคือการมุ่งเน้นประโยชน์ใช้สอยมากกว่าความงาม เนื่องจาก

สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเป็นผลิตผลทางวัฒนธรรมที่ชนแต่ละถิ่นฐานสร้างขึ้นเพื่อเอาชนะธรรมชาติ และอยู่กับธรรมชาติ ทำให้การศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นไม่สามารถศึกษาที่ตัวสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอย่างเดียว แต่ต้องศึกษาบริบทแวดล้อมสถาปัตยกรรมทั้งด้านประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐาน ภูมิศาสตร์ สังคมวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ เพื่อสร้างความเข้าใจถึงการก่อรูป และความเปลี่ยนแปลงของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นนั้น ดังนั้น การศึกษาสถานภาพการศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาบริบทแวดล้อมสถาปัตยกรรมด้วย แต่จากการศึกษาผลงานวิชาการด้านสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์ที่มีการเผยแพร่ตั้งแต่ พ.ศ. 2533-2561 จำนวน 20 รายการ ประกอบด้วย หนังสือวิชาการ รายงานการวิจัย บทความ รายงานสืบเนื่องจากการประชุม และวิทยานิพนธ์ ซึ่งยังมีจำนวนจำกัด ส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการในพื้นที่ โดยมีเนื้อหาสาระในประเด็น 3 ประเด็นหลัก คือ การก่อรูปของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น การอนุรักษ์ และเทคโนโลยีอาคาร (Prajonsant, Feangviang & Sungsakda, 2018: 576) พบการศึกษาเชิงสำรวจที่สำคัญของ The Conservation of Local Environment and Arts in Buriram Province (1990: 1-55) ที่ทำการศึกษาสถาปัตยกรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ในประเด็นที่ตั้ง และลักษณะทางสถาปัตยกรรมโดยสังเขป ประกอบการบันทึกภาพถ่าย แบ่งเป็นบ้านพักอาศัย จำนวน 7 หลัง และศาสนาคาร จำนวน 12 หลัง ใน 8 อำเภอ การสำรวจดังกล่าวอาจมีข้อจำกัดทำให้การสำรวจไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 23 อำเภอของจังหวัดบุรีรัมย์ จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องสำรวจภาคสนามเพื่อให้สามารถระบุได้ว่าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่มีคุณค่ายังคงดำรงอยู่ในพื้นที่ชุมชนใดในจังหวัดบุรีรัมย์ การจัดทำฐานข้อมูลสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นจึงเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาสถาปัตยกรรมซึ่งเป็นผลิตผลทางวัฒนธรรมที่สร้างความภาคภูมิใจให้กับคนในชุมชน อาจเอื้อประโยชน์ต่อการเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่มีคุณค่าในชุมชนของจังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อจัดทำฐานข้อมูลสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. งานวิจัยนี้มีขอบเขตระยะเวลาการวิจัยตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2560 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2561 รวมเป็นเวลา 9 เดือน ในการสำรวจภาคสนามเพื่อค้นหาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่มีคุณค่า และศึกษาประวัติความเป็นมาของอาคาร ประกอบด้วยประวัติการสร้าง ประวัติการบูรณะ การใช้สอยในอดีต การใช้สอยในปัจจุบัน สภาพของอาคาร ความชำรุดเสียหายของอาคารโดยการสัมภาษณ์จากเจ้าของ หรือผู้ดูแลอาคาร จึงขอบเขตการศึกษาด้านพื้นที่ศึกษาจากจำนวน 143 ชุมชนในทำเนียบชุมชนโบราณในจังหวัดบุรีรัมย์ ตามการศึกษาของทิวา ศุภจรรยา (cited in Worrakamwichail, 1998: 27-35) ซึ่งเป็นเมืองโบราณในสมัยทวารวดี ซึ่งเกิดการตั้งถิ่นฐานซ้อนทับหลายยุคสมัยจนกระทั่งปัจจุบัน โดยตั้งสมมุติฐานว่าชุมชนโบราณเหล่านั้นมีผู้คนการตั้งถิ่นฐานในปัจจุบัน และมีสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นดำรงอยู่ รวมกับรายชื่อของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์ที่ปรากฏจาก เอกสาร หนังสือ วิชาการ รายงานการวิจัย บทความ รายงานสืบเนื่องจากการประชุม และวิทยานิพนธ์ที่มีการเผยแพร่ตั้งแต่ พ.ศ. 2533-2561 จำนวน 20 รายการ ซึ่งมีที่ตั้งในจำนวน 26 ชุมชน ทำให้ขอบเขตของการสำรวจจำนวนทั้งสิ้น 169 ชุมชน จากนั้น ได้ชี้แจงเกณฑ์ของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่มีคุณค่า ให้กับผู้นำชุมชน หรือผู้อาวุโสของชุมชนเพื่อให้ระบุเป้าหมายอาคาร จากนั้นคณะผู้วิจัยเดินทางไปยังที่ตั้งของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเพื่อพิจารณาลักษณะทางสถาปัตยกรรมของอาคาร โดยอ้างอิงเกณฑ์ของคณะกรรมการดำเนินโครงการจัดทำทะเบียนอาคารควรค่าแก่การอนุรักษ์ของ Association of Siamese Architects under Royal Patronage (2004) เป็นแนวทางในการคัดกรอง

และระบุนุอาคารเป้าหมาย เนื่องจากเป็นเกณฑ์ได้รับการยอมรับในองค์กรวิชาชีพ สถาปัตยกรรม และมีข้อกำหนดในการคัดกรองอาคารไว้อย่างชัดเจน เกณฑ์ดังกล่าวครอบคลุมอาคารทุกลักษณะและคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) อาคารที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป
- 2) อาคารที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมและศิลปกรรม
- 3) อาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์หรือโบราณคดีหรือสังคมโดยรวม
- 4) อาคารที่มีความเสี่ยงต่อการเสื่อมสภาพ ทั้งปัจจัยทางธรรมชาติหรือโดยมนุษย์

แต่การวิจัยครั้งนี้ไม่ศึกษาโบราณสถาน ปราสาทขอม ศาสนสถานขอม คูน้ำ คันดิน เมืองโบราณ เตาเผาโบราณ ฯลฯ เนื่องจากกรมศิลปากรได้จัดทำทำเนียบไว้แล้ว ซึ่งก่อนเข้าสำรวจอาคารจะต้องได้รับคำยินยอมจากเจ้าของอาคารจึงเริ่มการสำรวจ และสัมภาษณ์

2. สำรวจลักษณะทางกายภาพของอาคาร โดยใช้แบบสำรวจประกอบการวัด ขนาดอาคารโดยสังเขปพร้อมการบันทึกภาพอาคาร

3. จัดทำฐานข้อมูลสถาปัตยกรรมพื้นที่อื่นที่มีคุณค่าในจังหวัดบุรีรัมย์พัฒนาด้วยภาษา HTML, PHP, CSS, SQL และ JavaScript ร่วมกับ คลังโปรแกรม jQuery บน Bootstrap ฐานข้อมูลใช้ตัวจัดการฐานข้อมูล MySQL และตัวโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้เขียนเว็บเพจ คือ Visual Studio Code ให้สามารถเผยแพร่ออนไลน์ได้ทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ และสมาร์ตโฟน เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงฐานข้อมูล

ผลการวิจัย

จากการศึกษาทำเนียบรายชื่อเมืองโบราณยุคทวารวดีในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่ามีจำนวน 143 ชุมชน กระจายตัวใน 21 อำเภอในปัจจุบันของจังหวัดบุรีรัมย์ ยกเว้นอำเภอโนนสุวรรณ ซึ่งเป็นอำเภอที่แยกจากอำเภอหนองกี่ และอำเภอโนนดินแดง

ซึ่งเป็นอำเภอที่แยกจากปะคำ ไม่พบว่าเป็นเมืองโบราณ ดังตารางที่ 1 เรียงลำดับจากที่ตั้งอำเภอจากตอนบนของจังหวัดไปหาตอนล่างของจังหวัด ซึ่งผู้วิจัยใช้ชุมชนโบราณ 143 ชุมชนตามพิกัดที่ตั้งเป็นขอบเขตในการสำรวจสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในการวิจัยครั้งนี้

ตารางที่ 1

จำนวนชุมชนโบราณในจังหวัดบุรีรัมย์จำแนกตามแต่ละอำเภอในปัจจุบัน

ที่	ชื่ออำเภอ	จำนวน (ชุมชน)	ที่	ชื่ออำเภอ	จำนวน (ชุมชน)
1	นาโพธิ์	3	12	หนองหงส์	10
2	บ้านใหม่ไชยพจน์	2	13	ชำนิ	3
3	พุทไธสง	9	14	หนองกี่	2
4	คูเมือง	11	15	นางรอง	9
5	แคนดง	8	16	เฉลิมพระเกียรติ	2
6	บ้านด่าน	5	17	ประโคนชัย	17
7	สตึก	10	18	พลับพลาชัย	2
8	ลำปลายมาศ	20	19	โนนสุวรรณ	-
9	เมืองบุรีรัมย์	16	20	ปะคำ	1
10	ห้วยราช	4	21	โนนดินแดง	-
11	กระสัง	7	22	ละหานทราย	1
			23	บ้านกรวด	1
รวม					143

ในการสำรวจสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่มีคุณค่าในชุมชนท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ สามารถรายงานผลการสำรวจ พบว่าใน 143 ชุมชนโบราณสมัยทวารวดีในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ ตามพิกัดที่ตั้งดังเอกสารนั้น ดังนี้

1. มีการตั้งถิ่นเป็นหมู่บ้าน จำนวน 138 ชุมชน คิดเป็น ร้อยละ 97

2. ไม่พบหมู่บ้านตามทำเนียบรายชื่อ หรือพิกัดที่ตั้ง (Worrakamwichail, 1998: 27-35) โดยใช้การค้นหาตามพิกัดกูเกิ้ล แมป (Google Map) จำนวน 5 ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 3 คือ

2.1 บ้านหนองเมือง ตำบลบ้านแพ อำเภอกุเมือง

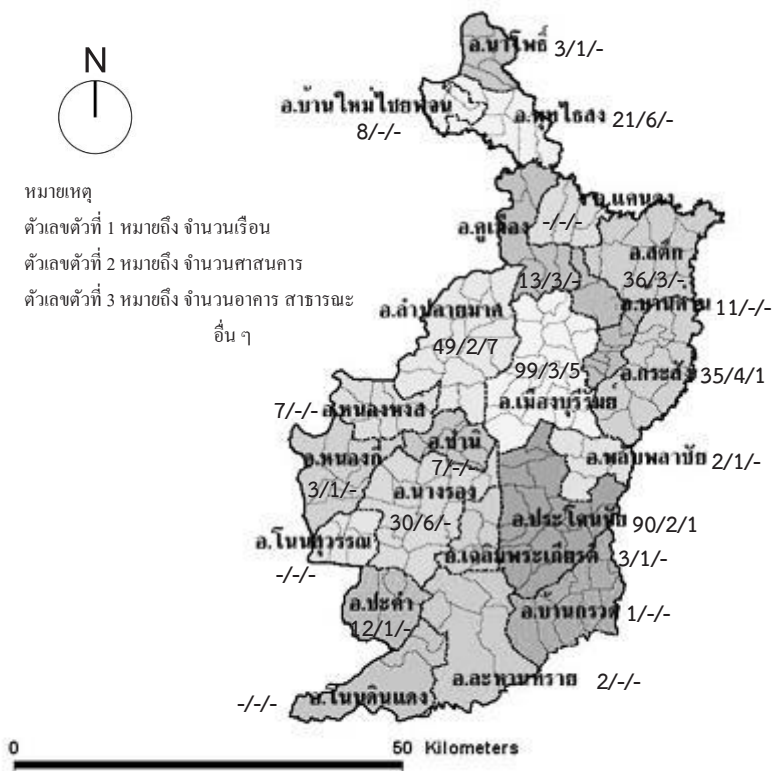
2.2 บ้านดอนเมืองแร้ง ตำบลบ้านจาน อำเภอกุพทุไธสง จากการสอบถามชุมชนระบุว่า เป็นป่าช้า แต่การค้นหาพบสภาพเป็นทุ่งนา

2.3 บ้านหนองกันดง ตำบลแคนดง อำเภอกันดง แต่การค้นหาพบสภาพเป็นทุ่งนา

2.4 อยู่ใกล้บ้านฝ้าย ตำบลไทยสามัคคี อำเภอหนองหงส์ แต่การค้นหาพบสภาพเป็นทุ่งนา

2.5 ไม่มีชื่อ ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ แต่การค้นหาพบสภาพเป็นทุ่งนา

จากการสำรวจ 143 ชุมชน โบราณสมัยทวารวดีในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ รวมกับรายชื่อของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์ที่ปรากฏจากเอกสารฯ ที่มีการเผยแพร่ตั้งแต่ พ.ศ. 2533-2561 จำนวน 20 รายการ ซึ่งมีที่ตั้งในจำนวน 26 ชุมชน ทำให้ขอบเขตของการสำรวจจำนวนทั้งสิ้น 169 ชุมชน ได้ข้อมูลสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นจำนวน 532 หลัง ใน 21 อำเภอ ตามทำเนียบรายชื่อในฐานข้อมูล แสดงเป็นภาพแผนที่ จังหวัดบุรีรัมย์แสดงจำนวนสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่พบในแต่ละอำเภอ ดังภาพที่ 1 และรายละเอียดดังตารางที่ 2

ภาพที่ 1: แผนที่จังหวัดบุรีรัมย์แสดงจำนวนสถานบริการสาธารณสุข

ตารางที่ 2

จำนวนสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์จำแนกตามแต่ละอำเภอไปปัจจุบัน

ที่	ชื่ออำเภอ	จำนวน เรือน (หลัง)	จำนวน ศาสนาคาร (หลัง)	จำนวนอาคาร สาธารณะ (หลัง)	รวมจำนวน (หลัง)
1	นาโพธิ์	3	1	-	4
2	บ้านใหม่ไชยพจน์	8	-	-	8
3	พุทไธสง	21	6	-	27
4	คูเมือง	13	3	-	16
5	แคนดง	-	-	-	-
6	บ้านด่าน	11	-	-	11
7	สตึก	36	3	-	39
8	ลำปลายมาศ	49	2	7	58
9	เมืองบุรีรัมย์	99	3	5	107
10	ห้วยราช	47	1	4	52
11	กระสัง	35	4	1	40
12	หนองหงส์	7	-	-	7
13	ชำนิ	7	-	-	7
14	หนองกี่	3	1	-	4
15	นางรอง	30	6	-	36
16	เฉลิมพระเกียรติ	3	1	-	4
17	ประโคนชัย	90	2	1	93
18	พลับพลาชัย	2	1	-	3
19	โนนสุวรรณ	-	-	-	-
20	ปะคำ	12	1	-	13
21	โนนดินแดง	-	-	-	-
22	ละหานทราย	2	-	-	2
23	บ้านกรวด	1	-	-	1
	รวม	479	35	18	532

จากตารางที่ 2 ในการสำรวจภาคสนามไม่พบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นตามเกณฑ์ที่อำเภอแคนดง และอำเภอโนนสุวรรณ อำเภอที่พบมากที่สุด คือ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ ประโคนชัย ลำปลายมาศ นางรอง และพุทไธสง ตามลำดับ ซึ่งในการศึกษาคครั้งนี้ได้ข้อสรุปผลการวิจัยที่สำคัญ ดังนี้

1. เมืองเก่าที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ตั้งแต่ช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ พบความหนาแน่นของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น จากฐานข้อมูลสามารถลำดับ ได้แก่ เมืองนางรอง เมืองตลุง (อำเภอประโคนชัย) เมืองพุทไธสง นอกจากนี้ มีห้องแถวไม้ในเมืองที่เจริญเติบโต เนื่องจากเส้นทางรถไฟสายกรุงเทพฯ-อุบลราชธานี เช่น เมืองลำปลายมาศ บ้านแสงพัน (อำเภอลำปลายมาศ) บ้านกระสัง (อำเภอกระสัง) ส่วนบ้านเรือนพื้นถิ่นยังคงอยู่หนาแน่นที่บ้านสนวน (อำเภอห้วยราช) บ้านสวายจิก (อำเภอเมือง) บ้านปังกู (อำเภอประโคนชัย) ซึ่งเป็นชุมชนรอบนอกของเมืองใหญ่ซึ่งในปัจจุบันยังมีสภาพเป็นเมืองชนบท เป็นต้น

2. เมืองที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มต่อการคงอยู่ของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น เช่น เมืองบุรีรัมย์ แต่เดิมมีตึกดิน จำนวน 8 แห่ง ในปัจจุบันคงเหลือ จำนวน 2 แห่ง และอาคารห้องแถวไม้ริมถนนสุนทรเทพ หรือตลาด 30 ห้อง ในปัจจุบันเจ้าของอาคารมีการรื้อถอน และสร้างอาคารด้วยรูปแบบใหม่

3. โครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของภาครัฐมีผลต่อกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของเมืองและการคงอยู่ของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ได้แก่ เส้นทางรถไฟสายกรุงเทพฯ-อุบลราชธานี ที่เปิดการเดินรถที่สถานีบุรีรัมย์ เมื่อปี พ.ศ. 2468 ส่งผลต่อการเกิดเมืองตามเส้นทางรถไฟ เช่น ลำปลายมาศ แสงพัน (อำเภอลำปลายมาศ) ห้วยราช (อำเภอห้วยราช) กระสัง (อำเภอกระสัง) ทำให้เกิดการขนส่ง การค้า เกิดย่านการค้า ตลาดห้องแถวไม้ แต่เมื่อมีโครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางบกที่เชื่อมโยงเมืองสู่เมืองพื้นที่ตลาดตามเส้นทางรถไฟจึงไม่เป็นที่นิยม โดยเฉพาะเมืองที่ใกล้กับเมืองใหญ่ เช่น แสงพัน (อำเภอลำปลายมาศ) ห้วยราช (อำเภอห้วยราช) ทำให้ห้องแถวส่วนใหญ่

ปิดร้าง ไม่ได้ใช้ประโยชน์ หรือโครงการรถไฟทางคู่จิระ-อุบลราชธานี ตามแผนงบประมาณปี พ.ศ. 2560 (Korat Star up, 2016) ขอมส่งผลกระทบต่อการคงอยู่อาคารสถานีรถไฟ บ้านพักพนักงานการรถไฟ หรืออาคารพื้นถิ่นที่อยู่ในพื้นที่ของโครงการตลอดเส้นทางรถไฟ

4. การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นต้องอาศัยระบบและกลไกบริหารจัดการโดยไม่ปล่อยเป็นภาระของเจ้าของอาคารแต่ฝ่ายเดียว เช่น เรือนพื้นถิ่นที่มีคุณค่าบางหลังอยู่ในความครอบครองของเจ้าของบ้านที่เป็นผู้มั่งรายน้อย หรือผู้สูงอายุที่ถึงแม้จะตระหนักถึงคุณค่าของอาคาร แต่ไม่สามารถดำเนินการดูแลรักษา ซ่อมแซมให้คงสภาพ ยังต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐ หรืออาคารบางหลังมีศักยภาพทางการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ แต่เจ้าของอาคารเป็นผู้มีฐานะ และปิดอาคารไว้ไม่ได้ทำประโยชน์ เช่น ห้องแถวไม้ตลาดหัวยราช เป็นต้น

5. สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ประเภทศาสนาคาร ได้แก่ อุโบสถ วิหาร หอระฆัง กำลังจะหมดไป จากการสำรวจพบการอนุรักษ์อาคาร เช่น อุโบสถวัดท่าเรียบ อำเภอ นาโพธิ์ อุโบสถวัดบรมกคณา อำเภอพุทไธสง อุโบสถวัดหลักศิลา อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ อุโบสถวัดหนองบัวเจ้าป่า ซึ่งทั้งหมดได้รับคำแนะนำตามหลักวิชาการจากเจ้าหน้าที่กรมศิลปากร แต่พบอุโบสถอีกจำนวนมากที่ชุมชนซ่อมแซม เสริมแต่งจนทำลายความแท้ เช่น อุโบสถวัดสมศรี อำเภอนาโพธิ์ อุโบสถวัดบ้านดุนน้อย อำเภอกูเมือง หรือปล่อยให้อาคารเสื่อมสภาพไปตามกาลเวลา เช่น อุโบสถวัดสระแก อำเภอพุทไธสง อุโบสถวัดโพธิ์ชัย อำเภอปะคำ อุโบสถวัดเขื่อนคงคา อำเภอลำปลายมาศ เป็นต้น

6. ชุมชนที่มีเรือนพื้นถิ่นหนาแน่น และเป็นอาคารมีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม ได้แก่ บ้านสวนใน-บ้านสวนนอก อำเภอหัวยราช บ้านสวายจิก อำเภอเมือง บ้านบึงภู อำเภอประโคนชัย ส่วนอุโบสถพื้นถิ่นมีหนาแน่นที่อำเภอนางรอง อำเภอประโคนชัย อำเภอพุทไธสง-บ้านใหม่ไชยพจน์-นาโพธิ์ มีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็น

แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งการพัฒนาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว นอกเหนือจากคุณค่าของสถาปัตยกรรมแล้ว ยังต้องอาศัยปัจจัยเกี่ยวพันอื่น เช่น กิจกรรมการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก ทำเลที่ตั้ง การเข้าถึง การเชื่อมโยง กับแหล่งท่องเที่ยวหลัก บริการเกื้อหนุน และทัศนคติของเจ้าบ้าน เป็นต้น จึงต้องอาศัย การมีส่วนร่วมในการทำงานของชุมชนก่อน การประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ซึ่งสามารถใช้กรณีศึกษาจากบ้านสวนนอก อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

ข้อมูลอาคารทั้งหมด จำนวน 532 หลัง ได้รวบรวม จัดทำเป็นฐานข้อมูลชื่อ “Buriram Vernacular Architecture Database” หรือ Buriram VAD พัฒนาด้วยภาษา HTML , PHP , CSS , SQL และ JavaScript ร่วมกับ คลังโปรแกรม jQuery บน Bootstrap ตัวฐานข้อมูลใช้ตัวจัดการฐานข้อมูล MySQL และตัวโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้เขียนเว็บเพจ คือ Visual Studio Code การเข้าถึงสามารถเข้าถึงออนไลน์ได้ทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ และสมาร์ตโฟนที่ <http://cul.bru.ac.th/vad/> โดยสามารถเข้าเว็บไซต์ของ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นผู้ใช้ประโยชน์จาก งานวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ฐานข้อมูลมีหน่วยงานผู้รับผิดชอบอย่างเป็นทางการ ในการทำหน้าที่พัฒนาระบบฐานข้อมูล ปรับปรุง เพิ่มเติมให้เป็นปัจจุบัน และสามารถโต้ตอบ สื่อสารกับผู้ใช้ในการแจ้งข้อความ และภาพสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นให้เจ้าหน้าที่ดูแลเว็บ เพจดำเนินการต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง

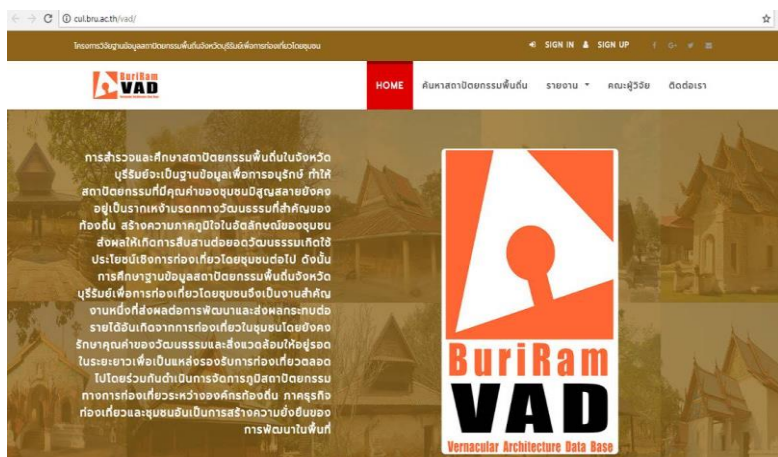
การเข้าสู่ฐานข้อมูล สามารถดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ต เข้าถึงได้จาก <http://cul.bru.ac.th> แล้ว เลือกเมนู VAD จะเป็นการเข้าสู่ฐานข้อมูล ดังภาพที่ 2

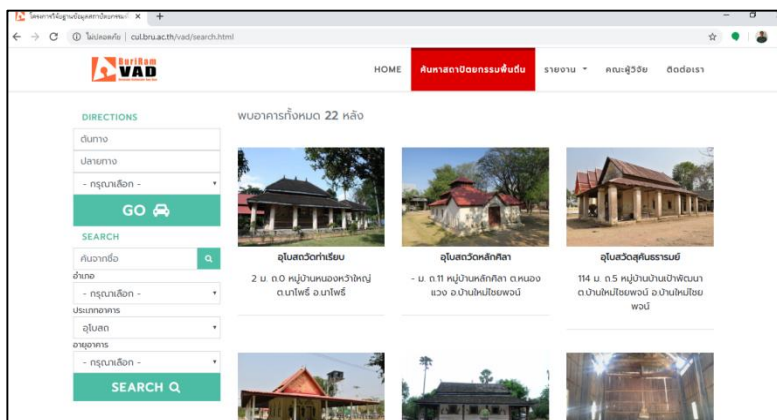
ขั้นตอนที่ 2 การค้นหาข้อมูลอาคาร สามารถเลือกจากเงื่อนไข อายุของอาคาร ประเภทของอาคาร ที่ตั้งอำเภอ ดังภาพที่ 3

ขั้นตอนที่ 3 ระบบจะรายงานข้อมูลรายชื่ออาคาร ดังภาพที่ 4

ขั้นตอนที่ 4 หากต้องการติดต่อเพื่อแจ้งข้อความ หรือส่งรูปภาพที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ ให้ทำการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ดูแลเว็บเพจ

ภาพที่ 2: การเข้าสู่ฐานข้อมูล

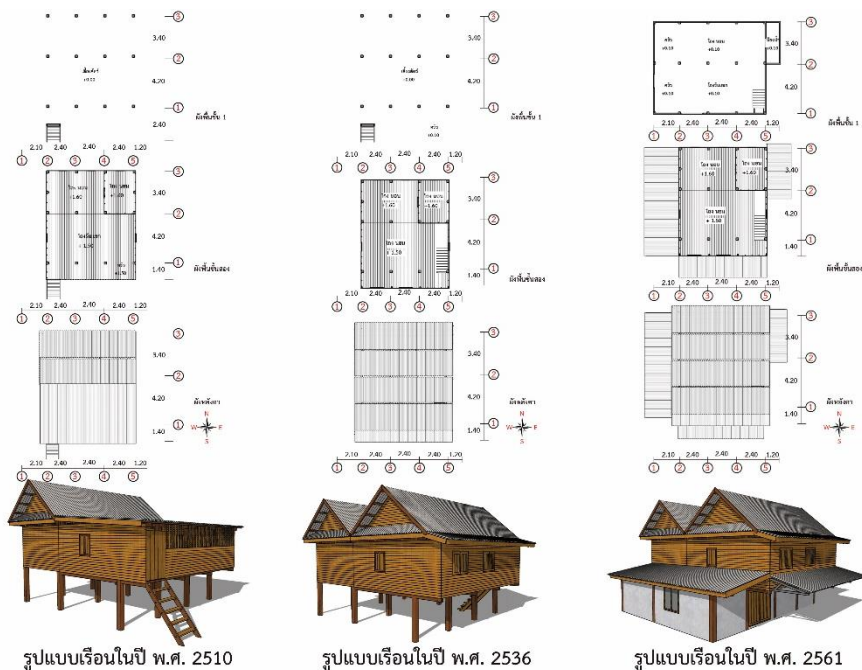

ภาพที่ 3: การค้นหาข้อมูลอาคารแบบกำหนดเงื่อนไข

ความต้องการและระสนิยมสังคมเมือง สอดคล้องกับ Aumwilai (2013 cited in Seniwongse Na Ayudhya & Kedsiri, 2016: 79) ที่ระบุสภาพความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับชุมชนเมืองเก่าโดยมีปัจจัยหลักที่ทำให้ชุมชนต้องเกิดความเปลี่ยนแปลงต่อภูมิทัศน์วัฒนธรรมในพื้นที่คือปัจจัยของการละทิ้งอาคารบ้านเรือนแถวให้เป็นอาคารร้างก่อให้เกิดความชบเซาของย่านการค้าเก่า รวมถึงปัจจัยของการรื้อถอนเพื่อสร้างที่พักอาศัย นอกจากนี้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจยังเป็นตัวกระตุ้นร่วมกับปัจจัยด้านสังคมทำให้เจ้าของอาคารไม่ได้อนุรักษ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นไว้สอดคล้องกับ Srisuro (2004: 14-15) ที่กล่าวว่า ลักษณะเขื่อนอีสาน ทั้งเขื่อนเกย เขื่อนแผด และเขื่อนโขง ในปัจจุบันถูกรื้อถอน และเปลี่ยนแปลงใหม่จนเกือบหาตัวไม่ได้แล้ว เนื่องจากค่านิยมของชาวบ้านได้เปลี่ยนไปตามสังคมใหม่ วิถีชีวิตแบบใหม่

3. โครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของภาครัฐมีผลต่อกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของชุมชนเมือง และการคงอยู่ของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ได้แก่ เส้นทางรถไฟสายกรุงเทพฯ-อุบลราชธานี ที่เปิดการเดินทางที่สถานีบุรีรัมย์ เมื่อปี พ.ศ. 2468 ส่งผลต่อการเกิดเมืองตามเส้นทางรถไฟ เช่น ลำปลายมาศ แสงพัน (อำเภอลำปลายมาศ) ห้วยราช (อำเภอห้วยราช) กระสัง (อำเภอกระสัง) ทำให้เกิดการขนส่ง การค้า เกิดตลาดที่มีห้องแถวไม้ สอดคล้องกับ Walliphodom (1994: 51,53) กล่าวถึง สิ่งหนึ่งที่ทำให้รูปแบบของบ้านเรือนในภาคอีสานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากมายคือการพัฒนาท้องถิ่นตามแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศตั้งแต่สมัยรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นต้นมาทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของชุมชน การจัดให้มีถนนภายในหมู่บ้านลักษณะตาราง โดยสนับสนุนให้มีการสร้างรั้วบ้านเรือนมากขึ้น และการสร้างบ้านเรือนให้มีขนาดใหญ่เพื่อให้คนในครอบครัวอยู่รวมกันได้หลายคน โดยไม่คำนึงถึงรูปแบบเรือนว่าจะสวยงามเป็นระเบียบมากน้อยเพียงใด มักหันมาสร้างเรือนที่มีหลังคาหน้าจั่วทรงต่ำทำให้หลังคาลาดต่ำลงมาเพื่อปกคลุมพื้นที่ของเรือนได้กว้างกว่าเดิม และใช้สังกะสีหรือกระเบื้องมุงหลังคาเพื่อปกคลุมพื้นที่ให้ได้มาก ไม่ใช้

ฝาปะกนหรือฝาสาขบัว เพียงแต่ใช้แผ่นกระดานไม้มาตีแปะกันไว้ บางแห่งไม่มี หน้าต่าง การแพร่หลายของเรือนที่มีหน้าจั่วทรงต่ำเกิดมาจากการเปลี่ยนแปลงของ เรือนลาวที่พบทางหนองคายและกาฬสินธุ์แล้วแพร่หลายทั่วไปในภาคอีสาน สะท้อน ให้เห็นถึงการแพร่กระจายอย่างแทรกซึมของกลุ่มไทยลาวที่รุกหรือเคลื่อนย้ายลงไป ทางอีสานกลางและอีสานใต้รวมทั้งที่อื่น ๆ อีกทั้งยังเป็นรูปแบบบ้านเรือนที่เหมาะสม กับสภาพสังคมเศรษฐกิจของคนในอีสานทั้งภาคที่ไม่ต้องการรูปแบบที่มีระเบียบแบบ แผนจนเกินไปแต่ต้องการสิ่งทีเรียบง่ายและอยู่ร่วมกันแบบง่าย ๆ ปลูกบ้านง่าย ๆ โดย ช่วยเหลือกันเพียงให้มีที่อยู่อาศัยและมีที่ทำกินเท่านั้น โดยลักษณะหลังคาจั่วทรงต่ำ ได้ เข้ามาแทนที่เอกลักษณ์ดั้งเดิมในชุมชนชนบทเกือบทุกภูมิภาค และสิ่งที่เป็ปัจจัยให้ เกิดการเปลี่ยนแปลงวัสดุของเรือนพื้นถิ่นคือการสร้างรถไฟ และ Teerasawat (2015: 20, 37) ที่กล่าวว่า รถไฟมีอิทธิพลที่เห็นได้อย่างชัดเจน ประการแรกคือการใช้สังกะสี มุงหลังคาเรือน ซึ่งปรากฏว่าตอนนี้บ้านมุงหลังคาด้วยสังกะสีมากมาย เมื่อก่อน บ้านเรือนมุงด้วยจากหรือแฝกเท่านั้น เช่นเดียวกับการศึกษาเรือนพื้นถิ่นที่หมู่ 2 ตำบล บึงภู อำเภอบึงสามพัน จังหวัดบุรีรัมย์ สร้างเรือนราวปี พ.ศ. 2451 ต่อมาราวปี พ.ศ. 2547 มีการเปลี่ยนวัสดุมุงหลังคาจากมุงหญ้าคาเป็นสังกะสี และเปลี่ยนวัสดุผนังจาก ฝาปรีอเป็นแผ่นไม้ เปลี่ยนพื้นที่ใช้สอยได้ทุนจากเลี้ยงสัตว์เป็นครัว ห้องนอน และ คู ทีวีเปลี่ยนตำแหน่งบันไดไปอยู่ในเรือน ราวปี พ.ศ. 2540 ก่อผนังชั้นล่าง ดัดตั้งประตู หน้าต่าง สร้างห้องน้ำ เทพื้น ค.ศ.ล.ต่อหลังคากันสาดยื่นมาในส่วนของหน้าบ้าน (Ponthongmark, 2018: 151) ส่งผลต่อลักษณะทางสถาปัตยกรรมดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5: เรือนที่บ้านหมู่ 2 ตำบลปึงกู อำเภอบะโค่นชัย จังหวัดบุรีรัมย์ อายุเรือน
มากกว่า 110 ปี
ที่มา: Ponthongmark (2018: 152)

3. การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นต้องอาศัยระบบและกลไกบริหารจัดการ โดยไม่ปล่อยเป็นภาระของเจ้าของอาคารแต่ฝ่ายเดียว เนื่องด้วยสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญ เป็นรากเหง้าที่สร้างความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของท้องถิ่นของชุมชนในปัจจุบัน และสำหรับอนาคตของคนรุ่นต่อไป แต่สภาพปัจจุบันจากการสำรวจ พบว่า สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น โดยเฉพาะประเภทศาสนาคาร กำลัง

จะหมดไปสอดคล้องกับ Srisuro (2004: 9) ที่กล่าวถึงมูลเหตุการทำลายอุโบสถพื้นถิ่น เอกลักษณ์อีสานอย่างรวดเร็ว โดยมีสาเหตุหลักคือผู้ดูแลรักษาไม่เข้าใจในคุณค่าและ เอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมอีสาน จึงเห็นการลอกเลียนแบบดีกว่าการรักษา เอกลักษณ์ซึ่งเป็นภูมิปัญญา แต่ดั้งเดิมจากบรรพบุรุษ จึงถือว่าเป็นการทำลาย ลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. โครงการได้ทำการสำรวจ 169 ชุมชน จากจำนวน 2,546 หมู่บ้าน ในจังหวัดบุรีรัมย์ จึงควรดำเนินการสำรวจ ติดตามสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในพื้นที่เพิ่มเติมเพื่อนำข้อมูลมาบรรจุในฐานข้อมูลอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับ โครงการ หรือกิจกรรมที่สร้างความตระหนัก รวมถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น
2. ควรดำเนินการดูแลระบบฐานข้อมูลอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน โดยอาศัยการสำรวจภาคสนามเป็นระยะๆ และมีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ให้หลากหลายช่องทาง เพื่อความสะดวกในการเข้าถึง
3. ควรมีโครงการ หรือกิจกรรมที่ยกย่องให้รางวัลอาคารอนุรักษ์ดีเด่นในระดับจังหวัด
4. ควรพัฒนาข้อมูลทางวิชาการในฐานข้อมูลไปสู่ข้อมูลเชิงการตลาดเพื่อสื่อสารกับนักท่องเที่ยว ผ่าน Facebook หรือ e-book และพัฒนาสู่ข้อมูลภาษาอังกฤษต่อไป
5. ควรนำฐานข้อมูล บรรจุไว้บนฐานข้อมูลของจังหวัดบุรีรัมย์ สมาคมท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ และสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงได้เพิ่มขึ้น

6. แสวงหากลไกสนับสนุนให้เจ้าของอาคารดูแลรักษาสภาพอาคารให้คงอยู่ โดยการมีส่วนร่วมกับชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคตสามารถศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

1. กลไกและการสร้างเครือข่ายเจ้าของอาคารสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่มีคุณค่า
2. การศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในแนวคิด ตามประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจ เช่น

2.1 การวิเคราะห์พฤติกรรมของกลุ่มชนที่เกิดจากอคติความเชื่อ วิถีชีวิตที่มีความสัมพันธ์หรือมีผลต่อกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในอาคาร การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกิจกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ใช้สอยตามมิติของเวลาและฤดูกาล การวิเคราะห์หาขนาดและความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอยแต่ละประเภทของอาคาร

2.2 การวิเคราะห์ระบบโครงสร้างและวัสดุก่อสร้างที่กำหนด เทคนิควิธีการก่อสร้างที่ทำให้อาคารเกิดความมั่นคงแข็งแรง

2.3 การวิเคราะห์การจัดวางพื้นที่ใช้สอยกับสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ และทิศทางของแดดลมฝน การบังแสงแดด การเปิดรับแสงแดด การเปิดรับลม ระบบการระบายอากาศภายในอาคาร วิธีเลี้ยง และป้องกันการสาดของฝน วิธีป้องกันการลมพายุ วิธีการอยู่ร่วมกับภาวะภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย การวิเคราะห์พลวัตของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่แปร เปลี่ยนตามความเปลี่ยนแปลงของนิเวศวัฒนธรรม

2.4 การวิจัยประเมินค่าของอาคาร ได้แก่

2.4.1 คุณค่าด้านความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย และการแก้ปัญหา ด้านประโยชน์ใช้สอย

2.4.2 คุณค่าด้านการก่อสร้าง การใช้โครงสร้าง วัสดุ และเทคนิค การก่อสร้าง

2.4.3 คุณค่าทางความงาม ได้แก่

2.4.3.1 ความเป็นมวล (Mass) สัดส่วนของรูปทรง จังหวะของการเจาะช่องที่สัมพันธ์กับผนัง ความสัมพันธ์ของเส้นสายรูปทรงในตัวอาคาร ผลของแสงเงาที่มีต่อรูปทรงของอาคารวิธีการจัดองค์ประกอบของมวลที่เป็นรูปทรง การจัดองค์ประกอบของรูปด้านให้เกิดความงาม

2.4.3.2 ความสัมพันธ์ของระนาบกับพื้นที่ การเคลื่อนไหวของที่ว่าง (Flowing of Space) ภายในอาคาร ระเบียบของการตกแต่งแต่ละระนาบ ความงามขององค์ประกอบพื้นที่ (Composition of Plan) ความสัมพันธ์ระหว่างที่ว่างภายในอาคารกับที่ว่างภายนอกและสภาพแวดล้อมให้เกิดความงาม

2.4.3.3 ความสัมพันธ์ของพื้นที่ผิววัสดุที่ใช้กับอาคาร เทคนิควิธีการเก็บรายละเอียดในแต่ละส่วนของอาคาร (Finished) และศึกษาส่วนตกแต่งอาคาร (Architectural Decoration) ให้มีคุณค่า

References

- Association of Siamese Architects under Royal Patronage. (2004). *Building conservation award*. Retrieved on 27 September 2017 from <http://asa.or.th>. [in Thai]
- Aumwilai, J. (2013). *The cultural landscape of the old town Lopburi*, Theses courses and regional planning graduate mueangomha graduate of Chulalongkorn University. [in Thai]
- Korat Star Up. (2016). *Connecting South East! Nakhon Ratchasima - Ubon budget of 3.5 billion baht a 1-meter Double-track railway JIRA - Ubon began in 2560*. Retrieved on 20 June 2016 from <http://www.koratstartup.com/jira-ubon-double-track>. [in Thai]

- Prajonsant, Feangviang & Sungsakda. (2018). Status of academic works studying vernacular architecture in Buriram province. *Report of a National Conference on industrial technology 4 times*, pp. 576-583. [in Thai]
- Pholkerd, S. (2008). The History and archaeology of Buriram. *History of Buriram Province*, pp. 58-101. [in Thai]
- Ponthongmark, S. (2018). *Dynamic vernacular architecture Thai Khmer*. Buriram: Buriram Rajabhat University. [in Thai]
- Seniwongse Na Ayudhya, K. & Kerdsiri, K. (2016). Local row house in historical landscape area, Taladlang, Rama Road. Lopburi province. *Academic Journal, Faculty of Architecture Khon Kaen University*. 15(1). pp. 77-98. [in Thai]
- Srisuro, W. (2004). *The Crisis of vernacular architecture of Isan: Northeast Region*. *ISAN Studies Journal*, 2 (October-December). pp. 9-15. [in Thai]
- Suppajanya, Th. (1984). *Registration for research projects, the location of ancient communities in the nation*. Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]
- Tanapatpornchai, M. (2008). *Archaeological history of Buriram Province: History of Buriram Province*. pp. 38-56. [in Thai]
- Teerasatwat, S. (2015). Impact of railways in lower northeastern region (A.D.1900-1960). *The Culture and Economy of Isan: Northeast Region*, Bangkok: Checkpoint Charlie to the printer. [in Thai]
- The conservation of local environment and arts in Buriram Province. (1990). *Vernacular architecture in Buriram Province*, Buriram: Rawat print. [in Thai]
- Walliphodom, S. (1994). *Thai houses, Thai Home*. Bangkok: PR The National Housing Authority.

Worrakamwichail, S. (1998). *The ancient community in Buriram province*. Buriram: Environmental Policy and Planning Office Ministry of Science, Technology and Environment. [in Thai]

Authors

Associate Professor Sombat Prajongsant

Tel.: 063-9691955 E-mail: sombat.pj@bru.ac.th

Mr. Visar Fengveang

Tel.: 080-4867453 E-mail: jojoplant@gmail.com

Mr. Piyachon Sangsukda

Tel.: 089-7214403 E-mail: piyachon.ss@bru.ac.th

Architectural Technology Program, Faculty of Industrial Technology

Buriram Rajabhat University 439 Jira Rd., Muang District, Buriram Province
31000

การออกแบบภาพสื่อทางทัศนในพื้นที่โอพาร์คโคราช
สะท้อนพลวัตภูมิศาสตร์บรรพกาล
Information Graphic Design of Khorat Geopark
as the Reflection of Paleogeography Demonstration

จิรายุท ประเสริฐศรี¹ / สุชาติ เทาทอง² / อติเทพ แจ่มนาลาว³

Jirayut Prasertsri / Suchart Taothong / Atitthep Chaetnalao

¹นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์และการออกแบบ
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Ph.D. Student, Visual Arts and Design Program, Faculty of Fine and Applied Arts, Burapha
University

²ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ที่ปรึกษาหลัก สาขาวิชาทัศนศิลป์และการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

Professor Emeritus, Main Adviser, Visual Arts and Design Program, Faculty of Fine and Applied
Arts, Burapha University

³ที่ปรึกษาร่วม สาขาวิชาการออกแบบ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Co-Adviser Design Program, Faculty of Decorative Arts, Silpakorn University

Received: March 27, 2020

Revised: April 17, 2020

Accepted: April 28, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สังเคราะห์ข้อมูลภูมิศาสตร์บรรพกาลในพื้นที่โอพาร์คโคราช และ 2) ออกแบบภาพสื่อทางทัศนที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายให้สามารถรับรู้และเข้าใจพื้นที่โอพาร์คโคราชได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยรวบรวมทฤษฎีภูมิศาสตร์บรรพกาลมาเป็นกรอบในสังเคราะห์ข้อมูลร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และศึกษาความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรูปแบบภาพสื่อ

ทางทัศน จำนวน 170 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม การวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ 1) สังเคราะห์ข้อมูล 2) หารูปแบบที่เหมาะสม 3) ผลการออกแบบสรุปผลการวิจัยพบว่า ระยะที่ 1) แผ่นดินโคราชเกิดขึ้นในช่วงเวลา 6 ยุค 2) ช้างกอมโพทีเรียม เป็นตัวการ์ตูนดำเนินเรื่องที่เหมาะสมมากที่สุด (4.40) แบบลดทอน 3 ส่วน เป็นสัดส่วนที่เหมาะสมมากที่สุด (4.32) เครื่องแต่งกายไทยโคราชเหมาะสมมากที่สุด (4.38) รู้หรือไม่ เป็นประโยคที่เหมาะสมมากที่สุด (4.17) และรูปแบบที่เหมาะสมมีความสอดคล้องกับทฤษฎีการออกแบบกราฟิกข้อมูลของอัลเบิร์ต ไคโร และ 3) สามารถจัดวางภาพสื่อทางทัศนให้มีขนาดเท่ากับ A4 สำหรับนำไปใช้ทำความเข้าใจในระยะเวลาอันสั้นได้

คำสำคัญ: ภาพสื่อทางทัศน, ภูมิศาสตร์บรรพกาล, จีโอพาร์คโคราช

Abstract

The purposes of research were to 1) synthesize the paleogeography of Khorat Geopark area, and to 2) develop suitable information graphic design for the target group to be able to effectively recognize and understand Khorat Geopark area. The researchers had collected concept and theory of paleogeography, used as a framework for synthesizing the content with five experts and studying the opinions of the target group of 170 people. The tools used were interview and questionnaire. The procedure of research can be divided into three phases: 1) synthesize the content of information, 2) find suitable format, and 3) the result of the design. The result of the research revealed that Phase 1, it was found that Khorat Geopark occurred in the 6th period of the geologic time. Phase 2, gomphotherium was the most suitable cartoon character with the highest score (4.40). The proportion of three parts was the most suitable character with the highest score (4.32). Thai Khorat costumes were the most

suitable with the highest score (4.38). “Did you know...?” was a sentence that best attracted the interest with the highest score (4.17). Information graphic design was consistent with the graphic design theory of Alberto Caiaro. Phase 3, information graphic could be arranged into the size of A4 as the learning material that was easy to understand.

Keywords: information graphic, paleogeography, Khorat Geopark

บทนำ

ที่ราบสูงโคราช เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาสภาพธรรมชาติและภูมิศาสตร์บรรพกาล ซึ่งจัดว่าเป็นดินแดนแห่ง 3 มงกุฎ หรือ UNESCO Triple Crown คือ มีรูปแบบการอนุรักษ์พื้นที่ตามเกณฑ์ขององค์การยูเนสโกครบทั้ง 3 รูปแบบ (1) แหล่งมรดกโลกป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ เป็นแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติ (World Heritage Natural) (2) พื้นที่สงวนชีวมณฑลสะแกราช เป็นเขตพื้นที่สงวนชีวมณฑล (Biosphere Reserves) (3) จีโอพาร์คโคราช (Khorat Geopark) เป็นอุทยานธรณี (Geopark)

โดยทางจังหวัดนครราชสีมา มีนโยบายขับเคลื่อนจีโอพาร์คโคราชไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามแนวทางของยูเนสโก (Jintasakul, 2018) นอกจากนี้จีโอพาร์คโคราชยังมีพันธกิจเกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งได้ร่วมมือกับโรงเรียนในเครือข่ายพื้นที่ร่วมกันจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นขึ้น โดย Payakmareng (Interview, 2019 January 23) ได้กล่าวถึงการบรรยายวิชาจีโอพาร์คโคราชเข้าไปสอนในโรงเรียน เพื่อเป็นการสร้างรากฐานความรู้ความเข้าใจให้กับเยาวชน อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์แหล่งทรัพยากรธรณีในพื้นที่จีโอพาร์คโคราชได้อย่างยั่งยืน แต่ทั้งนี้ยังมีปัญหาการถ่ายทอดความรู้ภูมิศาสตร์บรรพกาลที่มีเนื้อหาค่อนข้างซับซ้อน และครูผู้สอนยังขาดแคลนสื่อ โดยต้อง

เสาะหาสื่ออื่นที่มีเนื้อหาใกล้เคียงมาใช้ในการสอนแทน ทำให้นักเรียนอาจไม่ได้รับความรู้ตรงกับเนื้อหาสาระในพื้นที่จีโอพาร์คโคราชได้ดีเท่าที่ควร

ขณะเดียวกันการเผยแพร่ข้อมูลความรู้ในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทช่วยเสริมสร้างคุณภาพการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามดวงตาของมนุษย์ก็ยังคงทำหน้าที่สำคัญในการนำส่งข้อมูลไปยังสมองเพื่อทำการวิเคราะห์ โดยหากข้อมูลนั้นมีความซับซ้อนและมีปริมาณมากเกินไป ก็อาจจะส่งผลให้เกิดความเครียดในระบบของความจำของมนุษย์ได้ (Meeusah, 2013) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความมุ่งหมายที่จะสังเคราะห์ข้อมูลภูมิศาสตร์บรรพกาลในพื้นที่จีโอพาร์ค ให้มีความกระชับด้วยกระบวนการแบ่งประเภท วิเคราะห์ และแปลงข้อมูลให้เป็นภาพเพื่อใช้สื่อความหมายแทนข้อมูลดิบตามหลักการการออกแบบกราฟิกข้อมูลของ Cairo (2013) ผสานเข้ากับหลักการเล่าเรื่องเพื่อให้การออกแบบภาพสื่อทางทัศน์มีความชัดเจนน่าใจ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้กลุ่มเป้าหมายสามารถนำไปใช้เรียนรู้และทำความเข้าใจเนื้อหาได้ภายในระยะเวลาอันสั้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. สังเคราะห์ข้อมูลภูมิศาสตร์บรรพกาลในพื้นที่จีโอพาร์คโคราช
2. ออกแบบภาพสื่อทางทัศน์ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายให้สามารถรับรู้และเข้าใจพื้นที่จีโอพาร์คโคราชได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมาของการอนุรักษ์พื้นที่จีโอพาร์คโคราช ทฤษฎีภูมิศาสตร์บรรพกาล ทฤษฎีการออกแบบภาพสื่อทางทัศน์ และทฤษฎีการเล่าเรื่อง

2. พื้นที่การวิจัย

จีโอพาร์กโคราช หรืออุทยานธรณีโคราช มีขนาดพื้นที่ประมาณ 3,243 ตารางกิโลเมตรของพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมา ครอบคลุม 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอสีคิ้ว อำเภอสูงเนิน อำเภอขามทะเลสอ อำเภอเมืองนครราชสีมา และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

3. ระยะเวลาการวิจัย

ตารางที่ 1

ขอบเขตระยะเวลาการวิจัย

กิจกรรม	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1 การศึกษาเอกสารงานวิจัย												
2 การติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง												
3 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย												
4 ทดสอบและแก้ไขเครื่องมือ												
5 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ												
6 สอบถามความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่าง												
7 ประมวลผลข้อมูล												
8 วิเคราะห์และแปลผลข้อมูล												
9 การสร้างเค้าโครงภาพร่าง												
10 การจัดองค์ประกอบภาพสมบูรณ์												
11 การสรุปผลและเขียนรายงาน												

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method research) ซึ่งอาศัยกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ วิจัยเชิงปริมาณ และวิจัยเชิงการออกแบบ โดยแบ่งวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การสังเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมิศาสตร์บรรพกาลในพื้นที่จีโอพาร์กโคราช โดยทำการสังเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญประกอบด้วย สภาพ

ภูมิศาสตร์ สิ่งมีชีวิตในยุคดึกดำบรรพ์ และลำดับอายุยุคธรณีกาล นำมาใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อนำไปสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านภูมิศาสตร์บรรพกาล จำนวน 5 ท่าน

โดยหลังจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างทั้งหมดมาวิเคราะห์ โดยใช้หลักเกณฑ์พิจารณาข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เกิดความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 80 ขึ้นไป นำมาสรุปลงตารางบันทึกผลการวิจัยระยะที่ 1 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2

ผลการวิจัยระยะที่ 1 การสังเคราะห์ข้อมูล

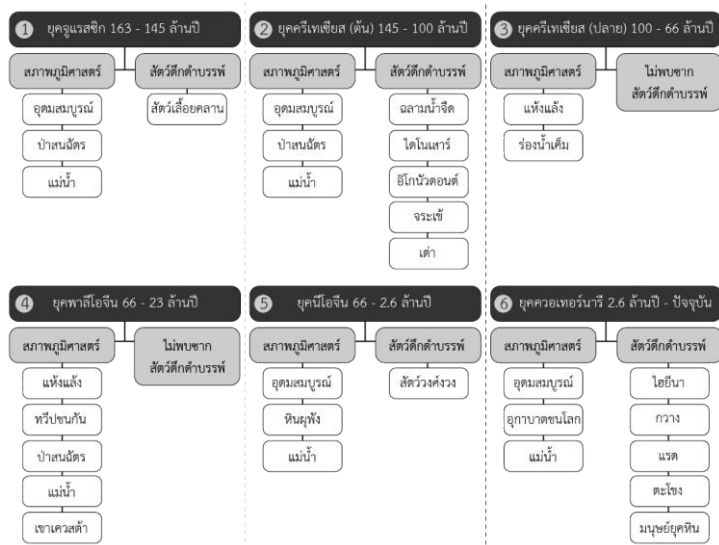
รายละเอียด ภูมิศาสตร์บรรพกาล		ลำดับยุคธรณีกาล (ล้านปีก่อน)					
		163 - 145	145 - 100	100 - 66	66 - 23	23 - 2.6	2.6 - ปัจจุบัน
		จูแรสซิก	ครีเทเชียส	ครีเทเชียส	พาลีโอจีน	นีโอจีน	ควอเตอร์นารี
1	สภาพพื้นดินอุดมสมบูรณ์	✓	✓			✓	✓
2	สภาพพื้นดินแห้งแล้ง			✓	✓		✓
3	พบซากดึกดำบรรพ์	✓	✓			✓	✓
4	ไม่พบซากดึกดำบรรพ์			✓	✓		
5	แผ่นทวีปชนกัน				✓		
6	มีแม่น้ำไหลผ่าน	✓			✓		
7	ป่าสนฉัตร	✓	✓		✓		
8	ร่องน้ำเค็ม			✓			
9	หินพุพัง					✓	
10	เกิดเทือกเขาคว่ำ				✓		
11	อุกกาบาตชนโลก						✓

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายละเอียด ภูมิศาสตร์บรรพกาล	ลำดับยุคธรณีกาล (ล้านปีก่อน)					
	163 - 145	145 - 100	100 - 66	66 - 23	23 - 2.6	2.6 - ปัจจุบัน
	จูแรสซิก	ครีเทเชียส	ครีเทเชียส	พาลีจีน	นีโอจีน	ควอเตอร์นรี
12 สัตว์วังว					✓	
13 สัตว์เลื้อยคลาน	✓					
14 กลามน้ำจืด		✓				
15 ไคโนเสาร์		✓				
16 อิกัวดอนต์		✓				
17 ไฮยีนา						✓
18 กวาง						✓
19 แรด						✓
20 ตะโขง						✓
21 จระเข้		✓				
22 เต่า		✓				
23 มนุษย์ยุคหิน						✓

จากตารางที่ 2 แสดงการสังเคราะห์ข้อมูล โดยสามารถจำแนกข้อมูลสภาพภูมิศาสตร์และสิ่งมีชีวิตดึกดำบรรพ์ได้ 23 รายการ จากลำดับยุคธรณีกาลทั้งหมด 6 ยุคสมัย ซึ่งพบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิศาสตร์ในพื้นที่จีโอพาร์กโคราชเก่าแก่ที่สุดในยุคจูแรสซิกประมาณ 163-145 ล้านปีก่อน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ทำการสรุปข้อมูลทั้งหมดอีกครั้ง โดยจัดรายการต่าง ๆ ลงแผนผัง เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและมองเห็นภาพรวมของข้อมูลทั้งหมด ก่อนการนำไปใช้ออกแบบภาพสื่อทางทัศน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1: แผนผังสรุปเนื้อหาประกอบภาพสื่อทางทัศน์

ระยะที่ 2 หารูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการออกแบบภาพสื่อทางทัศน์

หลังจากผู้วิจัยได้ผลการสังเคราะห์ข้อมูลแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้ออกแบบเครื่องมือแบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยผสานเข้ากับหลักการออกแบบกราฟิกข้อมูลของอัลเบิร์ต ไคโร สำหรับใช้เป็นแนวทางในการออกแบบภาพสื่อทางทัศน์ต่อไป

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในพื้นที่จีโอพาร์คโคราช

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนท่าช้างราษฎร์บำรุง บ้านหนองม่วง ตำบลช้างทอง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 170 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified

Sampling) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากจำนวนประชากรทั้งหมด 297 คน ซึ่งคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนของ (Yamane, 1970)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรูปแบบภาพสื่อทางทัศน์ ซึ่งผ่านการพิจารณาคุณภาพแบบสอบถาม (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบภาพสื่อทางทัศน์ จำนวน 3 ท่าน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการติดต่อขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนท่าช้างราษฎร์บำรุงเพื่อนำแบบสอบถามไปใช้กับนักเรียน หลังจากนั้นจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นเลือกสุ่มเก็บข้อมูลนักเรียน จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 56 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 57 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 57 คน รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด 170 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามมาทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล หลังจากนั้นจึงทำการบันทึกข้อมูลแบบสอบถามลงในโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS เพื่อทำการประมวลผลโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพรรณนา เป็นการสรุปข้อมูลในการอภิปรายหรือแจกแจงข้อมูลที่ได้รวบรวมมา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยจะนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (Saiyot, 1996)

5. ผลการวิจัยระยะที่ 2

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรูปแบบภาพสื่อทางทัศน์ มาสรุปผลโดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

5.1 ข้อมูลและประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีประเด็นคำถาม 3 ข้อ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3

ข้อมูลและประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำถาม	ตัวเลือก	คะแนนเฉลี่ย		ลำดับ ที่
		ความถี่	ร้อยละ	
1. นักเรียนมีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่ อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.นครราชสีมา อยู่ในระดับใด	มีที่อยู่ภูมิลำเนาและดำเนิน ชีวิตประจำวันอยู่ในพื้นที่	112	66	1
	เข้ามาเรียนในพื้นที่แต่มีที่อยู่ภูมิลำเนาใน พื้นที่อื่น	58	34	2
2. นักเรียนเคยรับชมสื่อเกี่ยวกับ ธรณีวิทยา/ภูมิศาสตร์บรรพกาล อยู่ในระดับใด	มากที่สุด (รับชมสื่อ 15 ครั้ง ขึ้นไป)	24	14.1	3
	มาก (รับชมสื่อ 10 - 14 ครั้ง)	45	26.4	2
	ปานกลาง (รับชมสื่อ 5 - 9 ครั้ง)	82	48.2	1
	น้อย (รับชมสื่อ 1 - 4 ครั้ง)	15	8.8	4
	ไม่เคยรับชม	4	2.3	5
3. นักเรียนเคยรับชมสื่ออินโฟ กราฟิก/โมชันกราฟิก อยู่ในระดับ ใด	มากที่สุด (รับชมสื่อ 15 ครั้ง ขึ้นไป)	26	15.2	3
	มาก (รับชมสื่อ 10 - 14 ครั้ง)	69	40.5	1
	ปานกลาง (รับชมสื่อ 5 - 9 ครั้ง)	43	25.2	2
	น้อย (รับชมสื่อ 1 - 4 ครั้ง)	30	17.6	4
	ไม่เคยรับชม	2	1.1	5

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นข้อมูลและประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนในสังกัดโรงเรียนท่าช้างราษฎร์บำรุง จำนวน 170 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา โดยมีที่อยู่ภูมิลำเนาและดำเนินชีวิตประจำวันอยู่ในพื้นที่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 66 มีประสบการณ์เคยรับชมสื่อเกี่ยวกับธรณีวิทยาหรือภูมิศาสตร์บรรพกาล อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 48.2 และมีประสบการณ์เคยรับชมสื่ออินโฟกราฟิก และโมชันกราฟิก อยู่ในระดับมาก คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 40.5

5.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเล่าเรื่องในพื้นที่จีโอพาร์คโคราช

มีประเด็นคำถาม 4 ข้อ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเล่าเรื่องในพื้นที่จีโอพาร์คโคราช

คำถาม	ตัวเลือก		
1. ตัวเลือกใดมีความเหมาะสมสำหรับเป็นตัวการ์ตูนดำเนินเรื่อง			
	มนุษย์โบราณ	ช้างคอมโพทีเรียม	ไม้กลายเป็นหิน
	$\bar{X} = 4.10$ S.D.= 0.64	$\bar{X} = 4.40$ S.D.= 0.55	$\bar{X} = 3.63$ S.D.= 1.04
2. สัดส่วนตัวการ์ตูนแบบใดที่นักเรียนชื่นชอบ			
	ธรรมชาติ	ลดทอน 3 ส่วน	ลดทอน 2 ส่วน
	$\bar{X} = 4.00$ S.D.= 0.84	$\bar{X} = 4.32$ S.D.= 0.94	$\bar{X} = 3.81$ S.D.= 0.82
3. เครื่องแต่งกายแบบใดเหมาะสมสำหรับนำไปสวมใส่เข้ากับตัวการ์ตูน			
	ไทยโคราช	นักธรณีวิทยา	นักท่องเที่ยว
	$\bar{X} = 4.38$ S.D.= 0.64	$\bar{X} = 3.86$ S.D.= 0.73	$\bar{X} = 0.04$ S.D.= 0.66
4. ประโยคใดที่ชวนให้สนใจความรู้จีโอพาร์คโคราช	รู้หรือไม่ ? Did you know ?	นี่คือเรื่องจริง This is true story.	กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว Once Upon a time.
	รู้หรือไม่	นี่คือเรื่องจริง	กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว
	$\bar{X} = 4.17$ S.D.= 0.63	$\bar{X} = 3.67$ S.D.= 1.24	$\bar{X} = 3.91$ S.D.= 0.87

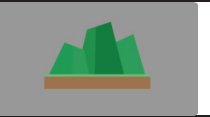
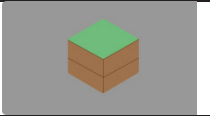
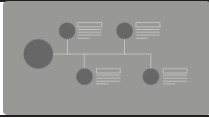
จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเล่าเรื่องในพื้นที่จีโอพาร์คโคราช ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ช้างคอมโพทีเรียม เป็นตัวการ์ตูนดำเนินเรื่องที่มีความเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.40$ สัดส่วนลดทอน 3 ส่วน เป็นสัดส่วนตัวการ์ตูนที่มีความเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.32$ เครื่องแต่งกายแบบ

ไทยโคราชมีความเหมาะสมมากที่สุดสำหรับนำไปสวมใส่เข้ากับตัวการ์ตูนมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.38$ หรือไม่ เป็นประโยชน์ที่ชวนให้สนใจความรู้จีโอพาร์คโคราชได้ดีที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.17$

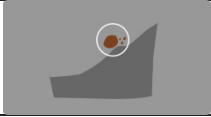
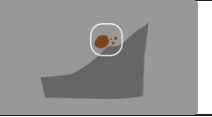
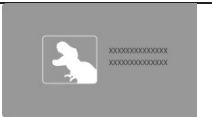
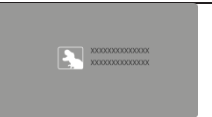
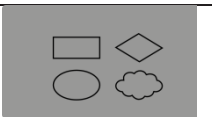
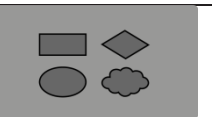
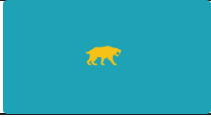
5.3 องค์ประกอบภาพสื่อทางทัศน์ มีค่าถาม 10 ข้อ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5

องค์ประกอบภาพสื่อทางทัศน์

คำถาม	ตัวเลือก		
1. รูปร่างแทนสัญลักษณ์ภูเขาที่นักเรียนชื่นชอบ			
	โล่งมน	สามเหลี่ยม	สี่เหลี่ยม
	$\bar{X} = 4.17$ S.D.= 0.63	$\bar{X} = 4.01$ S.D.= 0.20	$\bar{X} = 3.58$ S.D.= 0.96
2. การแบ่งระดับความลึกของชั้นดินที่นักเรียนชื่นชอบ			
	โล่น้ำหนักดี	เส้นตัด	แยกดี
	$\bar{X} = 3.76$ S.D.= 0.80	$\bar{X} = 3.55$ S.D.= 0.75	$\bar{X} = 3.93$ S.D.= 0.85
3. ลักษณะเงาสะท้อนวัตถุแบบใดที่นักเรียนชื่นชอบ			
	พื้นแสง	เห็นเฉพาะเส้นรอบ	โล่น้ำหนักแสง
	$\bar{X} = 4.06$ S.D.= 0.98	$\bar{X} = 3.73$ S.D.= 0.94	$\bar{X} = 4.19$ S.D.= 0.63
4. ขนาดวัตถุต่อบริเวณว่างแบบใดที่กระตุ้นความสนใจของนักเรียน			
	ขนาดวัตถุ 25 %	ขนาดวัตถุ 50 %	ขนาดวัตถุ 75 %
	$\bar{X} = 3.88$ S.D.= 0.68	$\bar{X} = 3.76$ S.D.= 0.80	$\bar{X} = 3.97$ S.D.= 0.30
5. การเรียงลำดับหัวข้อแบบใดที่นักเรียนสามารถมองเห็นภาพรวมของข้อมูลทั้งหมด			
	แนวนอน	แนวตั้ง	แนวทแยง
	$\bar{X} = 3.72$ S.D.= 0.64	$\bar{X} = 3.03$ S.D.= 0.67	$\bar{X} = 3.79$ S.D.= 0.82

ตารางที่ 5 (ต่อ)

คำถาม	ตัวเลือก		
6. รูปเรขาคณิตสำหรับ ใช้เน้นบริเวณสำคัญที่ นักเรียนชื่นชอบ			
	วงกลม	สี่เหลี่ยม	สี่เหลี่ยมโค้งมน
	$\bar{X} = 4.66$ S.D.= 0.47	$\bar{X} = 3.65$ S.D.= 0.99	$\bar{X} = 3.96$ S.D.= 0.93
7. ขนาดของรูปภาพ ประกอบข้อความแบบ ใดที่นักเรียนมองเห็นว่า มีความน่าสนใจ			
	รูปภาพมีขนาดใหญ่กว่า ข้อความ 4 เท่า	รูปภาพมีขนาดใหญ่กว่า ข้อความ 2 เท่า	รูปภาพมีขนาด เท่ากับข้อความ
	$\bar{X} = 3.66$ S.D.= 1.00	$\bar{X} = 3.62$ S.D.= 1.04	$\bar{X} = 3.65$ S.D.= 0.99
8. กรอบข้อความแบบ ใดที่นักเรียนชื่นชอบ			
	แบบพื้นทึบ ไม่มีเส้นขอบ	แบบพื้นโปร่ง มองเห็นเพียง เส้นขอบ	แบบพื้นทึบ และมีเส้นขอบ
	$\bar{X} = 4.43$ S.D.= 0.50	$\bar{X} = 4.19$ S.D.= 0.83	$\bar{X} = 3.98$ S.D.= 1.03
9. โทนสีตัวอักษรแบบ ใดที่นักเรียนชื่นชอบ	KHORAT GEOPARK	KHORAT GEOPARK	KHORAT GEOPARK
	สีโทนร้อน	สีโทนเย็น	ผสมสีโทนร้อน/เย็น
	$\bar{X} = 3.96$ S.D.= 0.93	$\bar{X} = 4.24$ S.D.= 0.74	$\bar{X} = 4.03$ S.D.= 0.93
10. โทนสีวัตถุกับพื้น หลังแบบใดที่นักเรียน ชื่นชอบ			
	วัตถุสีโทนร้อน พื้นหลังสีโทนเย็น	วัตถุสีโทนเย็น พื้นหลังสีโทนร้อน	วัตถุและพื้นหลัง ใช้สีโทนกลาง
	$\bar{X} = 4.05$ S.D.= 0.24	$\bar{X} = 4.04$ S.D.= 0.25	$\bar{X} = 3.11$ S.D.= 0.90

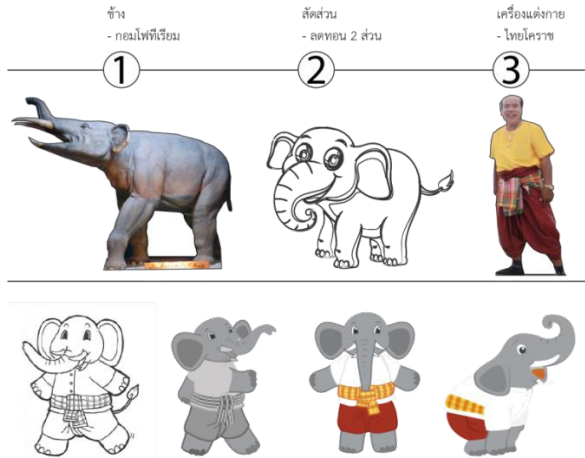
จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นถึงข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง
ที่มีต่อองค์ประกอบภาพสื่อทางทัศน์ พบว่า ภูเขาแบบโค้งมน เป็นรูปร่างแทนสัญลักษณ์
ภูเขาที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.17$ การแยกสี เป็นการแบ่ง

ระดับความลึกของชั้นดินที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.93$ การไถหน้าหนักแสง เป็นลักษณะของเงาสะท้อนวัตถุที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.19$ ขนาดวัตถุ 75 % เป็นขนาดวัตถุต่อบริเวณว่างที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.97$ การเรียงหัวข้อแนวทแยง เป็นการเรียงลำดับหัวข้อใหญ่ไปสู่หัวข้อย่อยที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้หัวข้อต่างๆ ได้ดีที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.79$ วงกลม เป็นรูปเรขาคณิตสำหรับใช้เน้นข้อมูลสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.66$ รูปภาพมีขนาดใหญ่กว่าข้อความ 4 เท่า เป็นขนาดของรูปภาพประกอบข้อความที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความน่าสนใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.66$ กรอบข้อความแบบพื้นทึบไม่มีเส้นขอบ เป็นกรอบข้อความที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.43$ สีโทนเย็น เป็นกลุ่มสีข้อความที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.24$ วัตถุสีโทนร้อนพื้นหลังสีโทนเย็น เป็นกลุ่มสีวัตถุและพื้นหลังที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.05$

ระยะที่ 3 ออกแบบภาพสื่อทางทัศน

หลังจากทราบข้อมูลความต้องการรูปแบบภาพสื่อทางทัศนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงทำการออกแบบภาพสื่อทางทัศน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิกสร้างสรรค์ภาพประกอบ ลวดลาย และ โทนสี ตามข้อมูลความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง โดยการออกแบบภาพสื่อทางทัศนในพื้นที่จีโอพาร์คโคราช ได้กำหนดแนวทางการสรุปผลตามการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ตัวการ์ตูนดำเนินเรื่อง ผู้วิจัยทำการสืบค้นข้อมูลต้นแบบตัวการ์ตูนดำเนินเรื่อง โดยอ้างอิงประติมากรรมจำลองรูปช้างคอมโพที่เรียมนำมาทำการลดทอนสัดส่วน และประยุกต์เข้ากับเครื่องแต่งกายของชาวไทยโคราช ตามการให้ข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ดังภาพที่ 2

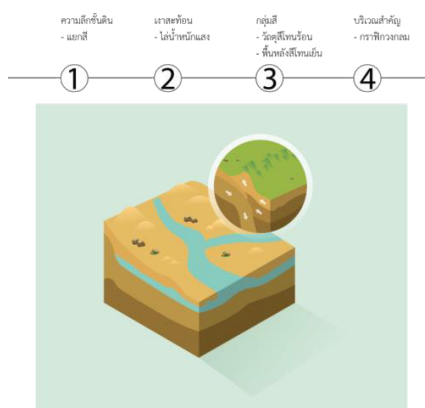
ภาพที่ 2: ตัวการ์ตูนดำเนินเรื่อง

2. การจัดองค์ประกอบข้อความ ผู้วิจัยนำข้อความมาแบ่งประเด็นเป็นหัวข้อ และเพิ่มสรุปรายละเอียดเนื้อหา ทำกำหนดขนาด สี แบบตัวอักษร โดยเพิ่มรูปแบบของกรอบข้อความ ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3: จัดองค์ประกอบข้อความ

3. ภาพประกอบ ผู้วิจัยใช้การออกแบบภาพประกอบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิก โดยใช้สีในการจำแนกระดับความลึกของชั้นดิน สร้างเงาสะท้อนแบบไล่สีน้ำหนักแสง เลือกโทนสีร้อนออกแบบวัตถุ โทนสีเย็นใช้เป็นพื้นหลัง และเพิ่มกราฟิกวงกลมสำหรับเน้นข้อมูลสำคัญเพิ่มเติม ตามการให้ข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4: ออกแบบภาพประกอบเนื้อหา

ผลการวิจัย

หลังจากดำเนินการวิจัยครบทั้ง 3 ระยะ ผู้วิจัยนำตัวการต้น ข้อมูลภาพประกอบที่ออกแบบเสร็จเรียบร้อยแล้ว มาปรับแต่งรายละเอียดและจัดวางองค์ประกอบตามหลักการการออกแบบกราฟิกข้อมูลของ Cairo (2013) โดยทำการกำหนดคู่สีและผสมผสานกราฟิกเพิ่มเติมเพื่อให้ภาพกลมกลืนเป็นชุดเดียวกัน โดยให้มีความสมดุลกับขนาดความกว้าง 21 x 29.7 เซนติเมตร หรือเทียบเท่ากับขนาดกระดาษมาตรฐาน A4 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Miller (1956) ที่พบว่าคนเราสามารถจดจำข้อมูลได้เพียง 5 ใน 9 ส่วนของข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับในเวลาเดียวกัน

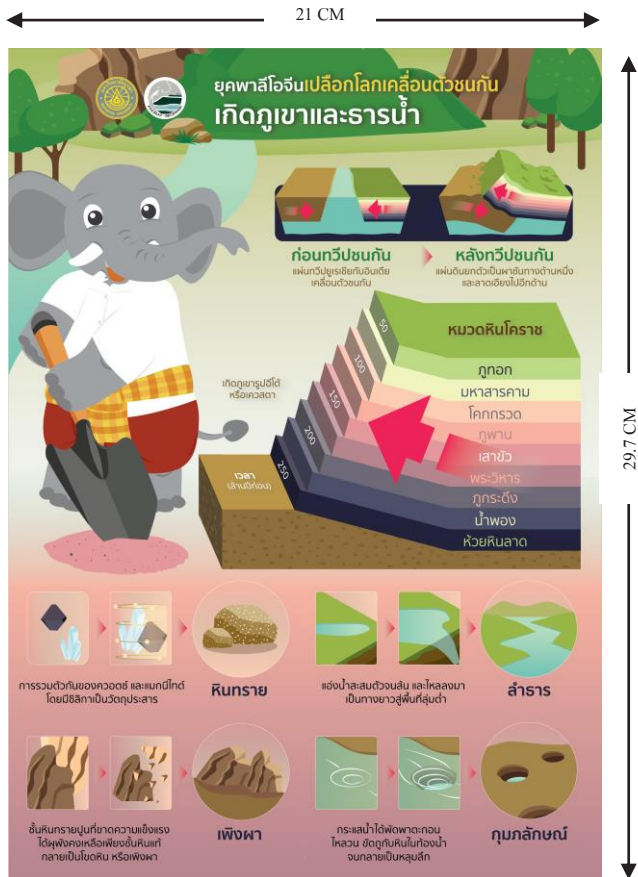
โดยการวิจัยครั้งนี้ นอกจากใช้การสังเคราะห์ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ยังได้นำข้อมูลเนื้อหาในรายวิชาจีโอพาร์คโคราชที่ผ่านการวิพากษ์หลักสูตร มาทำการออกแบบภาพสื่อทางทัศนได้ทั้งหมด 4 ชุด ดังภาพที่ 5 - 8

1. ผลการออกแบบภาพสื่อทางทัศนชุดข้อมูลการลำดับยุคธรณีกาล อธิบายถึงกระบวนการยกตัวของแผ่นดินโคราชที่เกิดขึ้นตามลำดับธรณีกาล

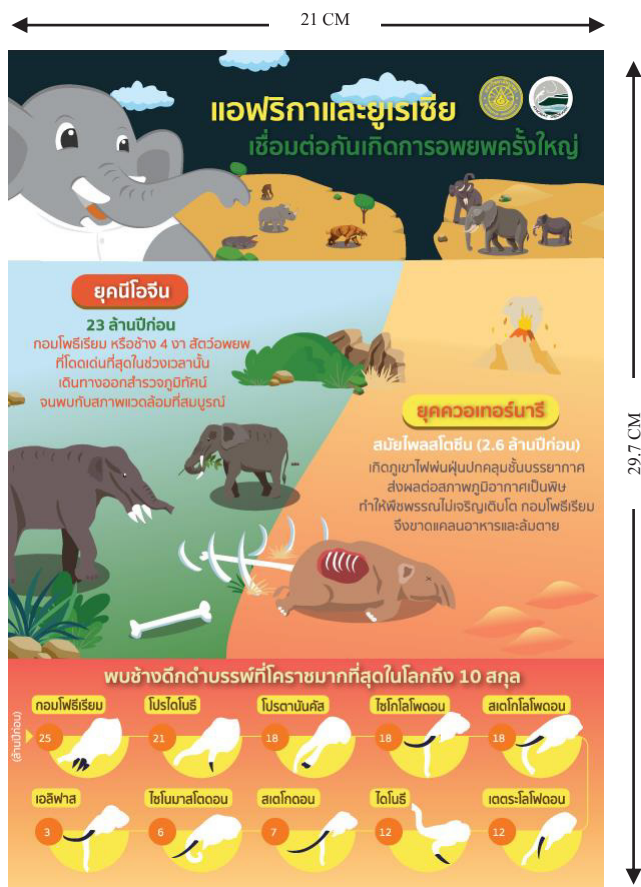
ภาพที่ 5: ชุดข้อมูลการลำดับยุคธรณีกาล

อธิบายผลการเคลื่อนตัวของเปลือกโลกในยุควาลีโอจีน ส่งผลให้เกิดภูเขาและธารน้ำ
นอกจากนี้ยังทำให้สามารถมองเห็นชั้นหินเก่าจากยุคจูแรสซิกโผล่ขึ้นมาด้านบน

ภาพที่ 6: ชุดข้อมูลการเกิดภูเขาและลำธาร

3. ผลการออกแบบภาพสื่อทางทัศนชุดข้อมูลช้างศึกดำบรรพ์ อธิบายการอพยพของช้างศึกดำบรรพ์จากแผ่นเปลือกโลกแอฟริกาข้ามมายังยูเรเชีย โดยเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ในยุคนีโอจีน กับสภาพภูมิอากาศเป็นพิษในยุคควอเตอร์นารี สมัยไพลสโตซีน ซึ่งนำมาสู่การสูญพันธุ์และการค้นพบซากช้างศึกดำบรรพ์ทั้ง 10 สกุล ในพื้นที่จิโอพาร์คโคราช

ภาพที่ 7: ชุดข้อมูลช้างศึกดำบรรพ์

4. ผลการออกแบบภาพสื่อทางทัศนชุดข้อมูลอำเภอเฉลิมพระเกียรติ อธิบายสภาพแวดล้อมของอำเภอเฉลิมพระเกียรติในปัจจุบัน อันเป็นผลจากพลวัตภูมิศาสตร์บรรพกาลทำให้พื้นที่นี้เป็นแหล่งศึกษาทางธรณีวิทยาที่สำคัญแห่งหนึ่งโลก

ภาพที่ 8: ชุดข้อมูลอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ปรากฏในด้านเนื้อหาประกอบภาพสื่อทางทัศน พบว่า สภาพภูมิศาสตร์และสิ่งมีชีวิตดึกดำบรรพ์ในพื้นที่จีโอพาร์คโคราช เกิดขึ้นในลำดับยุคธรณีกาล 6 ยุค เมื่อนำมาศึกษาอายุเปรียบเทียบ (Relative age) ร่วมกับซากดึกดำบรรพ์ดัชนี (Index fossils) และตำแหน่งการวางตัวของหินตะกอน ซึ่งเป็นกฎที่นักธรณีวิทยาใช้ในการกำหนดและระบุระยะเวลาทางธรณี จึงทำให้สามารถสรุปขอบเขตของสภาพภูมิศาสตร์บรรพกาลในพื้นที่จีโอพาร์คที่สำคัญได้ โดยนับระยะเวลาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิศาสตร์เกิดขึ้นตั้งแต่ยุคจูแรสสิกไปจนถึงในยุคควอเทอร์นารี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chonglakmani (2010) ได้ทำการศึกษาเรื่อง วิทยาการตะกอนและสภาพแวดล้อมโบราณของชั้นไม้กลายเป็นหินในแอ่งโคราช ซึ่งพบว่า ชั้นกรวดและทรายในซากไม้กลายเป็นหิน เกิดกระบวนการสะสมตัวจากตะกอนที่ถูกพัดเข้ามาทับถมในเนื้อไม้ในสภาวะที่แตกต่างกัน เมื่อนำอายุกรวดทรายที่พบในซากไม้มาเทียบอายุกับกลุ่มหินในพื้นที่จีโอพาร์คโคราช จึงทำให้สามารถสันนิษฐานปรากฏการณ์ของสภาพภูมิศาสตร์บรรพกาลที่เกิดขึ้นในช่วงยุคจูแรสสิกไปจนถึงในยุคควอเทอร์นารีได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

จากผลการวิจัยที่ปรากฏความขึ้นชอบตัวการ์ตูน สามารถอธิบายได้ดังนี้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในพื้นที่ ตำบลช้างทอง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งพบสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนที่มีการประชาสัมพันธ์ ชุมชนด้วยการสร้างประติมากรรมแบบจำลองช้างดึกดำบรรพ์ในสกุลต่าง ๆ จัดวางอยู่ในพื้นที่ชุมชนแห่งนี้ถือเป็นจำนวนมาก ดังนั้นความขึ้นชอบตัวการ์ตูนจึงปรากฏผลให้กลุ่มตัวอย่างเลือกช้าง อันเป็นการสะท้อนถึงภาพลักษณ์ที่กลุ่มตัวอย่างมีความใกล้ชิดและคุ้นเคยมากที่สุด นอกจากนี้การเลือกเครื่องแต่งกายแบบชาวไทยโคราช มาเป็นส่วนผสมให้กับตัวการ์ตูน เกิดจากความผูกพันทางวัฒนธรรมที่กลุ่มตัวอย่างมีความเกี่ยวข้องกับประเพณีและกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนและโรงเรียนที่มีการ

อนุรักษ์สวมีใส่เครื่องแต่งกายแบบชาวไทยโคราชอยู่อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของPrachachit (2016) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การออกแบบและพัฒนาโมชันอินโฟกราฟิกเพื่อนำเสนอตำนานเมืองศรีสะเกษ โดยทำการศึกษาพฤติกรรมความสนใจในรูปแบบการดูของกลุ่มผู้บริโภค มาใช้เป็นหลักในกำหนดสัดส่วนและการออกแบบบุคคลิกตัวละครโดยทำการผสมผสานวัฒนธรรมการแต่งกายของจังหวัดศรีสะเกษในยุคขอม ยุคสมัยกรุงศรีอยุธยา และปัจจุบันเข้าไปด้วยเพื่อป้องกันถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

และผลการวิจัยของค์ประกอบภาพสื่อทางทัศน์ ที่กลุ่มตัวอย่างเลือกคำตอบอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถอธิบายรายละเอียดต่างๆ ตามลำดับดังนี้ “รู้หรือไม่” เป็นประโยคที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบมากที่สุด เนื่องจากมีผลต่อกลุ่มตัวอย่างในแง่ของการเชิญชวนให้สืบค้นแสวงหาคำตอบตามพฤติกรรมของช่วงวัยเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ Krauss (2012) ได้ทำการศึกษาเรื่องอินโฟกราฟิก: มากกว่าคำพูด ซึ่งพบว่าการเล่าเรื่องตำนาน หรือการนำเสนอข้อมูลรูปภาพผ่านอินโฟกราฟิก จะต้องมีการถามคำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ เช่น “ผู้คนในเมืองของเราดำเนินชีวิตกันอย่างไร” ทั้งนี้จะต้องอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมให้มีความน่าสนใจ ตลอดจนต้องระบุได้ว่าข้อมูลนี้มาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ นอกจากนี้ผลการวิจัยของค์ประกอบภาพสื่อทางทัศน์ที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบมากที่สุด ได้แก่ รูปแบบสัญลักษณ์ภาพ ลักษณะเงาสะทอน ขนาบวัตถุ การลำดับเนื้อหา รูปแบบกล่องข้อความ และกลุ่มโทนี มีความสอดคล้องกับทฤษฎีการออกแบบกราฟิกข้อมูลของ Cairo (2013) ด้วยการลดทอนเนื้อหาข้อมูลที่มีปริมาณมากให้กระชับง่ายต่อการรับรู้ โดยการใช้แบบสัญลักษณ์แทนการอธิบายข้อมูล และการเลือกใช้กลุ่มสีที่เหมาะสมไม่หลากหลายจนเกินไป ตลอดจนการจัดวางองค์ประกอบภาพให้ได้สัดส่วนสัมพันธ์กับขนาดของชิ้นงาน จึงจะทำให้ภาพกราฟิกนั้นมีความโดดเด่นและดึงดูดความสนใจของกลุ่มผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

การออกแบบเนื้อหาภาพสื่อทางทัศนในครั้งนี้นี้เกิดจากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลภูมิศาสตร์บรรพกาลในพื้นที่จีโอพาร์คโคราช โดยนำมาวิเคราะห์ร่วมกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสามารถสรุปและออกแบบภาพต้นนิยฐานทางธรณีวิทยาได้เฉพาะในพื้นที่จีโอพาร์คโคราชเท่านั้น ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาขยายผลการออกแบบภาพสื่อทางทัศนไปยังแหล่งธรณีวิทยาในพื้นที่อื่น ๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

งานวิจัยในครั้งนี้เป็น การเก็บข้อมูลความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนำมาออกแบบภาพสื่อทางทัศน โดยนักเรียนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับจีโอพาร์คโคราชจากหลักสูตรที่ทางโรงเรียนได้สอนมาบ้างแล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นควรมีการขยายขอบเขตการวิจัยไปยังกลุ่มประชากรที่ยังขาดความรู้จีโอพาร์คโคราช ให้สามารถเรียนรู้และเข้าใจได้เสมือนกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้

References

- Cairo, A. (2013). *The functional art: An introduction to information graphics and visualization*. San Francisco: New Riders.
- Chonglakmani, C. (2010). *Sedimentology and paleoenvironment of the petrified-wood bearing formation in the Khorat Basin*. Nakhon Ratchasima: Suranaree University of technology. [in Thai]
- Hall, S. (1997). *Representation: Cultural representations and signifying practices*. London: Sage in association with The Open University.

- Jintasakul, P. (2018). Khorat Geopark Cuesta & Fossil Land. In *UNESCO Global Geopark & Sustainable Tourism*, 18 - 21 August 2018, Kantary Hotel Nakhon Rachasima Province, P 1-33. [in Thai]
- Krauss, J. (2012). “Infographics: more than words can say.” *Learning & leading with technology*, 39(5), 10-14.
- Meeusah, N. (2013). *Effects of data set and hue on a content understanding of infographic*. Nakhon Nayok: Rajamangala University of Technology Thanyaburi. [in Thai]
- Miller, G. (1956). “The magical number seven, plus or minus two: some limits on our capacity for processing information.” *Psychological Review*. 63(2), 81-97.
- Payakmareng, O. School Principal, Thachangratbumroong School. (2019, January 23). Interview. [in Thai]
- Prachachit, K. (2016). “The design and development of motion infographics for presenting the legend of Sisaket.” *Journal of the Way Human Society*, 4(1), 116-135. [in Thai]
- Saiyot, L. (1996). *Techniques for measuring learning results*. Bangkok: Children's Club Publishing. [in Thai]
- Siriyuvasak, U. (1999). *Social imagination in media languages*. Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]
- Yamane, T. (1970). *Statistic: An introductory analysis*. New York: Harper & Row.
- Yamkasikorn, M. (2008). “How to use efficiency criterion in media research and development: The difference between 90/90 standard and E1/E2.” *E- Journal of Education Studies Burapha University*, 19(1), 1-15. [in Thai]

Author

Mr. Jirayut Prasertsri

Ph.D. Student, Visual Arts and Design Program, Faculty of Fine and
Applied Arts, Burapha University

169 Long Had Bangsaen Rd, Saen Suk, Chon Buri District, Chon Buri
20131

Tel.:097-328-0013 E-mail: Jirayut.ps@bru.ac.th

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารระดับต้น มหาวิทยาลัยราชภัฏ

A Needs Assessment Study for Transformational Leadership Enhancement of the First-Line Administrators In Rajabhat University

ภวดี มิสดี¹ / พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ² / โกวัฒน์ เทสบุต³

Pawat Misdee / Pacharawit Chansirisira / Kowat Tesaputa

¹สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Educational Administration and Development Program Faculty of Education,
Mahasarakham University

²⁻³ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Department of Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

Received: August 26, 2019
Revised: December 13, 2019
Accepted: April 28, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์
ความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ
ผู้บริหารระดับต้น มหาวิทยาลัยราชภัฏ การวิจัยมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา
สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
ระดับต้น มหาวิทยาลัยราชภัฏ ขั้นตอนที่ 2 รวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่
พึงประสงค์และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
ระดับต้น มหาวิทยาลัยราชภัฏ และขั้นตอนที่ 3 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ
การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารระดับต้นในมหาวิทยาลัยราชภัฏ เครื่องมือที่ใช้ใน
การวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ใน

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารระดับต้นในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 5 ด้าน 18 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม มี 3 ตัวชี้วัด 2) ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี มี 4 ตัวชี้วัด 3) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มี 4 ตัวชี้วัด 4) ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา มี 3 ตัวชี้วัด และ 5) ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มี 4 ตัวชี้วัด

2. สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารระดับต้นมหาวิทยาลัยราชภัฏ อยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แต่ละด้านมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารระดับต้นมหาวิทยาลัยราชภัฏ โปรแกรมการพัฒนาซึ่งประกอบด้วย 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การเตรียมการ ระยะที่ 2 การปฏิบัติจริงที่หน้างาน แบ่งเป็น 4 โมดูล และ ระยะที่ 3 ติดตามผล รวมระยะเวลาพัฒนา 111 ชั่วโมง ผลการประเมินโปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งด้านความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, ผู้บริหารระดับต้น มหาวิทยาลัยราชภัฏ

Abstract

The purposes of this study were to examine current and desirable conditions and needs for transformational leadership of the first-line administrators in Rajabhat University. The three - stage study involved: Stage I was related to analyzing components and indicators of the first-line administrators in Rajabhat University; Stage II concerned data collection of current and desirable conditions,

and need analysis of the first-line administrators in Rajabhat University; and Stage III was about establishing the guidelines for developing the first-line administrators in Rajabhat University. The research instrument was a set of a five-point scale questionnaire. The statistics for data analysis were Mean and Standard Deviation.

The finding revealed that

1. The components and indicators of the first-line administrators in Rajabhat University involved five aspects and 18 indicators as follows: 1) Shared vision, covering three indicators; 2) Idealized Influence, covering four indicators; 3) Inspirational Motivation with four indicators; 4) Intellectual Stimulation, covering three indicators; and 5) Individualized Consideration, covering four indicators.

2. The current conditions concerning the transformational leadership of the first-line administrators in Rajabhat University were at a high level, whereas the desirable conditions were at the highest level. The inspirational motivation was considered as the most needed aspect.

3. The guidelines for developing transformational leadership of the first-line administrators in Rajabhat University should involve the three-phase development program consisting of 111 hours: Phase I Preparation; Phase II Practice in Actual Setting consisting of four modules; and Phase III Monitoring. The assessment results, conducted by experts, revealed that the program appropriateness and possibilities were at the highest level.

Keywords: transformational leadership, first-level administrators,
Rajabhat University

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษาผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็น ผู้นำทางวิชาการ และการบริหาร ซึ่งมีหน้าที่ด้านการวางแผน กำหนดแนวทาง การดำเนินงานด้านต่างๆ ของหน่วยงาน บังคับบัญชาคณาจารย์ และจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ ที่จำเป็นสำหรับนักศึกษา/คณาจารย์ (Astin & Scherrei, 1980) กระตุ้นให้อาจารย์ ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนประเมินผล การปฏิบัติงานของคณาจารย์ จึงเป็นผู้ที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อทิศทางการพัฒนาของมหาวิทยาลัย ประธานสาขาวิชา ถือว่าเป็นตำแหน่งระดับต้นในโครงสร้างการบริหารของสถาบันอุดมศึกษา เป็นจุด ศูนย์กลางทางด้านความคิดของบุคลากรภายในหน่วยงาน มีบทบาทในการประสาน ความคิดของบุคลากรกลุ่ม ต่างๆ ขึ้นมา สนับสนุนเจรจาต่อรอง และสร้างเสริม ความสามัคคี (Rosser, Johnsrud & Heck, 2003)

การศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational leadership) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้นำพยายามสร้างอิทธิพลต่อผู้ตามเพื่อทำให้ผู้ตามเกิด ความไว้วางใจ มีความรู้สึกชื่นชม ให้ความจงรักภักดี และเคารพนับถือ ซึ่งจะทำให้ผู้ ตามเกิดแรงจูงใจในการทำงาน ส่งผลให้ได้ผลการปฏิบัติงานที่สูงมากขึ้นกว่าเดิม (Bass & Avolio, 1990; Avolio, et al. 1999) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ William (2013) ที่พบว่า โปรแกรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพัน ต่อองค์กร พฤติกรรมกลุ่ม และความพึงพอใจในการทำงานของครูต่อผู้บริหารและ ส่งผลต่อการเกิดแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน จากแนวคิดทฤษฎีของ Burns (1978) และ Hoy and Miskel (2008) เป็นกระบวนการ ที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงาน หรือ ผู้ตามโดยการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานหรือ ผู้ตามมีความพยายามและ การคาดหวังต่อความสามารถและศักยภาพของตนเองให้สูงขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในการกิจและวิสัยทัศน์ของทีมและองค์กร กระตุ้นแรงจูงใจ ของผู้ร่วมงานหรือผู้ตาม ให้ก้าวข้ามความสนใจในประโยชน์ส่วนตนไปสู่ประโยชน์ส่วนรวมของกลุ่มและ

องค์กร องค์ประกอบพฤติกรรม 5 ด้าน คือ 1) การเป็นแบบอย่างที่ดีโดยลักษณะนิสัย 2) การเป็นแบบอย่างที่ดีโดยพฤติกรรม 3) การสร้างแรงบันดาลใจ 4) การกระตุ้นการใช้ปัญญา 5) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล แนวคิดของ Fullan (2006) กล่าวถึงองค์ประกอบของภาวะผู้นำในวัฒนธรรมของการเปลี่ยนแปลง คือ 1) การสร้างจุดมุ่งหมายเชิงจริยธรรม 2) การสร้างความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลง 3) การสร้างสัมพันธภาพในการทำงาน 4) การสร้างองค์ความรู้ 5) การสร้างความเชื่อมโยง ภายใต้การปฏิบัติอย่างมีพลัง กระตือรือร้น และความหวัง นำไปสู่ข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้นำและผู้ตาม ผลลัพธ์ที่ได้ ก็จะทำให้เกิดสิ่งที่ดีมีมากขึ้นและสิ่งที่ไม่ดีจะลดลง แนวคิด Kenneth and Jantzi (1990) ได้กล่าวถึงโมเดลภาวะผู้นำเต็มโปรแกรม (The Model of Full range of Leadership) ซึ่งเป็นการแสดงถึงระดับของภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลต่างกัน โดยเริ่มจากภาวะผู้นำแบบตามสบาย (Laissez-faire Leadership: LF) ซึ่งเป็นผู้นำที่นับได้ว่ามีประสิทธิผลต่ำที่สุดหรือไร้ประสิทธิผลแรงบันดาลใจ (Motivation) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะต้องกระตุ้นสมาชิกให้รู้สึกว่ามีบางสิ่งบางอย่างนั้นสำคัญ และแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในชีวิตของคน ความสามารถในการเข้าใจ และการช่วยเหลือกันเหมือนเป็นคุณค่าและพันธกิจขององค์กร

การพัฒนานุเคราะห์ของสถาบันอุดมศึกษานับได้ว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างมาก เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน จึงต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งความรู้ ทักษะ มีความรักองค์กร มุ่งมั่นตั้งใจ ปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สูงสุดขององค์กร ที่ผ่านมาผู้ที่ขึ้นสู่ตำแหน่งผู้บริหารยังขาดการพัฒนาทางด้านภาวะผู้นำ เนื่องจากมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งจะมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะด้านการปฏิบัติงาน การสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานมากกว่าการพัฒนาทางการสร้างภาวะผู้นำ (Sirisunhirun, 2004) สถาบันอุดมศึกษาของไทยมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนต้องมีผู้บริหารที่มีความสามารถทั้งในด้านการบริหารและการกำหนดนโยบาย ซึ่งต้องอาศัย

ผู้นำที่มีภาวะผู้นำแนวใหม่ที่เป็นนักบริหารที่ดี มหาวิทยาลัยหลายแห่งได้เปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ สถาบัน และวิทยาลัยหลายแห่งก็ได้รับการยกย่องให้เป็นมหาวิทยาลัยการปรับเปลี่ยนดังกล่าวส่งผลให้หน้าที่ บทบาทของบุคลากรระดับผู้บริหารระดับต้น ต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาตนเองให้เป็นผู้บริหารที่มีความรู้ ทักษะและความชำนาญ การบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลมีคุณธรรม จริยธรรมและจำเป็นต้องมีความสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานภายในและภายนอก (Wiriyaweckakul, 2011)

จากความสำคัญของภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับต้นที่มีต่อประสิทธิภาพในกระบวนการบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏ รวมทั้งผลการวิจัย ข้อเสนอแนะจากการวิจัยตลอดจนหลักการและทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติหน้าที่คณบดีคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้บริหารระดับต้นมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อให้เกิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับผู้บริหารระดับต้นมหาวิทยาลัยราชภัฏ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้บรรลุเป้าหมายตามพันธกิจของคณะและมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน อันจะส่งผลต่อการผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารระดับต้นมหาวิทยาลัยราชภัฏ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารระดับต้นที่สอดคล้องกับบริบทมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ (Bass & Avolio, 1994; Avolio, et al. 1999; Bass & Riggio, 2006; Burns, 1978; Hoy & Miskel, 2008 ; Fullan, 2006; Leithwood & Jantzi, 1990)

1.1 การมีวิสัยทัศน์ร่วม

1.2 การเป็นแบบอย่างที่ดี

1.3 การสร้างแรงบันดาลใจ

1.4 การกระตุ้นการใช้ปัญญา

1.5 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง หรือผู้ให้ข้อมูล เป็น 3 ส่วน ตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของภาวะผู้นำการ

เปลี่ยนแปลงของผู้บริหารระดับต้น มหาวิทยาลัยราชภัฏ และประเมินองค์ประกอบตัวชี้วัดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ซึ่งมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก มีประสบการณ์ในการสอนระดับอุดมศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี และมีประสบการณ์ในการทำหน้าที่ประธานสาขาวิชาหรือกรรมการสาขาวิชา

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารระดับต้นฯ ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ประธานสาขาวิชา ในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 38 แห่ง รวมทั้งสิ้น 2,207 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ประธานสาขาวิชา มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 331 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตาราง Krejcie and Morgan (1970) ใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ
ผู้บริหารระดับต้นๆ ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้ประเมินแนวทางเสริมสร้างภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงของผู้บริหารระดับต้น มหาวิทยาลัยราชภัฏที่พัฒนาขึ้น เพื่อตรวจสอบ
ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน

3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย จำแนกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
ของผู้บริหารระดับต้น มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยทำการศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด
ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ แล้วรวบรวมข้อมูล
วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ
จำเป็นของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารระดับต้นๆ โดยใช้แบบสอบถาม
แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มี
ค่าความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง
0.51 - 0.83 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.85 และ 0.90 เก็บรวบรวมกลับมาได้
310 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.65 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพื้นฐาน ได้แก่
ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ
ผู้บริหารระดับต้นๆ โดยเชื่อมโยงกับผลการศึกษาความต้องการจำเป็นเพื่อออกแบบ
โปรแกรมครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ร่วม การเป็น
แบบอย่างที่ดี การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นการใช้ปัญญา และการสร้าง
ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยยึดหลักการพัฒนา 70 : 20 : 10 คือเรียนรู้จาก
การปฏิบัติที่หน้างาน จากประสบการณ์ของคนอื่น และจากหลักและทฤษฎี ซึ่งให้
น้ำหนักของการพัฒนาโดยพิจารณาจากค่าดัชนีความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย
ดังนี้ 1) การสร้างแรงบันดาลใจ 2) การมีวิสัยทัศน์ร่วม 3) การเป็นแบบอย่างที่ดี

4) การกระตุ้นการใช้ปัญญา และ 5) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ตามลำดับ และตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารระดับต้น มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีประเด็นที่สำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารระดับต้น มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 18 ตัวชี้วัด โดยด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม มี 3 ตัวชี้วัดได้แก่ การสร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง การถ่ายทอดวิสัยทัศน์เป้าหมายขององค์กรให้ชัดเจน การนำแนวคิดเชิงระบบไปใช้ในการพัฒนาองค์กร ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี มี 4 ตัวชี้วัดได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรม การดำเนินกิจกรรมอย่างสุจริต โปร่งใส การสร้างแนวคิดเชิงบวก ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มี 4 ตัวชี้วัดได้แก่ การกระตุ้นและโน้มน้าวให้ผู้อื่นปฏิบัติงานเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ การสร้างความมั่นใจ เคารพและยอมรับผู้นำ การส่งเสริมให้มีความคาดหวังเชื่อมั่นในความสำเร็จ การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา มี 3 ตัวชี้วัดได้แก่ การมีความคิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์ปัญหาและการแก้ปัญหาด้วยวิธีใหม่ๆ การสนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มี 4 ตัวชี้วัดได้แก่ การเปิดโอกาสและยอมรับความแตกต่างของบุคคล การให้ความเสมอภาค การมีกลยุทธ์ในการสื่อสาร การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในและนอกองค์กร สอดคล้องกับ Hoy and Miskel (2008) ที่ระบุว่าบุคคลที่มีภาวะผู้นำต้องมีความรู้เกี่ยวกับส่วนบุคคลที่เหมาะสม ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ สถิติปัญญา มีทักษะและประสบการณ์การบริหารตลอดจน มีพฤติกรรมทางด้านส่วนตัวและการบริหารที่เหมาะสม และที่สำคัญต้องมีความสามารถด้านการบริหารจัดการและ ความเป็นผู้นำเป็นหัวใจ ของความสำเร็จขององค์กรทั้งหมด

2. ผลการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารระดับต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยรวมมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าแต่ละด้านมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการสร้างแรงบันดาลใจอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่าองค์ประกอบการสร้างแรงบันดาลใจมีลำดับความต้องการจำเป็นลำดับแรก และองค์ประกอบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีลำดับความต้องการจำเป็นเป็นลำดับสุดท้าย สอดคล้องกับ Sirisunhirun (2004) ที่เสนอว่าบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษานับได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญและมีความจำเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น จึงต้องอาศัยบุคลากรต้องมีความรู้ มีความพร้อมทั้งความรู้ ทักษะ มีความรักองค์กร มุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สูงสุดขององค์กร เนื่องจากมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งจะมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะด้านการปฏิบัติงาน การสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานมากกว่าการพัฒนาทางด้านการสร้างภาวะผู้นำ และ Sinlarat (2011) ได้เสนอว่าปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาของไทยมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนต้องมีผู้บริหารที่มีความสามารถทั้งในด้านการบริหารและการกำหนดนโยบาย ซึ่งต้องอาศัยผู้นำที่มีภาวะผู้นำแนวใหม่ที่เป็นนักบริหารที่ดี และ Wiriyawechakul (2011) ได้สรุปว่า ผู้บริหารระดับต้น ต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาตนเองให้เป็นผู้บริหารที่มีความรู้ ทักษะและความชำนาญ การบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลมีคุณธรรม จริยธรรมและจำเป็นต้องมีความสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานภายในและภายนอก

3. แนวทางการพัฒนา ได้แก่ โปรแกรมการเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารระดับต้น มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 บทนำ ประกอบด้วยความเป็นมา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย แนวคิด และหลักการของโปรแกรม ส่วนที่ 2 เนื้อหาโปรแกรม ประกอบด้วย 4 โมดูล และส่วนที่ 3

การประเมินผลการใช้โปรแกรม ทำนองเดียวกันกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ Somprach (2006) ได้ทำวิจัยและเสนอวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยการพัฒนาในรูปแบบ (model) 7 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาบริบท (reconnaissance) 2) การศึกษาด้วยตนเอง (self study) 3) การอบรมสัมมนาแบบเข้มข้น (intensive seminar/workshop) 4) การฝึกปฏิบัติหรือศึกษาดูงานในหน่วยงานที่เลือก (internship/practice) 5) นำเสนอโครงการหรือนวัตกรรมใหม่ของตนเองในลักษณะ project approach เพื่อพัฒนาในหน่วยงานของตนเอง 6) การลงมือปฏิบัติกิจกรรมในลักษณะวิจัยปฏิบัติการและเขียนรายงานสรุป สอดคล้องกับ Yodsara (2013) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในส่วนวิธีการพัฒนา ได้แก่ การศึกษาด้วยตนเอง การศึกษาดูงาน การอบรม การปฏิบัติจริง ประกอบด้วยกระบวนการพัฒนา 4 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 การประเมินก่อนการพัฒนา ขั้นที่ 2 การพัฒนา ขั้นที่ 3 การบูรณาการ และขั้นที่ 4 การประเมินหลังการพัฒนา สอดคล้องกับ Julsuwan (2011) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสายสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษา พบว่า วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้ง 5 ด้าน ใช้วิธีการฝึกอบรม โดยใช้ การบรรยาย กรณีศึกษา การประชุมแบบระดมสมอง เกมการบริหาร การแสดงบทบาทสมมติ 3) หลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีเนื้อหาครอบคลุมทุก องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 5 หน่วยการเรียนรู้ ระยะเวลา การพัฒนา 30 ชั่วโมงหรือประมาณ 5 วัน ในการพัฒนานั้นการนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง และให้มีการประเมินทั้งผู้เข้ารับการพัฒนาประเมินตนเอง และประเมินโดยกลุ่มบุคคลอื่น สอดคล้องกับ Mekawathat (2018) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 9 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 9 พบว่า ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้าน

การสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการกระตุ้นทางปัญญาตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาระดับ มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 9 ในภาพรวมและรายด้านมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์สูงสุดคือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ รองลงมาคือด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการกระตุ้นทางปัญญาตามลำดับ 2) ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 9 พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นจาก มากไปน้อยคือ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ตามลำดับ 2) กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานศึกษาธิการภาค 9 ประกอบด้วย กลยุทธ์หลัก 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม 2) การสร้าง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 3) การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ และ 4) การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล 3) ผลการประเมินความเป็นไปได้และความ เหมาะสมของกลยุทธ์ในการนำไปใช้ในการพัฒนาภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาระดับ มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 9 โดยภาพ รวมพบว่า มีความเป็นไปได้และความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Wolfram and Mohr (2009) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การทำให้เกิดความเข้าใจในเป้าหมายของทีม และความพึงพอใจในการทำงานของผู้ตาม ผู้วิจัยได้อธิบายถึงความสอดคล้องกัน ในด้านการให้ความหมายเกี่ยวกับงานตนเอง ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองเกี่ยวกับอาชีพ และพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความรำคาญมีผลด้านลบระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการทำให้เกิดความเข้าใจในเป้าหมายของทีมคะแนนของผู้ตามสูงกว่าผู้จัดการในด้านความหมายเกี่ยวกับงานตนเองและคะแนนของพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความรำคาญของผู้ตามจะสูงกว่าผู้จัดการ สอดคล้องกับ Swinney (2010) ที่ได้

ทำการสำรวจทัศนคติของผู้บริหารและผู้นำครูในเรื่องเกี่ยวกับโปรแกรมการสร้างศักยภาพด้านภาวะผู้นำครู ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้เข้าร่วมในโปรแกรมสร้างศักยภาพด้านภาวะผู้นำครูให้การยอมรับแนวคิดและกิจกรรมที่จัดไว้ในโปรแกรม และมีแสดงทัศนคติว่าการเข้าร่วมในโปรแกรมทำให้พวกเขาได้รับประโยชน์มากมายที่สามารถนำไปในการปฏิบัติงานได้ เช่น ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างครูและผู้บริหารมากขึ้น ช่วยให้เกิดการพัฒนางานและการพัฒนาวิชาชีพในกลุ่มบุคลากรครู และช่วยสร้างความตระหนักและจิตสำนึกด้านภาวะผู้นำให้กับกลุ่มบุคลากรครูมากขึ้น นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า โปรแกรมเป็นประโยชน์ในด้านการเพิ่มพูนทักษะและความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้กับนักเรียนของพวกเขา รวมทั้งยังเป็นประโยชน์ในการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำทุกด้านให้ครูที่เข้าร่วมในโปรแกรม และเป็นข้อมูลให้ผู้จัดทำนโยบายนำไปพัฒนาโปรแกรมสร้างศักยภาพด้านภาวะผู้นำครูซึ่งผลจากการวิจัยได้นำไปสู่บทสรุปว่า การส่งเสริมโอกาสในการพัฒนาภาวะผู้นำสำหรับครู คือหลักการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นในโรงเรียน และโปรแกรมสร้างศักยภาพด้านภาวะผู้นำครูคือกระบวนการที่จะเปิดโอกาสสำหรับความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ อันจะนำไปสู่การพัฒนาสภาพแวดล้อมในการทำงานและสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคลากรในโรงเรียนด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยชี้ว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารระดับต้นๆ

ประกอบด้วยการมีวิสัยทัศน์ร่วม การเป็นแบบอย่างที่ดี การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นแรงจูงใจ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏ จึงควรมีแผนการพัฒนาประธานสาขาวิชาให้มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบดังกล่าว

1.2 ประธานสาขาวิชาควรพิจารณาพัฒนาตนเองในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสูงยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในด้านการสร้างแรงบันดาลใจ

1.3 มหาวิทยาลัยราชภัฏควรพิจารณานำโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารระดับต้น ไปใช้พัฒนาประธานสาขาวิชาอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของหลักสูตรสาขาวิชาต่างๆ เหล่านั้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารระดับต้นมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพราะเป็นด้านที่มีสภาพปัจจุบันต่ำกว่าด้านอื่นๆ และมีความต้องการสูงกว่าด้านอื่นๆ เช่นกัน

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อหากลยุทธ์ที่เหมาะสมในการเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารระดับต้น มหาวิทยาลัยราชภัฏ

2.3 ควรทำการวิจัยและพัฒนาภาวะผู้นำที่สอดคล้องกับความจำเป็นในการนำยุคใหม่สำหรับผู้บริหารระดับต้น เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการจัดการหลักสูตรสาขาวิชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะมุ่งเน้นกระบวนการร่วมมือกันของผู้รับผิดชอบหลักสูตร

References

- Astin, A.W. & Scherrei. R. (1980). *Maximizing leadership effectiveness*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Avolio, B. J, et al. (1999). *Full leadership development*. California: Sage Publication.
- Bass, B.M. & Avolio. B.J. (1990). *Transformational leadership development*. California: Consulting Psychologists Press
- _____. (1994). *Improving organizational effectiveness through transformational leadership*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

- Bass, M.B. & Riggio, E.G. (2006). *Transformational leadership* (2nd ed.). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Burn, J.M. (1978). *Leadership: Theory of leadership*. New York: Harper and Row.
- Fullan, M. (2006). *Change theory: A force for school improvement, in the development of transformational leaders for the educational decentralization*. Bangkok: Ministry of Education.
- Hoy, W.K. & Miskel, C.G. (2008). *Educational administration: Theory research, and practice*. New York: McGraw-Hill.
- Julsuwan, S. (2011). *A development of transformational leadership of support administrators of public higher education institutions*. Doctor of Education Dissertation, Educational Administration program, Graduate School, Mahasarakham University. [in Thai]
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Leithwood, K. & Jantzi, D. (1990). Transformational leadership: How principals can help reform school cultures. *School Effectiveness and School Improvement*, 1(4), 249-280.
- Mekawathat, T. (2018). *Strategy for transformational leadership development of secondary school administrators under the regional education office No. 9*. Doctor of Philosophy Dissertation, Educational Administration program, Graduate School, Khon Khen University. [in Thai]
- Rosser, V.J., Johnsrud, L.K. & Heck, R.H. (2003). Academic deans and directors: Assessing their effectiveness from individual and institutional perspectives. *The Journal of Higher Education*, 74(1), 1-25.

- Sinlarat, P. (2011). *CCPR new education framework*. Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]
- Sirisunhirun, S. (2004). *A development of model for leadership traits development of the deans*. Doctor of Education Dissertation, Educational Administration program, Graduate School, Chulalongkorn University. [in Thai]
- Somprach, K. (2006). *Educational leadership: Perspectives on culture and learning*. Khon Khen: Faculty of Education Khon Khen University. [in Thai]
- Swinney, A. C. (2010). *Teacher leaders' and administrators' perceptions about a leadership capacity building program*. Ph.D. Dissertation, Auburn University.
- Williams, C. (2013). Records and archives: Concepts, roles and definitions. In: C. Brown, ed. *Archives and record keeping: Theory into practice*. London: Facet Publishing.
- Wiriyawechakul, A. (2011). *Higher education review*. Bangkok: Graduate School, Mahidol University. [in Thai]
- Wolfram, H.J. & Mohr, G. (2009). Transformational leadership, team goal fulfillment, and follower work satisfaction the moderating effects of deep-level similarity in leadership dyads. *Journal of Leadership and Organizational Studies*, 15(3), 260-274.
- Yodsara, S. (2013). *A development of strategic leadership of school administrators in primary schools under the office of basic education commission*. Doctor of Philosophy Dissertation, Administration and Educational Development program, Faculty of Education, Mahasarakham University. [in Thai]

Author

Mr.Pawat Misdee

Ph.D. student of the Educational Administration and Development

Program, Faculty of Education, Mahasarakham University.

Sakon Nakhon Rajabhat University 680 Nittayo Rd., Muang District,

Sakon Nakhon Province 47000

Fax: 042-970053 Tel: 098-6546919 E-mail: pawat_2005@hotmail.com

The Strengthening Guideline of the Youth's Democratic Citizenship of the Youth in Surin Province

Poorit Poomipratate¹ / Trichada Sukkasem² / Sarapee Wantrong³

^{1,2}Public Administration Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Surindra Rajabhat University

³Faculty of Humanities and Social Sciences, Surindra Rajabhat University

Received: November 25, 2019 Revised: April 19, 2020 Accepted: April 25, 2020

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the democratic citizenship of youth in Surin province 2) to compare the democratic citizenship of youth in Surin province classified by gender, age, educational level, school size, and participation in activities promoting the democratic citizenship 3) to examine the guidelines for strengthening the democratic citizenship of youth in Surin province. The samples were 395 upper secondary school students from 19 district schools in Surin province under the Office of Secondary Educational Service Area 33. This was the mixed methodology research the investigation by questionnaire as a quantitative instrument for collecting data, a group interviewing was as a qualitative method instrument. And statistics for analysis were t-test (Independent) and F-test (One Way ANOVA). The research results revealed that:

1. The overall democratic citizenship of the youth in Surin province was at a high level. When each aspect was considered, all aspects were arranged in order from the highest to the lowest mean as follows: the respect for the rights of others, the social responsibility and the respect for rules respectively.

2. The comparison of democratic citizenship of the youth in Surin province classified by gender, age, educational level, and participation in school activities showed no statistically significant difference while the school size displayed statistically significant difference at the 0.05 level.

3. The guidelines for strengthening the democratic citizenship of the youth in Surin province included: 1) trainings and activities to strengthen the nature of citizenship in democracy for youth to gain knowledge and understanding for applying their daily life, family, school and community, 2) teachings and learnings in social studies, religion and culture to emphasize students to perform democratic citizenship activities. 3) rising awareness about the role of youth cultivating and creating in family, school, community and nation, 4) having a parents, teachers, community and country leaders as a good role model of good citizen for youth in democratic ways and, 5) promoting a campaign through social media.

Keywords: strengthen guideline, democratic, citizenship, youth

Introduction

Democracy is especially important for all Thai people because democratic live is suitable for Thailand. It is a form of government that allows all citizens to participate in the administration of the country. Thailand has been ruled with democracy with the king as head of state for 87 years. Democracy in Thailand has developed merely to a certain level because there is inadequate understanding in the principle of democracy among Thais, and that could lead to lack of faith in democracy. Democratic development to achieve sustainability requires indoctrination of knowledge, understanding and truthful democratic values for the young generation

who are the country's major force (Secretariat of the House of Representatives, 2016). To strengthen politics and government in a democracy, it must primarily begin with educating students and citizenship. This is for encouraging and rising awareness of citizenship that plays an important role in assembling a democratic foundation of the country towards progress and stability. It was in accordance with the version of strategic plan retrieved from Secretariat of the House of Representatives 2014-2017 (2015) as displayed in strategy 3 that Thai people should be promoted and supported to gain democratic citizenship and contribute to sustainable reform of Thailand.

Democratic citizenship development is necessary for Thai society at present plus academic progress effects economic and social changes. Therefore, the development of democratic citizenship should start at educational institutions since they are social organizations that help instill the youth to follow the path of democracy and seize equality and human equality. This process requires a long period of time through the political persuasion which results in conceptions, attitudes and attributes of citizenship in a democracy. In 2010, the Ministry of Education composed the proposals regarding policies and strategies for educational development to foster citizenship with the objectives to develop a new generation of Thai citizens to become enthusiastic citizens, and have awareness of their own power to change society to be peaceful and stable (Office of the Education Council, 2011). The proposals consisted of respecting the rules, other people's rights and having social responsibility which were the basic principles of democratic citizenship.

For such importance, the researcher then has an interest in studying democratic citizenship of the youth in Surin province. The samples of this research were the youth that were studying in upper secondary schools in district schools in Surin province. For the reason that upper secondary school education is considered

an important period as the youths are growing up as adults in political associations with the right to vote in election and to participate in political expression. As research results application, the youth can bring knowledge to use in practice as attributes of citizenship in a democracy. Schools and related organizations can apply as a guideline for transferring knowledge and organizing activities to promote democratic citizenship among the youth in Surin province.

Research Objectives

Three objectives were examined in this research:

1. To study the democratic citizenship of the youth in Surin province.
2. To compare the democratic citizenship of the youth in Surin province classified by gender, age, educational level, school size, and participation in activities promoting democratic citizenship.
3. To examine the guidelines for strengthening the democratic citizenship of the youth in Surin province.

Research Hypothesis

The youths in Surin province with different gender, age, class level, school size, and participation in activities promoting democratic citizenship hold different opinions about democratic citizenship features.

Research Methodology

The quantitative and qualitative research methodologies were implemented in this study:

1. The population were 31,908 students between the ages of 15-25 in upper secondary district schools in Surin province under the Office of Secondary Educational Service Area 33 (Information Group, Secondary Educational Service, Area Office 33, 2018). The samples were 395 upper secondary school students between the ages of 15-18 selected by purposive sampling who was at young age should be nurtured on the ideal roles, rights and responsibilities to strengthen democratic citizenship. This period is crucial as the youth will soon have the right to vote for local administrators and representatives of the nation. The key informants were 5 teachers and 15 students for a group interview.

2. The scope of content was the democratic citizenship means the basic features including respect for rules, respect for other people's rights and social responsibility (Burikul & Sangmahamud, 2000).

3. A questionnaire used as a research instrument consisted of 3 parts: 1) general information of respondents including gender, age, class, school size, and open-ended questions about participation in activities promoting democratic citizenship 2) the 5 level-rating scale questionnaire on democratic citizenship of the youth in Surin province in the aspect of respect for rules, respect for the rights of others and social responsibility, and 3) recommendations to strengthen the democratic citizenship of the youth in Surin province, in addition the qualitative was a group interview.

4. Related researches and questionnaire were collected for data collection by using scoring criteria of Likert's rating scale. While 395 questionnaires were distributed, 395 questionnaires were returned (100 %).

5. The data analysis was carried out by testing the questionnaire for Index of Item Objective Congruence (IOC) with the value of 0.96, and Cronbach's Alpha Coefficient with the value of 0.93.

6. Quantitative and qualitative data analysis was investigated as follows:

6.1 Frequency and percentage used for general information of respondents

6.2 Mean ($\bar{x}$) and standard deviation (S.D.) used for opinions about democratic citizenship of the youth in Surin province

6.3 Independent Sample t-test used for comparison of the democratic citizenship of youth in Surin classified by gender and participation in activities promoting democratic citizenship

6.4 F-test (One Way ANOVA) used for comparison of democratic citizenship of youth in Surin classified by age, educational level, and school size

6.5 A group interview used for recommendations to strengthen guideline democratic citizenship of young people in Surin province.

Research Results

Research results were presented according to research objectives as follows:

1. The research results of the overall democratic citizenship of the youth in Surin province showed as in the table 1

Table 1

Mean and standard deviation of the overall democratic citizenship of the youth in Surin province

No	Democratic citizenship	$\bar{X}$	SD	Interpret
1	Respect for the rules	4.30	0.41	High
2	Respect for the rights of others	4.33	0.41	High
3	Social responsibility	4.32	0.44	High
Total		4.32	0.37	High

From Table 1, it was found that the overall democratic citizenship of the youth in Surin province was at a high level ($\bar{X}=4.32$). When each aspect was considered, all aspects were arranged in order from the highest to the lowest mean as follows: the respect for the rights of others ($\bar{X}=4.33$), the social responsibility ($\bar{X}=4.32$), and the respect for rules ($\bar{X}=4.30$) respectively

2. The research results of the comparison of democratic citizenship of the youth in Surin province classified by gender, age, educational level, and participation in activities promoting democratic citizenship showed as in the table 2-7

Table 2

Mean, standard deviation and the t-score of the overall democratic citizenship of the youth in Surin province classified by gender

No	Democratic citizenship	Gender				t	sig.
		Male		Female			
		$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.		
1	Respect for the rules	4.28	0.43	4.30	0.41	0.51	0.61
2	Respect for the rights of others	4.29	0.45	4.34	0.40	1.11	0.27
3	Social responsibility	4.27	0.51	4.33	0.41	1.35	0.18
	total	4.28	0.42	4.33	0.35	1.14	0.26

From Table 2, it was found that different gender of samplers had the overall opinions concerning democratic citizenship of the youth in Surin province, respect for rules, respect for the rights of others and the social responsibility were not different significantly at the statistical level of 0.05.

Table 3

One-way analysis of variance between age and the overall opinion on democratic citizenship of the youth in Surin province

Source of variation	SS	df	MS	F	sig.
Between the age groups	1.036	3	.345	2.535	0.06
Within the age groups	53.254	391	.136		
Total	54.290	394			

From Table 3, it is found that the different age of samplers had the overall opinions concerning democratic citizenship of the youth in Surin province were not different significantly at the statistical level of 0.05.

Table 4

One-way analysis of variance between educational level and the overall opinion on democratic citizenship of the youth in Surin province

Source of variation	SS	df	MS	F	sig.
Between the educational levels groups	.315	2	.158	1.145	0.32
Within the educational level groups	53.974	392	.138		
Total	54.290	394			

From Table 4, it is found that the different educational level of samples had the overall opinions concerning democratic citizenship of the youth in Surin province were not different significantly at the statistical level of 0.05.

Table 5

One-way analysis of variance between school size and the overall on democratic citizenship of youth in Surin province

Source of variation	SS	df	MS	F sig.
Between the school size groups	2.139	3	.713	5.346
Within the school size groups	52.151	391	.133	0.01
total	54.290	394		

From Table 5, it is found that the different school size of samples had their opinions concerning democratic citizenship of the youth in Surin province showed no statistical difference significantly at the level of 0.05., therefore, testing the differences between the pairs by LSD method showed as in the table 6.

Table 6

Test results of dual differences of the overall average score of democratic citizenship of the youth in Surin province classified by school size , small, medium, large, extra large

School size		Small	medium	Large	Extra Large
	$\bar{X}$	4.13	4.29	4.30	4.47
Small	4.13		.16	.17	.34*
Medium	4.29			.01	.18*
Large	4.30				.17*
Extra Large	4.47				

With statistical significance at the level of .05

From Table 6, it was found that the extra large schools samples had the overall opinions on democratic citizenship of the youth in Surin province had higher than large, medium and small schools with statistical significance at the level of .05 and small schools had lower than special large, medium, and large schools with statistical significance at the level of .05. Other pairs were not significantly different.

Table 7

Mean and standard deviation of the overall democratic citizenship among the youth in Surin province classified by participation in democratic citizenship promotion activities

No	Democratic citizenship	participation activities				t	sig.
		participation		No Participation			
		$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.		
1	Respect for the rules	4.54	0.67	4.48	0.68	0.81	0.42
2	Respect for the rights of others	4.37	0.71	4.32	0.72	0.66	0.51
3	Social responsibility	4.32	0.45	4.32	0.44	0.03	0.98
	Total	4.33	0.37	4.31	0.38	0.64	0.52

From Table 7, it was found that the different in activities promoting democratic citizenship of samples had the opinions concerning democratic citizenship of the youth in Surin province respect for rules , respect for the rights of overall social responsibility were not different significantly at the statistical level of 0.05 others and the

3. The guidelines for strengthening the democratic citizenship of the youth in Surin province included: 1) trainings and activities to strengthen the nature of citizenship in democracy for youth to gain knowledge and understanding for applying their daily life, family, school and community, 2) teachings and learnings in social studies, religion and culture to emphasize students to perform democratic citizenship activities, 3) rising awareness about the role of youth cultivating and creating in

family, school, community and nation, 4) having a parents, teachers, community and country leaders as a good role model of good citizen for youth in democratic ways, and 5) promoting a campaign through social media such as video, television, Facebook, or YouTube showed as in the diagram 1

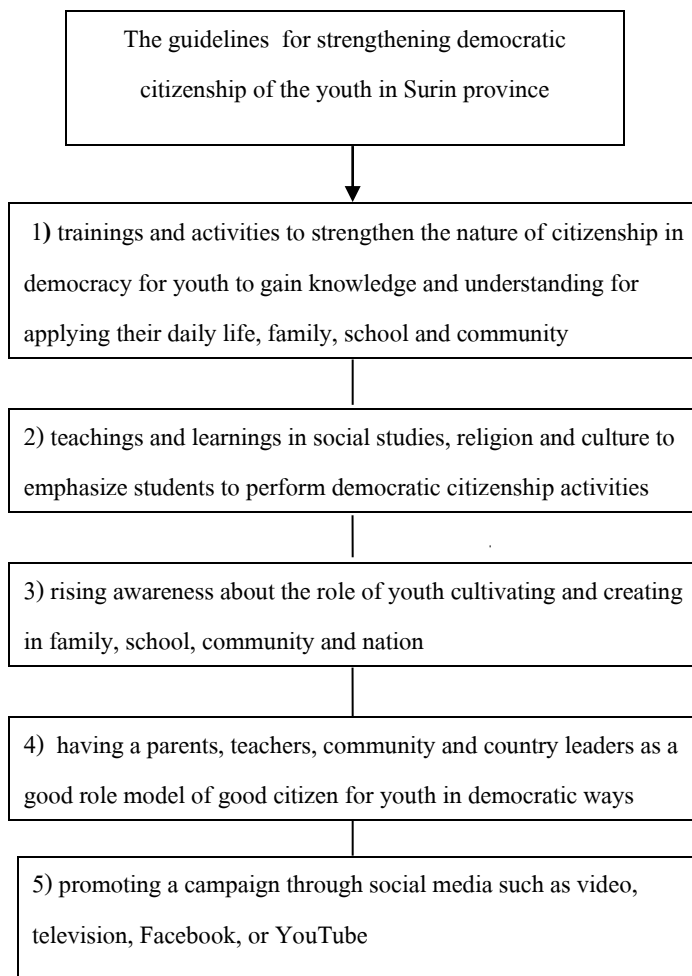

Diagram 1: Guidelines for strengthening democratic citizenship of the youth in Surin province

Discussion

The three following points based on the research objectives were discussed as follows:

1. The overall democratic citizenship of the youth in Surin province was at a high level in accordance with the research results of Wipatpoomiprathat (2013) according to the results of Chanthawan' research (2016), bachelor degree students at Ramkhamhaeng University held democratic citizenship at a relatively high level. It was also consistent with Wiset (2017) who reported that students of the Department of Public Administration, Faculty of Arts and Science at Nakhon Phanom University occupied a high level of democratic citizenship.

The overall democratic citizenship of the youth in Surin province was at a high level. When each aspect was considered, all aspects were arranged in order from the highest to the lowest mean as follows: respect for the rights of others, social responsibility, and respect for rules respectively. As the results, it was consistent with the research results of Burikul et al. (2012) who reported top 5 citizenship qualifications included 1) work with honesty 2) be proud of being Thai 3) vote for election 4) cooperate to pay taxes and 5) compliance with laws. However, it was incoherent with the results asserted by Wipatpoomiprathat (2013) and Wiset (2017) that the aspect contained highest mean was respect for rules, followed by respect for the rights of others and social responsibility respectively.

As discovered in this research, the mean level of each aspect was at a high level for the reasons that the youths who are at the age between 15-18 are in upper secondary school and they study such issues in social studies, religion and culture subjects. The courses cover the details of civic duties, culture, political system, democracy with the king as head of state and cultivating its perspective,

characteristics and importance of being a good citizen, differences and cultural diversity, values, beliefs, rights, duties, freedom, and peaceful living in Thai society. The courses, however, exclude the respect for rules. Additionally, students may not follow their legal rights nor participate in local and national political activities which gives them no real understanding of respect for the rules. Therefore, training and activities should be organized to enhance knowledge and understanding as well as rising awareness for them to realize the importance of respecting rules primarily from the family level, school, community and nation. The youth need to be aware of the importance of respecting the rules along with the rights of others and social responsibility which are the basic leading principle to complete democratic citizenship (Burikul & Saengmahmad. 2014).

2. The youths with different gender, age, educational level, and participation in school activities promoting democratic citizenship held no statistically significant difference in democratic citizenship. That was not in accordance with the research hypothesis. Conversely, this was in line with the research of Magamamee and Sittilerd (2011) who revealed that female and male youth have no differences in citizenship behaviors. Wiset (2017) also claimed that students of the Department of Public Administration, Faculty of Arts and Science at Nakhon Phanom University with different gender, educational level and participation in school activities promoting democratic citizenship displayed no statistically significant difference in democratic citizenship.

The reason for such results was that the policy of the Basic Education Office requires upper secondary school students to study social studies, religion and culture courses including the details of civic duties, culture and lifestyle in society. Furthermore, a student council committee in school organizes activities promoting a

democratic way of the student council. This practice is in line with the principles of deference, fellowship and wisdom, including the school statute.

The comparison of democratic citizenship of the youth with different school size presented statistically significant difference. This may depends on the policy of school director, budget, premises and equipment which are conducive to teaching and various activities. In addition, the factors such as teaching relating to the characteristics of citizenship, a student affair organizing democratic promoting activities, and student conditions in terms of financial condition of the parents also affect students understanding and knowledge of democratic citizenship. This result was in relation to Paiboonthitipornchai (2010) who conveyed that democratic child-rearing was positively correlated with citizenship of students. Hua and Wan (2011) also stated that parents with high education have high political knowledge and citizenship would pass on such knowledge to their children. Besides, parents who participated in community volunteer activities would have an influence on their children to participate in such activity and foster the feelings of citizenship to their children at young age. Smart et al. (2000) asserted that the environment was an important key to developing youth citizenship awareness. Family members, especially with high social and economic status would behave as a role model for teenagers to participate in political activities.

3. The guidelines for strengthening the democratic citizenship of the youth in Surin province included: 1) trainings and activities to strengthen the nature of citizenship in democracy for youth to gain knowledge and understanding for applying their daily life, family, school and community, 2) teachings and learnings in social studies, religion and culture to emphasize students to perform democratic citizenship activities. 3) rising awareness about the role of youth cultivating and

creating in family, school, community and nation, 4) having a parents, teachers, community and country leaders as a good role model of good citizen for youth in democratic ways and 5) promoting a campaign through social media. The results were corresponding to Chantawan (2016) who confirmed that democratic citizenship could be achieved by enhancing through various mediums such as training through innovation on smartphones and personal computers. Learning outside the classroom could importantly affect the attitude change and eventually lead to democratic citizenship behavior.

Recommendations

Two areas of recommendations are as follows:

1. Recommendations for application

1.1 According to the results, democratic citizenship of the youth in terms of the aspect of respect for rules held the lowest level. Hence, teaching and learning democratic citizenship in terms of respect for rules should be more improvised.

1.2 When each aspect and each item was considered, the item contained the lowest level of aspect of respect for rules was conflicts of opinion in society are common if not involving violence, the item comprised the lowest level of aspect of respect for the rights of others was the youth listens to others whose opinions are conflicting to theirs, and the item exhibited the lowest level of aspect of social responsibility was dependence on adults, especially seniors or politicians is indeed a major obstacle that makes people not self-reliant. Therefore, the youth should be encouraged to accept human equality under the rules, respect for rules or laws, consequences of violating rules or laws, solving problems using democratic

methods, the rules of having no violence, and the youth should solve problems without demanding others' assistance.

1.3 The results revealed that the youth with different gender, age, educational level, and participation in in school activities promoting democratic citizenship exhibited indifferent democratic citizenship while the youth who differed in school size showed different perspectives. Therefore, school director must have policies and support in the areas of curriculum, budget, facilities, material and equipment, develop teachers to have knowledge to transfer to students, as well as build a school network to exchange knowledge and help create democratic citizenship.

1.4 While investigating this research, the researcher organized two trainings entitled “The Attention of Thai Youth towards the Rights of Others”. After the trainings, the participants gained knowledge and understanding and shared it to their friends and families indicated by a high level mean of evaluation using questionnaire. Then the leaders of the participants applied the knowledge gained from the trainings in school activities such as creating a video, signs, organizing a school radio program, school Facebook, and organizing morning activities.

2. Recommendations for further studies

2.1 For further researches, more studies should be carried out in terms of independent variables such as economic conditions and parents' education, and dependent variables such as self-responsibility, self-reliance, respect for the principle of equality, and respect the differences for the reason that these variables can affect citizenship of youth in Surin province.

2.2 Further studies could be examined to compare democratic citizenship among students studying in various educational systems such as district school, sub-district school, education system, non-formal education and informal education.

2.3 Further studies could be investigated for guidelines for the development of citizenship indicators of secondary school students in Surin Province.

References

- Burikul, T. et al. (2012). *Citizenship in Thailand*. Retrieved on 2 October 2018 from <http://www.thaiciviceducation.org/images/resources/articles> [in Thai]
- Burikul, T. & Saengmahmad, R. (2017). *Citizenship in Thailand*. Retrieved on 20 February 2017 from <http://www.kpi.ac.th> [in Thai]
- Chantawan, N. (2016). *Democratic citizenship: a case study of undergraduates at the main campus of Ramkhamhaeng University*. Ramkhamhaeng University. [in Thai]
- Hua, C.W. & Wan, K.E. (2011). *Civic mindedness components correlates implications for the public service*. Retrieved on 1 October 2012 from: [http:// www.cscollege.gov.knowledge/Pages/](http://www.cscollege.gov.knowledge/Pages/)
- Information Group, Secondary Educational Service, Area Office 33. (2018). *Education management information system*. Surin: Secondary Educational Service, Area Office 33. [in Thai]
- Magamamee, R & Sittilerd, S. (2011). *Citizenship behaviors of youth in Suan Sunandha Rajabhat University*. Suan Sunandha Rajabhat University. [in Thai]

- Office of the Education Council (2011). *Learner-centered learning management*. Ministry of Education. [in Thai]
- Paiboonthitipornchai, P. (2010). *The study of good citizenship of students of Bang Bua Thong commercial school, Nonthaburi* (Master's thesis). Silpakorn University. [in Thai]
- Secretariat of the House of Representatives (2016). *Youth and participation in democratic development*. Bangkok: Secretariat of the House of Representatives. [in Thai]
- Smart et al. (2000). *The development mindedness*. Retrieved on 4 October 2012 from: <http://www.aif.gov.au/institute/pubs/>
- Wipatpoomiprathat, T. (2013). *Research report entitled democratic citizenship of Dhurakij Pundit University students*. Dhurakij Pundit University. [in Thai]
- Wiset, S. (2017). *Democratic citizenship of students of department of public administration faculty of liberal arts and science, Nakhon Phanom University*. Nakhon Phanom University. [in Thai]

Authors

Assistant Professor Dr.Poorit Poomipratate

Mrs.Trichada Sukkasem

Public Administration Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,

Surindra Rajabhat University

286 Surin-Prasart Road, Muang District, Surin 32000

Fax: 044531369 Tel.: 0880430873 Email: sud_rit@hotmail.com,

Trichada05@gmail.com

Associate Professor Dr. Sarapee Wantrong

Faculty of Humanities and Social Sciences, Surindra Rajabhat University

286 Surin-Prasart Road, Muang District, Surin 32000

Tel.: 0817259538 Email: Sarapeewantrong@gmail.com

แนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน อย่างยั่งยืนของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย ตำบลโพธิ์ชัย

อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

Participatory Management Approaches for Sustainable Community Economy Development of Baan Pho Chai Mushroom Growing Group, Pho Chai Sub-district, Wapi Pathum District, Maha Sarakham Province

สุพัตรา รักการศิลป์¹ / ผกามาต บุตรสาลี² / เอมอร แสงวงโรตม์³ / แก้วมณี อุทิมรัมย์⁴ /
อุดมพงษ์ เกศศรีพงษ์ศา⁵ / อัญญา มธุรมะธา⁶

Supatra Rakarnsin / Pakamat Butsalee / Em-on Sawaengwarot /

Kaewmanee Utiram / Udompong Ketsripongsa / Anya Mathuramaytha

¹⁻⁴ สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Accounting Program, Faculty of Management Science, Buriram Rajabhat University,

⁵ สาขาวิชาวิศวกรรมการจัดการอุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Industrial Management Engineering Program, Faculty of Industrial Technology, Buriram Rajabhat University

⁶ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Law Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Buriram Rajabhat University

Received: October 30, 2019
Revised: April 25, 2020
Accepted: April 28, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย

ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาในการบริหารจัดการของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย และแนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม เก็บรวบรวมกลุ่มตัวอย่างแบบเลือกแบบเจาะจง จำนวน 30 คนที่เป็นสมาชิกกลุ่มเพาะเห็ดหมู่ที่ 5 บ้านโพธิ์ชัย จำนวน 30 คน และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสนทนากลุ่ม การสังเกต และการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย พบว่า 1) บริบทของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย พบว่า บ้านโพธิ์ชัยมีการประกอบอาชีพหลักคือ ทำนา สำหรับอัตราค่าจ้างแรงงานในหมู่บ้านวันละ 150 - 200 บาท และมีรายได้เฉลี่ย 46,220 บาท/คน/ปี สำหรับกลุ่มอาชีพและกลุ่มอื่น ๆ ในชุมชน จำนวน 13 กลุ่ม 2) สภาพปัจจุบันปัญหาในการบริหารจัดการของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย สำหรับปัญหาในการบริหารจัดการกลุ่ม แบ่งเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ (2.1) ด้านการบริหารงาน สรุปได้ว่าการดำเนินการของกลุ่มมีการกำหนดโครงสร้างการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยการบริหารจัดการกลุ่มในรูปแบบของคณะกรรมการ แต่ยังไม่มีการกำหนดกฎระเบียบ และกติกาในการดำเนินงานร่วมกัน และ (2.2) ด้านการเงิน สรุปได้ว่า กลุ่มมีการนำเงินส่วนที่เป็นเงินออมปล่อยเงินกู้ให้กับสมาชิกกลุ่ม แต่ปัญหาที่พบคือ สมาชิกกลุ่มไม่สามารถนำเงินมาคืนให้กับกลุ่มได้ ส่งผลให้กลุ่มไม่มีเงินหมุนเวียนในการดำเนินงานต่อ และต้องหยุดไปเป็นบางเวลา และ 3) สำหรับแนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัยนั้น สมาชิกกลุ่มได้ค้นหาแนวทางการบริหารจัดการของกลุ่ม และได้แนวปฏิบัติ 9 ประเด็นที่ทำให้ทางกลุ่มประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน

คำสำคัญ : แนวทางการบริหารจัดการ, การมีส่วนร่วม, การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน, ความยั่งยืน

Abstract

This research was a participatory action research which aimed to study the context of Baan Pho Chai Mushroom Growing Group, to investigate current problems in management of Baan Pho Chai Mushroom Growing Group, and to find out participatory management approaches of Baan Pho Chai Mushroom Growing Group, Pho Chai Sub-District, Wapi Pathum District, Maha Sarakham province. The data were collected from 30 members of Moo 5 Baan Pho Chai Mushroom Growing Group. These samples were selected by using a purposive sampling method. The tools used for data collection were group discussion, observation and interview.

The results revealed that 1) the context of Baan Pho Chai Mushroom Growing Group showed that their main occupation was farming. The labor rates in the village were 150-200 baht per day, and the average income was 46,220 baht per person per year for occupational groups and 13 other groups in this community. 2) The current problems in management of Baan Pho Chai Mushroom Growing Group were divided into two issues: (2.1) For the management aspect, their operational structure was clearly defined and managed by a group committee, but the rules and regulations of their groups have not been specified yet, and (2.2) for financial aspect, the groups have brought savings to lend the group members who could not return money to the group. This resulted in the lack of cash flow for their group operation, so they sometimes could not carry out the operational activities. And 3) for participatory management approaches of Baan Pho Chai Mushroom Growing Group, the group members have searched for guidelines for group management and suggested nine practical guidelines for making their groups' operations successful.

Keywords: management approaches, participation, community economy development, sustainability

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา มีการดำเนินนโยบายสร้างองค์ความรู้แก่ประชาชนในระดับต่าง ๆ โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพของประชาชนผ่านนโยบายการศึกษาและการพัฒนา คุณภาพชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการดำเนินพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการสร้างงานสร้างอาชีพให้กับชุมชนด้วยการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพ มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ประกอบกับการมุ่งสร้างสร้างความเข้มแข็งของคนในชุมชนในท้องถิ่นต่าง ๆ อันเป็นฐานรากของระบบเศรษฐกิจของประเทศให้เป็นการรวมกลุ่ม และสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงาน โดยมีหน่วยงานภาครัฐสนับสนุนการดำเนินงาน ส่งเสริมการประกอบการด้านต่าง ๆ รวมทั้ง การพัฒนาการรวมกลุ่มอาชีพเพื่อสร้างความเข้มแข็งในชุมชนเป็นการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนที่มีหน่วยงานรองรับตามพระราชบัญญัติ คือ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเพื่อดำเนินงานพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน

เศรษฐกิจชุมชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา เพราะเศรษฐกิจชุมชนถือเป็นสิ่งที่สร้างความมั่นคง และเข้มแข็งให้ระบบเศรษฐกิจในชุมชนนั้น ๆ หากชุมชนมีระบบเศรษฐกิจที่มั่นคงและเข้มแข็งก็จะส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศมีความมั่นคง และเข้มแข็งตามไปด้วย ซึ่งในปี พ.ศ. 2548 รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ชุมชนเกิดความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ เกิดการพึ่งตนเอง เพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันในตลาดอย่างสมดุลเป็นทางเลือกที่สำคัญในการประกอบอาชีพ เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพราะการเรียนรู้ทำให้ชุมชนได้รู้ศักยภาพของตนเอง ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนใน

ชุมชน เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์และเจตคติที่ดีต่อชีวิตและสังคม (Sunggraksa & Unaromlert, 2009 : 4) แนวทางในการพัฒนาธุรกิจชุมชนให้ประสบความสำเร็จได้ ต้องเริ่มจากการสร้างฐานรากที่แข็งแรงในความเป็นกลุ่มสมาชิกให้กับชุมชน จัดโครงสร้างให้แข็งแรงก่อนสร้างส่วนอื่น ๆ ปรับกระบวนการคิดและทัศนคติของคนในกลุ่ม พัฒนาระบวนการด้านการจัดการ โดยเน้นด้านการตลาดและการเงิน และมี การสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น ในการดำเนินงานของชุมชน ชุมชนควรมีการจัดรูปแบบในการ บริหารจัดการที่เหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานนั้นสามารถดำเนินงานได้อย่าง เข้มแข็งและยั่งยืน ซึ่งจากการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชนอย่างยั่งยืนจากนักวิชาการหลาย ๆ ท่านพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการของ กลุ่มนั้น ประกอบไปด้วย 1) การจัดการการผลิต 2) การจัดการการตลาด 3) การจัดการ เงินและการบัญชี 4) การบริหารจัดการกลุ่ม 5) ด้านการเรียนรู้และพัฒนา และ 6) ด้าน การสนับสนุนจากภาครัฐ สอดคล้องกับวิจัยของ Thonsri (2016 : 215) Kenaphoom (2016 : 35) Promsaka Na Sakolnakorn and Sungkharat (2013 : Abstract) Mongsamak (2013 : 115) และ Chandaeng (2012 : Abstract) ที่พบว่า 1) นโยบายการนำหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง มีการดำเนินการในด้านการเพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วม การจัดการความรู้ และการเรียนรู้ของคนในชุมชน 2) ชุมชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารจัดการชุมชน การประกอบอาชีพ การจัดการทรัพยากรในชุมชน และ การพัฒนาองค์กรในชุมชน 3) รูปแบบใหม่ที่ค้นพบคือ การบริหารจัดการชุมชน เข้มแข็งแบบบูรณาการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการวิจัยในครั้งนี้นำไปสู่ ข้อค้นพบใหม่ คือ 1) การมีส่วนร่วมที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็งแบบไตรภาคี ได้แก่ องค์กรชุมชน องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคี สนับสนุน 2) ระบบสนับสนุนชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ ระบบความรู้ ระบบข้อมูล ระบบความสัมพันธ์ และมีแนวทางในการนำไปสู่

การปฏิบัติเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง 3) แนวทางในการสร้างชุมชนเข้มแข็งคือ แนวทางด้านการฟื้นฟูชุมชน แนวทางด้านการปรับตัวของชุมชน

กลุ่มเพาะเห็ดหมู่ที่ 5 บ้านโพธิ์ชัย ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดมหาสารคาม มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 30 คน โดยมีลักษณะในการดำเนินการคือเป็นการดำเนินงานของกลุ่ม แต่ยังไม่มีการจัดตั้งกลุ่มอย่างชัดเจน เพียงแค่มีการรวมตัวกันเพื่อดำเนินโครงการเพาะเห็ดเพื่อจำหน่ายในนามกลุ่มเท่านั้น ซึ่งมีโรงเพาะเห็ดทั้งหมด 4 โรง แต่สามารถเพาะเห็ดได้เพียงแค่ 1 โรงเท่านั้น โดยสมาชิกกลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียนภายในกลุ่มประมาณ 50,000-60,000 บาท ลักษณะของการดำเนินงานของกลุ่ม กลุ่มมีการดำเนินการเพาะก้อนเชื้อเห็ดเงิน มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันในการเข้ามาดูแลรดน้ำ และเก็บเห็ดเพื่อนำไปจำหน่าย ในระบบการบริหารจัดการภายในกลุ่ม กลุ่มมีการนำเงินทุนหมุนเวียนที่มีอยู่มาให้กับสมาชิกภายในกลุ่มได้ทำการกู้ยืมเงินไป ซึ่งมีการกำหนดให้สมาชิกยืม และคืนภายใน 3 เดือน แต่กลุ่มยังไม่มีแนวทางหรือรูปแบบการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม มีเพียงแต่การตกลงและพูดคุยกันภายในกลุ่ม ดังนั้น ในการกู้ยืมเงินของสมาชิกแต่ละคนมีการกู้ยืม แต่ลักษณะของการคืนสมาชิกบางคนไม่สามารถนำเงินมาคืนให้กับกลุ่มได้ ทำให้กลุ่มไม่มีเงินทุนหมุนเวียนในการลงทุนเพาะเห็ด ส่งผลให้กลุ่มไม่สามารถดำเนินงานในการเพาะเห็ดได้ตลอดเวลา

สำหรับการลงพื้นที่ในการพูดคุยกับสมาชิกกลุ่มของทีมนักวิจัย จะสังเกตได้ว่าในการดำเนินงานของกลุ่ม กลุ่มยังขาดรูปแบบและแนวทางในการดำเนินงานที่ทุกคนต้องถือปฏิบัติร่วมกัน เพื่อนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดีภายในกลุ่ม ส่งผลให้การดำเนินงานของกลุ่มไม่มีความต่อเนื่อง คณะผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืนของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย ซึ่งคณะผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการบริหารจัดการกลุ่มให้เกิดความยั่งยืน และสามารถดำเนินงานไปได้อย่างต่อเนื่อง โดยเน้นที่กระบวนการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่มีความเหมาะสมกับกลุ่ม ผลลัพธ์ที่ได้กลุ่มวิสาหกิจเพาะเห็ดสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่ม การพัฒนา

กระบวนการดำเนินงานของกลุ่ม รวมถึงการนำไปใช้ในการส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชนให้มีความเข้มแข็งและอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอกาฬปทุม จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาในการบริหารจัดการของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอกาฬปทุม จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอกาฬปทุม จังหวัดมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยอาศัยการบริหารจัดการที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความพึงพอใจใน 3 มิติคือ เวลา (Time) งบประมาณ (Budget) และคุณภาพ (Quality) สำหรับการดำเนินโครงการวิจัยเพื่อให้กระบวนการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการของกลุ่มสมาชิกบรรลุผลสำเร็จ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการ 3 ระยะ ดังนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ระยะที่ 1 ระยะเตรียมการ คณะผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

- 1.1 ประชุมทีมนักวิจัย เตรียมพื้นที่ และเตรียมกลุ่มเป้าหมาย
- 1.2 ประชุมชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจโครงการแก่ชุมชน
- 1.3 วางแผนการดำเนินโครงการร่วมกันกับชุมชน

ระยะที่ 2 ระยะปฏิบัติการ คณะผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาบริบทของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย ดังนี้

- 2.1 ศึกษาบริบทของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย โดยใช้วิธี

การสัมภาษณ์ และทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลบริบทของกลุ่ม โดยใช้วิธี

การวิเคราะห์เนื้อหา

2.2 สรุป และวิเคราะห์บริบทของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย โดยการนำข้อมูลที่จัดเก็บได้มาจัดหมวดหมู่ เรียบเรียง วิเคราะห์ และสังเคราะห์ เพื่อนำเสนอข้อมูลให้กับชุมชนได้รับรู้ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล พร้อมทั้งค้นหากระบวนการบริหารจัดการของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาในการบริหารจัดการของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย คณะผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.3 ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาในการบริหารจัดการของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยคือ สมาชิกกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย จำนวน 30 คน โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้มาจากสมาชิกกลุ่มทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ในการสอบถาม ได้แก่ แบบสอบถามแบบปลายเปิดแบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสอบถามการจัดกลุ่มสนทนากการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

2.4 สรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาในการบริหารจัดการของกลุ่ม

2.5 จัดเวทีค้นข้อมูลสภาพปัจจุบันปัญหาในการบริหารจัดการของกลุ่มให้กับชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ ดังนี้

2.7 ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม จากผลจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาในการบริหารจัดการของกลุ่ม แล้วนำมาวิเคราะห์ร่วมกันระหว่างนักวิจัย นักศึกษา เจ้าหน้าที่ อบต. ตำบลโพธิ์ชัย และกลุ่มสมาชิก

2.8 จัดเวทีนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ระยะที่ 3 ระยะวิเคราะห์ผล สรุปผล และจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ คณะผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

3.1 ถอดบทเรียนภาพรวมการดำเนินงานของโครงการวิจัย

(Retrospect) เพื่อกำหนดทิศทางการทำงานอย่างต่อเนื่องในอนาคต

3.2 วิเคราะห์ผล สรุปผล

3.3 จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกกลุ่มเพาะเห็ดหมูที่ 5 บ้านโพธิ์ชัย โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากกลุ่มเพาะเห็ดหมูที่ 5 บ้านโพธิ์ชัย มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 30 คน

3. พื้นที่ดำเนินงาน

พื้นที่ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มเพาะเห็ดหมูที่ 5 บ้านโพธิ์ชัย ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคสามเส้า (Triangulation) ซึ่งเป็นกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างถูกต้องและแม่นยำมากขึ้น เนื่องจากเทคนิคสามเส้ามีจุดดำเนินการจากการวิจัยเชิงคุณภาพและใช้เพื่อเสริมความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือของการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาริบทของชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดหมูบ้านโพธิ์ชัย ตำบลโพธิ์ชัย

อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า 1) บ้านโพธิ์ชัยมีการประกอบอาชีพหลักคือทำนา และประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่น รับจ้างตัดอ้อย รับจ้างทำงานในต่างจังหวัด สำหรับอัตราค่าจ้างแรงงานในหมู่บ้านวันละ 150 - 200 บาท และมีรายได้เฉลี่ย 46,220 บาท/คน/ปี และ 2) กลุ่มอาชีพและกลุ่มอื่น ๆ ในการพัฒนาตนเองที่มีในชุมชน ชุมชนบ้านโพธิ์ชัยมีการรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพและเพื่อพัฒนาตนเอง ดูแลตนเอง ทั้งสิ้นจำนวน 13 กลุ่ม ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย ใน

การสนับสนุนงบประมาณ และการอบรมพัฒนาทักษะ ดังนี้ 2.1) กลุ่มเพาะเห็ด จัดตั้งกลุ่มเพื่อหาอาชีพเสริม สร้างรายได้ให้กับครอบครัว 2.2) กลุ่มทอผ้าฝ้าย รับทำผ้าฝ้ายตามลายลูกค้าต้องการ 2.3) กลุ่มสตรีแม่บ้าน ประสานงานกลุ่มสตรีแม่บ้านระดับหมู่บ้าน 2.4) กลุ่มเกษตรเพื่อการผลิต (ปุย) จัดหาปุ๋ยให้แก่สมาชิกกลุ่มในราคาต่ำ 2.5) กลุ่มร้านค้าชุมชน จำหน่ายสินค้าให้แก่สมาชิก และแบ่งปันผลกำไรให้สมาชิก 2.6) กลุ่มเลี้ยงโค รวมกลุ่มเพื่อส่งเสริมอาชีพ กลุ่มเลี้ยงวัว 2.7) กลุ่ม อสม. เป็นการคัดเลือกของชุมชนในทำหน้าที่ด้านสาธารณสุขต่าง ๆ ในหมู่บ้าน มีจำนวน 7 ราย รับผิดชอบคนละ 10 ครอบครัว รับผิดชอบเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ รพ.สต. โพร้ชัย และดูแลเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อการให้ความรู้ด้านสาธารณสุข 2.8) กลุ่มเพาะพันธุ์ข้าว จัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าวให้แก่สมาชิก 2.9) ชมรมผู้สูงอายุ ประสานงานพัฒนาผู้สูงอายุระดับหมู่บ้าน 2.10) กลุ่มลำไ้พอง เพื่อส่งเสริมผู้สูงอายุได้มีโอกาสแสดงศักยภาพในการส่งเสริมสุขภาพตนเอง ครอบครัว และชุมชน 2.11) กลุ่มฉาปนกิจสงเคราะห์หมู่บ้าน ช่วยเหลือสมาชิกเมื่อเสียชีวิตครัวเรือนละ 300 บาท 2.12) กลุ่มฉาปนกิจสงเคราะห์ตำบล ช่วยเหลือสมาชิกเมื่อเสียชีวิตครัวเรือนละ 50 บาท และ 2.13) กลุ่มโรงสีข้าวชุมชน เป็นการรวมกลุ่มจากการประชาคมขอรับการสนับสนุนโครงการ SML ที่มีความเห็นตรงกันว่าควรทำโรงสีชุมชน โดยให้บริการสีข้าวแก่สมาชิกในชุมชนโดยเก็บค่าบริการ ข้าวเปลือก 1 กิโลกรัมต่อการสีข้าว 1 กระสอบ ทำให้โรงสีมีรายได้จากการขายข้าวเปลือก/ข้าวสาร/รำปลายข้าวและแกลบดิบ เมื่อนำรายได้หักค่าจ้างผู้จัดการ โรงสีและค่าไฟฟ้ากับค่าซ่อมบำรุง ก็จะมีการปันผลคืนให้กับสมาชิก

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาในการบริหารจัดการของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพร้ชัย ตำบลโพร้ชัย อำเภอลำปำ จังหัดมหาสารคาม พบว่า สำหรับปัญหาในการบริหารจัดการกลุ่ม แบ่งเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านการบริหารงานสรุปได้ว่าในการดำเนินการของกลุ่มมีการกำหนดโครงสร้างการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยการบริหารจัดการกลุ่มในรูปแบบของคณะกรรมการ มีการแต่งตั้งประธาน รองประธาน กรรมการ เจริญญิก และเลขานุการ แต่ยังไม่มีการกำหนดกฎ ระเบียบ และ

กติกาในการดำเนินงานร่วมกัน แต่มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานที่ชัดเจน สมาชิกกลุ่มมีสลับเปลี่ยนหมุนเวียนกันเข้ามาดูแลการดำเนินงาน แต่สมาชิกกลุ่มบางคน ยังขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ มีการอ้างสมาชิกด้วยกันทำหน้าที่แทน เพื่อที่ตนจะได้ว่างในการไปรับจ้างทำงานอื่นที่ได้รับขาดตอบแทนสูงกว่า และ 2) ด้านการเงิน สรุปได้ว่า กลุ่มมีการนำเงินส่วนที่เป็นเงินออมปล่อยเงินกู้ให้กับสมาชิกกลุ่มคนละประมาณ 2,000-3,000 บาท โดยมีการจ่ายดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1 บาทต่อเดือน และกำหนดให้ส่งคืนภายใน 3 เดือน แต่ปัญหาที่พบจากการปล่อยเงินกู้คือ พอถึงกำหนดเวลาชำระคืนเงินสมาชิกกลุ่มไม่สามารถนำเงินมาคืนให้กับกลุ่มได้ ส่งผลให้กลุ่มไม่มีเงินหมุนเวียนในการดำเนินงานต่อทำให้การดำเนินงานต้องหยุดไปเป็นบางเวลา หากช่วงเวลาใดมีเงินจึงจะรวมตัวกันเพาะเหี้ยขาย ส่งผลให้การดำเนินงานของกลุ่มขาดความต่อเนื่อง

3. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า จากการจัดเวทีค้นหาข้อมูลสภาพปัจจุบันปัญหาในการบริหารจัดการของกลุ่มให้กับชุมชน สมาชิกกลุ่มได้มีค้นหาแนวทางการบริหารจัดการของกลุ่มที่จะทำให้การดำเนินงานที่มีความสำเร็จจะต้องอาศัยแนวปฏิบัติ 9 ประเด็น ได้แก่ 1) การมีผู้นำกลุ่มที่เข้มแข็ง มีภาวะผู้นำ เสียสละ และมีวิสัยทัศน์ที่ดี 2) กลุ่มจะต้องมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน 3) สร้างการมีส่วนร่วม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานภายในกลุ่ม 4) มีการดำเนินกิจกรรมกลุ่มที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของสมาชิก 5) สมาชิกควรมีความรัก ความสามัคคีในการทำงานเป็นทีม และสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงาน และมีความเสียสละในการทำงาน 6) มีระบบการสื่อสารภายในกลุ่มที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน 7) มีการจัดสรรงบประมาณไว้สำหรับการดำเนินงานที่เพียงพอ และเหมาะสม 8) ดึงศักยภาพขององค์กรภายนอกเข้ามาเสริมสร้างความเข้มแข็งเพื่อให้เกิดการหนุนเสริมกระบวนการดำเนินงาน และ 9) มีการกำกับติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

1. การศึกษาบริบทของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย พบว่า บ้านโพธิ์ชัยมีการประกอบอาชีพหลักคือ ทำนา กลุ่มอาชีพและกลุ่มอื่น ๆ ในการพัฒนาตนเองที่มีในชุมชน มีทั้งสิ้นจำนวน 13 กลุ่ม เนื่องจากการดำเนินงานของกลุ่มจะสามารถขับเคลื่อนไปได้ต้องอาศัยกระบวนการขับเคลื่อนของหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแล ซึ่งมีหน้าที่ในการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง มีการส่งเสริมให้ชุมชนสร้างกลุ่มต่างๆ ที่เป็นไปตามพันธกิจของหน่วยงาน และเป็นไปตามลักษณะและบริบทของชุมชนเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนสามารถพึ่งพาอาศัยหรือพึ่งตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Promsaka Na Sakolnakorn and Sungkharat (2013: Abstract) พบว่า ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านสังคม เอื้ออำนวยต่อผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ส่วนปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี และปัจจัยทางนิเวศวิทยาเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน ในด้านปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมี ดังนี้ ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาด้านบัญชีและการเงิน ปัญหาด้านการผลิต ปัญหาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ปัญหาด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ และปัญหาด้านทุนการผลิต โดยแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน หน่วยงานภาครัฐเป็นหน่วยงานสำคัญของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนทั้งในด้านการให้ความรู้ การพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ การสนับสนุนด้านการตลาด และการกำหนดระเบียบต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chomraka (2011: 35) ที่พบว่า รูปแบบเครือข่ายทางการตลาดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดอุดรดิตถ์ ในระยะแรกเกิดจากการรวมตัวกันระหว่างกลุ่มวิสาหกิจในพื้นที่เป็นเครือข่ายแบบธรรมชาติ ระยะต่อมา มีการร่วมมือหน่วยงานภาครัฐและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ และภาครัฐเข้ามามีส่วนในการส่งเสริมด้านเครือข่าย จากการศึกษาพบว่า รูปแบบเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน จังหวัดอุดรดิตถ์ สามารถสรุปออกมาในรูปของเครือข่ายฯ แบบเดิมหรือเป็นเครือข่ายแบบธรรมชาติที่มีความสัมพันธ์ส่วนตัว และมีการแลกเปลี่ยน โดยมีผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นสื่อกลางในการพบปะ แลกเปลี่ยนกัน

และรูปแบบที่เกิดจากการศึกษาวิจัยพบว่า มีการร่วมมือกับองค์กรภาคีภาครัฐ และภาควิชาการที่เป็นรูปแบบมีการกำหนดโครงสร้างที่ชัดเจน

2. การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาในการบริหารจัดการของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย ปัญหาในการบริหารจัดการกลุ่มแบ่งออก 2 ประเด็น ได้แก่

1) ด้านการบริหารงาน สรุปได้ว่าการดำเนินการของกลุ่มมีการกำหนดโครงสร้างการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยการบริหารจัดการกลุ่มในรูปแบบของคณะกรรมการ มีการแต่งตั้งประธาน รองประธาน กรรมการ เภรัญญิก และเลขานุการ แต่ยังไม่มีการกำหนดกฎ ระเบียบ และกติกาในการดำเนินงานร่วมกัน และ 2) ด้านการเงิน สรุปได้ว่า กลุ่มมีการนำเงินส่วนที่เป็นเงินออมปล่อยเงินกู้ให้กับสมาชิกกลุ่ม โดยมีการจ่ายดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1 บาทต่อเดือน และกำหนดให้ส่งคืนภายใน 3 เดือน แต่ปัญหาที่พบจากการปล่อยเงินกู้คือ สมาชิกกลุ่มไม่สามารถนำเงินมาคืนให้กับกลุ่มได้ ส่งผลให้กลุ่มไม่มีเงินหมุนเวียนในการดำเนินงานต่อทำให้การดำเนินงานต้องหยุดไปเป็นบางเวลา หากช่วงเวลาใดมีเงินจึงจะรวมตัวกันเพาะเห็ดขาย ส่งผลให้การดำเนินงานของกลุ่มขาดความต่อเนื่อง สมาชิกกลุ่มจะต้องร่วมกันในการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงาน มีการเลือกตัวแทนสมาชิกที่ทำหน้าที่ในรูปของคณะกรรมการกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มสามารถบริหารจัดการได้อย่างคล่องตัวและมีความต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thamma (2014: 164) ที่พบว่า 1) ปัญหาและอุปสรรค จำนวนสมาชิกลดจำนวนลงเรื่อย ๆ สมาชิกกลุ่มที่ผลิตสินค้ามีน้อยส่วนใหญ่เข้าเพื่อระดมหุ้นทำให้ขาดแรงงานฝีมือ วัตถุดิบเริ่มหายากต้องซื้อจากนอกพื้นที่ทำให้ต้นทุนสูงขึ้นต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้น และยังขาดการวางแผนด้านการผลิตสินค้า และ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ เกิดจากการมีผู้นำกลุ่ม คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มที่มีความรู้ มีวิสัยทัศน์ มีการประสานงานที่ดี สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนมีประสานความร่วมมือ สรุปแนวทางในการพัฒนาของกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสานจากต้นกกบ้านหว้าที่จะทำให้กลุ่มประสบผลสำเร็จและยั่งยืน คือ พัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกภายในในกลุ่ม ร่วมคิด ร่วม

ตัดสินใจ ร่วมวางแผน หน่วยงานภาครัฐให้การหนุนเสริมด้านงบประมาณองค์ความรู้
อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wongwirach (2008 : Abstract) ที่พบว่า 1)
กลุ่มอาชีพเกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษบ้านจำหู่ที่ 6 มีปัญหาทางด้าน โครงสร้าง
องค์กรที่ไม่เป็นรูปธรรม ไม่มีหลักวิชาการในการรวมกลุ่มนำมาสู่ปัญหาต่าง ๆ
ตามมาคือ ปัญหาการวางแผนการปลูก การตลาด บรรจุภัณฑ์ 2) พบความเชื่อมโยง
ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการบริหารจัดการภายในกลุ่ม ซึ่งมีส่วนเชื่อมโยงสำคัญ 5
องค์ประกอบคือ ความรู้ความสามารถของผู้นำกลุ่ม การได้รับความเอาใจใส่และ
ความสำคัญจากผู้นำในชุมชน การสนับสนุนโครงการต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐและ
โครงสร้างองค์กร กฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีผู้นำกลุ่มผู้นำ
ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยเชื่อมโยง และ 3)
ทิศทางการพัฒนากลุ่มอาชีพ พบว่า การพัฒนากลุ่มอาชีพ สามารถพัฒนาสู่การจด
ทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนภายใต้ชื่อ “วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรปลูกปลอดสารพิษ
บ้านจำ” โดยใช้หลักการบริหารจัดการภายใต้ทฤษฎี POLC ใช้หลักการมีส่วนร่วมใน
การบริหารจัดการกลุ่มของสมาชิกกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nilwan, et al. (2010
: Abstract) ที่พบว่า มีปัญหาใน 4 ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ปัญหาด้าน
การตลาด ปัญหาด้านการผลิต และปัญหาด้านการเงินบัญชี จากปัญหาดังกล่าวได้มี
การวางแผนในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มใน 3 ด้านคือ ด้านทัศนคติ เพื่อ
ปรับทัศนคติให้สมาชิกเห็นความสำคัญของกลุ่มเกิดความสามัคคี เกิดความเข้าใจใน
บทบาทหน้าที่ เข้าใจวิธีการทำงานร่วมกัน ด้านความรู้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนใน
การบริหารงาน ด้วยการปรับโครงสร้างการบริหารงาน วิธีการทำงาน และการจัดทำใบ
พรรณาลักษณะงาน และด้านทักษะคือ ทักษะในการทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดการรับ
ฟังความคิดเห็นจากสมาชิกในด้านต่าง ๆ ผลจากการพัฒนาสมาชิกกลุ่มทั้ง 3 ด้าน ทำ
ให้กลุ่มมีความสามัคคีและมีความเข้มแข็ง มีการพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มใน
รูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ ทำให้เกิดความยั่งยืน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ
Kenaphoom (2016 : 35) ที่พบว่า 1) การบริหารจัดการธุรกิจชุมชนกรณีกลุ่มเลี้ยงปลา

กระชังและกลุ่มสหกรณ์เพาะเลี้ยงพันธุ์ปลา พบว่า 1.1) ประเด็นเรื่องการบริหารจัดการด้านการผลิต 1.2) การจัดการการตลาด ได้แก่ การทำความเข้าใจต่อความต้องการของลูกค้า การจัดระบบตลาด การจัดรูปแบบการจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด การกำหนดราคา การส่งเสริมการขาย 1.3) การเงินบัญชี ได้แก่ การระดมทุน การบริหารความเสี่ยง การจัดการระบบการเงินบัญชี และ 2) รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงปลากระชังและกลุ่มสหกรณ์ ได้แก่ รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่ม รูปแบบกระบวนการบริหารจัดการผลิต รูปแบบการบริหารจัดการด้านการตลาด รูปแบบการบริหารจัดการด้านเงินและบัญชี

3. การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านโพธิ์ชัย โดยสมาชิกกลุ่มได้มีค้นหาแนวทางการบริหารจัดการของกลุ่มที่จะทำให้เกิดการดำเนินงานที่มีความสำเร็จจะต้องอาศัยแนวปฏิบัติ 9 ประเด็น ในการบริหารจัดการกลุ่มให้มีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยการมีผู้นำที่มีความเข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์ พร้อมทั้งมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสมาชิกกลุ่ม กลุ่มยังต้องมีความเสียสละ ความสามัคคีในการทำงานเป็นทีม และมีการสร้างเครือข่ายที่ดีในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wongwirach (2008: Abstract) ที่พบว่า 1) รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพผักปลอดสารพิษเพื่อนำไปสู่การกำหนดทิศทางของการดำเนินงานกลุ่มให้ยั่งยืนในอนาคตควรมีโครงสร้างองค์กร มีกฎระเบียบ ข้อบังคับกลุ่มเพื่อเป็นเครื่องมือในการควบคุมการบริหารจัดการ และ 2) ผู้นำกลุ่มรวมถึงสมาชิกกลุ่มควรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภายในกลุ่มด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sukvanich (2012: 25) ที่พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่นำเสนอผลการวิจัยโดยได้พิจารณาปัจจัยสำคัญที่ค้นพบเป็นอันดับแรก และนำมาสร้างรูปแบบบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ข้อจำกัด 4 ประการ ได้แก่ 1) ด้านเวลาของคณะกรรมการ 2) ด้านความรู้ด้านการศึกษาของคณะกรรมการ 3) การมีส่วนร่วมของสมาชิก และ 4) ขาดการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ ส่วนปัจจัยอันดับรองลงมา ได้แก่ 1) การเข้าถึงแหล่งทุน

- 2) การบริหารจัดการทุนและสมาชิก และ 3) การพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thonsri (2016: 215) ที่พบว่า 1) ปัญหา การจัดการการผลิตอยู่ในระดับมาก การจัดการการตลาด การจัดการการเงินและการบัญชีอยู่ในระดับปานกลาง
- 2) ความต้องการในการพัฒนาการจัดการ การผลิตอยู่ในระดับมาก การจัดการการตลาด และด้านการจัดการการเงินและการบัญชีอยู่ในระดับปานกลาง และ 3) รูปแบบการจัดการแต่ละด้านคือ 3.1) การจัดการการผลิตควรวางแผนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีเอกลักษณ์แตกต่าง ดำเนินการตามแผน และควบคุมคุณภาพให้ได้มาตรฐาน
- 3.2) รูปแบบการจัดการการตลาด ควรรวบรวมผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของลูกค้า กำหนดราคาขายที่เหมาะสม ขยายช่องทางการจำหน่าย และมีการส่งเสริมการตลาด และ 3.3) รูปแบบการจัดการการเงินและการบัญชีควรวางแผนระยะสั้นและระยะยาว เพื่อจัดหาจัดสรรเงินทุน และ สรุปผลการดำเนินงานตามระบบบัญชี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chedeng and Choosuk (2015: 356) ที่พบว่า กลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงบ้านโหนด มีลักษณะการรวมกลุ่มทำแบบไม่เป็นประจำ ทำเฉพาะบางช่วงทำให้สมาชิกในกลุ่มไม่มีรายได้เสริม จึงไม่เกิดแรงจูงใจในการเข้าร่วมในกลุ่ม ประกอบกับกลุ่มไม่มีเงินทุนหมุนเวียนและขาดความเข้มแข็งแนวทางในการพัฒนากลุ่ม อีกทั้งยังพบว่า ต้องมีการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพสตรีเครื่องแกงทั้ง 4 ด้าน
- 1) ด้านคน 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ และ 4) ด้านการบริหารจัดการ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และศึกษาดูงานชุมชนต้นแบบที่อยู่ใกล้เคียงเพื่อนำแนวทางมาประยุกต์ใช้ แนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้การบริหารจัดการกลุ่มมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ผู้นำหรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรนำองค์ความรู้แนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในเป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินงานของ อบต. หรือขยายผลสู่พื้นที่ที่มีความต้องการได้

References

- Chedeng, H. & Choosuk, C. (2015). Guidelines for developing women's chili paste group of Bannode Tambon Administration Organisation, Saba Yoi District, Songkhla Province. *Proceedings of the 6th Hatyai National Conference*. Hatyai, Thailand. 356-367. On 26th June 2015. Songkhla : Hatyai University. [in Thai]
- Chomraka, I. (2011). A communities enterprises marketing network management model for increasing the quality of commercial competition in Uttaradit Province. *Area Based Development Research Journal*, 3(5) : 39 - 51. Bangkok : Thailand Science Research and Innovation. [in Thai]
- Chandaeng, W. (2012). *The development for strengthened community management corresponding to sufficiency economy in the upper central provinces of Thailand*. Thesis, Ph.D. (Public Administration). Pathum Thani: College of Management Innovation. Valaya Alongkorn Rajabhat University under Royal Patronage. [in Thai]
- Kenaphoom, S. (2016). The community business management model : Case study of the cages fish farming groups and the farming fish cooperative,

- Kosumphisai district, Mahasarakham province. *VRU Research and Development Journal Humanities and Social Science*. 11(1): 35 - 43. [in Thai]
- Mongsamak, P. (2013). The success managerial model for herbal products of the community enterprise network group at Nakhonchaiburin Provincial Group. *Journal of the Association of Researchers*, 18(3): 115-123. [in Thai]
- Nilwan, D., et al. (2010). The knowledge management for developing community business based-on concept of sufficiency economy of Ban-Dokdang Sewing group, Sa-ngaban Sub-District, Doi Saked, Chiangmai (Research Report). Chiangmai: Chiangmai Rajabhat University. [in Thai]
- Promsaka Na Sakolnakorn, T. & Sungkharat, U. (2014). Development guidelines for small and micro community enterprises in Songkhla Lake Basin. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 7(1): 97 - 122. [in Thai]
- Sungraksa, N. & Unaromlert, T. (2009). *Good effects from application of sufficiency economic philosophy in the learning process and knowledge management for sustainable development of community enterprise: Case study of Ratchaburi Province* (Research Report). Bangkok: National Research Council of Thailand. [in Thai]
- Thamma, K. (2014). Guidelines for occupation group development: A case study of occupation group adaptation of reed, Baan Wa Village, Baan Wa Sub-district, Muaeng Khon kaen district, Khon kaen Province. *Proceedings of the National and international academic conferences 4th Sustainable Development*. June 11-13, 2014. Khonkaen : Khonkaen University. [in Thai]

- Thnogsri, N. (2016). The management models of small and micro community enterprise of silks product groups in Buriram Province. *Rommayasan Journal*, Faculty of Humanities and Social Sciences, Buriram Rajabhat University, 14(1): 215 - 228. [in Thai]
- Wongwirach, K. (2008). *Management model for farmers in the cultivation of organic vegetables Ban Jum, Yang Khok Sub-district, Hang Chat District, Lampang Province* (Research Report). Bangkok: Thailand Science Research and Innovation. [in Thai]

Authors

Assistant Professor Dr. Supatra Rakarnsin

Miss Pakamat Butsalee

Assistant Professor Dr. Em-on Sawaengwarot

Miss Kaewmanee Utiram

Accounting Program, Faculty of Management Science, Buriram Rajabhat

University 439 Jira Rd., Muang District, Buriram Province 31000

Tel: 097-3296101 E-mail: Supatruk@mail.com

Tel: 095-6097614 E-mail: mon-noi@hotmail.com

Tel: 081-9998357 E-mail: em_on.acc@hotmail.com

Tel: 098-1043612 E-mail: Kaewmanee_acc20@hotmail.com

Assistant Professor Dr. Udompong Ketsripongsa
Industrial Management Engineering Program, Faculty of
Industrial Technology, Buriram Rajabhat University
Buriram Rajabhat University 439 Jira Rd., Muang District, Buriram
Province 31000
Tel: 081-3899652 E-mail: udompong.jo@gmail.com

Miss Anya Mathuramaytha
Law Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Buriram
Rajabhat University
Buriram Rajabhat University 439 Jira Rd., Muang District, Buriram
Province 31000
Tel: 061-6975885 E-mail: unya8888@gmail.com

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร

Good Governance and Functional Achievement of Village and Sub-district Headmen in Sakon Nakhon Province

ชาติชัย อุดมกิจมงคล¹

Chardchai Udomkijmongkol

¹ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Public Administration Program, Faculty of Management Science, Sakon Nakhon Rajabhat
University

Received: October 15, 2019

Revised: November 8, 2019

Accepted: April 28, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนครตามคุณลักษณะส่วนบุคคล และ 3) เพื่อแสวงหาแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนครกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร จำนวน 300 คน โดยการกำหนดขนาดตัวอย่างด้วยวิธีการของทาโร ยามาเน่ และทำการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.77) ด้านที่มี

ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย 3.85) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักความคุ้มค่า (ค่าเฉลี่ย 3.69) และผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนครในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.18) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย (ค่าเฉลี่ย 4.41) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 4.01) 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนครตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านอำเภอที่อาศัยอยู่ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนครตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านอายุ ประสบการณ์ทำงาน อำเภอที่อาศัยอยู่ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) แนวทางพัฒนาการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีจำนวน 3 ด้าน คือ (1) ด้านหลักความคุ้มค่า (2) หลักคุณธรรม (3) ด้านหลักความโปร่งใสและแนวทางผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนครมีจำนวน 3 ด้าน คือ (1) ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ และ (3) ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา

คำสำคัญ : การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี, ผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the levels of good governance and functional achievement of village and sub-district headmen in Sakon Nakhon province, 2) to compare good governance and functional achievement of village and sub-district headmen in Sakon Nakhon province based on personal background of the respondents, and 3) to seek for guidelines for the development of good governance and functional achievement of village and sub-district headmen in

Sakon Nakhon province. The sample used in the research was 300 village headmen selected by simple random sampling, and the sample size was determined using Taro Yamane's method. The instrument used in collecting data was a questionnaire. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA.

The research findings were as follows: 1) The opinion on the level of good governance of village and sub-districts headmen in Sakon Nakhon province as a whole was at a high level (mean = 3.77). The aspect that gained the highest mean score was of the principle of accountability (mean = 3.85), and the principle of value for money (mean = 3.69). Functional achievement of village and sub-district headmen in Sakon Nakhon province as a whole was at a high level (mean = 4.18). The aspect that gained the highest mean score was of ruling and maintaining peace and order (mean = 4.41), and the aspect of conservation of natural resources and the environment (mean = 4.01). 2) Results of the comparison of good governance of village and sub-district headmen in Sakon Nakhon province according to the personal backgrounds of respondents as classified by district of residence, it indicated a significant difference as a whole at the .05 level. 3) Results of the comparison of functional achievement of village and sub-district headmen in Sakon Nakhon province according to the personal backgrounds of respondents as classified by age, working experience, and district of residence, it showed a significant difference as a whole at the .05 level. 4) The guidelines for the development of good governance consisted of three aspects: (1) the principle of value for money, (2) the principle of behaving with integrity, and (3) the principle of transparency; and the guidelines for functional achievement of village and sub-district headmen in Sakon Nakhon province consisted of 3 aspects: (1) conservation of natural resources and the

environment, (2) professional development and promotion, and (3) dealing with criminal cases.

Keywords: good governance, functional achievement of village and sub-district headmen

บทนำ

ประเทศไทยได้มีการปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปโดยรวดเร็วคล่องตัวและมีประสิทธิภาพตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี แต่การปกครองท้องถิ่นระดับตำบลหมู่บ้านยังขาดการปรับปรุงให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านให้เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควรประกอบกับอำนาจหน้าที่ยังมีความซ้ำซ้อนกับการกิจและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Mektrairat, 2010: 3) โดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2457 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านอย่างชัดเจนคือ มีหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านของตน และมีอำนาจหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้านสร้างความสมานฉันท์และความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้านรวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่นที่ประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในหมู่บ้านในการติดต่อขอรับบริการกับภาครัฐรับฟังปัญหาและนำความเดือดร้อนและความต้องการที่จำเป็นของราษฎรในหมู่บ้านแจ้งต่อภาครัฐเพื่อให้การแก้ไขปัญหา รวมทั้งให้การสนับสนุนส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่หรือการให้บริการของภาครัฐปกครองราษฎรในหมู่บ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมายชี้แจงให้ราษฎรมีความรู้ ความเข้าใจในข้อราชการและกฎหมายในการนี้สามารถเรียกราษฎรมาประชุมได้ตามสมควรโดยการจัดให้มีการประชุมราษฎรและคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง ปฏิบัติตามคำสั่งของ

ทางราชการ และรายงานเหตุการณ์ที่ไม่ปกติซึ่งเกิดขึ้นในหมู่บ้านให้กำนันและนายอำเภอทราบและปฏิบัติตามภารกิจหรืองานอื่นตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนภาครัฐตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอมอบหมาย (Nasinghkhan, 2007: 1)

กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นบุคคลที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาโดยตลอด โดยเป็นผู้ช่วยเหลือทางราชการในการบำบัดทุกข์บำรุงสุข แก่ประชาชนในตำบลหมู่บ้านและเป็นผู้แทนประชาชนในตำบลหมู่บ้านในการติดต่อกับภาคส่วนต่าง ๆ ถึงแม้สภาพสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยจวบจนปัจจุบันภารกิจบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านมีความสำคัญมากหากได้ปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในบทบาทหน้าที่สู่สัมฤทธิ์ผลการบำบัดทุกข์บำรุงสุขอย่างเต็มกำลังจะส่งผลต่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยรวม ทั้งนี้กำนันผู้ใหญ่บ้านจะเป็นที่ยอมรับหรือได้รับความศรัทธาจากประชาชนมากน้อยเท่าใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับการทุ่มเทกำลังใจ กำลังกายในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชนของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสกลนคร มีการจัดการปกครองท้องที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พุทธศักราช 2457 และ พุทธศักราช 2551 เป็น 18 อำเภอ 125 ตำบล 1194 หมู่บ้าน ด้วยบางสภาพพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลผู้นำหมู่บ้านจึงเป็นที่พึ่งที่ดีที่สุดของชาวบ้าน กำนันและผู้ใหญ่บ้านเปรียบเสมือนพ่อบ้านประจำหมู่บ้านที่มีความสำคัญในการที่จะดูแล ช่วยเหลือ และปกป้องลูกบ้านของตนเอง เพราะปัญหาบางอย่างองค์กรต่าง ๆ ก็ไม่สามารถเข้าไปช่วยเหลือชาวบ้านได้ทันเมื่อเกิดเหตุการณ์ร้ายแรงขึ้น หากเกิดความไม่สะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ย่อมจะส่งผลให้ประชาชนในหมู่บ้านเดือดร้อน อีกทั้งมีหน้าที่เป็นเสมือนตัวแทนของนายอำเภอหรือตัวแทนส่วนราชการภายในอำเภอที่จะทำหน้าที่ช่วยเหลือดูแลประชาชน พร้อมประสานการทำงานระหว่างที่ทำการปกครองและส่วนราชการภายในอำเภอกับประชาชนภายในหมู่บ้านของตนเองอยู่ตลอดเวลา มีปัญหาการการบริหารจัดการที่ดี ดังปรากฏจากข้อมูลในภาคสนามว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่เกือบทุกอย่างทั้งนี้ก็สอดคล้องกับลักษณะของภารกิจที่มักปรากฏในรูปของ

การอำนวยความสะดวก แม้ว่าจะมีกฎหมายระบุถึงอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน แต่เนื่องจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีหลายฉบับ ทำให้บางครั้งสับสนในบทบาทหน้าที่ ตามลักษณะส่วนบุคคล ส่งผลต่อการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตาม หน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน (Office of Sakon Nakhon Provincial Administration, 2016: 9)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนครเพื่อนำ ผลของการศึกษาไปเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและพัฒนาผลสัมฤทธิ์การบริหาร ประชาชนตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านให้มีประสิทธิภาพ โดยแบ่งพื้นที่ ปกครองในการวิจัยออกเป็น 4 โซน ประกอบด้วย โซนที่ 1 (อำเภอบ้านม่วง อำเภอดำ ตาล อำเภอวานรนิวาส อำเภออากาศอำนวย) โซนที่ 2 (อำเภอสว่างแดนดิน อำเภอ เจริญศิลป์ อำเภอส่องดาว อำเภอวาริชภูมิ) โซนที่ 3 (อำเภอฟังโคน อำเภอพรรณานิคม อำเภอนิคมน้ำอูน อำเภอกุดบาก อำเภอภูพาน) และ โซนที่ 4 (อำเภอเมืองสกลนคร อำเภอกุสุมาลย์ อำเภอโพนนาแก้ว อำเภอโคกศรีสุพรรณ อำเภอเต่างอย)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตาม หน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตาม หน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนครตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
3. เพื่อแสวงหาแนวทางพัฒนาการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและ ผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร

วิธีการวิจัย

1. วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษาวิจัยประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร จำนวน 1,194 คน (ที่ทำการปกครองจังหวัดสกลนคร, 2559) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน โดยใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane (Taro Yamane, 1973: 225) ซึ่งกำหนดเป็นระดับความเชื่อมั่นเป็น 95% เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนครประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์การทำงาน และอำเภอที่อาศัย ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดจังหวัดสกลนคร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยการกำหนดน้ำหนักหรือค่าของคะแนนแบบสอบถาม (Srisa-aad, 2000: 99-100) ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือโดย 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี นำข้อมูลพื้นฐานจากตำรา ทฤษฎีงานวิจัยและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างเครื่องมือการวิจัยจากตำรา เอกสารหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นข้อคำถามของแบบสอบถามการวิจัย 3) นำแบบสอบถามเสนอต่อคณะผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษา (Wording) เพื่อให้แบบสอบถามมีคุณภาพโดยการวิเคราะห์ความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัยตามแบบวิธี IOC (Index of Item Objective Congruence) จากคณะผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ซึ่งเป็นระดับค่าความสอดคล้องสูงสุดนำไปใช้ได้ 4) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อกับคะแนนรวม นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .86 ซึ่งค่า

ความเชื่อมั่นเกี่ยวกับการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ได้ค่าความเชื่อมั่น .84 และค่าความเชื่อมั่นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ได้ค่าความเชื่อมั่น .79 จึงนำมาเป็นเครื่องมือเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

2.วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อหาแนวทางการพัฒนาพัฒนาการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยและใช้ค่าสถิติและวิธีการดังนี้คือ ในขั้นตอนการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และเปรียบเทียบความแตกต่างของการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามคุณลักษณะส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยใช้สถิติ t-test (independent) และ F-test ชนิดการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way-ANOVA) หากพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะใช้การเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบแบบเชฟเฟ (Scheffes-test)และในขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 8 ท่าน เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

อภิปรายผล

หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว สามารถนำผลมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.77) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย 3.85) รองลงมาคือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ย 3.81) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักความคุ้มค่า (ค่าเฉลี่ย 3.69) โดยด้านหลักความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านได้ปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถตามอำนาจหน้าที่ (ค่าเฉลี่ย 4.03) รองลงมาคือ กำนันผู้ใหญ่บ้านเอาใจใส่ต่อปัญหาภายในหมู่บ้านอย่างเต็มที่ (ค่าเฉลี่ย 3.85) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติหน้าที่โดยรวดเร็วฉับไวไม่รีรอ (ค่าเฉลี่ย 3.70) ส่วนด้านหลักความคุ้มค่า ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านอุทิศเวลาในการทำงานอย่างเต็มความสามารถ พร้อมทั้งจะปฏิบัติงานเสมอเมื่อชาวบ้านได้รับความเดือดร้อน (ค่าเฉลี่ย 3.81) รองลงมาคือ กำนันผู้ใหญ่บ้านมีการแต่งตั้งบุคคลที่เหมาะสมมาเป็นคณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.72) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านใช้เทคโนโลยี อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมทันสมัยในการบริการประชาชน (ค่าเฉลี่ย 3.60) จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร มีการปฏิบัติงานโดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นจุดเน้นการบริหารจัดการภาครัฐธรรมาภิบาลได้กำหนดเป็นนโยบายให้ส่วนราชการ ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ปฏิบัติซึ่งหากสามารถธรรมาภิบาลส่งเสริมให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านดำเนินการก็จะเป็นประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นประเด็น

การพัฒนาการตรวจสอบทางการเมืองและการทุจริตประพดมิชอบให้เบาบางลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Udomkijmongkol (2018) ได้ศึกษาเรื่องอิทธิพลของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก จำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ และหลักคุณธรรมตามลำดับ

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนครในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.18) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย (ค่าเฉลี่ย 4.41) รองลงมาคือ ด้านงานทะเบียน (ค่าเฉลี่ย 4.36) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 4.01) โดยด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร (ค่าเฉลี่ย 4.45) รองลงมาคือ การทำหน้าที่ปกครองบำบัดทุกข์บำรุงสุข แก้ไขปัญหาความทุกข์ยากของราษฎร (ค่าเฉลี่ย 4.45) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตประจำวันของราษฎร (ค่าเฉลี่ย 4.31) ส่วนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ได้เป็นเจ้าพนักงานสำรวจช่วยเหลือในการเร่งรัดจัดเก็บภาษีอากร (ค่าเฉลี่ย 4.09) รองลงมาคือ การเฝ้าระวังป้องกันโรคติดต่อ โรคระบาดในคนและสัตว์ (ค่าเฉลี่ย 4.01) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีสอดคล้องดูแลการกระทำอันใดที่จะทำให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมมีผลเสียหาย โดยรายงานในหน้าอำเภอหรือคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมพิจารณาหาทางแก้ไข (ค่าเฉลี่ย 3.90) ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Khahjaroen (2016) ได้

ทำการศึกษา การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภออุ้มทองและอำเภอด่านช้างจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ โดยด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎรมากที่สุด รองลงมาคือด้านกิจการสาธารณประโยชน์ ด้านการปกครอง ด้านการรายงานต่อทางราชการ ด้านการป้องกันโรคติดต่อ ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ด้านงานทะเบียน และด้านที่เกี่ยวข้องกับความอาญา ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thepchomphu (2010) ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอจันทราจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่โดยรวมอยู่ในระดับมาก จำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านความรับผิดชอบเกี่ยวกับความอาญา ด้านอำนาจหน้าที่อื่น ๆ และด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนครตามคุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามคุณลักษณะด้านเพศ ตำแหน่งปัจจุบัน อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ด้านประสบการณ์ที่เคยดำรงตำแหน่งมาก่อน พบว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนครทั้งในภาพรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกันและเมื่อจำแนกตามคุณลักษณะด้านอำเภอที่อาศัยอยู่ พบว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนครในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกัน จำนวน 2 ด้านคือ 1) หลักความรับผิดชอบและ 2) หลักความคุ้มค่า จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่าแตกต่างกันจำนวน 1 คู่ คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านในโซนที่ 2 มีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สูงกว่าในโซนที่ 3 โดยด้านหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันจำนวน 1 คู่ คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านในโซนที่ 4 มีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีสูงกว่าในโซนที่ 1 และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันจำนวน 1 คู่ คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านในโซนที่ 4 มี

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สูงกว่าในโซนที่ 3 จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า
กำนันผู้ใหญ่บ้านในโซนที่ 2 และกำนันผู้ใหญ่บ้านในโซนที่ 4 มีการบริหารกิจการ
บ้านเมืองที่ดี สูงกว่าในโซนที่ 1 และ โซนที่ 3

4. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านใน

จังหวัดสกลนครตามคุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามคุณลักษณะด้านเพศ ตำแหน่ง
ปัจจุบัน ระดับการศึกษา พบว่าผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัด
สกลนครทั้งในภาพรวม และรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน โดยเมื่อจำแนกตาม
คุณลักษณะด้านอายุ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัด
สกลนคร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบ
ความแตกต่างเป็นรายคู่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ที่แตกต่างกันจำนวน 1 คู่ คือ กำนัน
ผู้ใหญ่บ้านที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี มีผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่สูงกว่าที่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี
จำแนกตามคุณลักษณะด้านประสบการณ์การทำงาน พบว่าในภาพรวม มีความแตกต่าง
กัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่าแตกต่างกันจำนวน 1 คู่ คือ กำนัน
ผู้ใหญ่บ้านที่มีประสบการณ์การทำงาน ไม่เกิน 5 ปี มีผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่สูงกว่าที่มี
ประสบการณ์การทำงาน 16 ปีขึ้นไป ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่า กำนัน
ผู้ใหญ่บ้านที่มีอายุน้อยกว่าและประสบการณ์พอสมควรมีความพร้อมด้านสุขภาพมี
ความกระตือรือร้น มีโอกาสพัฒนาความรู้ จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่สูงกว่า และ
เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะด้านอำเภอที่อาศัยอยู่ พบว่าผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนัน
ผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนคร ในภาพรวม มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นราย
ด้าน พบว่า แตกต่างกันจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ จึงทำการ
ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า แตกต่างกันจำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1) กำนัน
ผู้ใหญ่บ้านในโซนที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ สูงกว่าในโซนที่ 3 และ 2) กำนัน
ผู้ใหญ่บ้านในโซนที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่สูงกว่าในโซนที่ 3 จากผลการวิจัยแสดง
ให้เห็นว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านในโซนที่ 2 และ โซนที่ 4 มีการหน้าที่ด้านการพัฒนาและ
ส่งเสริมอาชีพ โดยมีการประสานงานกับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

มากกว่าซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Khahjaroen (2016) ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภออุทองและอำเภอด่านช้างจังหวัดสุพรรณบุรีพบว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีอายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามหน้าที่ไม่แตกต่างกัน โดยมีงานวิจัยของ Laochai (2010) ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน: กรณีศึกษาอำเภอกุฉินารายณ์จังหวัดกาฬสินธุ์พบว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีอายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันมีผลการปฏิบัติหน้าที่โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. แนวทางพัฒนาการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนครด้านหลักความคุ้มค่า โดยกำนันผู้ใหญ่บ้านควรใช้ทรัพยากรและงบประมาณที่ได้รับจากทางราชการอย่างประหยัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมด้วยความคุ้มค่ารอบคอบ และมีการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เหมาะสมทันสมัยในการบริการประชาชน ด้านหลักคุณธรรม โดยควรประพฤติตนตามหลักจริยธรรม วางตนได้อย่างเหมาะสมตามโอกาสหรือสภาพแวดล้อม ควรเป็นแบบที่ด้งามตามหลักศาสนาประเพณีวัฒนธรรม และด้านหลักความโปร่งใส โดยควรปฏิบัติหน้าที่ตามกฎระเบียบโดยประชาชนสามารถตรวจสอบได้

2. แนวทางพัฒนาผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนครด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยควรมีสอดส่องดูแลทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะป่าไม้ป่าสงวน การคุ้มครองสัตว์ป่า การดูแลรักษาสถานที่สำคัญ การบำรุงเส้นทางคมนาคม การเฝ้าระวังป้องกันโรคติดต่อ โรคระบาดในคนและสัตว์ การรักษาความสะอาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของผังเมืองและทางหลวง ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ โดยควรทำหน้าที่พัฒนาส่งเสริมอาชีพด้านเกษตรกรรม พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรมตามสภาพแวดล้อมแก้ปัญหาผู้

วางแผน และด้านการอันเกี่ยวกับคดีอาญา โดยให้ทำหน้าที่หรือมีส่วนร่วมในการจับกุม ผู้กระทำความผิด การแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้มีการบันทึกและวิเคราะห์สถานการณ์ การบริการประชาชน ร่วมบูรณาการวางแผนสู่การปฏิบัติ

3. จากผลการเปรียบเทียบพบว่าแนวทางพัฒนาการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสกลนครใน ภาพรวม โดยกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี มีผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ สูงกว่าที่มี อายุระหว่าง 51 – 60 ปี และกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีประสบการณ์การทำงานไม่เกิน 5 ปี มี ผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่สูงกว่าที่มีประสบการณ์การทำงาน 16 ปีขึ้นไป และควรดำเนิน โครงการพัฒนาศักยภาพของกำนันผู้ใหญ่บ้านเขตอำเภอที่อาศัย ในโซนที่ 3

References

- Cronbach, L. J. (1984). *Essentials of psychological testing*. New York: Harper & Row.
- Khahjaroen, A. (2016). *Performance of the role and duties of the village and sub-district headmen in U Thong and Dan Chang districts, SuphanBuri province* (Unpublished master's thesis). Burapha University, Chon Buri. [in Thai]
- Laochai, S. (2010). *Performance of the role and duties of the village and sub-district headmen: The case study of Kuchinarai district, Kalasin province* (Unpublished master's dependent study). Mahasarakham University, Mahasarakhaam. [in Thai]
- Local Government Act, Royal Thai Government Gazette, vol. 125, part 27 a, p. 96. 5 February 2008. [in Thai]
- Mektrairat, N. (2010). *Siam revolution B.E. 2475 (1932)*. Bangkok: Same Sky Books Publishing Ltd., P'ship. [in Thai]

- Nasingkhant, P. (2007). *The opinion about village and sub-district headmen's actual and should-be roles: A case study in the Sawang-Dan-Din district area, Sakon Nakhon province* (Unpublished master's thesis). MahasarakhamRajabhat University, Mahasarakham. [in Thai]
- Office of Sakon Nakhon Provincial Administration (2016). *The governor of Sakon Nakhon province made the briefing*. 15 May 2016. Sakon Nakhon: Office of 'Sakon Nakhon Provincial Administration. [in Thai]
- Srisa-aad, B. (2000). *Introduction to research* (6th Ed.). Bangkok: Suwiriyan Publisher. [in Thai]
- Thepchomphu, A. (2010). *Performance of the duties of the village and sub-district headmen in the Chang Han district area, RoiEt province* (Unpublished master's thesis). MahasarkhamRajabhat University, Mahasarakham. [in Thai]
- Yamane, T. (1973). *Statistics, an introductory analysis* (3rd Ed.). New York: Harper &Row.

Author

Assistant Professor Dr.Chardchai Udomkijmongkol
Program of Public Administration, Faculty of Management Science,
Sakon Nakhon Rajabhat University
680 Nittayo Road, Muang District, Sakon Nakhon Province 47000
Fax: 042-970259 Tel: 081-8585687 E-mail: chardchai_u@hotmail.com

นโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้

Policy on Supply Chain Management of

Thungkularonghai Jasmine Rice

ธนพัฒน์ จงมีสุข¹ / สันญา เคนาภูมิ² / เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอำพร³

Thanapat Jongmeesuk / Sanya Kenaphoom / Saovalak Kosonkittiamporn

¹ นักศึกษาปริญญาเอกสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Doctoral Student of Public Administration Program, Faculty of Political and Public Administration,
Rajabhat Mahasarakham University

^{2,3} สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Public Administration Program, Faculty of Political and Public Administration,
Rajabhat Mahasarakham University

Received: November 21, 2019

Revised: March 28, 2020

Accepted: April 25, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ 2) เพื่อศึกษากลไกการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวนโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งทางการและแบบไม่เป็นทางการ ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชน เกษตรกร นักวิชาการ จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิเกิดจากเกษตรกรขาดความรู้ด้านการตลาดเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการทำนาและขาดพันธุ์ข้าวหอมมะลิที่มีคุณภาพ 2) กลไกการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ คือ

ราคาตลาดข้าวหอมของประเทศ กระบวนการผลิตข้าวและกระบวนการจำหน่าย 3) แนวนโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ คือ มีกระบวนการจัดการส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรให้ปลูกข้าวตามกลุ่มพันธุ์ มีกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกรผลิตข้าวที่มีคุณภาพเพื่อให้ผลผลิตที่มากขึ้นแต่ใช้งบประมาณที่น้อยลง มีการกำหนดมาตรฐานในการควบคุมการผลิตให้มีคุณภาพ กำกับควบคุมดูแลการผลิตเมล็ดพันธุ์คุณภาพและเพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร มีการนำกระบวนการวัดผลตามมาตรฐานเกษตรกรสู่ความยั่งยืน มาใช้ในพื้นที่และมีการรวมกลุ่มเกษตรกรในลักษณะนาแปลงใหญ่เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายต้นทุนการผลิตของเกษตรกรลงผ่านระบบการจัดการ “Smart Farmer”

คำสำคัญ: นโยบายการจัดการ, ห่วงโซ่อุปทาน, ข้าวหอมมะลิ

Abstract

This research aimed 1) to study the problems and obstacles of Thungkularonghai Jasmine rice supply chain management policy, 2) to investigate the system of jasmine rice supply chain management policy at Thungkularonghai, and 3) to suggest the policy for jasmine rice supply chain management. The instruments employed for data collection was semi-formal and informal in-depth interview form. The samples in this study were 60 people consisting of government and private personnel, farmers and academics. The results revealed that 1) the problems of the jasmine rice policy in the area were caused by the farmers lacking marketing knowledge in order to reduce the cost of farming and the lack

of quality jasmine rice varieties. 2) The factors affecting the jasmine rice policy were the country's fragrant rice market price, rice production and distribution processes. And 3) the guidelines for creating the jasmine rice supply chain management policy consisted of a management process to promote and support farmers to grow rice according to species groups, a technology transferring process for farmers to produce quality rice in order to get more products by spending less budget, a set of standards for quality control of production, control of the production of seeds' quality and sufficiency for the needs of farmers, implementation of the changing towards smart agriculture standard in the area, and the integration of farmers in large plots to reduce the cost of production of farmers through smart farmer management system.

Keywords: management policy, supply chain, jasmine rice

บทนำ

ข้าวหอมมะลิถือว่าเป็นสินค้าเกษตรที่สำคัญที่สุดของประเทศไทย เพราะมีประชาชนคนไทยจำนวนมากที่อยู่ในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคตะวันออก และภาคใต้ ที่เลี้ยงชีพโดยการทำนา ประเทศไทยผลิตข้าวเปลือกได้ประมาณ 28 ล้านตันต่อปี ซึ่งเมื่อสีเป็นข้าวสารแล้วจะมีปริมาณ 18 ล้านตัน ในจำนวนนี้เป็นข้าวสารที่ใช้บริโภคภายในประมาณ 10 ถึง 11 ล้านตัน ส่วนที่เหลือประมาณ 7 ถึง 7.5 ล้านตัน จะถูกส่งออกไปยังประเทศต่างๆ ทั่วโลก ประเทศไทยเป็นประเทศที่ส่งข้าวสารออกต่างประเทศเป็นอันดับหนึ่งของโลก หรือประมาณร้อยละ 29 ของปริมาณการค้าข้าวใน

ตลาดโลก สร้างรายได้เข้าประเทศประมาณปีละ 70,000 ล้านบาทต่อปี ประเทศไทยจะเป็นผู้ส่งออกข้าวสารรายใหญ่ที่สุดมาเป็นระยะเวลาที่สิบปีติดต่อกันและมีคู่แข่งเข้ามาในตลาดโลกมากขึ้น ได้สร้างความลำบากให้กับประเทศไทยมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพราะประเทศไทยเหล่านีได้พยายามผลักดันข้าวของตนเองให้ส่งออกสู่ตลาดโลกมากขึ้นเช่นเดียวกัน การแข่งขันในตลาดจึงเป็นไปอย่างเข้มข้นและมักจะใช้เรื่องราคาต่ำเป็นกลยุทธ์สำคัญในการแข่งขัน ความสำคัญของห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain) คือ การประสานรวมกระบวนการกลไกตลาดที่ครอบคลุมจากผู้จัดทำผลผลิตผ่านระบบกลไกนโยบายทั้งภาครัฐและระบบกลไกเอกชนไปสู่ผู้บริโภคขั้นสุดท้ายการบริหารห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain) ที่มีประสิทธิภาพจะเป็นการสร้างคุณค่าเพิ่มในตัวผลิตภัณฑ์แต่ในปัจจุบันการบริหารห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain) ของประเทศไทยยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้เกิดปัญหาในด้านต่างๆ เช่น กระบวนการผลิต กระบวนการขนส่ง เป็นต้น

สภาพทั่วไปของพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ มีพื้นที่ทั้งหมด 2,107,691 ไร่ ความยาว 150 กิโลเมตร ความกว้าง 50 กิโลเมตร ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดยโสธร มีทั้งหมด 13 อำเภอ 79 ตำบล 1,068 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากร 622,188 คน (Ministry of Agriculture and Cooperatives, 2000) พื้นที่ในเขตทุ่งกุลาร้องไห้ ประกอบด้วยพื้นที่ทำการเกษตร พื้นที่อยู่อาศัย แหล่งน้ำและพื้นที่ไม่เหมาะสมในการทำการเกษตร ในพื้นที่ทำการเกษตรเกือบทั้งหมดเป็นพื้นที่นา และเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมที่จะเพิ่มศักยภาพในการผลิตข้าวได้ จำนวน 1.4 ล้านไร่ ปัจจุบันทรัพยากรที่ดินได้เสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากสภาพของดิน ขาดความอุดมสมบูรณ์ เป็นทรายจัดบางพื้นที่เป็นดินเค็มบางพื้นที่ดินมีคุณสมบัติเป็นกรด โดยเฉพาะพื้นดินเค็มได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นและแหล่งน้ำธรรมชาติต่างๆ ได้ดินเค็มขึ้น จึงเกิดปัญหาน้ำเค็มไหลลงสู่ลำน้ำธรรมชาติป่าไม้ถูกทำลายมากขึ้นและเกษตรกรขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ดังนั้นดินในทุ่งกุลาร้องไห้จึงมีความสมบูรณ์ต่ำดินขาดอินทรีย์วัตถุ ประกอบกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ส่วนใหญ่เป็นเพียงพืชหลัก คือ ข้าวอย่างเดียว ทำให้ผลผลิตข้าวอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำมาก ประมาณ 10-15 ถังต่อไร่ (Klaydand, 2006)

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานนโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตข้าวหอมมะลิในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ ประกอบไปด้วย การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่มีอยู่แล้วจาก 13 สำนักงานเกษตรอำเภอ ภายในพื้นที่ 5 จังหวัด การศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกษตรกรรวมทั้งสิ้น 203,593 ครัวเรือน จากจำนวนประชากรผู้ประกอบอาชีพปลูกข้าวทั้งหมด 122,188 คน (Ministry of Agriculture and Cooperatives, 2000) และการศึกษาคุณภาพ โดยการศึกษาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากนโยบายข้าวหอมมะลิในเขตพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ จำนวน 77 คน จากกลุ่มอาชีพต่างๆ ที่อยู่ในกลไกข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ ทุ่งกุลาร้องไห้เป็นแหล่งปลูกข้าวหอมมะลิที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย มีพื้นที่ประมาณ 2.1 ล้านไร่ สภาพภูมิประเทศเป็นลักษณะแอ่งกระทะขนาดใหญ่ รอบชายทุ่งจะเป็นที่สูงและค่อๆลาดเทมาจดพื้นที่ตอนกลางพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบจากขอบเขตพื้นที่ 2.1 ล้านไร่ จะมีอาณาเขตครอบคลุมพื้นที่ 5 จังหวัด 10 อำเภอ 51 ตำบล 652 หมู่บ้าน ดังนั้น จังหวัดร้อยเอ็ด มีเนื้อที่ทั้งหมด 986,807 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 46.8 ของพื้นที่ทั้งหมด อยู่ในท้องที่อำเภอ 4 อำเภอ คือ อำเภอปทุมรัตน์ อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอสว่างรภูมิ และอำเภอโพนทราย ในแนวทิศใต้มีลำน้ำมูลทอดยาวตลอดพื้นที่อำเภอชุมพลบุรี อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ มีเนื้อที่ทั้งหมด 575,993 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 27.3 ของพื้นที่ทั้งหมด จังหวัดศรีสะเกษ มีเนื้อที่ทั้งหมด 287,000 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 13.6 ของพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งอยู่ในท้องที่อำเภอเดียว คือ รามัญไพร จังหวัดมหาสารคาม มีเนื้อที่ทั้งหมด 193,890 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 9.2 ของพื้นที่ทั้งหมดเป็นบางส่วนของอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย และจังหวัดยโสธร มีเนื้อที่ทั้งหมด 64,000 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 3.1 ของพื้นที่ทั้งหมด อยู่ในบางส่วนของอำเภอมหาชนะชัย และอำเภอค้อวัง ซึ่งในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ประมาณ 3 ใน 5 นั้นอยู่ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ดข้าวหอมมะลินิยมปลูกและบริโภคกันอย่างแพร่หลาย คือ พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 และพันธุ์ กข 15 ความหอมของข้าวหอมมะลิเกิดจากสารระเหย

ชื่อ 2-acetyl-1-pyrroline ซึ่งเป็นสารที่ระเหยหายไปได้ การรักษาความหอมของข้าวหอมที่ดีต้องเริ่มตั้งแต่การเก็บเกี่ยว การเก็บรักษาข้าวเปลือกการสีข้าว และการเก็บรักษาข้าวที่สีเรียบร้อยแล้วการจะรักษาความหอมของข้าวเอาไว้ต้องพยายามหลีกเลี่ยงภาวะแวดล้อมที่ร้อนอบอ้าวและมีความชื้นสูง การตากแดดหรือไถ่สัณฐานที่ร้อนจัดเป็นเวลานานๆ เป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยงอย่างยิ่งสถานะที่เหมาะสมคือ แหล่งที่มีอากาศค่อนข้างเย็นอากาศถ่ายเทได้ดีและมีความชื้นไม่สูง (Ministry of Agriculture and Cooperatives, 2015)

การศึกษานโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ ห่วงกลาร้องไห้เพื่อให้รู้ถึงนโยบายที่เหมาะสมกับข้าวหอมมะลิในเขตทุ่งกุลาร้องไห้และตระหนักถึงปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เป็นปัจจัยต่อการพัฒนานโยบายข้าวหอมมะลิ เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในอนาคต เพราะว่าความอยู่รอดของอนาคตเกษตรกรผู้ปลูกข้าวขึ้นอยู่กับความสามารถในการลดต้นทุนการปลูกข้าวให้ลดลง ส่งเสริมนโยบายข้าวหอมมะลิและทำให้ข้าวมีคุณภาพที่ดีสม่ำเสมอ ให้เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในประเทศและในตลาดโลก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ ห่วงกลาร้องไห้
2. เพื่อศึกษากลไกการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ ห่วงกลาร้องไห้
3. เพื่อเสนอแนะแนวนโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ ห่วงกลาร้องไห้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษานโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ เขตทุ่งกุลาร้องไห้ ตามกรอบแนวคิด ทศวรรษปัญหาและอุปสรรค การจัดการนโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิด้านปัญหาการจัดทำนโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทาน ด้านอุปสรรคนโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทาน ปัจจัยด้านกลไกนโยบายภาครัฐ ปัจจัยด้านห่วงโซ่อุปทาน ปัจจัยด้านกลไกการบริหารจัดการ และปัจจัยด้านสถานการณ์ชาวนา มีอิทธิพลต่อนโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ ทุ่งกุลาร้องไห้

2. กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ

2.1 กลุ่มเป้าหมาย พื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ครอบคลุมพื้นที่ 5 จังหวัด 13 อำเภอ ได้แก่ อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม อำเภอยักษ์บุรี อำเภอยักษ์ จังหวัดสุรินทร์ อำเภอยักษ์รัตน์ อำเภอยักษ์ศรีชัย อำเภอยักษ์ธรรมภูมิ อำเภอยักษ์ไพรทวย อำเภอยักษ์หนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด อำเภอยักษ์ลาด อำเภอยักษ์ไสล อำเภอยักษ์น้อย จังหวัดศรีสะเกษ อำเภอยักษ์วัง และอำเภอยักษ์พะนง จังหวัดยโสธร

2.2 ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้เครื่องมือในการวิจัย เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

2.2.1 ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ จำนวน 60 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเป็นการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายทั้งทางตรงและทางอ้อมในฐานะผู้ได้รับประโยชน์จากนโยบายและผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ในเขตพื้นที่ ประกอบด้วย เกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิ 30 คน พ่อค้าคนกลาง/เจ้าของโรงสี 8 คน เกษตรจังหวัด 5 คน เกษตรอำเภอ 2 คน พาณิชย์จังหวัด 5 คน ตัวแทนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 คน ตัวแทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร 1 คน วิธีการสัมภาษณ์ใช้การประชุมกลุ่มย่อย

(Focus group) ซึ่งผู้วิจัยจะจัดทำชุดแบบบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดกลุ่มความคิดเห็น

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 การศึกษาข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร (Documentary research) โดยการรวบรวมแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบการวิจัยเพื่อมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดตัวแปร

3.2 การศึกษาข้อมูลจากการวิจัยภาคสนาม (Field research) โดยทำการทดสอบจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อศึกษาการพัฒนานโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ และปัจจัยที่ทรงอิทธิพลต่อห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิในเขตพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ เพื่อนำสร้างเป็นสมมติฐาน และกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่อธิบายปรากฏการณ์การพัฒนานโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานเขตพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับนโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ ทุ่งกุลาร้องไห้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ ทุ่งกุลาร้องไห้

ระยะที่ 2 การศึกษากลไกการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ ทุ่งกุลาร้องไห้

ระยะที่ 3 แนวนโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ ทุ่งกุลาร้องไห้

แบบสัมภาษณ์ เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ เป็นคำถามแบบปลายเปิด เกณฑ์การเลือกผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยใช้การเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบมีเกณฑ์ (Criterion sampling) ตามผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายภาครัฐและเอกชน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ขอหนังสือส่งถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยตนเอง โดย เครื่องมือ (Instruments) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Interview) และการจัดเวทีสัมมนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสังเกตการณ์จากการสัมภาษณ์เบื้องต้นในพื้นที่

การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary study) ในการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ ผู้วิจัยศึกษาเอกสารในส่วนที่มีการเชื่อมโยงถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย และข้อมูลที่ได้รับจากการกล่าวถึงในการสัมภาษณ์ซึ่งสามารถแยกเอกสารได้ดังนี้ ข้อมูลการค้าข้าวหอมมะลิของพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ ข้อมูลปริมาณการซื้อขายข้าวหอมมะลิจากโรงสี ข้อมูลสมาคมโรงสีข้าว ข้อมูลกลุ่มเป้าหมายผู้ปลูกข้าวหอมมะลิและกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกข้าวหอมมะลิ

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อศึกษาความเป็นมาและสภาพปัญหาของการจัดการข้าวหอมมะลิเขตพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้

การจัดเวทีสัมมนา (Focus group discussion) กลุ่มผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลด้วยการสนทนา สรุปรวมความคิดเห็นในแต่ละด้านทันทีที่จบแบบสัมภาษณ์ เมื่อการสัมภาษณ์สิ้นสุดลง ผู้วิจัยสรุปอีกครั้งซึ่งหากผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนมีความคิดเห็นเพิ่มเติมจะบันทึกเพิ่มเติม การสัมภาษณ์แต่ละครั้งผู้วิจัยได้บันทึกเทปไว้ทุกครั้ง โดยขออนุญาตในการบันทึกเสียงของผู้ให้สัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเนื้อหา (Content analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์วิธีและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) และการจัดสัมมนากลุ่ม (Focus group discussion) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงเป็นระบบเชิงโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้นำมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงทฤษฎีซึ่งขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูลใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพดังนี้

1.1 ตรวจสอบข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) โดยนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์แล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง

2. นำข้อมูลมาจัดระบบ โดยการจัดเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะความสำคัญ

3. การจัดเวทีระดมสมอง (Brainstorming) ผู้วิจัยขอหนังสือเชิญ

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องทั้งเจ้าหน้าที่ขององค์กรภาครัฐและเจ้าหน้าที่องค์กรภาคเอกชน สมาคมค้าข้าวทุ่งกุลาร้องไห้ ผู้นำชุมชน พ่อค้าคนกลาง นักวิชาการ จำนวนทั้งหมด 25 คน มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้เข้าร่วมเสวนาได้แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างหลายมุมมอง

4. เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ โดยการนำเสนอทั้งรูปแบบงานเขียนและการพูดเปิดโอกาสให้มีการระดมสมอง โดยการอภิปรายทั้งในด้านสนับสนุนหรือโต้แย้งโดยในแต่ละเรื่องจะใช้เวลาไม่เกิน 10-20 นาที

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และเวทีระดมสมองใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบจากนั้นนำมาตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ได้จากการศึกษาเอกสาร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเอกสาร (Content analysis) และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) จากนั้นได้นำแนวคิดการสร้างกลยุทธ์จากฐานการวิจัยเชิงสำรวจทางการบริหาร (Kenaphoom, 2016) เพื่อเป็นแนวทางในการร่างแนวทางการพัฒนานโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ เขตทุ่งกุลาร้องไห้ และจัดสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) แล้วทำรูปแบบเสนอต่อที่ประชุม จึงทำการสรุปแนวทางการพัฒนาที่ผ่านการยืนยันจากผู้มีประสบการณ์และมีความรู้ความเชี่ยวชาญดังกล่าว ผลการศึกษาวิจัยนำเสนอเป็นลำดับรายละเอียดแต่ละประเด็นสรุปได้ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ ทุ่งกุลาร้องไห้ ต้นทุนการปลูกข้าวหอมมะลิ พบว่า ต้นทุนการปลูกข้าวหอมมะลินั้น มีภาระการดำเนินการตั้งแต่กระบวนการเตรียมงานจนถึงการเก็บเกี่ยวขายให้โรงสีหรือ ธ.ก.ส. สหกรณ์เกษตรนั้น มีค่าใช้จ่ายโดยประมาณที่ 3,700-5,000 บาท ต่อพื้นที่ปลูกข้าว 1 ไร่ กระบวนการเก็บรักษาข้าวเปลือกนั้นมีความสำคัญต่อข้าวหอมมะลิเนื่องด้วยยิ่งข้าวเปลือกถูกเก็บไว้จนเป็นข้าวเก่าสามารถทำให้ความหอมอันเป็นเอกลักษณ์ของข้าวหอมมะลิเวลาหุงมีน้อยลง กลไกการรับซื้อข้าวหอมมะลิ พบว่า ข้าวเปลือกที่เกษตรกรขายในช่วงระยะเวลาที่มีราคาที่ไม่แน่นอนตามความผันผวนของราคาข้าวในตลาดโลก โครงการรับจำนำข้าว หากราคาขายข้าวต่อตันเมื่อเข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวอยู่ที่ 15,000 บาท เมื่อขายข้าวตามราคาตลาด ราคาจะไม่แน่นอน ขึ้นบ้างลงบ้างตามกลไกตลาด ซึ่งราคาข้าวเปลือก ที่ความชื้น 15% อยู่ที่ตันละ 8,300 บาท นโยบายข้าวหอมมะลิ พบว่า ระบบการค้าข้าวตลาดภายในประเทศเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อราคาข้าวหอมมะลิในเขตพื้นที่ โดยปัจจัยที่มีผลต่อการปรับราคาของข้าวเปลือกและข้าวหอมมะลิที่ผ่านการสีแล้วนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยปริมาณข้าวที่อยู่ในตลาดภายในประเทศเป็นสำคัญ ราคารับซื้อข้าวเปลือก และราคาตลาดมีความผันผวนตามระบบเศรษฐกิจ น้ำมัน สภาพคล่องทางการเงิน การเมือง สภาพอากาศ ฤดู ตลอดจนนโยบายรัฐ กลไกตลาดค้า

ข้าว พบว่า คุณภาพข้าวหอมมะลิเป็นสิ่งที่สำคัญต่อกระบวนการนโยบายข้าวเนื่องด้วยข้าวหอมมะลิของประเทศไทยมีราคาที่แพงกว่าคู่แข่ง เพราะคุณภาพข้าวส่งออกนั้นเป็นข้าวที่มาจากพันธุ์ที่มีคุณภาพมีการคัดและตรวจสอบ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิมักใช้พันธุ์ข้าวที่เก็บของตนเองหรือข้าวพันธุ์ที่ไม่ใช่หอมมะลิแท้ จึงทำให้เมื่อแปรรูปข้าวเปลือกแล้วเก็บรักษาได้ในระยะเวลาที่ไม่นานข้าวก็จะเน่า เพราะฉะนั้นคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิเป็นสิ่งสำคัญต่อคุณภาพข้าวอย่างมาก กลไกตลาดค้าข้าวหอมมะลิ พบว่า ข้าวหอมมะลิในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ 5 จังหวัดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพื้นที่นั้น ตลาดกลางรับซื้อข้าวเปลือก และโรงสีข้าวมีส่วนสำคัญต่อราคาตลาดค้าข้าวภายในจังหวัดเนื่องด้วยเกษตรกรภายในจังหวัดโดยมากมักจะทยอยขายข้าวให้กับผู้รับซื้อในเขตพื้นที่ ถ้าไม่ใช่ข้าวที่ร่วมโครงการรัฐ ราคาข้าวจะเป็นไปตามราคาตลาดซึ่งราคาจะได้ไม่สูงจากค่าความชื้น สิ่งเจือปน กระบวนการต่างๆ ส่งผลให้ราคาข้าวไม่คงที่ การบริหารจัดการของพ่อค้าคนกลาง พบว่า ระบบพ่อค้ารับซื้อข้าวในตลาดระดับจังหวัดลดน้อยลงเนื่องจากเทคโนโลยีที่มีความเจริญมากยิ่งขึ้น กลไกการรับซื้อข้าวมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น เกษตรกรสามารถเลือกได้ว่าจะนำข้าวที่ปลูกได้นั้นไปขายให้กับใคร บริบทพ่อค้าคนกลางในพื้นที่จึงเป็นเรื่องของพ่อค้าที่มีกำลังซื้อในจำนวนมากๆ สามารถมีโรงเก็บ ที่ตากข้าว หรือเป็นเจ้าของโรงสีที่มาทำหน้าที่เป็นนายหน้าค้าข้าวผู้รับซื้อในเขตพื้นที่มากขึ้น การบริหารจัดการโรงสีข้าว พบว่า โรงสีข้าวมีการกำหนดการรับซื้อข้าวในราคาที่ต่างกันขึ้นอยู่กับคุณภาพของข้าวหอมมะลิ ความชื้น สิ่งเจือปนต่างๆ เป็นผลต่อราคาข้าวทั้งสิ้น โรงสีรับซื้อข้าวจากเกษตรกรเป็นไปตามราคาตลาด หรือการรับฝากข้าวในไซโล โกดังข้าวในเขตพื้นที่ที่มีการเสียดค่าเก็บรักษา

ระยะที่ 2 การศึกษากลไกการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ ทุ่งกุลาร้องไห้ ได้แก่ กลไกการค้าข้าวหอมมะลิเขตพื้นที่ พบว่า คุณภาพข้าวหอมมะลินั้นมีการได้รับการตรวจสอบและต้องผ่านมาตรฐาน GAP ข้าว (Good Agricultural Practices for Rice) ที่เป็นข้าวที่มีการขายร่วมโครงการ และข้าวที่ไม่ตรวจ

GAP เป็นข้าวพันธุ์หอมมะลิ 105 ที่เกิดคำเกิดจากการที่เกษตรกรเพราะปลูกเก็บไว้ทำพันธุ์ในหน้าฤดูปลูก โดยเมล็ดพันธุ์ที่ดีจะส่งผลต่อคุณภาพข้าวหอมมะลิ นโยบายการส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิ พบว่า รัฐบาลทุกยุคมีนโยบายเกี่ยวข้องกับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว เช่น นโยบายพักชำระหนี้เกษตรกรเป็นเวลา 2 ปี นโยบายช่วยค่าทำเกษตรกรชาวนาครอบครัวละ 1,000 ต่อไร่ และนโยบายจากภาครัฐต่างๆ ของกระทรวงและกรม เกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิในเขตได้รับประโยชน์จากนโยบายการค้าข้าว พบว่า นโยบายภาครัฐออกมาในเวลาที่เหมาะสมต่อเกษตรกรเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากนโยบายและเพื่อตรงกับระยะเวลาการเพาะปลูกที่เหมาะสมเพื่อช่วยในด้านระบบเศรษฐกิจของผลผลิตทางการเกษตรและการค้าที่เป็นธรรม แนวนโยบายการบริหารจัดการข้าวหอมมะลิที่เกษตรกรต้องการ พบว่า สิ่งสำคัญคือการช่วยลดต้นทุนเกษตรกรให้ได้ผลผลิตที่เป็นตามความต้องการและประหยัดค่าใช้จ่ายที่สุด เกษตรกรทุกกลุ่มได้เมล็ดพันธุ์ที่มีความเหมาะสม เช่น นโยบายปุ๋ย นโยบายประกันราคา นโยบายนาแปลงใหญ่ พ่อค้าคนกลางมีบทบาทอย่างไรในนโยบายข้าวหอมมะลิในเขตพื้นที่ พบว่า พ่อค้าคนกลางคอยรับซื้อข้าวเปลือกจากเกษตรกรที่มีความประสงค์จะขายเพราะต้องนำเงินมาหมุนในครอบครัวเป็นข้าวที่มีความชื้นสูง พ่อค้าคนกลางจะรับซื้อนำไปตากแดดลดความชื้นเพื่อขายเอากำไรอีกต่อ การดูแลจัดการระบบพ่อค้าคนกลางในการรับซื้อข้าวจากชาวนา พบว่า ระบบการค้าข้าวหอมมะลิมิการควบคุมดูแลไม่ให้รับซื้อหรือขายในราคาที่ไม่เหมาะสม ไม่สามารถกำหนดราคาเองได้ จำเป็นต้องประเมินจากราคากลางที่เหมาะสมของข้าวเปลือก พ่อค้าจะนำไปขายตลาดอีกต่อ บทบาทภาครัฐในการบริหารจัดการโรงสีข้าวที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า หน่วยงานเกษตรออกตรวจโรงสีข้าวในเรื่องการวัดผล การตรวจสอบเครื่องชั่ง น้ำหนัก กระบวนการวัดค่า การเก็บดูแลรักษา และการแปรสภาพให้เป็นไปตามมาตรฐาน (มกษ.4403-2553) หน่วยงานที่ให้การดูแลผลประโยชน์จากนโยบายข้าวหอมมะลิ พบว่า หน่วยงานภาครัฐเข้ามามีบทบาทก่อนนโยบายข้าว มีหลายภาคส่วน เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กรมการค้าข้าว กรมส่งเสริมการเกษตร

สกด. (สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า) ธกส. (ธนาคารเพื่อการเกษตร) กรมการข้าว กลไกการตลาดซื้อข้าวจากชาวนา พบว่า ข้าวเปลือกที่ระดับความชื้นที่ต่างกันมีผลต่อกระบวนการจัดเก็บเนื่องด้วยปริมาณน้ำในข้าวมีผลต่อระยะเวลาการรักษาข้าวเปลือกที่มีค่าความชื้น 14% สามารถจัดเก็บได้ 2 เดือน ข้าวเปลือกค่าความชื้น 12-13% จัดเก็บได้ 8-12 เดือนขึ้นอยู่กับ การดูแลรักษา อุณหภูมิ ลักษณะการเก็บรักษา การได้รับประโยชน์จากนโยบายข้าวหอมมะลิ พบว่า ประชาชนบางกลุ่มได้รับประโยชน์จากนโยบายของกระทรวงแต่ในประชาชนบางกลุ่มก็ไม่ได้รับการสนับสนุนจากนโยบายของกระทรวงเนื่องด้วยการเข้าถึงนโยบายยังไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร

ระยะที่ 3 แนวทางการพัฒนานโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ ห่วงกลาร้องให้ ได้มีการจัดเวทีระดมสมองเพื่อหาแนวทางและวิธีการดำเนินการโดยอาศัยฐานข้อมูลจากเจ้าหน้าที่องค์กรภาครัฐและองค์กรภาคเอกชน และนักวิชาการด้านการพัฒนาคุณภาพการปลูกข้าวหอมมะลิ พบว่า บริบทด้านพื้นที่ในเขตทุ่งกลาร้องให้เป็นนาปรังตามฤดูในการทำนาเพาะปลูก เกษตรกรส่วนมากมีรายได้หลักจากการทำนาขายข้าวเปลือกเป็นหลักเป็นลักษณะการทยอยขายเพื่อเลี้ยงชีพ และเข้าโครงการของรัฐเพื่อรับเงินอุดหนุนที่รัฐทำให้เกิดการร่อนนโยบายจากภาครัฐเพียงอย่างเดียวจนเป็นปัญหาเกษตรกรมีหนี้สินมากต้องกู้เงินจาก ธ.ก.ส. และร่อนนโยบายต่างๆ จากภาครัฐเสมอมา การส่งเสริมข้าวหอมมะลิเชิงพื้นที่ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่คอยนโยบายที่ออกจากภาครัฐ เพื่อให้รัฐมีมาตรการในการช่วยเหลือ ทั้งนโยบายหลักและนโยบายที่กรมที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบ โดยไม่เน้นการพึ่งพาตนเองมากเท่าที่ควร การยกระดับคุณภาพข้าวหอมมะลิ พบว่า มาตรฐานตาม “ระเบียบปฏิบัติ GAP ระบบการผลิตข้าวระดับเกษตรกร” เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเชื่อมั่นในสินค้าข้าวหอมมะลิ โดยมีการจัดสุขลักษณะพื้นที่ทำนา มีการจัดการเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรที่พร้อมใช้งานและบำรุงรักษา มีการจัดการปัจจัยการผลิต มีการปฏิบัติและการควบคุมการผลิต มีการบันทึกและการควบคุมเอกสารที่เกี่ยวข้อง การรักษาระดับราคาข้าวหอมมะลิ พบว่า หน่วยงานภาครัฐต้องมีการปฏิรูปกระบวนการทำนาข้าวใหม่ เนื่องด้วย

การรวมกลุ่มทำนานั้นจะทำให้ได้ผลผลิตที่ดีตรงตามความต้องการของตลาดและ
ประหยัดค่าใช้จ่ายจากเกษตรกรได้มากในการรวมกลุ่มซื้อปุ๋ย หรือการไถการเก็บเกี่ยว
ผลผลิต การยกระดับมูลค่าเพิ่มข้าวหอมมะลิ พบว่า หน่วยงานภาครัฐต้องนำเอาระบบ
นาแปลงใหญ่มาปรับใช้กับบริบทพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้เนื่องด้วย เป็นการช่วยลดภาระ
ค่าใช้จ่ายของเกษตรกรในด้านต่างๆเพื่อให้เกษตรกรมีทุนภาระในการดำเนินการที่น้อย
ที่สุด

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง นโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ ทุ่งกุลาร้องไห้
ที่สรุปและเสนอแนะแล้วข้างต้นนั้นเป็นข้อมูลนำไปสู่การอภิปรายผลการศึกษา
ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการจัดการข้าวหอมมะลิ ดังต่อไปนี้

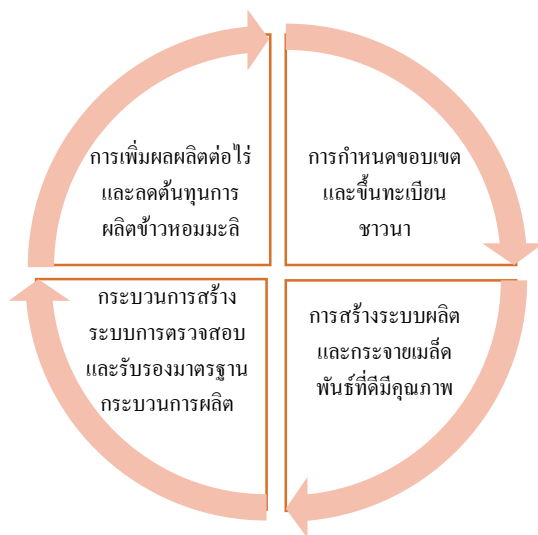
การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาสภาพห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ ทุ่งกุลาร้องไห้
พบว่า สภาพกลไกการผลิตข้าวหอมมะลิของเกษตรกรนั้นมีปัญหาคือ กระบวนการอุป
สงค์-อุปทานในกระบวนการผลิตข้าว มาตรฐาน กระบวนการบริหารจัดการ ทำให้
เกษตรกรมีการลงทุนการปลูกต่อไร่ที่สูงเกษตรกรส่วนมากต้องการให้ได้ผลผลิตตามที่
ต้องการจึงมีการใช้ปุ๋ยเคมีทางการเกษตรเพื่อให้ผลผลิตเป็นตามต้องการ ยังพบว่า
กระบวนการของผู้รับซื้อพ่อค้าคนกลางหรือโรงสี มีการรับซื้อและประเมินราคาต่ำ
โดยเฉพาะกรณีโรงสีข้าวเนื่องจากเกษตรกรรับขายข้าวเพราะไม่มีที่ตากข้าวจึงยอมขาย
ข้าวที่มีความชื้นสะสมมากทำให้ได้ราคาต่ำกว่าราคาตลาด ลักษณะการทำนาข้าวของ
เกษตรกรเป็นลักษณะการทำนาที่พึ่งพานโยบายจากภาครัฐ เพื่อให้รัฐได้มีนโยบาย
ออกมายุทธในการผลิตข้าวทำให้เกษตรกรขาดวินัยในการบริหารงบประมาณ
รายจ่ายในการทำนา มุ่งหวังนโยบายประกันราคาข้าว จำนำข้าวเพื่อให้ได้ราคา
ที่เหมาะสม

ข้อค้นพบผลจากงานวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิมี
กระบวนการการะค่าใช้จ่ายตลอดระยะเวลาการผลิตข้าวหอมมะลิมาก เฉลี่ยอยู่ที่

4,000-6,000 บาทต่อไร่ การรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตเป็นทางออก การแก้ไขปัญหาที่ดี แต่ในบริบทพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ได้ยากเนื่องด้วยพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ อาศัยน้ำฝนสภาพอากาศในการเพาะปลูกมีลักษณะเป็นนาปีร้อยละ 90 % ของพื้นที่โดย ผลลัพธ์นี้ทำให้ในเขตนี้มีบริบทพื้นที่ต่างจากภาคอื่นๆ ของประเทศ

การวิจัยระยะที่ 2 การศึกษากลไกการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ ทุ่งกุลาร้องไห้ โดยในการสร้างแนวทางการพัฒนานี้ กลุ่มเป้าหมายมองเห็นในประเด็นเหมือนกันว่า นโยบายด้านการสนับสนุนการปลูกข้าวที่มีคุณภาพ เนื่องจากเกษตรกรภายในเขตพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิแบบเดิมตามมีตามเกิด เกษตรกรไม่รู้ช่องทางตลาด ไม่มีการปลูกตามเขตศักยภาพ และพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพจึงเป็นเหตุให้ราคาตกต่ำ ควรจัดการส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกข้าวตามกลุ่มพันธุ์ (Best of Rice) มีกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกร เรื่องการผลิตข้าว คุณภาพข้าวเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มากขึ้น ใช้งบประมาณที่น้อยลง มีการกำหนดมาตรฐานในการควบคุมการผลิตให้มีคุณภาพ กำกับควบคุมดูแลการผลิตเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพเพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร กล่าวคือ มีแผนการในการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของเกษตรกร มีคุณภาพในด้านนโยบายและการปฏิบัติโดยเน้นเกษตรกรเป็นศูนย์กลางให้ทันต่อเทคโนโลยีในอนาคต

การวิจัยระยะที่ 3 แนวทางการพัฒนานโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไปในแนวทางเดียวกันคือการยกระดับเกษตรกรในเขตพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ โดยอาศัยการยกระดับมาตรฐานเกษตรกรสู่ความยั่งยืน (Changing Towards Smart Agriculture) มาปรับให้เข้ากับบริบทพื้นที่มีกระบวนการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการพัฒนาฐานรากเกษตรกรเพื่อยกระดับเกษตรกรสู่ความยั่งยืนโดยการ รวมกลุ่มเกษตรกรเป็นลักษณะการทำนาแปลงใหญ่เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆของเกษตรกรลงผ่านกระบวนการ Smart Farmer ตลอดจนมีการติดตามประเมินผลเป็นระยะ

ภาพที่ 1: การพัฒนาเชิงนโยบายข้าวหอมมะลิ พังงาร้อยให้

ข้อเสนอแนะ

1. ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงกระบวนการของเกษตรกรในการทำนาข้าวและนโยบายจากภาครัฐที่สนับสนุนและนโยบายหลักในการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิในเขตพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ ควรมีการนำไปใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในการพัฒนานโยบายข้าวหอมมะลิในเขตพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ และเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนากลไกการผลิตข้าวหอมมะลิและการขายข้าวหอมมะลิ ได้รับการพัฒนาเป็นนโยบายใหญ่จากภาครัฐต่อไป

2. ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ช่องทางการรับรู้ด้านนโยบายมีวิธีการเพื่อการรับรู้แก่เกษตรกรหลายช่องทาง โดยไม่ได้อธิบายช่องทางโครงการที่

เกษตรกรจะได้รับจากหน่วยงานภาครัฐ ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษากระบวนการรับรู้และมีส่วนร่วมกับการจัดการนโยบายโครงการต่างๆ ของภาครัฐ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมภาคประชาชนและเกษตรกรสามารถเข้าถึงนโยบายได้อย่างเหมาะสม Smart Farmer Smart Subsidies Target Subsidies เป็นการพัฒนาการจัดการนโยบายการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิ ในเขตพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ที่มีขนาดใหญ่การเก็บข้อมูลแบบกว้างเพื่อให้เกิดการตอบสนองความต้องการของเกษตรกรมากขึ้น ควรมีการวิจัยในพื้นที่เฉพาะถึงบริบทการทำเกษตรนาแปลงใหญ่ เพื่อให้เกษตรกรลดภาระค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนลง

References

- Kenaphoom, S. (2016). *The concept of strategy based on survey research administration: Public administration concepts and theories*. Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]
- Klaydand, V. (2006). *The organic farming*. Government Policies Secretariat of the Council. Basic information of Representatives. Secretariat of the House of Representatives, Academic Bureau Service Group2. [in Thai]
- Ministry of Agriculture and Cooperatives. (2000). *Correct and suitable rice cultivation*. Bangkok: Ministry of Agriculture and Cooperatives [in Thai]
- _____. (2015). *The compaign encourages farmers to produce oranic fertilizer for use in field*. Sustainable Agriculture Foundation (Thailand).pp193-194. [in Thai]

Authors

Mr. Thanapat Jongmeesuk

Doctoral Student, Public Administration Program

Faculty of Political and Public Administration

Rajabhat Mahasarakham University

439 Jira Rd., Muang District, Buriram Province 31000

Tel.: 089-8450950

E-mail: oddoostic13@gmail.com

Associate Professor Dr. Sanya Kenaphoom

Associate Professor Dr. Saovalak Kosonkittiamporn

Public Administration Program, Faculty of Political Science and Public
Administration, Mahasarakham Rajabhat University

Nakhon Sawan Soi., Talad District, Maha Sarakham Province 44000

Tel: 089- 2760329

E-mail: zumsa_17@hotmail.com

Tel: 098- 2895549

E-mail: saovalakkk@hotmail.com

อนาคตภาพการบริหารองค์การธุรกิจสินเชื่อบริการเช่าซื้อรถยนต์

พ.ศ. 2562 - 2572 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Scenario of Auto Leasing Business Management in

Northeastern Thailand from 2019 to 2029

ปริญ พิมพ์ปลัด¹ / ประภาพร บุญปลอด² / วสันต์ กากแก้ว³

Prin Pimklad / Prapaporn Boonplord / Vasanchai Kakkeaw

¹ นักศึกษาปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาภาวะผู้นำและการบริหาร คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Ph.D. Student, Leadership and Administration Program, Faculty of Education, Surin Rajabhat University

² อาจารย์ ดร. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

Dr., Faculty of Management Science, Surin Rajabhat University, Major Advisor

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, อาจารย์ที่ปรึกษารอง

Assistant Professor, Dr., Faculty of Education, Surin Rajabhat University, Secondary Advisor

Received: September 13, 2019

Revised: October 24, 2019

Accepted: April 25, 2020

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาภาพปัจจุบัน และความต้องการการบริหารองค์การธุรกิจสินเชื่อบริการเช่าซื้อรถยนต์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 2) เพื่อสร้างอนาคตภาพการบริหารองค์การธุรกิจสินเชื่อบริการเช่าซื้อรถยนต์ พ.ศ. 2562-2572 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมระหว่างวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกด้านการบริหารองค์การธุรกิจเช่าซื้อรถยนต์ เพื่อเป็นรากฐานในการเขียนภาพอนาคต และเทคนิค EDFR

ผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านกระบวนการพิจารณาสินเชื่อองค์กรยังไม่มีระบบฐานข้อมูลในการประกอบอาชีพของลูกค้าที่ครอบคลุมทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ 2) ด้านกระบวนการทางการตลาดและด้านกระบวนการทางกลยุทธ์ องค์กรมีกฎระเบียบและขั้นตอนในการดำเนินการที่ต้องผ่านการอนุมัติหลายขั้นตอนทำให้การดำเนินการขององค์กรค่อนข้างล่าช้า 3) ด้านกระบวนการปฏิบัติการ ปัจจุบันองค์กรยังไม่มีหน่วยงานที่ชัดเจนในการศึกษาทบทวนและประเมินผลการดำเนินงาน 4) ด้านกระบวนการบริหารหนี้ องค์กรยังขาดความชัดเจนในการติดตามทวงถามหนี้

ภาพอนาคตภาพการบริหารองค์กรธุรกิจสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ พ.ศ. 2562 - 2572 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านกระบวนการพิจารณาสินเชื่อ ในอนาคตองค์กรต้องเพิ่มระบบฐานข้อมูลลูกค้า และต้องนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ใช้ในกระบวนการพิจารณาสินเชื่อ 2) ด้านกระบวนการทางการตลาดและด้านกระบวนการทางกลยุทธ์ ในอนาคตองค์กรจะเปลี่ยนมุมมองเป็นการมองในการทำธุรกิจกับลูกค้าเป็นหลัก เป็นการมองเพื่อการวิเคราะห์ถึงพฤติกรรมหรือวิถีในการดำเนินชีวิตและความต้องการตามเส้นทางของผู้บริโภคในแต่ละช่วงวัย และองค์กรต้องพัฒนาระบบปฏิบัติการเคลื่อนที่ เพื่อให้ลูกค้าจะสามารถทราบข้อมูลทางการตลาด 3) ด้านกระบวนการปฏิบัติการ ในอนาคตต้องวางระบบฐานข้อมูล และต้องใช้ปัญญาประดิษฐ์ ในกระบวนการด้านปฏิบัติการ 4) ด้านกระบวนการบริหารหนี้ในอนาคตกระบวนการในการติดตามทวงหนี้จะถูกแทนที่โดยการใช้ AI ในการทำงาน

คำสำคัญ: การบริหารองค์กร, เส้นทางผู้บริโภค

Abstract

The objective of this mixed-method research were 1) to study current image and needs of Auto Leasing Business Management in Northeastern Thailand, and 2) to study the scenario of auto leasing business management in the northeast of

Thailand from 2019 to 2029. A questionnaire was employed for data collection in a quantitative study and the collected data were analyzed for percentage, mean, and standard deviation. On the other hand, interview and EDFR techniques were employed to gain in-depth information about the auto leasing business management to be used as the foundation for a preparation of scenario visions in a qualitative study.

The research findings revealed that 1) for the credit consideration process, the auto leasing business does not have a database concerning the occupation of customers covering all regions of the country. 2) For the marketing and strategic process, the auto leasing business has rules and procedures that must be approved in several steps; therefore, it is causing the operation of the organization to be delayed. 3) For the operational process, at present, the auto leasing business does not have an agency to study, review and evaluate the performance of the business. And 4) For the debt management process, the auto leasing business still lacks flexibility in debt collection.

According to the scenario of auto leasing business management in the northeast of Thailand from 2019 to 2029, the study showed that: 1) the credit consideration process – in the future, the auto leasing business must provide more customer database systems and use an artificial intelligence technology in the credit consideration process; 2) the marketing and strategic process – in the future, the auto leasing business will change its perspective to primarily focus on doing business with customers. It is considered as an analyzing of the behavior or way of life and needs according to the path of consumers in each age group. Further, the auto leasing business must develop a mobile operating system to enable customers to know the market information; 3) the operational process – in the future, the database system

must be placed for the auto leasing business management and the artificial intelligence technology must be used In the operating process; and 4) the debt management process – in the future, the debt collection process will be replaced by the AI technology.

Keywords: organization management, customer journey

บทนำ

ธุรกิจเป็นหัวใจของสังคมในทุกยุคทุกสมัย การดำเนินธุรกิจเกิดขึ้นมาตั้งแต่สมัยโบราณ ตั้งแต่ยุคที่ยังไม่มีเงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน กระบวนการทางธุรกิจในอดีตเป็นเรื่องง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน เป็นการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกันเพื่อให้ได้ของที่ต้องการต่างพอใจ กระบวนการทางธุรกิจเริ่มจากการที่เจ้าของนำเงินสดหรือสินทรัพย์อื่นมาลงทุนในธุรกิจ หากเงินสดมีไม่เพียงพอ อาจต้องกู้ยืมเพิ่มจากเจ้าหนี้ หรือสถาบันการเงินต่าง ๆ จากนั้นจึงเริ่มนำเงินสดไปซื้อที่ดิน อาคาร อุปกรณ์ต่าง ๆ หรืออาจใช้วิธีเช่าแทนการซื้อก็ได้

ปัจจุบันประเทศไทยมีธุรกิจในการให้บริการด้านการเงินซึ่งก็คือ ธุรกิจเช่าซื้อรถยนต์ โดยผู้ประกอบการธุรกิจอาจเป็นได้ทั้งธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทประกันชีวิต บริษัทที่จดทะเบียนทั่วไป และบริษัทที่ผลิตรถยนต์ ลักษณะของธุรกิจเป็นธุรกิจที่จัดตั้งขึ้นเพื่อจัดหารถยนต์ให้ตามความต้องการของผู้บริโภคที่ขาดเงินทุนที่จะซื้อรถยนต์มาเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง หรือผู้ประกอบการ ผู้บริโภคที่ไม่ต้องการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในรถยนต์แต่ต้องการใช้รถยนต์ในกิจการของตนเองภายในระยะเวลาที่กำหนด (CIMB Thai, 2018)

ผู้ประกอบการธุรกิจเช่าซื้อรถยนต์ถือเป็นหนึ่งในองค์กรธุรกิจที่เป็นผู้ให้บริการสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ ซึ่งถือเป็นการให้สินเชื่อแบบ สินเชื่อส่วนบุคคล ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งมีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ

เงื่อนไขในการประกอบธุรกิจ ตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ทำให้องค์การธุรกิจเข้าซื้อรถยนต์ที่เป็นส่วนหนึ่งในองค์การที่เป็นองค์การทางสถาบันการเงินที่ให้บริการด้านสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ ต้องเผชิญกับความท้าทายที่สำคัญ ทั้งความพยายามขององค์การธุรกิจเข้าซื้อรถยนต์ต่าง ๆ ในการเร่งเพิ่มธุรกรรมสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ ทำให้เกิดการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นในธุรกิจสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ ส่งผลให้การพัฒนาระบบการบริหารงานขององค์การกลายเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับองค์การมากขึ้นกว่าเดิม (AIRMIC, 2016 : 4 - 14)

ซึ่งหากปราศจากความสามารถในการจัดการบริหารงานใหม่ ๆ ปราศจากหลักการวิเคราะห์สถานการณ์องค์การจะหยุดนิ่งและลดลง และในที่สุดอนาคตขององค์การจะถูกกำจัดโดยคู่แข่งที่มีความสามารถในการจัดการบริหารงานที่เหนือกว่า

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับอนาคตภาพการบริหารองค์การธุรกิจสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ พ.ศ.2562 - 2572 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยนำบริบทการจัดการดำเนินงานการบริหารงานขององค์การธุรกิจสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ เข้ามาประยุกต์ใช้กับแนวคิดหลักการวิเคราะห์สถานการณ์ (Scenario analysis) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการทราบว่า อนาคตภาพการบริหารองค์การของธุรกิจสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ พ.ศ.2562-2572 มีลักษณะเป็นอย่างไร เพื่อที่องค์การธุรกิจสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ จะได้เรียนรู้และปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และพัฒนาองค์การในอนาคตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาองค์การอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาพปัจจุบัน และความต้องการ การบริหารองค์การธุรกิจสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อสร้างอนาคตภาพการบริหารองค์การธุรกิจสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ พ.ศ. 2562 – 2572 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาภาพปัจจุบันและความต้องการ การบริหารองค์การธุรกิจ สิ้นเชื้อเข้าซื้อรถยนต์ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแบบสอบถามเรื่อง ภาพปัจจุบันและความต้องการ การบริหารองค์การของธุรกิจสิ้นเชื้อเข้าซื้อรถยนต์ โดยกำหนดประชากร คือ ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่สาขาของธนาคารและบริษัทสินเชื่อซึ่งผู้ให้บริการสิ้นเชื้อเข้าซื้อรถยนต์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 449 โดยผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) และใช้สูตรการคำนวณกรณีการศึกษาค่าเฉลี่ยของประชากรโดยกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ระดับ 0.5 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 207 สาขา

เนื่องจากประชากรมีบริบทโครงสร้างของกลุ่มลูกค้าที่มาใช้บริการด้าน สิ้นเชื้อเข้าซื้อรถยนต์คล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยเลือกวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นวิธีสุ่มตัวอย่างโดยหน่วยตัวอย่างทุกหน่วยของประชากรมีโอกาสถูกสุ่มตัวอย่างโดยเท่าเทียมกัน แล้วนำมาคำนวณหาสัดส่วนตามขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม เพื่อสอบถามแบ่งเป็น

1) ข้อมูลทั่วไป และข้อมูลทั่วไปของธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้แบบสอบถาม แบบสำรวจรายการ (Checklist) ใช้สถิติ การแจกแจงความถี่ (Frequency distributions) ร้อยละ (Percentage)

2) แบบสอบถาม ตามบริบทกรอบการบริหารองค์การตามภารกิจธุรกิจ สิ้นเชื้อเข้าซื้อรถยนต์ และหลักการกำกับสถาบันการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย 4 ด้าน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราวัด Likert 5 ระดับ ใช้สถิติ ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาพฤติกรรม ภาพปัจจุบันและความต้องการ การบริหาร องค์การธุรกิจสิ้นเชื้อเข้าซื้อรถยนต์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเป็นขอบเขตเนื้อหาที่

ใช้ในการศึกษาวิจัย จำนวน 3 แห่ง ประกอบด้วย 1) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) 2) บริษัทซีไอเอ็มบี ไทยออดี จำกัด และ 3) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ระยะที่ 2 การพัฒนาภาพอนาคตการบริหารองค์การของธุรกิจเข้าซื้อรถยนต์ พ.ศ.2562-2572 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) โดยมีจำนวนผู้เชี่ยวชาญจำนวน 23 คน โดยผู้วิจัยทำการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (Purposive sampling) ออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

(1) กลุ่มผู้บริหารองค์การธุรกิจเข้าซื้อรถยนต์ จำนวน 8 คน

(2) กลุ่มนักวิชาการ จำนวน 5 คน

(3) กลุ่มตัวแทนผู้นำรถยนต์ จำนวน 7 คน

(4) กลุ่มผู้ใช้บริการสินเชื่อเข้าซื้อรถยนต์ จำนวน 3 คน

ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์เพื่อศึกษากรอบสำหรับสร้างภาพอนาคตรอบที่หนึ่ง

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาสร้างเป็นเครื่องมือแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 4 การสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ภาพอนาคตรอบที่สอง (EDFR)

ผลการวิจัย

1. การศึกษาภาพปัจจุบันและความต้องการ การบริหารองค์การธุรกิจเข้าซื้อรถยนต์

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 54.6 และเป็นเพศชาย จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 45.4 อายุ ส่วนใหญ่ มีอายุ 26-35 ปี จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 45.9 ระดับการศึกษาสูงสุด ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 84.5 ประสบการณ์การทำงาน ส่วนใหญ่ 6 ปีขึ้นไป จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7

1.2 ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ พบว่าสาขา ส่วนใหญ่มีทุนจดทะเบียนของบริษัทมากกว่า 30,000,000,001 บาท จำนวน 113 สาขา คิดเป็นร้อยละ 54.6 จำนวนพนักงานของสาขา ส่วนใหญ่มีมากกว่า 29 คน จำนวน 163 สาขา คิดเป็นร้อยละ 78.7 ระยะเวลาในการเปิดดำเนินการธุรกิจของสาขา ส่วนใหญ่มากกว่า 16 ปี จำนวน 139 สาขา คิดเป็นร้อยละ 67.1 รายได้จากการทำธุรกิจเข้าซื้อของสาขาเฉลี่ยต่อเดือน ส่วนใหญ่มากกว่า 40,000,001 บาท จำนวน 107 สาขา คิดเป็นร้อยละ 51.7 จำนวนลูกค้าสินเชื่อเข้าซื้อของสาขาเฉลี่ยต่อปี ส่วนใหญ่มากกว่า 2,400 บัญชี จำนวน 98 สาขา คิดเป็นร้อยละ 47.3 จำนวนคู่แข่งของธุรกิจในพื้นที่ ส่วนใหญ่มีจำนวนมากกว่า 6 ราย จำนวน 154 สาขา คิดเป็นร้อยละ 74.4

1.3 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการ การบริหารองค์การธุรกิจสินเชื่อเข้าซื้อรถยนต์ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.425) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านกระบวนการพิจารณาสินเชื่อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.41$, S.D.= 0.379) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการปฏิบัติการ ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.440) ด้านกระบวนการทาการติดตามและกระบวนการทางกลยุทธ์ ($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.412) และต่ำสุดได้แก่ ด้านกระบวนการบริหารหนี้ ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.470)

1.4 การศึกษาพหุกรณีผลการวิจัยพบว่า (1) ด้านกระบวนการพิจารณาสินเชื่อ นโยบายสินเชื่อขององค์กรยังไม่มีกำหนดอาชีพ ประเภทของลูกค้าและวงเงินการให้สินเชื่อแก่ธุรกิจแต่ละประเภทของลูกค้าที่อยู่ในภาคอย่างชัดเจน โดยความต้องการ พบว่า องค์กรควรมีการกำหนดอาชีพ ประเภทของลูกค้าและวงเงินการให้สินเชื่อแก่ธุรกิจแต่ละประเภทของลูกค้าที่อยู่ในภาคอย่างชัดเจน ทั้งนี้องค์กรควรมีหลักเกณฑ์ กรอบเวลาในการสอบทานผู้ที่มีอำนาจอนุมัติการให้สินเชื่อ ในแต่ละระดับ เพื่อเป็นไปตามแนวทางในการดำเนินงานขององค์กร โดยองค์กรควรลดเอกสารพิจารณาสินเชื่อที่ไม่จำเป็น หรือเอกสารที่ไม่ส่งผลต่อการพิจารณาความสามารถในการผ่อนชำระของลูกค้า เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและความรวดเร็วในการพิจารณา

สินเชื่อ (2) ด้านกระบวนการทางการตลาดและด้านกระบวนการทางกลยุทธ์ พบว่าสภาพปัจจุบัน องค์การมีความพร้อมด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ที่น่าสนใจสู่ตลาด ซึ่งมีเทคโนโลยีสูงกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง ซึ่งมีส่วนสำคัญทำให้ยอดขายให้สินเชื่อเพิ่มขึ้น และมีแผนงานในอนาคตที่ชัดเจนในการปรับปรุง กระบวนการตลาด กระบวนการทางกลยุทธ์ และเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในการให้สินเชื่อ ซึ่งมีความคล่องตัวเป็นอย่างมาก ด้านความต้องการ พบว่า องค์การควรมีกระบวนการในการรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากหน่วยงานด้านอื่นๆ ที่หลากหลายในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อให้แน่ใจว่าผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค (3) ด้านกระบวนการปฏิบัติการ พบว่า องค์การมีการจัดทำระบบข้อมูล และใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผน รวมทั้งกำหนดเกณฑ์มาตรฐานผลการปฏิบัติงานตามตัวชี้วัดของผู้ปฏิบัติงานที่ชัดเจน ด้านความต้องการ พบว่า องค์การควรมีนโยบายในการศึกษา ทบทวนผลการปฏิบัติงานในปีที่ผ่านมา และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการบริหารผลการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน และควรปรับปรุงระบบขององค์การให้มีความเหมาะสมกับขนาดและความซับซ้อนขององค์การ มีการพัฒนา ปรับปรุง ควบคุมและตรวจสอบระบบอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีศูนย์สำรองข้อมูลและแผนฉุกเฉิน (4) ด้านกระบวนการบริหารหนี้ พบว่า องค์การมีแนวปฏิบัติในการติดตามทวงถามหนี้กับลูกหนี้มีการกำหนดเวลาและความถี่ในการติดต่อกับลูกหนี้เพื่อติดตามทวงถามหนี้ที่มีความเหมาะสม มีนโยบายในการเก็บรักษาข้อมูลความล้มเหลวหนี้ รวมทั้งมีหลักการในการควบคุมการให้บริการผู้ให้บริการเรียกเก็บหนี้ ซึ่งองค์การรับผิดชอบต่อลูกหนี้และบุคคลภายนอกเสมือนองค์การเป็นผู้ดำเนินการเอง ด้านความต้องการ พบว่า องค์การควรใช้หลักการเจรจาต่อรองในการติดตามทวงถามหนี้เพื่อป้องกันมิให้เกิดหนี้เสียในอนาคต และองค์การควรกำหนดหลักเกณฑ์และความถี่ในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานในองค์การและผู้รับบริการเรียกเก็บหนี้ เพื่อให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ในการติดตามทวงถามหนี้ขององค์การ

2. การพัฒนาอนาคตภาพการบริหารองค์การธุรกิจสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์พ.ศ. 2562 - 2572 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า (2.1) ด้านกระบวนการพิจารณาสินเชื่อ พบว่า ในอนาคตองค์การต้องนำ AI (Artificial Intelligence) เข้ามาใช้ซึ่งการนำมาใช้ต้องเป็นข้อมูลที่สามารถพิสูจน์ได้ โดยสถาบันการเงินจะมีการใช้ AI และ Big Data มากขึ้น มีการแชร์ข้อมูลซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อรองรับความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้น โดยจะต้องนำระบบข้อมูลทั้งหมดเข้าฐานข้อมูลที่สามารถจะเรียกใช้ได้ผ่านระบบเครือข่ายมือถือ ลูกค้าสามารถบอกเงื่อนไขข้อจำกัดในการเช่าซื้อรถยนต์ผ่านแอปพลิเคชันมือถือได้ตลอด 24 ชั่วโมง และต้องสามารถพิจารณาคำขอตามความต้องการของลูกค้ากับเงื่อนไขที่บริษัทจะให้ลูกค้าได้ โดยลูกค้าต้องสามารถยื่นเงื่อนไขความต้องการได้ผ่านระบบเครือข่ายได้ทันที ทุกที่ ทุกเวลา ในขณะเดียวกันทางบริษัทก็ต้องตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ทันที ทุกที่ ทุกเวลา (2.2) ด้านกระบวนการทางการตลาดและด้านกระบวนการทางกลยุทธ์ พบว่าในอนาคตจะเปลี่ยนลักษณะการทำธุรกิจจากเดิมเป็นความสัมพันธ์ทั้งกับ Dealer และผู้ผลิต ลักษณะจะเป็นแบบ Business to Business to Customer (B to B to C) เป็นการให้ความสำคัญในเรื่องการให้ความสะดวกสบาย (convenience) กับลูกค้า โดยจะเน้นความสามารถในการ Applied Loan ได้รวดเร็ว ในอดีตสถาบันการเงินเน้นการ Offer Dealer แต่ในปัจจุบันจะเน้นการศึกษาเรื่องของ Customer Journey เป็นการศึกษาความต้องการของลูกค้าในแต่ละขั้นตอนว่าต้องการอะไร (2.3) ด้านกระบวนการปฏิบัติการ พบว่า หากมี Big Data และ AI ในแง่ของข้อมูลต่างๆ Process ของกระบวนการปฏิบัติการจะถูกลดลงเป็นการลดต้นทุนขององค์การ ในอนาคตองค์การจะมีลักษณะเป็น การพัฒนากระบวนการภายในให้มีความรวดเร็วเพื่อสร้างความสะดวกสบาย กับลูกค้า โดยกระบวนการปฏิบัติการเช่าซื้อจะค่อยๆ ถูกแทนที่โดยการใช้ AI ในการทำงานมากขึ้น (2.4) ด้านกระบวนการบริหารหนี้ พบว่า ได้ กระบวนการในการติดตามทวงหนี้จะค่อยๆ ถูกแทนที่โดยการใช้ AI ในการทำงานมากขึ้น ซึ่งจะสามารถรายงานผลให้ทราบเพื่อจะได้ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการทวงหนี้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และ ในอนาคตลูกค้า

อาจเป็นผู้กำหนดลักษณะการจ่ายค่าตอบแทนตามความสามารถในการผ่อนชำระ โดยต้องใช้ Scoring และ AI มาช่วย

อภิปรายผล

1. การศึกษาภาพปัจจุบันและความต้องการ การบริหารองค์การธุรกิจเข้าสู่รถยนต์

1.1 ด้านกระบวนการพิจารณาสินเชื่อ ในปัจจุบันองค์กรยังไม่มีระบบฐานข้อมูลในการประกอบอาชีพของลูกค้าที่ครอบคลุมทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ จึงส่งผลให้นโยบายสินเชื่อขององค์กรยังมีข้อจำกัดในการให้สินเชื่อ ดังนั้น องค์กรควรริเริ่มในการเก็บฐานข้อมูลของลูกค้าในแต่ละภูมิภาค โดยการเก็บข้อมูลดังกล่าวองค์กรควรมอบหมายให้แต่ละภูมิภาคเป็นผู้เก็บรวบรวมแล้วนำส่งข้อมูลที่ได้ดังกล่าวให้กับผู้ที่ทำหน้าที่ในการรวบรวมฐานข้อมูลเพื่อนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลขององค์กร

1.2 ด้านกระบวนการทางการตลาดและด้านกระบวนการทางกลยุทธ์ องค์กรมีแผนงานที่ชัดเจนในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการให้บริการสินเชื่อ แต่เนื่องจากกฎระเบียบและขั้นตอนในการดำเนินการที่ต้องผ่านการอนุมัติหลายขั้นตอน ทำให้การดำเนินการค่อนข้างล่าช้า ดังนั้นควรปรับปรุงกฎระเบียบและขั้นตอนในการพิจารณาอนุมัติให้กระชับและมีความคล่องตัว เพื่อให้เหมาะสมตามสถานการณ์ของตลาด รองรับการเปลี่ยนแปลงของตลาดผู้บริโภคได้ โดยควรรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากหน่วยงานในแต่ละภูมิภาคขององค์กร เพื่อให้แน่ใจว่าผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นนั้นสอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าในแต่ละพื้นที่

1.3 ด้านกระบวนการปฏิบัติการ ปัจจุบันองค์กรยังไม่มีหน่วยงานที่ชัดเจนในการศึกษาทบทวนและประเมินผลการดำเนินงาน ดังนั้น ควรจัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำการวิเคราะห์ และประเมินผล ทบทวนผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ มีการสะท้อนผลงาน ผลสำเร็จสรุปและรายงานการติดตามผลการปฏิบัติงาน ตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้

1.4 ด้านกระบวนการบริหารหนี้ จากการปฏิบัติตาม พรบ. ทวงถามหนี้อย่างเคร่งครัดขององค์กร ทำให้พนักงานที่ทำหน้าที่ทวงถามหนี้ยังขาดความยืดหยุ่นในการติดตามทวงถามหนี้ ดังนั้น ควรมีนโยบายในการติดตามทวงถามที่มีความยืดหยุ่น มีนโยบายให้พนักงานวิเคราะห์ประวัติปัญหาที่แท้จริงที่ลูกหนี้ประสบ เพื่อหาทางแก้ไขช่วยเหลือ เพื่อให้ลูกหนี้กลับมาเป็นลูกหนี้ชั้นดีขององค์กร

2. การพัฒนาภาพอนาคตการบริหารองค์การของธุรกิจเข้าซื้อรถยนต์ พ.ศ. 2562-2572 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากความเห็นแนวโน้มของผู้เชี่ยวชาญที่เห็นสอดคล้องและคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยจึงขอเสนอการอภิปรายผลโดยแยกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ด้านกระบวนการพิจารณาสินเชื่อ ด้านกระบวนการปฏิบัติการ และด้านกระบวนการบริหารหนี้ กลุ่มที่ 2 ด้านกระบวนการทางการตลาดและกระบวนการทางกลยุทธ์

แนวโน้มสำคัญในกลุ่มที่ 1 ที่จะทำให้ อนาคตภาพการบริหารองค์การธุรกิจเข้าซื้อรถยนต์ พ.ศ. 2562-2572 ด้านกระบวนการพิจารณาสินเชื่อ ด้านกระบวนการปฏิบัติการ และด้านกระบวนการบริหารหนี้ ทั้ง 3 กระบวนการ องค์กรต้องมีระบบฐานข้อมูล Big Data เพื่อใช้ประกอบในทุก เพราะ ประโยชน์จากข้อมูล Big Data จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้องค์การใช้ในการติดตามวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการวิเคราะห์สินเชื่อ วิเคราะห์ข้อมูลในการผ่อนชำระหนี้ของลูกค้า และเป็นใช้เป็นข้อมูลประกอบในทางปฏิบัติในการทำงาน นโยบายที่มีหลักฐานมารองรับให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคและทันทั่วถึงมากที่สุด (Amado, 2018:8)

การที่ผู้บริโภคใช้ Mobile Banking App. ในการทำธุรกรรมในชีวิตประจำวัน หากองค์กรสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ ก็จะสามารถรับรู้ถึงพฤติกรรมทางการเงินของผู้บริโภค กระบวนการพิจารณาสินเชื่อก็จะเกิดความคล่องตัวสามารถที่จะอนุมัติได้อย่างรวดเร็ว ลดขั้นตอนในกระบวนการปฏิบัติการในด้านเอกสารต่างๆ การใช้ประโยชน์จากข้อมูลสามารถนำมาวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคตลอดจนปรับปรุงการประสานงานระหว่างอุปกรณ์ที่เชื่อมต่อกันระหว่างหน่วยงาน ทำให้

การบริการ ทั้ง 3 กระบวนการ เปลี่ยนจากบริการสำหรับมวลชน (Mass) ผู้บริการเฉพาะบุคคล (Customize) มากยิ่งขึ้น

ความก้าวหน้าของ Big Data ทำให้องค์กรสามารถที่จะนำไปใช้พัฒนาการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทราบถึงข้อมูลความต้องการในเชิงลึกของลูกค้าและนำมาซึ่งการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าเพิ่มมากขึ้น การวางแผนในทั้ง 3 กระบวนการให้มีความเหมาะสมที่สุดสำหรับตลาดใดตลาดหนึ่ง วิธีการโฆษณาในตลาดนั้น ๆ ต้องผ่านช่องทางใดบ้างเพื่อที่จะสื่อสารให้ถึงผู้บริโภค ช่วงเวลาที่เหมาะสม และราคาอะไร การโฆษณาประเภทใดที่จะสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมการขาย รสนิยมและความชอบของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการใช้ Big Data จะช่วยให้้องค์กรง่ายต่อการพัฒนา ปรับปรุงแผนนโยบายที่เหมาะสมไปยังฐานลูกค้าเป้าหมายขององค์กร ซึ่งข้อมูลขนาดใหญ่จะช่วยให้้องค์กรสามารถย้ายจากการรู้จักลูกค้าในเชิงประชากรศาสตร์เพื่อให้เกิดความเข้าใจกับลูกค้าเป็นรายบุคคล ข้อมูลจำนวนมากเกี่ยวกับผู้บริโภคทำให้องค์กรสามารถปรับแต่งผลิตภัณฑ์และบริการ ข้อเสนอและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อความคาดหวังและความพึงพอใจของลูกค้า (Kaisler, 2013: 955-1004)

AI (Artificial Intelligence) หรือปัญญาประดิษฐ์ เป็นอีกแนวโน้มที่สำคัญในกระบวนการทั้ง 3 กระบวนการในอนาคต ความสามารถของ AI ถือได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับองค์กรไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการวิเคราะห์เพื่อการคาดคะเน การจดจำและตอบรับด้วยคำสั่งเสียง ในปัจจุบัน AI ได้ถูกนำมาใช้ในงานหลาย ๆ ด้านเช่น ใช้ในด้าน Call Center ใช้ในการคำนวณผลคะแนนการให้สินเชื่ (Scoring) ใช้คำนวณโอกาสความสามารถในการผ่อนชำระของลูกค้า ทั้งนี้การที่องค์กรนำ AI มาใช้เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริโภค ดังนั้นองค์กรต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวและเรียนรู้ที่จะใช้ AI ให้เป็นประโยชน์ ซึ่ง AI จะเข้ามามีบทบาทและจะมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการดำเนินธุรกิจขององค์กรและจะช่วยให้ธุรกิจขององค์กรสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในอนาคต ในด้านกระบวนการบริหารนี้ AI จะเก็บข้อมูลพฤติกรรม

การชำระหนี้ของลูกค้า ซึ่งจะทำให้ฝ่ายงานสามารถเลือกวิธีติดตามหนี้จากลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การประเมินศักยภาพลูกค้า AI ยังสามารถทำให้ทราบว่าลูกค้ารายนั้น ๆ สามารถติดต่อได้ยากหรือไม่ ขาดวินัยในการชำระหนี้หรือไม่ มีความเสี่ยงที่จะไม่สามารถชำระหนี้ขนาดไหน ซึ่งก็เป็นแนวทางในการประเมินศักยภาพของลูกค้าก่อนการให้สินเชื่อ

แนวโน้มสำคัญของกลุ่มที่ 2 เป็นแนวโน้มของกระบวนการทางการตลาด และกระบวนการทางกลยุทธ์ พ.ศ. 2562-2572 เป็นแนวโน้มที่ เปลี่ยนมุมมองในการดำเนินธุรกิจขององค์กร ซึ่งจากเดิมเป็นการมุ่งในการดำเนินการในมองการทำธุรกิจกับลูกค้าขององค์กรเป็นหลัก แต่ในอนาคตองค์กรจะเปลี่ยนมุมมองเป็นการมองในการทำธุรกิจกับลูกค้าเป็นหลัก เป็นการมองเพื่อการวิเคราะห์ถึงพฤติกรรมหรือวิถีในการดำเนินชีวิตและความต้องการตามเส้นทางของผู้บริโภคในแต่ละช่วงวัย (Customer Journey) ซึ่งเส้นทางของผู้บริโภคในปัจจุบันเต็มไปด้วยความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีทำให้ผู้บริโภคมีจุดสัมผัสกับตราสินค้าที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเป็นแผนที่เส้นทางของผู้บริโภคที่องค์กรจะต้องวิเคราะห์ให้เชิงลึกเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความต้องการ และวิเคราะห์พฤติกรรมของลูกค้า เพื่อที่จะทำให้ทราบว่า ผู้บริโภคมีจุดสัมผัสกับตราสินค้าอย่างไร ส่งผลให้องค์กรสามารถนำมาวางแผนการตลาดและกลยุทธ์ให้ตอบโจทย์กลุ่มลูกค้าเป้าหมายให้เกิดความพึงพอใจ มีความภักดีต่อองค์กร และสามารถที่จะบริหารประสบการณ์ของลูกค้าในแต่ละช่วงวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การยืนยันภาพอนาคตการบริหารองค์กรธุรกิจเข้าสู่ร้อยยี่สิบ พ.ศ. 2562 - 2572 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยวิธีสนทนากลุ่ม (Focus group) พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นยืนยันภาพอนาคตการบริหารองค์กรธุรกิจเข้าสู่ร้อยยี่สิบ พ.ศ. 2562 - 2572 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันที่ยั่งยืนขึ้นอยู่กับความสามารถขององค์กรในการควบคุมการเปลี่ยนแปลง ต้องมีการปรับปรุงองค์กรอย่างต่อเนื่อง ทั้งใน

ด้านความรวดเร็ว ทางเทคโนโลยี ระบบฐานข้อมูล และสร้างความยืดหยุ่นในการดำเนินงาน และต้องมีความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของตลาดและการสร้างตลาดใหม่ได้เพิ่มขึ้น (Wedel, 2016 : 97-121) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดในสิ่งแวดล้อมขององค์กรถือเป็นการสร้างโอกาสในการสร้างสรรค์ให้องค์กรมีความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารองค์กรธุรกิจเข้าซื้อรถยนต์

1) ด้านกระบวนการทางการตลาดและกระบวนการทางกลยุทธ์องค์กรต้องเพิ่มระบบฐานข้อมูลลูกค้า (Big Data) ที่จะช่วยในการเชื่อมโยงในการเข้าถึงข้อมูลพฤติกรรมลูกค้า เพื่อนำมาวิเคราะห์ในการประเมินคะแนนความเสี่ยงในการปล่อยกู้ด้านการพิจารณาสินเชื่อ

2) ด้านกระบวนการพิจารณาสินเชื่อ องค์กรต้องหันมาเข้าใจถึงพฤติกรรมกระบวนการ บทบาท และสื่อ ที่ผู้บริโภคเข้าค้นหาข้อมูลที่มีผลต่อการตัดสินใจ ที่ส่งผลต่อธุรกิจขององค์กร

3) ด้านกระบวนการปฏิบัติการ องค์กรต้องนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการเพื่อเพิ่มความรวดเร็วในการตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค

4) ด้านกระบวนการบริหารหนี้ องค์กรต้องนำระบบอัตโนมัติมาใช้ในการติดตามทางหนี้ ซึ่งจะทำให้องค์กรสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการทวงหนี้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นได้ตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยเพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดจากเทคโนโลยี AI และ Big Data ในบริบทของกระบวนการสินเชื่อเข้าซื้อรถยนต์ โดยควรวิจัยเพื่อหารูปแบบในการบริหารองค์กรว่าควรจะมีรูปแบบใดที่เหมาะสมและมีแนวทางใดในพัฒนาเทคโนโลยี AI และ Big Data ควบคู่กับการบริหารจัดการองค์กรให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

References

- AIRMIC. (2016). *Scenario analysis: A practical system for airmic members*. London: Guide.
- Amado, A., Cortez, P., Rita, P. & Morobe, S. (2018). *Research trends on big data in Marketing: A text mining and topic modeling based literature analysis*. *European Research on Management and Business*. Retrieved on 10 November 2018 from <https://doi.org/10.1016>
- CIMB Thai Bank Public Company Limited. (2018). *Article on Thai Car Industry Situation, CIMB Thai Bank Research Office Public Company Limited*. Retrieved on 20 November 2018 from <https://is.gd/yXh5dX>
- Kaisler, S., Armour, F., Espinosa, J.A. & Money, W. (2013). Big data: Issues and challenges moving forward. *Proceedings of the IEEE 46th Annual Hawaii International Conference on System Sciences (HICSS '13)*, January 2013. pp. 995-1004.
- Wedel, M. & Kannan, P.K. (2016). Marketing analytics for data-rich environments. *Journal of Marketing*, 80, pp. 97-121.

Author

Mr. Prin Pimklad

Managing Director

Siam Inter Auction Co., Ltd.

180 Ramkhamhang Road, Ratphatthana, Saphansung Bangkok 10240,

Thailand

Tel.: 08-9864-2988 E-mail: prinpimklad@gmail.com

โครงสร้างของชื่อละครโทรทัศน์ไทย

The Syntactic Structure of Thai TV Drama Titles

กิติมา อินทรมพรรย์¹

Kitima Indrambarya

¹ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Department of Linguistics, Faculty of Humanities, Kasetsart University

Received: July 5, 2019

Revised: October 2, 2019

Accepted: October 3, 2019

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของชื่อละครไทยระหว่างปี พ.ศ. 2499 – 2561 รวม 60 ปี จำนวน 1,200 เรื่อง ในระดับคำ วลี และประโยค ชื่อละครโทรทัศน์ไทยแบ่งออกเป็นสี่ช่วง คือ ช่วงแรก เป็นยุคแรกของการละคร (พ.ศ.2499-2529) ช่วงที่ 2 เป็น ยุคละครโทรทัศน์เฟื่องฟู (พ.ศ.2530-2549) ช่วงที่ 3 เป็นยุคละครก้าวสู่ดิจิทัล (พ.ศ.2550-2559) และช่วงที่ 4 เป็นยุคละครดิจิทัลเต็มรูปแบบ (พ.ศ.2460-2561)

ผลการศึกษาพบการใช้โครงสร้างนามวลีเป็นชื่อเรื่องมากที่สุดในทุกช่วงปี ในขณะที่คำเดี่ยวที่เป็นที่นิยมในช่วงแรกลดความนิยมลงในช่วงต่อมา และชื่อละครในรูปแบบประโยคเป็นที่นิยมมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยประโยคบอกเล่าเป็นที่นิยมมากที่สุด โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ที่พบสูงสุดสามอันดับแรก ได้แก่ การใช้โครงสร้างภาษาต่างประเทศ ประธานศูนย์รูป และข้อความไร้คำสันธาน ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาโครงสร้างของชื่อละครโทรทัศน์ไทยตามช่วงปีที่ศึกษา พบการใช้ประธานศูนย์รูปมากที่สุดในช่วงยุคแรกและช่วงที่สอง ในช่วงที่สามซึ่งเป็นช่วงยุคละครก้าวสู่ดิจิทัลมีการใช้ประโยคเน้นเรื่อง และข้อความไร้สันธานเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และในช่วงที่สี่ซึ่งเป็นยุคละครดิจิทัลเต็มรูปแบบ พบการใช้ชื่อเรื่องภาษาต่างประเทศมาก

ขึ้นเรื่อย ๆ และพุ่งขึ้นสูงสุดในช่วงปีปัจจุบัน โดยเฉพาะการเขียนชื่อเรื่องภาษาอังกฤษด้วยอักษรโรมันแทนการทับศัพท์มากขึ้น

คำสำคัญ: การตั้งชื่อ, ละครโทรทัศน์, วากยสัมพันธ์, ภาษาไทย

Abstract

The article aimed at analyzing the syntactic structure of 1,200 Thai TV drama titles between 1956 and 2018 at the word, phrase and sentence levels. The total passage of 60 years was divided into four stages: the blossom stage of TV drama (1956-1986); the booming stage of TV drama (1987-2006); the transition stage to digital age (2007-2016); and the full-fledged digital age (2017-2018).

The results showed that noun phrases were the most frequently used structures in all four stages while the use of single words was popular in the initial stage but has decreased in later stages. TV drama titles in the form of sentences have constantly been increasing, especially the use of declarative sentences was the most popular.

The three most frequently used structures were foreign titles, null subjects, and coordination without connectors, respectively. Syntactically, null subjects were the most popular at the first stage and the second stage. At the third stage or the transition stage to digital age, topicalized sentences and coordinating sentences without connectors have been increasing dramatically. The use of foreign language in TV drama titles have become more and more popular and reached its highest frequency at the current stage, where more TV drama titles were written in English language, rather than transliteration.

Keywords: naming, TV drama, syntax, Thai language

บทนำ

ละครโทรทัศน์เป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระผ่าน การแสดงและเรื่องราวบนสื่อโทรทัศน์ เพื่อให้สามารถเข้าถึงผู้ชมทุกเพศ ทุกวัย ได้ โดยง่าย ด้วยเหตุที่สถานีโทรทัศน์ทุกช่องต้องการให้ผู้ชมสนใจรายการของตน ชื่อ ละครจึงเปรียบเสมือนหน้าต่างบานแรกที่สามารถกระตุ้นและดึงดูดความสนใจผู้ชม จากการอ่านหรือได้ยินชื่อเรื่องตั้งแต่ครั้งแรก ชื่อละครโทรทัศน์ จึงมีบทบาทสำคัญใน การที่ผู้ชมจะติดตามชมละครหรือไม่ ด้วยสาเหตุดังกล่าว สื่อจึงมุ่งตั้งชื่อเรื่องละครไทย ให้สะดุดตาผู้อ่านตั้งแต่ครั้งแรกที่ได้อ่าน หรือและสะดุดใจผู้ที่ได้ยินชื่อเรื่องในครั้ง แรกให้ได้มากที่สุด เพื่อชักจูงให้ผู้ชมติดตามเรื่องราวที่น่าสนใจตามเนื้อเรื่อง

ในอดีตที่ผ่านมาแม้จะมีผู้ให้ความสนใจศึกษากลวิธีการตั้งชื่อภาพยนตร์ จำนวนมาก และมีการศึกษาด้านกลวิธีการตั้งชื่อละครโทรทัศน์มีไม่มากนัก (Ruangsri, 2004, Yu, 2009) แต่ไม่พบการศึกษาลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของชื่อละครโทรทัศน์ ไทย ผู้วิจัยพบการศึกษาโครงสร้างทางภาษาของชื่อภาพยนตร์ไทย โดย Boonyu (2006) แต่งานวิจัยดังกล่าวเป็นเพียงการวิเคราะห์โครงสร้างพื้นฐานของชื่อเรื่องภาพยนตร์ เท่านั้น ทั้งยัง ไม่มีผู้ใดศึกษาชื่อละครโทรทัศน์ไทยในช่วงระยะเวลายาวนานถึง 60 ปี ผู้วิจัยเห็นว่าชื่อละครโทรทัศน์ไทยมีโครงสร้างทางภาษาที่พิเศษและน่าสนใจหลาย ประการ ตัวอย่างเช่น การใช้โครงสร้างที่แตกต่างจากการใช้ภาษาหรือสำนวนไทย โดยทั่วไป เช่น ภาษาไทยมีสำนวน *สามใบเถา* หมายถึง ครอบครัวที่มีลูกสาวสามคน เมื่อเนื้อเรื่องต่างจากสำนวน เราจึงพบชื่อละคร *สามใบไม้เถา* ซึ่งออกอากาศครั้งแรกใน ปี พ.ศ.2538 เป็นเรื่องราวของหญิงสาวสามพี่น้อง คนหนึ่งถูกคิดฟ้อ คนที่สองถูกคิดแม่ คนสุดท้ายต้องเป็นลูกของทั้งพ่อและแม่ นอกจากนี้เนื่องจากชื่อละครโทรทัศน์ไทยมีทั้งที่เป็นคำ บ้างก็เป็นวลี หรือประโยค ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าโครงสร้างพื้นฐานของ ชื่อละครโทรทัศน์ไทยว่ามีลักษณะรูปแบบใดบ้าง และช่วงยุคใดนิยมใช้โครงสร้าง ภาษาในรูปแบบใด และที่สำคัญผู้วิจัยจะสอดคล้องกับชื่อละครโทรทัศน์ที่มีที่มาจากนวนิยายไทยและ ออกอากาศในปี พ.ศ.2538 เรื่อง *ขอมอนใบนั้นที่เธอฝันยามหนุน*

เนื่องจากมีลักษณะโครงสร้างทางภาษาไม่สอดคล้องกับโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของภาษาไทย จึงเกิดความสงสัยว่าอาจมีชื่อละครโทรทัศน์อื่นที่แสดงออกถึงลักษณะทางโครงสร้างภาษาที่แตกต่างจากลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของภาษาไทยอีกด้วย เหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่น่าสนใจของชื่อเรื่องละครโทรทัศน์ของไทยในช่วงระยะเวลา 60 ปีที่ผ่านมา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะโครงสร้างทางภาษาของชื่อละครโทรทัศน์ไทย ในระดับคำ วลี และประโยค
2. เพื่อศึกษาลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่น่าสนใจของชื่อละครโทรทัศน์ไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความนี้ศึกษาโครงสร้างทางภาษาและลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของชื่อละครในช่วง 60 ปี ที่ออกอากาศตั้งแต่ พ.ศ. 2499 จนถึงละครที่เริ่มออกอากาศตั้งแต่ พฤษภาคม 2561 โดยเก็บข้อมูลละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ 6 ช่อง (ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 9 ช่อง 11 ช่อง ITV) และทีวีดิจิตอล (ช่องวัน ช่อง 8 ช่อง โมเดิร์นไนน์ทีวี ช่องจีเอ็มเอ็ม25 ช่องเวิร์คพอยท์) ที่ปรากฏในสื่ออินเทอร์เน็ต รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,200 เรื่อง

ในการเก็บข้อมูลชื่อละครโทรทัศน์ไทยที่นำมาศึกษา ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะละครที่แสดงโดยชาวไทย ไม่รวมละครต่างประเทศ โดยรวบรวมละครโทรทัศน์ทั้งที่สร้างใหม่ ละครที่มีที่มาจากนวนิยาย ภาพยนตร์ และวรรณกรรมไทย ทั้งนี้ละครที่นำมาออกอากาศเกินกว่าหนึ่งครั้งโดยใช้ชื่อเดียวกัน จะนับเพียงครั้งเดียว ส่วนละครต่อเนื่องและละครชุดที่มีชื่อแตกต่างจากเดิมนับเป็นละครเรื่องใหม่

ข้อมูลชื่อละครโทรทัศน์ไทยแบ่งออกเป็น 4 ช่วงตามช่วงระยะเวลา

การพัฒนาละคร เพื่อให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงของด้านวากยสัมพันธ์ของชื่อละครโทรทัศน์ไทยในรอบ 60 ปี ดังนี้

ช่วงที่หนึ่ง ‘ยุคแรกของการละคร’ พ.ศ. 2499 - 2529 รวมระยะเวลา 30 ปี เป็นยุคแรกของการนำเสนอละครโทรทัศน์ไทยจากระบบข่าวคำสู่ระบบโทรทัศน์สี รวมจำนวน 109 เรื่อง

ช่วงที่สอง ‘ยุคละครโทรทัศน์เฟื่องฟู’ พ.ศ. 2530 - 2549 รวมระยะเวลา 20 ปี เป็นช่วงที่การแสดงละครโทรทัศน์เฟื่องฟู รวมจำนวน 550 เรื่อง

ช่วงที่สาม ‘ยุคละครก้าวสู่ดิจิทัล’ พ.ศ. 2550 - 2559 รวมระยะเวลา 10 ปี เป็นช่วงการนำเสนอละครโทรทัศน์ไทยไปสู่รูปแบบดิจิทัล รวมจำนวน 265 เรื่อง

ช่วงที่สี่ ‘ยุคละครดิจิทัลเต็มรูปแบบ’ พ.ศ. 2560 - 2561 รวมระยะเวลา 2 ปี เป็นช่วงการนำเสนอละครโทรทัศน์ไทยในรูปแบบดิจิทัลเต็มตัว รวมจำนวน 276 เรื่อง

จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลชื่อละครโทรทัศน์ไทยทั้งหมดมาวิเคราะห์ตามกรอบทฤษฎีวากยสัมพันธ์ศัพท์การก (Lexicase) ซึ่งเป็นทฤษฎีไวยากรณ์ตามแนวไวยากรณ์พึ่งพา (Dependency Grammar) โดยให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างคำและการพึ่งพากันระหว่างส่วนหลักและส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยาย

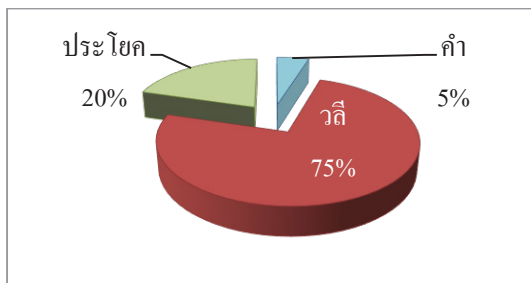
ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถแบ่งออกเป็นสองส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์โครงสร้างพื้นฐานของชื่อละครโทรทัศน์ไทย และการวิเคราะห์โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ที่น่าสนใจของชื่อละครโทรทัศน์ไทย

การวิเคราะห์โครงสร้างพื้นฐานของชื่อละครโทรทัศน์ไทย

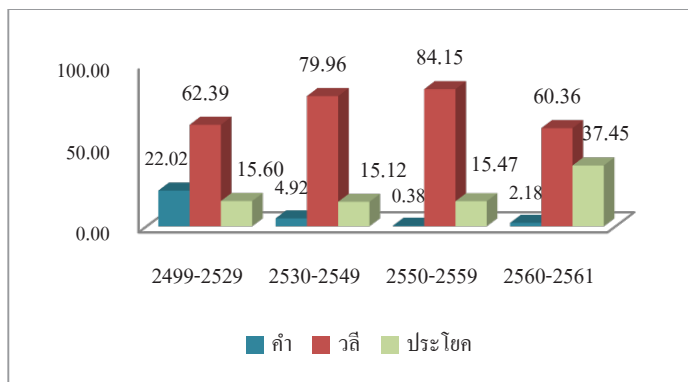
ในการวิเคราะห์โครงสร้างพื้นฐานของชื่อละครโทรทัศน์ไทย สามารถแบ่งเป็นการวิเคราะห์ในระดับคำ วลี และประโยค

เมื่อพิจารณาโครงสร้างของซื้อเรื่องละครโทรทัศน์ไทยจำนวน 1,200 เรื่อง ผู้วิจัยพบการใช้วลีมากที่สุด 898 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงมาเป็นประโยค 244 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20 และ เป็นคำเดี่ยว 58 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5 ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1: แสดงภาพรวมโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของซื้อเรื่องละครโทรทัศน์ไทย

เมื่อเปรียบเทียบซื้อเรื่องละครโทรทัศน์ไทยในแต่ละช่วงปีในภาพที่ 2 พบการใช้วลีตั้งชื่อเรื่องมากที่สุดทั้ง 4 ช่วง คือ มากที่สุดในช่วงปี พ.ศ. 2550-2559 ร้อยละ 84.15 รองลงมาเป็นช่วงปี พ.ศ. 2530-2549 ร้อยละ 79.96 ตามด้วยช่วงปี พ.ศ. 2499-2529 ร้อยละ 62.39 และในช่วงปี พ.ศ. 2560-2561 ร้อยละ 60.51 ตามลำดับ นอกจากนี้ ภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่าการตั้งชื่อละครในรูปแบบประโยคพุ่งขึ้นอย่างเห็นได้ชัดจากร้อยละ 15 ในสามช่วงแรก เป็นร้อยละ 37.45 ในช่วงที่ 4 ระหว่างปี พ.ศ. 2560-2561

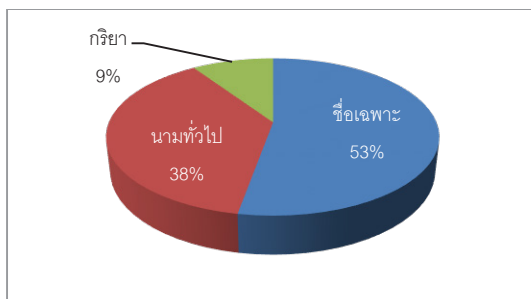

ภาพที่ 2: แสดงโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของชื่อเรื่องละครโทรทัศน์ไทยในแต่ละช่วงปี

โครงสร้างคำ

จากภาพที่ 2 พบการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำเพียงคำเดียวมากที่สุดร้อยละ 22.02 ในช่วง 30 ปีแรก (พ.ศ. 2499-2529) และลดความนิยมลงอย่างเห็นได้ชัดในช่วงปีต่อมา งานวิจัยนี้พบชื่อเรื่องที่เป็นคำจำนวนทั้งหมด 53 คำ เป็นคำนาม 48 คำ โดยเป็นคำทั่วไป ร้อยละ 38 ประกอบด้วยคำเดี่ยว เช่น เงามาษา อารรพ์เพื่อน และคำประสม เช่น แม่น้ำใต้ฝุ่น และชื่อเฉพาะร้อยละ 53 ดังแสดงในภาพที่ 3 โดยชื่อเฉพาะเหล่านี้มักเป็นชื่อตัวละครเอกของเรื่อง เช่น ม่าเหมี่ยว มัดติกา ไชยเชษฐ์ อนิลทิศา พงมาน สว่างวงศ์ หรือชื่อสถานที่ เช่น ตะรุเตา

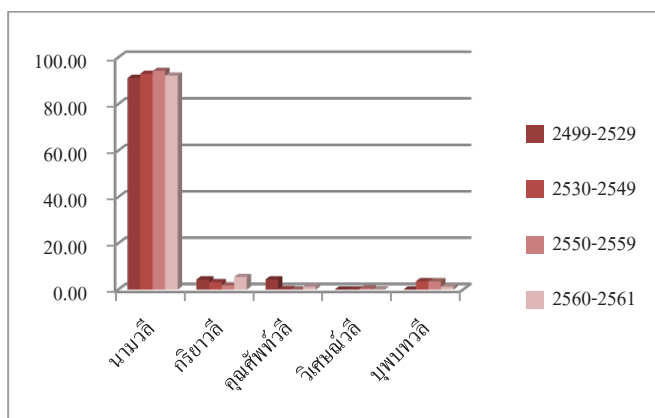
นอกจากนี้ยังพบคำกริยาเดี่ยว 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 9 ได้แก่ หลอแหล หย่า รัยยา ผยอง ล่ำ

ภาพที่ 3: แสดงประเภทของคำในชื่อเรื่องละครโทรทัศน์

โครงสร้างวลี

ภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่าชื่อละครโทรทัศน์ไทยนิยมใช้วลีมากที่สุดในทุกยุค เมื่อพิจารณาประเภทของวลีที่นำมาใช้เป็นชื่อเรื่อง พบว่านามวลีเป็นวลีที่ใช้ในการตั้งชื่อละครโทรทัศน์มากที่สุด โดยพบไม่ต่ำกว่าร้อยละ 91 ทั้ง 4 ช่วง รองลงมาเป็นกริยวลี ซึ่งพบมากที่สุดในช่วงปี พ.ศ. 2560-2561 พบร้อยละ 5.42 ส่วนชื่อเรื่องที่ประกอบด้วยคุณศัพท์วลี วิเศษณ์วลี และบุพบทวลี พบเพียงประปราย ดังแสดงในภาพที่ 4

ภาพที่ 4: แสดงประเภทวลีในชื่อเรื่องละครโทรทัศน์ในแต่ละช่วงปี

โครงสร้างนามวลี

โครงสร้างนามวลี ประกอบด้วย คำนามหลักและส่วนขยาย โครงสร้างที่พบบ่อย ได้แก่

[คำนำหน้านามที่บ่งบอกฐานะทางสังคม/อาชีพ/เพศ/สถานภาพ + ชื่อ/ลักษณะ/ฉายาของตัวละครเอก] เช่น อีสา คุณหญิงแสงแข นางทิพย์ นางทาส

[คำนามประสม/คำนาม + ส่วนขยาย] เช่น อภินิหารคุณยายทองคำ ความสมหวังของแก้ว พรหมลิขิตจากนิ้วป้อมๆ ปีศาจในโลงศพ สุสานคนเป็น

[คำนามแสดงลักษณะตัวละคร/สถานที่ + ส่วนขยายแสดงคุณลักษณะ] เช่น แก้วจอมแก่น หมวยอินเตอร์ บุปผะเล่ห์รัก วิมานทราย มนต์เรียกหัว พรานผู้ดี คุณปู่ที่รัก มัจจุราชสีน้ำผึ้ง นะ โม ฮีโร่ผู้น่ารัก ลูกผู้ชายไม้ตะพค

โครงสร้างกริยวลี

โครงสร้างกริยวลีประกอบด้วย คำกริยาและส่วนเติมเต็มหรือส่วนขยาย

[กริยา+นาม] เช่น ระเบิดไฟ ทำลิดิต สะดุดรักสะกดฝัน เป็นข่าว เขี่ยฟ้าทำดิน เหมือนคนละปากฟ้า

[กริยา+บุพบทวลี] เช่น แต่งกับงาน

[กริยา+วิเศษณ์วลี] เช่น รักสุดซึ้ง

โครงสร้างคุณศัพท์วลี

โครงสร้างคุณศัพท์วลี พบจำนวนน้อย ประกอบด้วย คุณศัพท์ตามด้วยคำนาม และ หน่วยคำเติมหน้า จอม- ตามด้วยคำกริยา

[คุณศัพท์ + นาม] เช่น แสบเสน่ห์หา ยอดพญ

[หน่วยคำเติมหน้าบ่งบอกคุณศัพท์ จอม- + กริยา] เช่น จอมเกร จอมขมังเวทย์

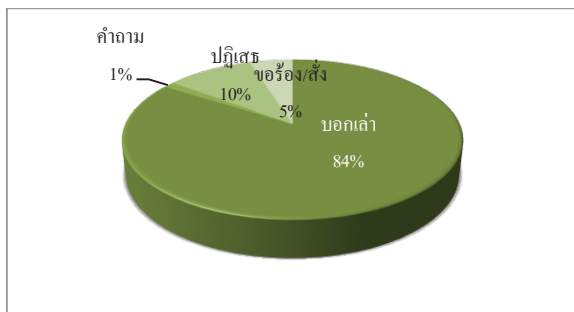
โครงสร้างวิเศษณ์วลี ประกอบด้วยคำวิเศษณ์ พบเพียง 1 ชื่อ ได้แก่ สุดยอด

โครงสร้างบุพบทวลี ประกอบด้วย บุพบทตามด้วยนามวลี หรือ อนุประโยค เช่น

[บุพพท + นามวลี] เช่น ในฝัน คังควงหฤทัย คุณเพชแท้ ได้ร่วมเงารัก
[บุพพท + ประโยค] เช่น กว่าจะรู้เคยงสา กว่าจะถึงวันนั้น

โครงสร้างประโยค

ผลการศึกษาโครงสร้างประโยคที่ใช้ตั้งชื่อละครโทรทัศน์ไทย พบการตั้งชื่อละครโทรทัศน์ไทยในรูปแบบประโยคบอกเล่ามากที่สุด (ร้อยละ 84) รองลงมาเป็นประโยคปฏิเสธ (ร้อยละ 10) ประโยคขอร้อง/คำสั่ง (ร้อยละ 5) และประโยคคำถาม พบน้อยที่สุด (ร้อยละ 1)

ภาพที่ 5: แสดงลักษณะประโยคที่พบในชื่อละครโทรทัศน์ไทย

ประโยคบอกเล่า

ประโยคบอกเล่าประกอบด้วย ประธาน กริยา และส่วนเติมเต็มของกริยาภาษาไทยเป็นภาษาที่สามารถละสรรพนามในตำแหน่งประธานและส่วนเติมเต็มได้ (Pro-drop language) งานวิจัยนี้ได้แยกแยะความแตกต่างระหว่างชื่อเรื่องที่เป็นประโยคบอกเล่าที่ไม่ปรากฏรูปประธาน ซึ่งในที่นี้เรียกว่าประธานสูญรูป จากประโยคขอร้อง/สั่ง โดยประโยคขอร้อง/สั่งมักมีคำกริยาสำคัญแสดงคำสั่ง เช่น ขอ หรือ คำนูณาค นะ ปรากฏ ส่วนประโยคคำสั่งปฏิเสธ จะต้องมีการว่า อย่า หรือ ห้าม ปรากฏร่วมด้วย

[ประธาน + กริยา + ส่วนเติมเต็ม] เช่น เกมเทพเล่นกล มัจจุราชพิกร้อน รัก
เกิดในตลาดสด

[ประธานสมบูรณ์ + กริยา + ส่วนเติมเต็ม] ซึ่งเราสามารถเพิ่มประธาน ฉัน
และส่วนเติมเต็มกรรม เธอ เพื่อให้เข้าใจความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น

ก๊ว (ฉัน) จะไม่รัก (เธอ)

(ฉัน) อยากหยุดตะวันไว้ที่ปลายฟ้า

(ฉัน) อยู่เพื่อรัก

นอกจากนี้ในชื่อละครโทรทัศน์ไทยที่ใช้ประธานสมบูรณ์ยังอาจทำให้สับสน
ได้ว่าจะเป็นประโยคบอกเล่าหรือประโยคขอร้อง/คำสั่ง การใช้คำกริยาช่วย ต้อง ในชื่อ
เรื่องแสดงให้เห็นชัดเจนว่าเป็นประโยคบอกเล่า

[ประธานสมบูรณ์ + ต้อง + กริยา] ได้แก่ รักเท่าไพร่ (ฉัน) ต้องได้เท่านั้น

ประโยคขอร้อง/คำสั่ง

ประโยคขอร้อง/คำสั่งจะขึ้นต้นด้วยคำกริยา เพื่อเป็นการแยกระหว่างประโยค
คำสั่งและประโยคบอกเล่าที่ใช้ประธานสมบูรณ์ เราสามารถสังเกตได้ว่าหากใช้คำกริยา
แสดงการกระทำในการขึ้นต้นประโยค จะเป็นประโยคคำสั่ง เช่น

กลับบ้านรณะ ร็กรออยู่

จับตายวายร้ายสายสมร

กลิ้งไว้ก่อน พ่อสอนไว้

ในประโยคขอร้องจะมีคำกริยาช่วย ขอ เพื่อแสดงการขอร้อง เช่น
ขอพลิกฟ้าตามล่าเธอ ขอหยุดหัวใจไว้เพียงเธอ

ประโยคปฏิเสธ

ชื่อละครโทรทัศน์ไทยปรากฏในรูปประโยคปฏิเสธ โดยมีคำว่า ไม่ นำหน้าคำกริยา เช่น ชื่อ. ไม่บ๊อรัก โคดเคียว ไม่เดียวดาย แคนซ์ ไม่เชื่อเลยเจอรัก พ่อยุ่งลุง ไม่ว่าง
ชื่อละครโทรทัศน์ไทยที่ปรากฏในรูปประโยคคำสั่ง-ปฏิเสธ ด้วยคำว่า อย่า ได้แก่ รักหลอกๆ อย่าบอกใคร อย่าเล่นกับคำสาบาน

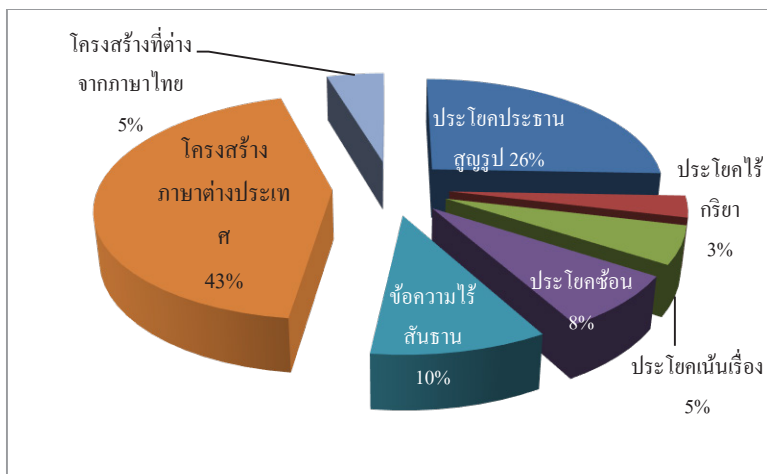
ประโยคคำถาม

ชื่อละครโทรทัศน์ไทยที่ปรากฏในรูปประโยคคำถาม พบจำนวนน้อยที่สุด โดยปรากฏร่วมกับอนุภาคคำถาม ไหม ได้แก่ มาวัดกัน ไหม รักได้ ไหม ถ้าหัวใจไม่เพี้ยน หรือเป็นการตั้งคำถามด้วยคำสรรพนามแสดงคำถาม เช่น ใครกำหนด

นอกจากนี้ยังพบการใช้คำว่า หรือ เป็นการเปิดทางเลือก ผู้วิจัยจำเป็นต้องเลือกระหว่างประโยคบอกเล่าหรือประโยคคำถาม และเมื่อพิจารณาตามบริบทจึงสรุปให้ชื่อเรื่อง วุ่นรัก รักหรือหลอก เป็นประโยคคำถาม

การวิเคราะห์โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ที่น่าสนใจของชื่อละครโทรทัศน์ไทย

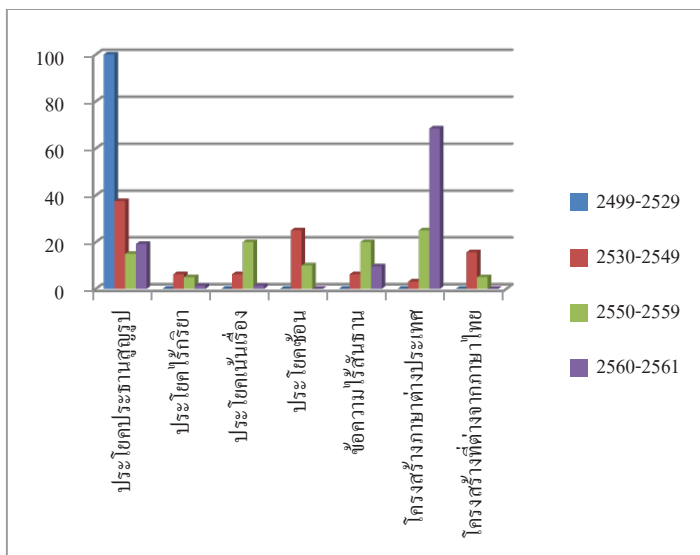
ชื่อละครโทรทัศน์ไทยมีลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่น่าสนใจหลายประการ โดยเฉพาะในระดับโครงสร้างประโยค ดังแสดงในภาพที่ 6 ดังนี้

ภาพที่ 6: แสดงลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่พบในชื่อละครโทรทัศน์ไทย

ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของชื่อละครโทรทัศน์ไทย เรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ โครงสร้างภาษาต่างประเทศ (ร้อยละ 43) ประ찬สุณรูป (ร้อยละ 26) ข้อความไร้คำต้นฐาน (ร้อยละ 10) ประโยชน์อื่น (ร้อยละ 8) ประโยชน์เน้นเรื่อง (ร้อยละ 5) โครงสร้างที่ต่างจากภาษาไทย (ร้อยละ 5) และ ประโยชน์ไร้กิริยา (ร้อยละ 3) และเมื่อเปรียบเทียบแต่ละช่วงปีสามารถแสดงผลดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 แสดงให้เห็นว่าในช่วงแรก (พ.ศ. 2499-2529) และช่วงที่ 2 (พ.ศ. 2530-2549) ชื่อละครโทรทัศน์ไทยใช้ประ찬สุณรูปมากที่สุด (ร้อยละ 100 และ ร้อยละ 36 ตามลำดับ) โดยในช่วงแรกการตั้งชื่อละครโทรทัศน์ใช้ภาษาที่เรียบง่าย ไม่ซับซ้อน และมีการใช้ประ찬สุณรูปอย่างโดดเด่น ต่อมาในช่วงที่ 2 (พ.ศ. 2530-2549) ใช้ประโยชน์อื่นมากขึ้น (ร้อยละ 25) ในช่วงที่ 3 (พ.ศ. 2550-2559) พบการใช้โครงสร้างภาษาต่างประเทศมากที่สุด (ร้อยละ 25) รองลงมาเป็นประโยชน์เน้นเรื่อง และข้อความไร้ต้นฐาน (ร้อยละ 20) และในช่วงที่ 4 (พ.ศ. 2560-2561) ชื่อละครโทรทัศน์ไทยใช้โครงสร้างภาษาต่างประเทศมากที่สุดโดยพุ่งขึ้นสูงถึงร้อยละ 69

ภาพที่ 7: แสดงลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่พบในข้อละครโทรทัศน์ไทยในแต่ละช่วงปี

ในหัวข้อนี้ต่อจากนี้จะกล่าวถึงโครงสร้างที่น่าสนใจ ได้แก่ โครงสร้างที่แตกต่างจากการใช้ภาษาไทย การแยกองค์ประกอบของคำประสมหรือสำนวน โครงสร้างภาษาต่างประเทศ ประโยคเน้นเรื่อง ประโยคไวยากรณ์ ประโยคซ้อน และโครงสร้างสันธาน

โครงสร้างที่แตกต่างจากการใช้ภาษาไทย

ในการวิเคราะห์โครงสร้างนามวลี พบชื่อเรื่องที่มีโครงสร้างของคณานุประโยคแตกต่างจากการใช้ภาษาไทยโดยทั่วไป ซึ่งนับเป็นการสร้างสรรค์ชื่อเรื่องที่ก้าวข้ามเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ของภาษา ได้แก่ ชื่อละครเรื่อง *ขอหมอนใบนั้นที่เธอฝัน* *ยามหนู* ซึ่งมาจากนิยายชื่อเดียวกัน

คุณานุประโยค หมายถึง อนุประโยคที่ขยายนามวลีที่มาข้างหน้า โดยมีตัวบ่งชี้หน้า และมีคำนามที่มีตัวอ้างอิงเดียวกันกับคำนามที่ถูกขยายหายไป เช่น *[บ้าน_i / ที่ฉันซื้อ ___] มีสามห้องนอน* ประกอบด้วย คุณานุประโยค ก. *[ที่ฉันซื้อบ้าน_i]* ขยายคำนามหลัก *บ้าน_i* ในประโยคหลัก ข. *[บ้าน_i มีสามห้องนอน]* โดยคำนาม *บ้าน_i* ที่ซ้ำกันในคุณานุประโยคที่แสดงด้วย_i หายไปเนื่องจากสามารถอ้างอิงกับคำนามหลักแล้ว

อย่างไรก็ตาม ประโยค *[ขอหมอนใบนั้น / ที่เธอฝัน] ยามหนู ___]* ประกอบด้วย 3 ประโยคย่อยต่อไปนี้

ก. *ขอหมอนใบนั้น_i*

ข. *เธอฝัน*

ค. *เธอหนูหมอนใบนั้น_i*

สามประโยคนี้มีคำนามร่วม คือ *หมอน* ที่ปรากฏในข้อ ก. และ ค. แต่ในการรวมอนุประโยคเข้าเป็นคุณานุประโยค จำเป็นต้องรวมประโยค ข. ซึ่งทำหน้าที่เป็นคุณานุประโยคเข้ากับประโยค ก. ซึ่งเป็นประโยคหลัก แต่ในประโยค ข. คำกริยา *ฝัน* เป็นอกรรมกริยา จึงไม่สามารถตามด้วยคำนามใดได้ ทำให้ไม่มีคำนามร่วมสำหรับการสร้างคุณานุประโยค และไม่สามารถรวมประโยค ก. และ ข. เข้าด้วยกันเพื่อสร้างประโยคคุณานุประโยคที่ถูกต้องตามไวยากรณ์ภาษาไทยมาตรฐานได้ ดังนั้นการสร้างชื่อเรื่องละครโทรทัศน์ไทย ซึ่งเป็นชื่อนิยายไทยว่า

**[ขอหมอนใบนั้น_i / ที่เธอฝัน] ยามหนู ___]*

จึงเป็นชื่อเรื่องที่เกิดจากไวยากรณ์ไทยมาตรฐาน แต่หากเราจะปรับโครงสร้างประโยคใหม่ให้ถูกต้อง เป็น

ขอหมอนใบนั้น_i [ที่เธอหนู ___] ยามฝัน

จะประกอบด้วย ประโยคย่อย 3 ประโยคดังนี้

ก. *ขอหมอนใบนั้น_i*

ข. *เธอหนูหมอนใบนั้น_i*

ค. *เธอฝัน*

จะเห็นได้ว่าในประโยคย่อย ข. คำกริยา หนูน เป็นกรรมกริยา ที่ต้องการส่วนเติมเต็ม *หมอนใบนั้น* ประโยค ก. และ ข. จึงมีนามวลี *หมอนใบนั้น* ซ้ำกัน ทำให้สามารถนำมารวมกันสร้างคณานุกรมประโยคได้ โดยส่วนเติมเต็มกรรมของคำกริยา หนูน ที่หายไป จะเป็นค่านามที่มีการอ้างอิงตัวเดียวกับค่านามหลัก *หมอนใบนั้น* ดังนี้

[*ขอหมอนใบนั้น_i / ที่เธอ_k หนูน_i / ยาม_k ผืน*]]

การแยกองค์ประกอบของคำประสมหรือสำนวน

การแยกองค์ประกอบของคำประสมหรือสำนวน นับเป็นอีกโครงสร้างหนึ่งที่แตกต่างจากการใช้ภาษาไทยทั่วไป หมายถึง การนำสำนวนหรือคำประสมมาแยกองค์ประกอบและเพิ่มคำ เพื่อเสริมความหมายใหม่ที่ใกล้เคียงหรือตรงข้ามความหมายเดิมและสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง สามารถแบ่งเป็นการใช้สำนวนเป็นต้นแบบ การแยกองค์ประกอบคำประสม และการลากเข้าความ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

การใช้สำนวนเป็นต้นแบบ

บ้านแตกสาแหรกขาด	>	บ้านแตกสาแหรก <u>ไม่</u> ขาด
สามใบเถา	>	สามใบ <u>ไม่</u> เถา
พรหมลิขิต	>	พรหม <u>ไม่</u> ได้ลิขิต

การแยกองค์ประกอบคำประสม

สองครอบครัว	>	<u>สองครอบครัว</u> เป็น <u>หนึ่ง</u> ครัว
-------------	---	---

การลากเข้าความ

ศรีธนชัย	>	ศรีธน <u>น</u> ชาย
ตลาดน้ำดำเนินสะดวก	>	ตลาดน้ำ <u>ำ</u> ดำเนิน <u>รัก</u>

โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของภาษาต่างประเทศ

ในการวิเคราะห์โครงสร้างนามวลีของชื่อเรื่อง พบการใช้โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ที่แตกต่างจากภาษาไทยที่ใช้ลักษณะนามตามหลังจำนวนเลข นั่นคือการใช้ตัวเลขที่บ่งบอกจำนวนตามด้วยคำนามโดยไม่ใช้ลักษณะนาม เช่น 2 นรี 3 องค์ 7 พระกาฬ 6 พี่น้อง 1001 ราตรี

ในนามวลีที่ประกอบด้วยคำไทยและคำต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ พบการทับศัพท์ควบคู่กับโครงสร้างภาษาไทย คือ คำหลัก ตามด้วยส่วนขยาย เช่น *เจ้าสาวสลัม เขมมะริกัน สาวใช้ไฮเทค* อย่างไรก็ตามยังพบชื่อละครโทรทัศน์ไทยที่เกิดจากการผสมคำไทยเข้ากับคำภาษาต่างประเทศและยึดโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ภาษาอังกฤษ คือ ส่วนขยายอยู่หน้าส่วนหลัก เช่น

ผีเพี้ยนไฮเต็ล แทนการใช้ *ไฮเต็ลผีเพี้ยน* หรือ *โรงแรมผีเพี้ยน*

สลัดโสดคอมพานี แทนการใช้ *คอมพานีสลัดโสด* หรือ *บริษัทสลัดโสด*

สิ่งที่น่าสนใจประการหนึ่งเกี่ยวกับการใช้คำภาษาต่างประเทศ คือการใช้ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษและเขียนด้วยตัวอักษรโรมัน โดยไม่ทับศัพท์แต่อย่างใด เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในช่วงที่ 4 ระหว่างปี พ.ศ. 2560-2561 เช่น

Ways To Protect Relationship

Sotus S the series

นอกจากนี้ยังพบการใช้ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษผสมกับชื่อภาษาไทยในโครงสร้างต่างๆ กัน ในละครวัยรุ่น ที่ปรากฏบนช่องทีวีดิจิตอล เช่น

ก๊ิวยาลี่ *Kiss Me Again* จูบให้ได้ถ้านายแน่จริง

รุ่นพี่ *Secret Love Puppy Honey* 2 สแกนหัวใจ นายหอมหมา

นามวลี *You Universe* จักรวาลเธอ

ประโยค *Love Bipolar* เลิฟนะคะ รักนะครับ

ประโยคเน้นเรื่อง (Topicalization)

ประโยคเน้นเรื่อง เป็นการนำคำนามส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยคให้ไปอยู่หน้าประโยคเพื่อเป็นจุดสนใจ งานวิจัยนี้พบการนำคำนามการกรกรรม การผู้เกี่ยวข้อง และการสถานที่ไปวางหน้าประโยคเพื่อเน้นความ ทั้งนี้ส่วนที่เน้นย้ำอาจเป็นส่วนที่ซ้ำของประโยคหรือไม่ก็ได้ ส่วนที่ซ้ำกันจะแสดงด้วย ; ซึ่งอาจปรากฏเป็นสรรพนามหรือสรรพนามสุญรูป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำนามการกรกรรม	<u>เจ็ดวัน</u> , ฉันรักเธอ ; <u>วิธีการ</u> , ทำ เพื่อเธอ <u>เนื้อคู่</u> อยากรู้ว่าใคร
คำนามการผู้เกี่ยวข้อง	<u>ชาย</u> , ครับ ผมเป็นชาย ;
คำนามการสถานที่	<u>๑๑วัน</u> ฉันรักเธอ <u>กินตามณิ</u> , ที่นี้, มีรัก

ประโยคไร้กริยา (Non-verbal Predicates)

ประโยคไร้กริยา เป็นประโยคอีกรูปแบบหนึ่งที่ใช้ในการตั้งชื่อละครโทรทัศน์ไทย ประโยคไร้กริยา คือ ประโยคที่ไม่มีกริยาเป็นส่วนหลัก แต่มีคำบุพบท คำนาม คำสันธาน คำวิเศษณ์ หรือคำอนุภาค ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงของประโยคแทน (Prasithrathsint, Indrambarya & Chaicharoen, 2011)

คำนามเป็นภาคแสดง	<u>คนเยอะเรื่องเยอะ</u> รักนี้ <u>ดีคุ้ม</u>
คำบุพบทเป็นภาคแสดง	รักนี้ <u>เพื่อเธอ</u>
คำสันธานเป็นภาคแสดง	<u>คือ</u> หัดถาวรองพิภพ
คำอนุภาคเป็นภาคแสดง	<u>จ๊ะเอ๋</u> เบบี๋ <u>ขอบคุณ</u> ครบคุณครู

ประโยคซ้อน (Complex Sentences)

ประโยคซ้อนหมายถึงประโยคที่มีความซับซ้อน ประกอบด้วยประโยคหลัก และอนุประโยค เชื่อมกันด้วยตัวบ่งชี้ประเภทต่างๆ ในการวิเคราะห์ชื่อละครโทรทัศน์ไทย พบประโยคซ้อนประเภทต่างๆ ได้แก่ อนุประโยคเติมเต็มกริยา คุณานุประโยค และวิเศษณานุประโยค ดังนี้

อนุประโยคเติมเต็มกริยา

อนุประโยคเติมเต็มกริยามีตัวบ่งชี้ ให้ ว่า และ ที่ ได้แก่

ตัวบ่งชี้ ให้ เขาวานให้หนูเป็นสายลับ

ตัวบ่งชี้ ว่า เขาหาว่าหนูเป็นเจ้าหญิง

ตัวบ่งชี้ ที่ พรุ่งนี้ก็ไม่สายที่จะรักกัน

คุณานุประโยค

ตัวบ่งชี้ ที่ วันนี้ที่เธอคอย

แสงเทียนที่นำทาง

ตัวบ่งชี้ อัน Little Big Dream ความฝันอันสูงสุด

วิเศษณานุประโยค

วิเศษณานุประโยคเป็นอนุประโยคที่ขึ้นต้นด้วยบุพบทเพื่อขยายคำกริยาของประโยคหลัก โดยพบวิเศษณานุประโยคบ่งบอกเงื่อนไข วิเศษณานุประโยคบ่งบอกความขัดแย้ง และวิเศษณานุประโยคบ่งบอกกาล

วิเศษณานุประโยคบ่งบอกเงื่อนไข

Kiss Me Again จูบให้ได้ถ้านายแน่จริง

วิเศษณานุประโยคบ่งบอกความขัดแย้ง

ถึงร้ายก็รัก

วิเศษณานุประโยคบ่งบอกกาล

เมื่อเธอเขา แล้วนายเป็นหญิง

นอกจากนี้ยังพบการใช้วิเศษณานุประโยคบังคับกาลที่ขึ้นต้นด้วยบุพบท เมื่อ โดยไม่ปรากฏร่วมกับประโยคหลักที่ขึ้นต้นด้วย เช่น เมื่อวันฟ้าเปลี่ยนสี เมื่อ ข้าพเจ้าหนีเมีย เมื่อดอกเห็ดบาน จะเห็นได้ว่าแม้ว่าการขาดประโยคหลักอาจทำให้ข้อความขาดความสมบูรณ์ แต่ก็สามารถดึงดูดความสนใจผู้อ่านให้สนใจติดตามเรื่องราวได้เช่นกัน

โครงสร้างสันธาน

โครงสร้างสันธานเป็นโครงสร้างที่ประกอบด้วยคำ วลี หรือประโยค ที่สามารถเชื่อมด้วย และ กับ หรือ แต่ ในการตั้งชื่อเรื่องละครโทรทัศน์ไทย พบ โครงสร้างสันธาน 2 รูปแบบ คือ ข้อความที่มีสันธานและข้อความไร้สันธาน

ข้อความที่มีคำสันธาน

โครงสร้างที่มีคำสันธานเชื่อม พบ 18 เรื่อง ทั้งหมดเป็นการใช้สันธานเชื่อมในระดับนามวลี โดยร้อยละ 96 ของชื่อละครโทรทัศน์ไทยที่มีการใช้คำสันธานเชื่อม ใช้คำสันธาน กับ มากกว่า และ เนื่องจากคำว่า กับ สามารถทำให้ผู้ชมรู้สึกคุ้นเคยและใกล้ชิดกับตัวละครมากกว่าการใช้คำว่า และ ซึ่งฟังเป็นทางการมากกว่า

คำสันธาน กับ

นางฟ้ากับมาเฟีย

แจ้วใจร้ายกับคุณชายเทวดา

คำสันธาน และ

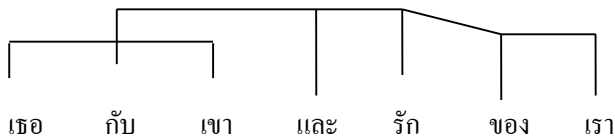
เธอกับเขาและรักของเรา

ปีหนึ่งเพื่อนกันและวัน(อัศจรรย์)ของผม

คำสันธาน หรือ

รุ่นรัก รักหรือหลอก

จากตัวอย่างข้างต้นมีเพียงชื่อเรื่องเดียวที่ใช้คำสันธานทั้ง *กับ* และ *และ* โดยมีคำสันธาน *และ* เชื่อมโครงสร้างในระดับสูงกว่า คือ *[[เธอกับเขา] และ [รักของเรา]]* ซึ่งประกอบด้วยนามวลี *เธอกับเขา* เชื่อมด้วยคำสันธาน *กับ* ส่วนนามวลี *รักของเรา* เชื่อมด้วยคำสันธาน *และ* ทั้งนี้สามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำโดยแผนภูมิต้นไม้ตามไวยากรณ์พื้พาศัพทการดังนี้

ภาพที่ 8: แสดงโครงสร้างของนามวลีที่ใช้สันธาน *และ* และ *กับ*

นอกจากนี้ในประโยคไวยากรณ์ ปีหนึ่ง เพื่อนกันและวัน(อัศจรรย์)ของผม นามวลี เพื่อนกันและวัน(อัศจรรย์)ของผม นอกจากจะทำหน้าที่ภาคแสดงแทนคำกริยาที่ไม่ปรากฏแล้ว ยังเชื่อมด้วยสันธาน *และ* [เพื่อนกัน]*และ*[วัน(อัศจรรย์)ของผม] อีกด้วย

ปีหนึ่ง เพื่อนกันและวัน(อัศจรรย์)ของผม

นามวลีภาคแสดง

ข้อความไร้สันธาน

ในขณะที่ชื่อละครโทรทัศน์ไทยจำนวนมากปรากฏคำสันธานเพื่อเชื่อมความสมมูลระหว่างวลี หรือประโยค ยังมีชื่อละครโทรทัศน์จำนวนหนึ่งที่ประกอบด้วยวลี หรือ ประโยคต่อเนื่อง โดยไม่ปรากฏคำสันธาน จากการวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างเดียวกันด้วยการสลับที่เพื่อทดสอบความสมมูลของ

โครงสร้าง (Prasithrathsint, Indrambarya, & Chaicharoen., 2011) ทำให้พบว่า
โครงสร้างเหล่านี้จะคำสันธานไว้
นามวลีไว้สันธาน

เบญจา คีตา ความรัก < เบญจา คีตา และ ความรัก
ความรัก เบญจา และ คีตา
เลื้อ ชะนี เก้ง 2018 < เลื้อ ชะนี และ เก้ง 2018
ชะนี เก้ง และ เลื้อ 2018

ประโยคไว้สันธาน

กระโปรงบาน ขาสั้น < กระโปรงบาน และ ขาสั้น
ขาสั้น และ กระโปรงบาน
ชายไม่จริง หญิงแท้ < ชายไม่จริง แต่ หญิงแท้
หญิงแท้ แต่ ชายไม่จริง

คุณชายไข่ดาว คุณแจ้วกระเพราไก่ < คุณชายไข่ดาว กับ คุณแจ้วกระเพราไก่
คุณแจ้วกระเพราไก่ กับ คุณชายไข่ดาว

จะเห็นได้ว่าส่วนประกอบของนามวลีไว้สันธานและประโยคไว้สันธานเหล่านี้สามารถ
สลับที่ได้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลง จึงมีความสมดุลทางโครงสร้าง และเป็นส่วน
หนึ่งของโครงสร้างเดียวกัน การตั้งชื่อเรื่องโดยไม่ใช้คำสันธานนี้แสดงให้เห็น
ความต้องการความกระชับของชื่อเรื่องด้วยการละสันธานที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจตรงกัน
ตามเนื้อเรื่อง

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษาแสดงให้เห็นว่าชื่อละครโทรทัศน์ไทยมี
การสร้างสรรค์ทางภาษาเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชม ไม่ว่าจะเป็นการแยก
องค์ประกอบของคำประสมหรือสำนวนที่ติดหูและเพิ่มหรือเปลี่ยนแปลงคำให้

สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง การตั้งชื่อด้วยข้อความไร้สันทาน รวมถึงการใช้โครงสร้างประโยคที่ไม่เป็นไปตามลักษณะของไวยากรณ์ไทย

สิ่งที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งคือภาษาอังกฤษมีอิทธิพลต่อโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของชื่อละครโทรทัศน์ไทย ทั้งในด้านการใช้ตัวเลขแสดงจำนวนนำหน้าคำนาม และการใช้ส่วนขยายหน้าคำนามหลัก ยิ่งไปกว่านั้นยังเป็นที่สังเกตเห็นได้ว่าละครวัยรุ่นเริ่มนิยมใช้การเขียนชื่อเรื่องด้วยข้อความภาษาไทยควบคู่กับข้อความภาษาอังกฤษซึ่งเขียนโดยอักษรโรมันแทนการทับศัพท์ และมีแนวโน้มที่จะใช้ชื่อเรื่องเป็นภาษาอังกฤษมากขึ้นเรื่อยๆ สำหรับละครบนทีวีดิจิตอลในยุคปัจจุบัน สิ่งเหล่านี้อาจสื่อได้ว่าวัยรุ่นต้องการพื้นที่ที่แสดงความเป็นตัวตนอย่างชัดเจน การตั้งชื่อเรื่องเป็นภาษาอังกฤษด้วยอักษรโรมันเป็นการแสดงให้เห็นการยอมรับวัฒนธรรมตะวันตกอย่างเปิดเผย นอกจากนี้การตั้งชื่อเรื่องเป็นภาษาอังกฤษด้วยข้อความที่ค่อนข้างยาวทำให้ดูไม่กระชับ และแตกต่างจากการตั้งชื่อเรื่องละครโทรทัศน์ไทยในช่วงแรกที่มีคำเพียงคำเดียวและนามวลีในช่วงต่อมาเพื่อแสดงความกระชับและได้ใจความ การตั้งชื่อละครด้วยข้อความภาษาอังกฤษในละครวัยรุ่นในยุคดิจิตอลจึงแสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นปัจจุบันไม่สนใจความกระชับรัด แต่นิยมการสื่อสารอย่างชัดเจน ตรงไปตรงมา จึงใช้ชื่อภาษาอังกฤษพร้อมกำกับด้วยชื่อเรื่องภาษาไทย เช่น *Love by chance บังเอิญรัก* การตั้งชื่อเรื่องสำหรับละครวัยรุ่นบนทีวีดิจิตอล จึงเป็นเรื่องน่าจับตามองต่อไป การศึกษาเปรียบเทียบชื่อละครไทยและต่างประเทศในยุคทีวีดิจิตอลเป็นอีกประเด็นที่น่าสนใจสำหรับการศึกษาในลำดับต่อไป

References

- Boonyoo, Ch. (2006). *The analysis of the structure and strategy in naming Thai movies*. M.A. Thesis. Thaksin University. [in Thai]
- Kaewthet, T., Suttiyotin, N. & Kachentarapan, P. (2018). The Transition of Thai TV drama from the Analog to the digital era. In *VRU Research and Development Journal Humanities and Social Sciences*. 13(2) 266-275. [in Thai]
- Prasithrathsint, A. Ed. (2006). *Controversial constructions in Thai grammar: Relative clauses constructions, complement clauses constructions, serial Verb constructions, and Passive constructions*. Research Monograph. Bangkok: Chulalongkorn University Press. [in Thai]
- Prasithrathsint, A., Indrambarya, K. & Chaicharoen, N. (2011). *Full report on standard Thai grammar*. Pan-dialectal Thai Grammar Project supported by Thailand Development Research Institute. [in Thai]
- Ruangsi, P. (2004). *Strategies in naming Thai TV drama*. M.A. Thesis. University of Thai Chamber of Commerce. [in Thai]
- Yu, Jin Hee. (2009). A comparative study of strategies and language use in naming Korean TV drama. In *Journal of Thai Language and Thai Culture*, 3(5), 192-207. [in Thai]

Source of Data

- Pantip. (2010). *TV drama titles broadcasted on TV Channel 9 between 1976 - 2000*. Received on 20 June 2011 from <http://topicstock.pantip.com/chalermthai/topicstock/2010/12/A10064795/A10064795.html> [in Thai]

Siam Zone. (2016). *TV drama*. Received on 16 March 2016 from

<https://www.siamzone.com/drama> [in Thai]

Watch Lakorn. (2010). Received on 1 March 2018 from <http://www.watchlakorn.in/>

ซีทคอม-chnel-3 [in Thai]

Wikipedia. (2018) *Thai TV drama*. Received on 1 March 2018 from

<https://th.wikipedia.org/wiki/ละครโทรทัศน์ไทย> [in Thai]

_____. (2018). *TV drama titles broadcasted on TV Channel 3*. Received on 1

March 2018 from https://th.wikipedia.org/รายชื่อละครโทรทัศน์ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง_3 [in Thai]

_____. (2018). *TV drama titles broadcasted on TV Channel 7*. Received on 1

March 2018 from https://th.wikipedia.org/รายชื่อละครโทรทัศน์ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง_7 [in Thai]

_____. (2018). *TV drama titles produced by Exact and Scenario*. Received on 1

March 2018 from <https://th.wikipedia.org/รายชื่อละครโทรทัศน์ของเอ็กแซ็กท์และซีนีโอ> [in Thai]

Author

Associate Professor Kitima Indrambarya, Ph.D.

Department of Linguistics,

Faculty of Humanities, Kasetsart University

50 Ngamwongwan Road, Chatuchak, Bangkok 10900

Email: kitima.i@ku.th

Tel. 089 416 9289

Semantic Change of the Word /khraj²/ ‘to love, to like’ in Thai¹

Arpond Iamsa-ard¹ / Methawee Yuttapongtada² / Kowit Pimpuang³

^{1,2,3}Thai Language Department, Faculty of Humanities, Kasetsart University

Received: November 30, 2019

Revised: April 19, 2020

Accepted: April 28, 2020

Abstract

The purpose of this study was to study the semantic change of the word /khraj²/ from Sukhothai period (1283 A.D.) to the reign of King Rama IX - 2018 A.D. The collected data were divided into 6 periods namely; 1) Sukhothai 2) Ayutthaya 3) the reign of King Rama I – III 4) the reign of King Rama IV - V 5) the reign of King Rama VI - VIII and 6) the reign of King Rama IX - 2018 A.D. The study revealed that /khraj²/ is defined into 4 meanings: 1) ‘to love, to like’ 2) ‘to want, to desire’ 3) ‘to think, to cogitate, to examine’ and 4) ‘not, not all’. Other major 3 meanings at first were found since Sukhothai period. ‘to love, to like’ gradually changed to a negative sexual semantic feature. ‘to want, to desire’ could be used for polite requests and official documents at the reign of King Rama IX period. However, ‘to think, to cogitate, to examine’ had the least semantic change and ‘not, not all’ appeared in /maj²khraj²/ since the reign of King Rama I period and it had functioned similarly to negative marker.

Keywords: /khraj²/ ‘to love, to like’, semantic change, Thai Language

¹ This article is one of the part of thesis, “Function and Semantic Extension of the word /khraj²/ : A diachronic study”.

² The numbers were used as a substitute for tones namely; mid tone as none, low tone as 1, falling tone as 2, high tone as 3 and rising tone as 4.

Introduction

Semantic change is a significant change that occurs to several words in Thai language. The word /khraj²/ is communicated in official or unofficial contexts. As a result, the word /khraj²/ is interesting. Nevertheless, Official of the Royal Institute (2013: 282) defined only 2 definitions that were ‘to want, to desire’ as verb and ‘polite request’ as auxiliary.

The researcher has particularly observed the semantic change of /khraj²/. For example, the data from Thai National Corpus, Linguistics Department Chulalongkorn University were:

- (1) khru sa¹maj⁴ mi: **khwa:mkhraj²** leʔ³
Teacher name have sexual desire and
 tanha:⁴ ma:k²
lust much

‘Teacher Samai had much sex desire and lust

- (2) tha:ŋ bɔ:ri3sat¹ cUŋg **khraj²** khɔ:⁴
Side company so want ask for
 ʔ¹nu³ya:t² ...
permission

‘So the company wants to ask for permission...’

In example (1), /khraj²/ was related to sexual desire. Alternatively, in example (2), it was used for the polite requests. However, Thai language data in the past revealed that the meaning of this word was different from the present. It had indicated the semantic extension of /khraj²/, for example:

King Ramkhamhaeng inscription, Sukhothai period

- (3) khraj cak¹ **khraj**² kha:³ cha:tj³ kha:³
Who will want trade elephant trade

‘Who wanted to trade elephants, they could trade it.’

(Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre, trans. 2007)

Testimony of Khun Luang Wat Pradu Songtham: Ayutthaya period

- (4) ... **rak**³**khraj**² ku¹ma:n nan³ pen ʔn mak
 Love son that. very much

‘(Subject) loved that son very much.’

(Munlee & Srithep (Eds.), 2010)

Royal writing, Klai-Ban: the reign of King Rama IV – V period

- (5) ...pen hu:¹ nap¹ nap¹ nɔːn **maj**²**khraj**² lap¹
Be sweat sweaty lay down not sleep

‘I (author) sweated so could not sleep’

(King Chulalongkorn, 1907)

The data in Sukhothai, Ayutthaya and Ratanakosin periods mentioned that the meaning of /khraj²/ were different. However, it was a stative verb for elucidating want which had general meaning in example (3). Meanwhile, /rak³khraj²/ was a semantic doublet and has been used to the present in example (4). In example (5), it had the different meaning from the others because it meant ‘not, not all’ in /maj²khraj²/.

Semantic change is interesting. It has been involved with grammaticalization, function extension or a diachronic study. Anyway, no researchers have studied the word /khraj²/ before. However, as observed generally. It seems to have a research work of Methawee Yuttapongtada (Yuttapongtada, 2012) who emphasized on this issue. The mentioned work will be utilized for analyzing in some parts of this research.

From the aforementioned denotes, so the researcher studied the semantic change of this word for analyzing /khraj²/and predicting Thai usage hereafter.

Research Objective

To study the semantic change of the word /khraj²/ ‘to love, to like’ from Sukhothai period (1283 A.D.) to the reign of King Rama IX - 2018 A.D.

Methodology

1. The data were collected from Thai documents. In Sukhothai period, data were collected from Traiphumphraruang and the inscriptions on Inscriptions in Thailand database. From Ayuthaya period onwards, documentary categories were followed Jaratjarungkiat (2008: 10), for example, historical records, official papers and fiction books. Additionally, in the reign of King Rama IX - 2018 A.D. period, data were collected from Thai national corpus. /khraj²/ was collected with contexts for analyzing the semantic change.

2. Analyze the meaning of the word /khraj²/ from contexts by using semantic categories and the position of the appeared word in the sentences. Furthermore, this study was applied grammaticalization theory of Bybee, Perkins and Pagliuca (1994)

3. Explain the semantic change of the word /khraj²/.

Results

From this research, it found that semantic change of the word /khraj²/ had four meanings: (1) ‘to love/ to like’, (2) ‘to want/to desire’, (3) ‘to think/to consider’ and (4) ‘not/ not all’. All of meanings had noticeable specifications so this word could be used in several contexts:

1. /khraj²/ : ‘to love/ to like’: / khraj²/ that meant ‘to love/ like’ could be classified 2 minor meanings according to the semantic feature.

1.1 ‘to love/ to like’ (to fascinate/ to infatuate): In Sukhothai period, /khraj²/ was used for affaire. Thus, it had negative meaning for sexual desire, for example:

Traiphumphraruang: Sukhothai period

- (1) sa¹tri: la:ŋkhon mi: caj rak³ **caj**
Women somebody have heart fascinate heart
khraj² ... tɛ:¹ daj²jin siaŋ⁴ bu¹rut¹ phu:²nan³
***fascinate** only hear voice men who*
 lɛ: jindi: kɔʔ² mi: khan baŋ kɤ:¹
and be pleased so have pregnancy happen
 ‘Some women fascinate men. ...When she hears his voice, she can be pregnant’

(Fine Arts Department, 2008)

From example (1), the word /khraj²/ appeared after noun phrase /caj/ ‘heart’. In the same way, it was a verb of this sentence. Even though /caj/ was subject of verb /khraj²/, it had /sa¹tri:la:ŋkhon/ ‘Some women’ as a possessive noun of noun phrase /caj/.

On the contrary, Nakasakun (1972: 3) and Hass (1994: 17) had classified /caj rak³ caj khraj²/ as elaborated expressions. It was lexical addition or reduplication for causing 4 syllables construction. This process has frequently occurred to the 1st or 3rd syllable. Furthermore, it could exhibit Thai’s poetic appreciation. In Sukhothai, /khraj²/ was a semantic doublet. It had the same meaning as above and was used in the present-day Thai, for example:

Traiphumphraruang: Sukhothai period

(2) mʉa:² khaw⁴ rak³khraj² kan kɔʔ²di: ... lɛ:

When they fascinate together or... and

se:p¹me:thun⁴

copulate

‘When they fascinated each other, and had sexual intercourse’

(Fine Arts Department, 2008)

Kitchanukit: the reign of King Rama IV - V

(3) ...haj² rat²cha³bu¹rut¹ paj su:p¹lha⁴ **cha:j jiŋ⁴** thi:²

*order palace guard go investigate **man woman** who*

tɛ:ŋ¹ja:n pen sa:⁴mi: panra³ya:... kamlaj caʔ¹

get married be husband wife... to be going to

rak³khraj² kan ma:k²

fascinate together much

‘...Order the palace guard for investigating the man and woman who

have just got married... They fascinated each other very much.’

(Chao Phya Thiphakonrawong, 1970: 1)

From example (2), /rak³khaj²/ was a verb of subject /khaw⁴/ ‘they’. In example (3), it was a verb of subject /cha:j jiŋ⁴/ ‘man, woman’. In these examples, /rak³khaj²/ was denoted ‘fascinate’ that corresponded to sexual semantic feature. Furthermore, the contents were related to matrimonial cohabitation and sexual intercourse so this semantic feature was more obvious.

The word /khaj²/ was emerged as “Nominalizers” from the reign of King Rama VI period. It was separated the meaning from /rak³/ so it had more negative

meaning in sexual semantic feature. At present, this Nominalizer was applied to legal terms as follow:

Office of the Council of State: the reign of King Rama IX - 2018 A.D.

- (4) ...ka:nkraʔ¹tham ʔu:n¹daj phʉa:² sam⁴ret¹
...Action another for complete

khwam khraj²

sexual desire

‘...any other action for masturbating’

(Office of the Council of State, 1996)

From example (4), /khwam khaj²/ as Nominalizers was appeared with verb /sam⁴ret¹/ verb and meant ‘masturbate’.

1.2 ‘to love/ to like’ (to be generous / to be familiar/to respect): The semantic doublet /rak³khaj²/ could be used in various contexts. In the same way, this word meant ‘to be generous’, ‘to be familiar’ or ‘to respect’ so /khaj²/ was decreased sexual semantic feature.

/rak³khaj²/ in this meaning was appeared in Ayutthaya period for the first time. Similarly, it has been used for present.

Testimony of Khun Luang Wat Pradu Songtham: Ayutthaya period

- (5) dua:² phraʔ³ʔoŋ nan³ **rak³khraj²** phraʔ³chet²tha:⁴
Because he that love older brother
 jiŋ²nak³...
very much...

‘Because he loved his older brother very much’

(Munlee & Srithep (Eds.), 2010: 326)

King Nangklao's the royal questions: the reign of King Rama I-III

- (6) ...but¹ lɛ: panra³ya:... bi²da: ma:nda: kha³na:ja:t
 ...Son and wife... father mother relatives
 thaŋ³la⁴ lɛ: sap³sin⁴ thaŋ³puaŋ law¹ni:³ pen thi:
 all and property all this be which
rak³khraj² kɛ:¹ sat¹ thaŋ³la⁴
love of living thing all

‘Son, wife, ... father, mother, relatives and property are everybody’s love’

(King Nangklao, 1922: 30)

In example (5), /rak³khaj²/ was used with subject /phra²chet²tha:⁴/ ‘older brother’. Similarly in example (6), it was used with /but¹lɛ: panra³ya:... bi²da: ma:nda: kha³na:ja:t thaŋ³la⁴/ ‘Son, wife, ... father, mother, relatives and property’. Moreover, /rak³khaj²/ showed family relations and meant ‘to be familiar’ and ‘to be lively’. /Rak³khaj²/ was used with object noun phrase /sap³sin⁴/ ‘property’ so it was very interesting because previous data were not occurred this word with object noun phrase. As result, the meaning did not relate to sexual semantic feature.

Chiwiwat Thiaothitangtang Episode 7: the reign of King Rama IV-V

- (7) phu²wa:²rat²cha³ka:n mwaŋ khon ni:³... rat²sa¹dɔn rak³khraj²
 Provincial governor this people love...

‘People loved/respect the Provincial governor’

(His Royal Highness Prince Bhanubhan wongworadeja, 1968: 34)

Nick and Pim: the reign Rama IX - 2018 A.D.

- (8) ...top¹ hua:⁴ ma:⁴ tua: nan³ jaŋ¹ rak³khaj²
 ...hit head dog class. that adv. Kindly...

‘... hit the dog’s head kindly...’

(Her Royal Highness Princess Vibhavadirangsit, 2012: 22)

In example (7), /rak³khaj²/ was occurred with subject /rat²sa¹dɔn/ ‘people’ and object /Phu²wa:²rat²cha³ka:n mwaŋ khon ni:³/ ‘provincial governor’. Therefore, /rak³khaj²/ was interpreted ‘to respect’ which was distinguished social class in Thai. In example (8), /rak³khaj²/ worked as an adverb which appeared with /jaŋ¹/ so this context meant ‘to be generous’ or ‘kindly’. As result, this word’s meaning gradually extends.

2. /khraj²/ : ‘to want /to desire’ : /Khaj²/ that meant ‘want/ desire’ was found since Sukhothai but has changed functions in present-day. It could be consisted of action and stative verbs in serial verb construction for requirement.

Panangkhamyia inscription: in Sukhothai period

- (1) pa:³ na:ng kham jia: mi: caj sàttha: nak¹ cak¹
Name have heart faith extremely will
khraj² kra:ʔ¹tham phraʔ³piʔ³ ha:n⁴ ...
***want to** build cathedral...*

‘Panangkhamyia has an extremely faith so she want to build cathedral...’

(Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre, 2016)

Luang Udom Sombat's Epistle: in the reign of King Rama I-III

- (2) ...caʔ¹ **khraj²** ru:³ wa:² man tang² juŋ³cha:ŋ soŋ¹sia:⁴
*...Will **want to** know that they build granary support*
 kan ma: ru:⁴ jàŋraj
together - or how

‘... (Someone) want to know that they built a granary for supporting them or not’

(Fine Arts Department, 1987)

In example (2), /khraj²/ has used with /ru:³/ ‘know’ every period. It meant ‘want to know’ or ‘wonder’. Moreover, /khraj²/ augmented high-level meaning when /khraj²/ when it coincided with other stative verbs such as /son⁴caj/ ‘to be interested in’, /kraʔ¹haj⁴/ ‘desire’. The high-level meaning was obvious from /khwaṃ khraj² ru:³/ as a nominalizer that signified curiosity.

The significant gradual shift started since the reign of King Rama IX because /khraj²/ has been used in formal situation such as platform and official government papers, for example:

The reign of King Rama IX - 2018 A.D.

- (3) khraj² khɔ:⁴ krap¹ria:n wa:² phwa:n²pi:²nɔ:ng³ ka1ru³na:

Would like request inform that people please

chwa:² phom⁴

believe me

‘(I) would like to inform that my people believe me, please’

(Platform: Thai National Corpus, 2018)

- (4) ro:ŋria:n Sa:j⁴panya:raŋsit¹ khraj² khɔ:⁴ ʔ¹nu³yat² haj²

School name would like inform permission for

nak³ria:n khaw²rua:m² kit¹ca¹kam

student join activity

‘Saipanyarangsit school would like to ask for permission to allow student for joining activity’

(Saipanyarangsit School official documents, 2018)

/khraj²/ in example (4) and (5) indicated polite requests and typically used in official documents. The considerable notice, /khraj²/ in the same these contexts denoted differences between a requester and requester. It could show a requester's politeness although a requester might have more dominant than requester. On the contrary, this phenomenon did not use for commanding in many organizations. /khraj²/ as a request conformed to modesty maxim that speakers were the most humble. (Leech, 1983)

3. /khraj²/ : 'to think / to cogitate / to examine': /khraj²/ that meant 'to think / to cogitate' was found since Sukhothai period but had the least semantic change, for example:

King Ramkhamhaeng inscription: Sukhothai period

- (1) mʉa:² kɔ:n¹ la:jsʉ:⁴thaj ni:³ bɔ¹ mi: 1205¹ sok¹ pi:
Beforetime Thai alphabets this/the not have 1205 year year
 maʔ¹mɛ: phɔ:²khun⁴ra:m ha:^{4,2} **khraj²cajnajcaj** lɛ: saj¹
of the goat name by yourself cogitate and invent
 la:jsʉ:⁴thaj ni:³
Thai alphabets this/the

¹ 1205 year is The Saka Era, a historical calendar era, and by the 7th century also appeared in epigraphy in Hindu Southeast Asia.

² /ha:⁴/ have been used in Tai Khao ethnics (Na nakorn, 1991) who have lived in the northern part of Vietnam and the southern part of China. They have some different identities from other Tai such as the characters of language and alphabet which are similar to the Tai Siamese alphabet, but the writing system which influenced by Vietnamese (Sawasdee, 2018: 1).

‘ Thai did not have Thai alphabets before 1205 The Saka Era (1283 A.D.), the year of the goat, King Ram Khamhaeng cogitated and invented it by himself’

(Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre, 2007)

/khraj²cajnajcaj/ was an idiomatic phrase, functioned as a verb, which meant ‘think’ or ‘cogitate’ (Na Nakorn, 2003). This idiomatic phrase also showed thinking skills, concentration and deliberateness. It had the same meaning as /khraj²caj/ form /cak¹ khraj²caj ma: waj³ som⁴det1ph(r)aʔ¹ ma¹ha:⁴tha: t¹ce: di:/ that was found in Chedinoi inscription.

/khraj²/ : ‘to think / to cogitate’ was discovered again in the reign of King Rama I-III period. /khraj²/ was composed of free morpheme /khua:n/. :

The Three Seals Law: the reign of King Rama I-III

(2) ʔ¹nɯŋ¹ haj¹ ʔammat¹ phu:²pi³pa:k²sa:⁴ **khraj²khua:n**

Furthermore permit court official judge examine

du: sam⁴nua:n hɛŋ¹ cot¹ camlɿ:y ...

look lawsuit of plaintiff defendant...

‘Judges must examine the lawsuit of plaintiff and defendant...’

(Fine Arts Department, 1978: 59)

Besides, /khraj²khua:n/ could be used in ordinary communication. It was designated thinking process that had to spend more time before comprehending or determining something. In present – day Thai, it has been used and the meaning has not been changed from previous periods.

4. /khraj²/: ‘not / not all’: /khraj²/ in this meaning was the highest semantic change. It was combined with a negative marker. In Sukhothai period, when /khraj²/ was composed of /maj²/ or other negative markers as /bɔʔ¹/ or /mi³/. It denoted that a

subject did not want to do something. For example, /bɔʔ¹ khraj² phin/ and / bɔʔ¹ khraj² dʉa:t¹/ meant that ‘not want to be glad and envy or insensitive’ (The Prime Minister's Office, 1978: 23).

The prominent point of /maj²/ and / khraj²/ was noticed from serial verb construction in every period. /maj²/ was eminently different from auxiliaries /caʔ¹/ or /cak¹/ ‘will’ which appeared many times in serial verb construction as well. These auxiliaries could be positioned in front of or behind /khraj²/ . /caʔ¹/ or /cak¹/ were showed future semantic domain that referred to events after situation time and irrealis. Additionally, / khraj²/ could be indicated volition semantic domain provided that subject was a person (Soithurm, 2010: 140-142). However, /caʔ¹/ could be also used in the past but the past event did not become true (Phanthumetha, 2015: 66).

/maj²/ could not be switched the position to behind /khraj²/ because it led to a syntax error. Thus, negation in serial verb construction had to deny all of verbs. It was compactness rule that serial verb construction could not be inserted /maj²/ among verb phrases (Chuwicha, 1993: 75).

When /khraj²/ was always used with /maj²/, this word likely absorbed auxiliary /maj²/. It was affected by absorption of contextual meaning. Not only this process, but also decategorialization impacted on this construction, so /maj²khraj²/ had a new function and meaning. Furthermore, many Thai dictionaries were defined /maj²khraj²/. There were concluded that: ‘not, not all or not so much’ (Office of the Royal Society, 1983 and Matichon Press, 2004).

Even though negative markers were used with /khraj²/ from Sukhothai period, /maj²khraj²/ has been started changing the meaning since the reign of King Rama I and might has been finished in the reign of King Rama IX period that indicated

the gradual shift. For this reason, the data in some period showed that /khraj²/ could be interpreted as 2 meanings.

Dusit Samit: the reign of King Rama VI - VIII

(1) ... dʷa:n mʷ:t¹ kɛ: kʔ² maj² khraj² chaj³ faj

... moon dark he also - - use light/fire

(Wate, 1924)

From example (1) had 2 meaning: ‘He did not want to use light of fire at moonless night’ and ‘He did not use light’.

For an obtrusiveness, the researcher made 4 observations for ‘not / not all’ meaning which denoted with these example follow:

● **Subjects:** Subjects were not a person noun or place and institute. Thai speakers have often used a place and institute nouns instead of a person or group. Examine example (5) of title 2. /*khraj*²/: ‘want/desire’, Saipanyarangsit School as the subject did not mean a place but was people in the place namely their school administrators and teachers.

The rivers in Siamese: the reign of King Rama I - III

(2) mɛ:² na:m³ tɔ:³ nni:³ mak³ caʔ¹ mi: phu:khaw⁴ sɔ:ng⁴ fak²

River this quite have mountain two bank

na:m³ ta¹ lo:t² ma: ha:⁴ khraj² caʔ¹ mi: thi:² wang²

river all the way not/not all will have space

$$\underline{\text{maj}}^2$$

not

(Phraya Mahaammattipbodi, 1928)

In example (2), subject was /mɛː²na:m³/ ‘river’ and verb was /mi:/. The river was not a personal noun so in this context, it meant that ‘this river did not have any space because it had the mountains on both sides’ or ‘this river had some spaces (‘not all’).’

Moreover, subjects must not be expressed want or emotion. When there were constructions which followed in this rule, the researcher analyzed their meaning as ‘not / not all’, for example:

A. /rot³ Maj²khraj² kinna:m³man/
 ‘car not. take a lot of gas’

It had /Rot³/ ‘car’ as the subject. The subject was not a personal noun and could not be expressed want or emotion. Thus, this context meant that ‘Car did not take a lot of gas.’ or ‘Car took a lot of gas but not too much’. Unless the data was analyzed as ‘not/not all’, it would not communicate.

● **Quantitative Meaning:** Data that expanded quantitative meaning was considered to ‘not / not all’ meaning. However, quantitative meaning did not have clear construction so /khraj²/ had to be interpreted from contents. This notice should be researched in the future:

Krom Phra SommotAmarabhan’s Diaries: the reign of King Rama IV – V

(3) tha³nɔn⁴ maj²khraj² mi: fun¹
 Road not / not all have dust

(His Royal Highness Prince Krom Phra SommotAmarabhan, 1929: 35)

In Example (3), it meant amount of dust that ‘the road did not have dust.’ or ‘the road had (a) little dust.’ Beside, example (3), it also followed in subjects observations.

Some data had been transformed by transformational rule which impacted on a deep and surface structure, for example:

Luang Udom Sombat's Epistle: the reign of King Rama I – III

(4) phak ¹ pla:ʔhaːn ⁴	<u>maj²khraj²</u>	caʔ ¹	mi:
<i>Food</i>	<i><u>not / not all</u></i>	<i>will</i>	<i>have</i>

(Fine Arts Department, 1987)

In Example (4), the sentence was a surface structure that had deletion for eliminating a real subject and passivization for changing active sentence to passive sentence. Although a surface structure was different from a deep structure, this content still had synonymous meaning for Thai native speakers. The data above meant that ‘(subject) did not have any food.’ or ‘(subject) had only (a) little food.’

The observations aforementioned were found since the reign of King Rama 1-3 and analyzed through the studying. The researcher noticed additionally 2 issues from the reign of King Rama IV-V Period’s data, there were:

- **/khraj²/ between 2 verbs:** The first verb could be the cause of the second verb or both of the verbs had approximate meanings; namely, /kin-ʔim¹/ ‘to eat – to be full’ and /nɔ:n-lap¹/ ‘lay-sleep’ or ‘sleep’. Not only the above mentioned, but also verbs particularly collocated with other verbs; namely /kha:y⁴-daj²/ ‘can trade’ and /khit³-ʔɔ:k¹/ ‘to solve, to remember’. /Maj² khraj²/ was positioned between two verbs in serial verb construction. /Maj²/ and other negative markers always denied “only” verb construction behind them.

Royal writing, Klai-Ban: the reign of King Rama IV – V

(5) pen	tha:ng	thi:	lɔːm	phat ³	<u>maj²khraj²</u>	khat ¹
<i>Be</i>	<i>way</i>	<i>that</i>	<i>wind</i>	<i>blow</i>	<i><u>not / not all</u></i>	<i>delay</i>

‘It was the way that wind blow not delay (or delay a short)

(King Chulalongkorn, 1907)

Sociability: The westerner’s tradition and customs: the reign of King Rama VI – VIII

(6) ka:n maj² trɔŋgtɔ:¹we:la:... pen ka:n caʔ¹ li:k¹kni:⁴

Nominal. not punctuality... be Nominal. will escape

maj²khraj² phon³

not/not all pass

‘Lateness always happened and escaped it but not passed’

(Phraya Anuphaptriphop, 1934: 118)

• **/maj²khraj²/ with stative verb:** Stative verbs are verbs for expanding state or qualification, for example; /dam/ ‘black’, /sak¹/ ‘to be coarse’, and /yiŋ¹/ ‘to be haughty’. When it appeared with /maj²khraj²/, it was indicated that ‘not be in state/qualification’ or ‘be in state/qualification but less’, for example:

Royal writing, Klai-Ban: the reign of King Rama IV - V

(7) ...ta¹lɔ:t¹jon kraʔ¹thaŋ¹ ton³ praʔ¹du:¹ lɛ: ton³pa:m hen⁴

...Include Angsana and palm see

taw²raj kʔ² taw²nan³ **maj²khraj²** to: khwɯn²

many timed also merely not/not all grow up

‘Angsana and palm trees. (I) have seen them many time, but they have not grown up. (or grow up not much)

(King Chulalongkorn, 1907)

Sociability: The westerner’s tradition and customs: the reign of King Rama VI – VIII

(8) ki¹ri³ya: khɔ:⁴ dek¹ thi:² caʔ¹ pɤ:p¹ ʔa:ha:n⁴ kʔ²

Manner of children who will eat meal also

maj²khraj² rɯp²rɔ:y³

***not / not all** neat*

‘Children’s manner who are going to have meal, is not neat. (or neat not much)’

(Phraya Anuphaptriphop, 1934: 118)

Traveling to Myanmar: the reign of King Rama VI - VIII

(9) ... cʰwɯŋ daj² son⁴tha³na: kap¹ caw²mwa:ŋ tɛ:¹kʔ²

... so get talk with governor but

mi³khraj² sa¹dua:k dua:j² than²caw²mwa:ŋ kʔ² hu:⁴ɬwɯŋ

***not/not all** convenient because governor also hard of hearing*

khlaɲ³ chan⁴

same I

‘...so (I) talked to governor but was not convenient (or convenient not much) because he was hard of hearing the same me.’

(His Royal Highness Prince Krom Phraya Damrong Rajanubhab, 1946)

To sum up, /khraj²/ has gradually occurred semantic change. Some meanings were lost but some have been used. Moreover / khraj²/ could appear with several contents.

Discussion

The semantic change of /khrāj²/ had a unique and long history in Thai. The studying could summarize as in the following table:

Table 1
Semantic Change of the Word /khrāj²/ in Thai from Sukhothai period to the reign of King Rama IX - 2018 A.D.

Periods	Meanings			
	‘to love’ etc.	‘to want’ etc.	‘to think’ etc.	‘not, not all’
Sukhothai	✓	✓	✓ *PHRV.	
Ayutthaya	✓	✓		
Reign I-III	✓	✓	✓	✓
Reign IV-V	✓	✓	✓	✓
Reign VI-VIII	✓	✓	✓	✓
Reign IX-2018	✓	✓ *Polite request	✓	

From this table, the researcher observed 4 formats of semantic change that:

1) *Semantic stability*: Any words were not used in general contexts, so they would rather be stable. ‘To think, to cogitate, to examine’ was not used in various content. This meaning was not found in Ayutthaya period because most documents were written by foreigners that were out of the study. An idiomatic phrase was used in Sukhothai period. Furthermore, /khrāj²khua:n/ was found since the reign of King Rama I period. Although there were 2 patterns, they had a similar meaning.

2) *Semantic increasing*: The word had more specific meaning. ‘To love, to like’ could be in this format because it has usually accrued negative sexual semantic feature. As a result, /khāj²/ was separated the meaning from /rak³/ and meant lust or concupiscence.

3) *Semantic decreasing*: ‘to love, to like’ could be unrelated to sexual semantic feature so the meaning had more general usage. It might be communicated in a new situation since the reign of King Rama I – III. The researcher expected that the word was affected to generalization (Bybee, Perkins & Pagliuca, 1994: 281-297). Besides, ‘to want to’ was used for polite requests from the reign of King Rama IX - to the present. It conformed to Muangkaew (2013) who found some requestive markers change that were brought about semantic bleaching. This process was unidirectional, developing from lexical words or less grammatical words into more grammatical words. The researcher also expected that /khraj²/ as polite request. It might be resembled “would like” in English or other Tai-Kadai languages.

4) *Semantic shifting*: The meaning has changed completely such as content to grammatical words. Regarding /maj²khraj²/, it was a negative marker from the reigns King Rama I to VIII. The researcher presumed that /maj²khraj²/ was impacted by decategorialization.

However, the researcher surmised that all of the formats were impacted by absorption of contextual meaning. If contexts were very various, the meaning would change more. The semantic change is a normal phenomenon in many languages. The change seems to occur to denotation that impinged grammatical relationships. Finally, these issues should be studied distinctly.

Recommendations

Based on the findings, the researcher recommended that Thai teachers and related agencies should apply the findings for developing instruction and Thai textbooks. For further study, the researcher has the following suggestions:

1. To study thoroughly about /maj²khraj²/ as a negative marker.

2. To compare /khraj²/ with other Tai-Kadai languages or language Families because a semantic change of request marker might resemble other languages

References

- Anuphaptriphop, Phraya. (1934). *Sociability: The westerner's tradition and customs*. Phranakhorn: Krungthepbannakhan. [in Thai]
- Bhanubhan Wongworadeja, His Royal Highness Prince Krom Phraya. (1968). *Chiwiat Thiaohtitangtang episode 7* (4th ed.). Phranakhon: Fine Arts Department. [in Thai]
- Bybee, J., Perkins, R. & Pagliuca, W. (1994). *The evolution of grammar: Tense, aspect and modality in the languages of the world*. Chicago: Chicago University press.
- Chulalongkorn, King. (1907). *Klai-Ban*. Retrieved on 24 July 2019 from <https://vajirayana.org/> [in Thai]
- Chuwicha, Y. (1993). *Clausehood in serial verb constructions in Thai* (Master's thesis). Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]
- Damrong Rajanubhab, His Royal Highness Prince Krom Phraya. (1946). *Traveling to Myanmar*. Retrieved on 25 July 2019 from <https://vajirayana.org/> [in Thai]
- Fine Arts Department. (1978). *The Three Seals Law*. Bangkok: Fine Arts Department. [in Thai]
- _____. (1987). *Luang Udom Sombat's Epistle*. Retrieved on 23 July 2019 from <https://vajirayana.org/> [in Thai]
- _____. (2008). *Traiphumphraruang*. Retrieved on 26 July 2019 from <https://vajirayana.org/> [in Thai]

- Jaratjarungkiat, S. (2008). */jaŋ/: A diachronic study* (Master's thesis). Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]
- Leech, G. (1983). *Principles of pragmatics*. London: Longman.
- Linguistics Department Faculty of Arts Chulalongkorn University. (2007). *Thai national corpus*. Retrieved on 14 May 2019 from <http://www.arts.chula.ac.th/ling/tnc/> [in Thai]
- Mahaammatthipbodi, Phraya. (1928). *The rivers in Siamese* (2nd ed.). Phranakhon: Sophonphiphatthanakon. [in Thai]
- Matichon Press. (2004). *Matichon dictionary of the Thai language*. Bangkok: Matichon Press. [in Thai]
- Muangkaew, N. (2013). *Requestive markers in Thai: A grammaticalization approach* (Master's thesis). Chulalongkorn University, Bangkok. [in Thai]
- Munlee, L. & Srithep, U. (Eds.). (2010). *Ayutthaya testimonies*. Bangkok: Saengdao. [in Thai]
- Na nakorn, P. (1991). *Thai-Assamese dictionary*. Bangkok: Fine Arts Department. [in Thai]
- Nangklao, King. (1922). *King Nangklao's the royal questions*. Phranakhon: Krungthepbannakhan. [in Thai]
- Office of the Council of State. (1996). *The prostitution prevention and suppression act 2539 B.E.* Retrieved on 19 June 2019 from <http://web.krisdika.go.th> [in Thai]
- Official of the Royal Institute. (1988). *Royal Institute Dictionary 2525 B.E.* Bangkok: Aksorncharoentat. [in Thai]
- _____. (2013). *Royal Institute Dictionary 2554 B.E.* Retrieved on 8 August 2019 from <http://www.royin.go.th/dictionary> [in Thai]

- Phanthumetha, N. (2015). *Thai grammar* (7th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]
- Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre. (2007). *King Ramkhamhaeng inscription*. Retrieved on 8 August 2019 from <https://db.sac.or.th/inscriptions> [in Thai]
- _____. (2016). *Panangkhamyia inscription*. Retrieved on 9 August 2019 from <https://db.sac.or.th/inscriptions> [in Thai]
- Saipanyarangsit School. (2018). *Saipanyarangsit school official documents*. Unpublished manuscript [in Thai]
- Sawasdee, Bh. (2018). Tai Khao in Vietnam: The correlation of Tai identity. *Dhammathas Academic Journal*, 18(1), 223-235. [in Thai]
- Soithurm, A. (2010). *The polyfunctionality of ca? in Thai* (Master's thesis). Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]
- Sommot Amarabhan, His Royal Highness Prince Krom Phra. (1929). *His Royal Highness Prince Krom Phra Sommot Amarabhan's Diaries*. Phranakhorn: Yimsri Printing. [in Thai]
- The Prime Minister's Office. (1978). *Inscriptions annals episode 1 Sukhothai inscriptions before 2467 B.E.* Bangkok: The Prime Minister's Office. [in Thai]
- Thiphakonrawongmahakosathipbodi, Chao Phya. (1970). *Kitchanukit*. Phranakhorn: Kurusapa Printing. [in Thai]
- Vibhavadirangsit, Her Royal Highness Princess. (2012). *Nick and Pim* (7th ed.). Bangkok: Ton-or Grammy. [in Thai]

Wate. (1924, May 3). Opinion of Mr. Thin. *Dusit Samit*. Retrieved on 14 May 2019

from http://www.car.chula.ac.th/rarebook/book2/C1ra54_0234/mobile/index.html [in Thai]

Yuttapongtada, M. (2012). *Function and semantic extension of the word /tua/ from the Sukhothai period to B.E. 2551* (Master's thesis). Bangkok: Kasetsart University. [in Thai]

_____. (2012). An assumption on words [tua] and [ton]. *Damrong Journal*, 17(2), 238-256. [in Thai]

Author

Arpond Iamsa-ard

Saipanyarangsit school 99

Phahonyothin 87 Road, Prachathipat Subdistrict, Thanyaburi District,

Pathumthani Province 12130

Tel.: 096-997-8322 Email: arpondiam@gmail.com

การเผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

Knowledge Dissemination to Improve the Quality of Life for the Elderly by Using Information Technology

ทิพวัลย์ แสนคำ¹ / สกรณ บุษบง² / ณัฐพล แสนคำ³

Thippawan Saenkham / Zagon Bussabong / Nuttapol Saenkham

^{1,2,3} สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Computer Science Program, Faculty of Science, Buriram Rajabhat University

Received: October 16, 2019

Revised: April 24, 2020

Accepted: April 28, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาระบบ และ 2) ประเมินประสิทธิภาพของระบบการเผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พื้นที่ในการศึกษา ได้แก่ ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ขั้นตอนการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 พัฒนาระบบโดยใช้วัฏจักรการพัฒนา ระบบสารสนเทศ เก็บข้อมูลความต้องการจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ pHp, MySQL และ Edit Plus ระยะที่ 2 ประเมินประสิทธิภาพของระบบโดยใช้แบบสอบถาม โดยมีค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเป็น 0.82 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุและประชาชนในตำบลเสม็ด ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 20 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่าระบบที่พัฒนาขึ้นมีรูปแบบและเนื้อหาตรงตามความต้องการของผู้ใช้ โดยมีผลการประเมินประสิทธิภาพด้านความต้องการการทำงานของระบบในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยที่

4.15 ระดับมาก และด้านการใช้งานระบบ ผู้ใช้มีความคิดเห็นในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยที่

4.35 ระดับมาก

คำสำคัญ : การเผยแพร่ความรู้, ผู้สูงอายุ, เทคโนโลยีสารสนเทศ, การพัฒนาคุณภาพชีวิต

Abstract

The objectives of this research were: 1) to develop the knowledge dissemination system on the elderly's quality of life development by using information technology and 2) to evaluate the efficiency of the system. The research area was Samet sub-district, Muang district, Buriram province. The research procedure was divided into 2 phases: Phase 1, the system was developed by using the Software Development Life Cycle (SDLC). The needs of 5 key informants were examined through an in-depth interview. The key informants were selected by using a purposive sampling method. The tools used in the system development included pHp, MySQL and Edit Plus. And Phase 2, the efficiency of the system was evaluated by utilizing sets of questionnaire with a reliability of 0.82. Twenty participants from the elderly and the general public in Samet sub-district were used as a sample group of the study obtained by using a simple random method. Statistics used in data analysis were mean and Standard Deviation. The results revealed that in terms of the needs on the operational system, the users had a high satisfaction level in overall aspect (4.15). As for the system utilization, the users had a high satisfaction level in overall aspect (4.35).

Keywords: dissemination, elderly, information technology, improvement
quality of life

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรอย่างรวดเร็วของไทย ทำให้สัดส่วนผู้สูงอายุและดัชนีการสูงวัย (Aging Index) สูงขึ้น ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ว่าประเทศไทยก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุแล้ว โดยประเทศไทยจัดอยู่ในกลุ่มสังคมสูงอายุของกลุ่มประเทศอาเซียนเป็นอันดับที่ 2 รองจากประเทศสิงคโปร์ จากสัดส่วนผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงคาดการณ์ว่าอีกไม่กี่ปีประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Konkaew, Thonglerm & Sapprasert, 2019) เนื่องจากผู้สูงอายุจะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ อาจเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพจิตที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพกาย ส่งผลให้เกิดความตึงเครียดทั้งจากการสูญเสียบทบาททางสังคมและความยากลำบากในการดำเนินชีวิตได้ (Parayat, Kangchai & Somanusorn, 2016; Arlete & Anita, 2015; PhimPhandee, 2019) แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพแนวทางหนึ่ง คือ การจัดโรงเรียนผู้สูงอายุระดับตำบล ที่นอกจากจะสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สูงอายุด้วยกันและเป็นฐานของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ยังเป็นฐานในการเรียนรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้ในเรื่อง ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี (Imiwat et al., 2019)

ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นพื้นที่ให้บริการวิชาการของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ประกอบด้วย 15 หมู่บ้าน มีจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด 1,459 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 13,301 คน จำแนกเป็นผู้สูงอายุที่มีปัญหาด้านสุขภาพเรื้อรังมีจำนวน 252 คน และไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เลยจำนวน 44 คน รวม 296 คน หรือคิดเป็น 20.30 เปอร์เซ็นต์ของผู้สูงอายุในชุมชนทั้งหมด (Kaewsrissai, 2018) ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุที่มีระดับคุณภาพชีวิตที่ไม่ดีประชากรในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้าง ทำให้ผู้สูงอายุที่อยู่

กับบ้านขาดคนดูแล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จึงร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเสม็ด พัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนขึ้น เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยเริ่มต้นจากชุมชนต้นแบบจำนวน 4 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 4 หมู่ 5 หมู่ 6 และหมู่ 16 และจะใช้หลักสูตรนี้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุสำหรับหมู่บ้านอื่น ๆ ในพื้นที่ต่อไป

จากการที่ผู้วิจัยลงพื้นที่ให้บริการวิชาการร่วมกับคณะวิทยาศาสตร์ ประกอบกับรูปแบบการติดต่อสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน ที่มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์กันอย่างแพร่หลาย ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะสร้างแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศขึ้น เพื่อเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมของโครงการ โดยเลือกช่องทางการนำเสนอที่เหมาะสมกับรูปแบบการใช้ชีวิตของคนในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

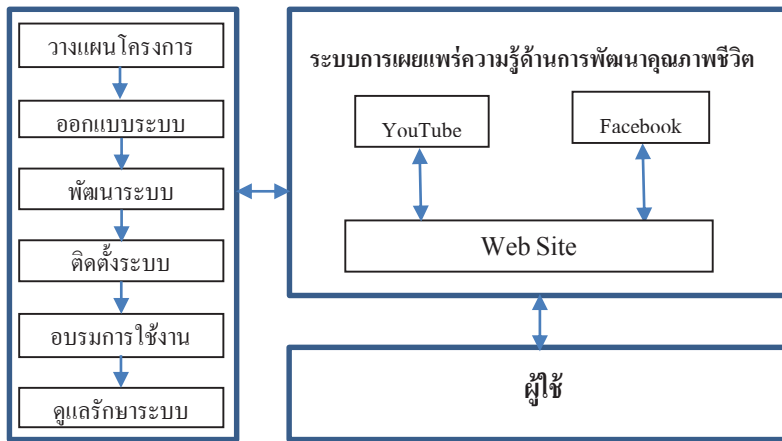
1. เพื่อพัฒนาระบบการเผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพของระบบการเผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยมีพื้นที่การศึกษาที่ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 พัฒนาระบบการเผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาระบบตามกระบวนการของวัฏจักรการพัฒนาหรือเอสดีแอลซี (System Development Life Cycle : SDLC) โดยศึกษาความต้องการของผู้ใช้จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key

Informant) ซึ่งใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง จากนายกองค้การบริหารส่วนตำบล หัวหน้างาน พัฒนาสังคม ผู้ใหญ่บ้าน รองผู้ใหญ่บ้าน และหัวหน้าชุมชน ของตำบลเสม็ด จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Deep Interview) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การบรรยายเชิงพรรณนา และพัฒนาระบบโดยใช้เครื่องมือ ได้แก่ pHp, MySQL, Edit Plus ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการแสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1: กรอบแนวคิดการพัฒนาระบบการเผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต แก่ผู้สูงอายุ

ระยะที่ 2 การประเมินประสิทธิภาพของระบบการเผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นที่ได้จากการศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศ นำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของแบบสอบถาม นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยมีค่าความเที่ยง

ของแบบสอบถามเป็น 0.82 แล้วจัดทำแบบสอบถามซึ่งออกแบบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert scale) ดังนี้ ระดับคะแนน 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด ระดับคะแนน 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก ระดับคะแนน 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง ระดับคะแนน 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย และ ระดับคะแนน 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อระบบการเผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้วิจัยแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) การประเมินระบบสารสนเทศด้านความต้องการการทำงาน (Functional requirement test) เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าระบบที่พัฒนาขึ้นนั้นมีความถูกต้องและตรงตามความต้องการของผู้ใช้ และ 2) การประเมินระบบด้านการใช้งาน (Usability test) เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าระบบที่ได้พัฒนาขึ้นนั้นมีความสามารถในการใช้งานเป็นอย่างไร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สูงอายุและประชาชนในตำบลเสม็ด ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 20 คน

วิธีดำเนินการวิจัยใช้วิธีแจกแบบสอบถามหลังจากอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ผู้ใช้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยนำผลที่ได้เทียบกับเกณฑ์การประเมิน (Kimberlee, 2011) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 – 5.00 หมายความว่า ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 – 4.49 หมายความว่า ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 – 3.49 หมายความว่า ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 – 2.49 หมายความว่า ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.49 หมายความว่า ระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

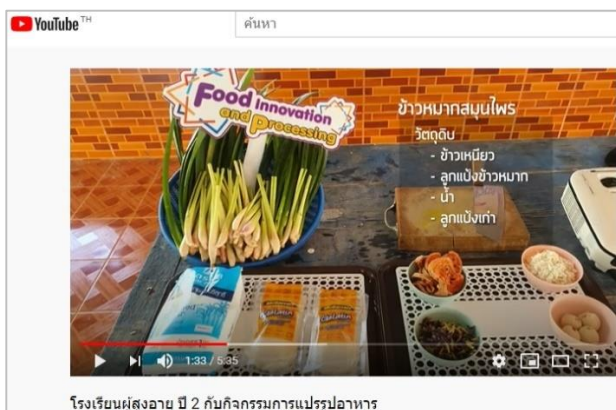
ผู้วิจัยรวบรวมความต้องการจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อนำมาวางแผนและออกแบบระบบ พบว่าผู้ต้องการระบบที่สามารถเข้าถึงได้รวดเร็ว ค้นหาสิ่งที่ต้องการได้ง่าย นำเสนอข้อมูลในลักษณะของสื่อประสมหลากหลายรูปแบบที่เป็นมิตรต่อผู้ใช้ ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ความต้องการ มาออกแบบส่วนติดต่อกับผู้ใช้ (User Interface) ของระบบการเผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมทั้งหมดไว้ในรูปแบบของข้อความ รูปภาพ และคลิปวิดีโอ การนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการสำหรับทุกกิจกรรมจะนำเสนอในรูปแบบคลิปวิดีโอสั้น ๆ พร้อมข้อความประกอบ ทุกหน้าจอจะมี Navigation เชื่อมโยงทุกหน้าเข้าด้วยกันเพื่อความสะดวกในการใช้งาน ผลการพัฒนาระบบแสดงดังภาพที่ 2-4

ภาพที่ 2: หน้าแรกของระบบการเผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ภาพที่ 3: แสดงช่องทางการเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์

ภาพที่ 4: เมื่อเลือกการนำเสนอเป็นคลิปวิดีโอ

ผลการประเมินระดับความคิดเห็นของผู้ใช้ต่อระบบการเผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ แสดงดังตารางที่ 1-2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1

ผลการประเมินระดับความคิดเห็นของระบบสารสนเทศด้านความต้องการการทำงาน

ข้อ	ความคิดเห็น	ผลการประเมิน		
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาที่มีความเหมาะสม	4.50	0.51	มากที่สุด
2	การออกแบบหน้าจอมีความเหมาะสม	4.45	0.51	มาก
3	ลำดับการนำเสนอเนื้อหาที่มีความเหมาะสม	4.45	0.51	มาก
4	เนื้อหาที่น่าสนใจครบถ้วน ถูกต้อง และมีความเหมาะสม	4.35	0.59	มาก
5	แบบอักษรและขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม	4.20	0.77	มาก
	ระดับความคิดเห็นในภาพรวม	4.15	0.75	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ต่อระบบสารสนเทศด้านความต้องการการทำงาน พบว่า ผู้ใช้มีความพึงพอใจอยู่ในภาพรวมระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ประเมินระดับความคิดเห็นของระบบสารสนเทศด้านรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา คือ การออกแบบหน้าจอและลำดับการนำเสนอเนื้อหา ($\bar{X} = 4.45$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2

ผลการประเมินระดับความคิดเห็นของระบบสารสนเทศด้านการใช้งาน

ข้อ	ความคิดเห็น	ผลการประเมิน		
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ง่ายต่อการเรียนรู้และการใช้งาน	4.55	0.51	มากที่สุด
2	เนื้อหามีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์	4.50	0.69	มากที่สุด
3	จัดหมวดหมู่เนื้อหาได้เหมาะสม	4.45	0.60	มาก
4	รูปแบบการนำเสนอสวยงามมีความเหมาะสม	4.35	0.75	มาก
5	เข้าถึงเนื้อหาที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว	4.25	0.79	มาก
6	มีความเป็นมาตรฐานในการนำเสนอเนื้อหา	4.20	0.41	มาก
	ระดับความคิดเห็นในภาพรวม	4.35	0.67	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ใช้ต่อระบบสารสนเทศด้านการใช้งาน โดยภาพรวม พบว่าผู้ที่มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าโดยผู้ประเมินมีระดับความคิดเห็นด้านความง่ายต่อการเรียนรู้และการใช้งานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) รองลงมา คือ เนื้อหาที่มีประโยชน์และมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.50$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ระบบการเผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. การพัฒนาระบบการเผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จากการวิจัยทำให้ได้รูปแบบการนำเสนอที่ผู้มีความพึงพอใจต่อระบบสารสนเทศฯ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะการพัฒนาระบบผู้วิจัยได้คำนึงถึงความเป็นมาตรฐานและองค์ประกอบการออกแบบที่มีความเรียบง่าย

ใช้รูปแบบเดียวกันตามต้องการการทำงานของผู้ใช้ นำเสนอเนื้อหาที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้งาน โดยใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์และออกแบบระบบตามวิธีวัฏจักรการพัฒนาระบบเอสดีแอลซี ระบบที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้และสามารถสืบค้นผ่านระบบอินเทอร์เน็ตได้ด้วยคำอิสระได้เป็นอย่างดี สามารถเข้าถึงเนื้อหาที่ต้องการได้ง่าย ตามผลการศึกษาของ

Meteewalitwong (2014) ที่ใช้แนวคิดของ Zwass (1998) ในการจำแนกประสิทธิภาพของระบบออกเป็น 4 ด้านด้วยกัน คือ ด้านคุณลักษณะที่ดี ด้านคุณภาพเวลา ด้านคุณภาพของเนื้อหา และด้านคุณภาพของรูปแบบ โดยมีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการวัดประสิทธิภาพ ได้แก่ ใช้งานง่าย สะดวก ไม่ซับซ้อน การทำงานเป็นมาตรฐานเดียวกัน สามารถประมวลผลได้อย่างถูกต้อง เรียกดูข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ข้อมูลเป็นปัจจุบันและสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา และตรงกับความต้องการใช้สารสนเทศ ผลการวิจัยพบว่า ระบบสามารถนำเสนอข้อมูลได้ตรงตามความต้องการ ผู้ใช้มีความคิดเห็นต่อการใช้งานระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Saenkhom, Jeewattana and Pimklad (2017) ที่พบว่า ผู้ใช้ให้ความสำคัญกับเนื้อหา การออกแบบหน้าจอ และการใช้งาน โดยมีความคิดเห็นต่อด้านต่าง ๆ ในระดับมาก

2. การประเมินประสิทธิภาพของระบบการเผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยผู้ใช้ ผลการวิจัยพบว่า ด้านความต้องการการทำงานของระบบ ผู้ใช้มีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมาก โดยผู้ประเมินมีระดับความคิดเห็นของระบบด้านรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ลำดับการนำเสนอเนื้อหาและการออกแบบหน้าจอ เนื่องจากผู้วิจัยได้ใช้หลักการออกแบบของ Pawar (2018) ที่กล่าวไว้ว่าประสิทธิภาพของระบบขึ้นอยู่กับความง่ายต่อการใช้งานของผู้ใช้มากที่สุด การออกแบบจะต้องคำนึงถึงเนื้อหาที่จะสื่อสารต้องอ่านง่าย การเลือกใช้ภาพและสีเหมาะสม มีการเชื่อมโยงระหว่างหน้าเอกสาร ใช้เวลาในการโหลดเนื้อหาน้อย และสามารถแสดงผลได้ดีในทุกอุปกรณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Puttitaweessri, Kranruang and Rimphati (2019) ที่พบว่า ผู้ใช้

มีความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพของระบบนำทางการท่องเที่ยวแบบครบวงจรผ่านสมาร์ตโฟนในจังหวัดราชบุรี ในด้านการออกแบบและวิธีนำเสนอข้อมูลในระดับมาก โดยรูปแบบการนำเสนอที่หลากหลาย องค์ประกอบหน้าจอสวยงาม ภาพประกอบชัดเจน เพราะสามารถดึงดูดความสนใจได้ดี

ส่วนด้านการใช้งานระบบ ผู้ใช้มีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมาก โดยผู้ประเมินมีระดับความคิดเห็นด้านความง่ายต่อการเรียนรู้และการใช้งานอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ เนื้อหามีประโยชน์และมีความเหมาะสม ผู้ใช้สามารถกลับมาเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เป็นเพราะการพัฒนาระบบได้มีการวิเคราะห์และออกแบบตามความต้องการของผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นผู้ใช้ โดยนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบที่ผู้ใช้ต้องการและคำนึงถึงความเหมาะสมกับอายุของผู้ใช้งาน ผู้วิจัยเลือกแสดงผลเนื้อหาโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้ใช้งานจะได้รับและความง่ายในการเข้าใช้งานเนื้อหาต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nirarach, Areerach and Kaewbandon (2016) ที่พบว่า ผู้ใช้ให้ความสำคัญกับประโยชน์จากการใช้งานระบบสารสนเทศการประชุมวิชาการสำหรับคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มากที่สุด รองลงมาคือความง่ายในการใช้งาน

การพัฒนาแบบเผยแพร่ความรู้ให้แก่ผู้สูงอายุโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนั้น นอกจากการนำเสนอเนื้อหาบนเว็บไซต์ (Web Site) แล้ว ผู้วิจัยได้เลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ Youtube และ FaceBook ในการนำเสนอข้อมูลร่วมด้วย นอกจากจะเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับบุคคลทั่วไปแล้ว ยังสามารถประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนรวมถึงผลผลิตของชุมชนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Saeheng (2019) ที่พบว่า ผู้ใช้มีความพึงพอใจต่อการใช้อีสื่อสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการอบรมชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพครู TM-PLC ในระดับมากที่สุด และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลยังส่งผลถึงภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรอีกด้วย (Satmune & Boriruk, 2019)

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้สูงอายุ ดังนั้น ผู้ใช้อาจไม่มีความคุ้นเคยและไม่ชำนาญในการใช้เครื่องมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงจำเป็นต้องมีการฝึกปฏิบัติการใช้งานเพื่อให้มีความชำนาญมากขึ้น และต้องมีการใช้งานอย่างสม่ำเสมอจึงจะมีประสิทธิภาพมากที่สุด

References

- Arlete, P. F. & Anita, L. N. (2015). Resilience in aging : Literature review. *Cienc Saude Coletiva*, 20(5): 1475-1491.
- Imiwat, P., Wongpatum, N., Somkuan, K. & Tunkaew, S. (2019). Guidelines developing elderly's quality of life via community learning center. *Journal of MCU Peace Studies*, 7(2): 364-378. [in Thai]
- Kaewsrirai, N. (2018). *A chief executive of Samet subdistrict administration organization, Muang district, Buriram province*. (October 13, 2018). Interview. [in Thai]
- Kimberlee A. Gretebeck, et al. (2011). Factors predicting physical activity among older Thais living in low socioeconomic urban communities. *Pacific Rim International Journal of Nursing Research*, 15(1): 39-56.
- Konkaew, K., Thonglerm, P. & Sapprasert, S. (2019). Factors predicting quality of life among homebound elderly people, Khlong Khlung district, Kamphaengphet province. *Journal of Health Science*, 28(3): 394-401. [in Thai]
- Meteewalitwong, T. (2014). *Factors affecting the effectiveness of government fiscal management information system (GFMIS) of Maejo university*. Chiang Mai: Chiang Mai University. [in Thai]

- Nirarach, S., Areerach, W. & Kaewbandon, B. (2016). The development of information systems for internal quality assurance at the curriculum level. *Journal of Information Technology Management and Innovation*, 3(1): 26-34. [in Thai]
- Parayat, C., Kangchai W. & Somanusorn, S. (2016). Predictive factors of resilience among elderly. *The Journal of Faculty of Nursing Burapha University*, 24(2) : 97-106. [in Thai]
- Pawar, S. (2018). *8 Principles of Good Website Design*. Retrieved on 16 June 2019 from <https://wpastra.com/good-website-design/>.
- PhimPhandee, W. (2019). The empowering resilience among the elderly in eastern economic corridor according to buddhist principles. *Journal of MCU Peace Studies*, 7(3): 737-750. [in Thai]
- Puttitaweesri, P., Kranruang, D. & Rimphati, W. (2019). Development of smartphone-based navigation system in Ratchaburi. *Thaksin Journal*, 22(1): 97-108. [in Thai]
- Saeheng, K. (2019). A study on the context problems and needs of using the e-learning for learning and teaching. *Journal of Information Technology Management and Innovation*, 6(1): 29-40. [in Thai]
- Saenkham, T., Jeewattana, S. & Pimklad, N. (2017). The development Buriram Rajabhat University Alumni Website. *Journal of Information Technology Management and Innovation*, 4(2): 142-151. [in Thai]
- Satmune, J. & Boriruk, S. (2019). The supporting development of the public relations management system for the educational institution. *Journal of Information Technology Management and Innovation*, 6(1): 60-68. [in Thai]

Zwass, V. (1998). *Structure and macro-level impacts of electronic commerce: from technological infrastructure to electronic market places*. Boston: McGraw-Hill.

Author

Dr. Thippawan Saenkham

Lecturer of Computer Science Program, Faculty of Science,

Buriram Rajabhat University

439 Jira Road, Muang District, Buriram Province, Thailand 31000

Tel.: 081-879-9128 E-mail: Thippawan.sk@bru.ac.th

An Investigation of EFL Students' Perspectives on Using Digital Storytelling to Enhance Self-Directed Learning: A Case Study of EFL Thai Learners

Sutthinee Ponhan¹ / Darinthorn Inthapthim² / Phanintra Teeranon³

^{1,2,3}Department of English, School of Liberal Arts, University of Phayao

Received: July 22, 2019

Revised: March 18, 2020

Accepted: April 25, 2020

Abstract

This quasi-experimental research used a qualitative approach, and looked at EFL students' perspectives on using digital storytelling for improving self-directed learning. Data were collected via semi-structured interviews from nine students classified into three groups with high, mid, and low English proficiency levels. The students were studying English for Communication and Work (9021103) in the third semester of 2016, and the data were analysed through content analysis. The findings show that it is highly likely that learning through digital storytelling could improve learners' self-directed learning. Thus, it is suggested that teachers should employ this learning strategy during instruction and integrate it into every education scenario in order to increase self-directed learning.

Keywords: digital storytelling, self-directed learning, EFL students introduction

Introduction

Technology plays an essential role in humankind's activities, including business, politics, science, and education. The advancement of technology forces people learn, then apply and utilize it in their daily lives, particularly in teaching and learning. Using a social annotation technology creates enriched opportunities for student engagement with peers, their educators, and learning materials, and offers learners greater control and ownership of their individual learning strategies (Dawson, Macfadyen, Risko, Foulsham & Kingstone, 2012). Innovation may have a direct affect upon self-directed learning as it encourages attaining data, which leads

to online mastery (Timothy et al., 2010). It can be seen that technology is a highly effective tool that enhances self-directed learning (SDL).

Self-Directed Learning is recorded as a key part of student learning in 21st-century education. SDL has also surprisingly been connected to lifelong learning. UNESCO and OECD have recorded SDL as important for an innovative society. There is also increasing research activity on self-direction amongst K-12 students. In short, self-direction is currently perceived as an important 21st-century skill for learners (Chee, Divaharan, Lynde & Mun, 2011). Nowadays, it is accepted that SDL is directly concerned with using technology to study within and outside of the classroom.

Digital storytelling is an educational technique that is part of self-directed learning. Digital storytelling is the recording of learner experiential narratives using technology to record video. Creating digital stories can be supported by computer with many programs such as KineMaster. However, smartphones now play an increasing and important role in this era as they can be used in place of more costly digital recording equipment. There are numerous smartphone applications that learners can use to easily search and obtain their chosen information, and record their digital video stories. Additionally, smartphones can support outside learning anywhere and anytime (Murphy et al. 2014).

Several studies have focused on digital storytelling as a means of improving learners' motivation, autonomy, and engagement as a way to improve EFL speaking skills (Kallinikou and Nicolaidou, 2019). Yumac and Mustafa (2016) revealed in their action research that digital storytelling enhanced students' ideas, organization, word choice, sentence fluency, conventions in terms of writing quality, collaboration among students in the classroom, and improved their motivation to write. Moreover, a study by Nassim (2018) identified the efficiency of using Digital Stories as a tool for improving students' connection in the learning process and improving their reading, writing, and creative skills. Furthermore, digital storytelling is a highly recommended tool for English language students. A recent study by Kallinikou and Nicolaidou (2019) showed that digital storytelling improved speaking and increased motivation. Additionally, Kaminskien and Khetsuriani (2019) discovered that learning personalization supported by technologies brings changes to classroom management practices and strengthens teacher, student, and peer-to-peer collaboration. These research findings highlight that, digital storytelling is a useful and effective tool that can be used to enhance instruction.

This study investigates and addresses the relationship between students' self-directed learning using digital storytelling and learning English as a foreign language. Accordingly, the aim of the study is to investigate the students' perspectives on using digital storytelling to enhance their EFL self-directed learning. The results show that the students' perspectives were positive and that to some degree, using digital storytelling encourages students to be self-directed learners.

Objective

To investigate the students' perspectives on using digital storytelling to enhance their self-directed learning.

Literature Review

What is self-directed learning?

Several definitions of self-directed learning (SDL) by educators and researchers are given. According to Gibbons (2002), a self-directed learner is a one that hones self-directed learning, dispatches testing exercises, and enhances individual information and attitudes to seeking these difficulties effectively. Roberson and Merriam (2012) defined self-directed learning as a means for every individual to find out about different subjects in a way and form that best suits themselves. According to Knowles (1975), SDL is a process in which individuals take the initiative, with or without help from others, in detecting their learning needs; framing their learning goals; recognising human and material resources for learning; selecting and implementing appropriate learning strategies, and assessing their learning outcomes.

Among several definitions of SDL, Knowles (1975) went on to identify that SDL words comprehensively and clearly includes the learners' learning by self-thinking, self-planning, self-locating resources, self-controlling, and self-evaluating. Thus, this study utilises Knowles's research as the framework for analysing the data in this research.

What is Digital Storytelling?

Digital storytelling is defined by many educators and researchers. According to Churchill et al. (2008), digital storytelling is a contemporary technique for the formation of computerized mixed media content for communicating thoughts and speaking about ideas and knowledge. Manussanun Somdee and Suksan Suppasetsee (2013) state that digital storytelling can be used as a multimedia tool

in language learning to help students improve their foreign language speaking skills by using technology to tell their stories in their own words and voice. Churchill (2008), as well as Manussanun Somdee and Suksan Suppasetseree (2013) share similar definitions, whereas Jakes (2006) records the digital storytelling process as a series of distinct steps, as follows: (1) Writing an outline of the story, (2) Writing a script, (3) Writing a storyboard, (4) Locating Multimedia, (5) Creating the Digital Story, and (6) Sharing the results. A part from the aforementioned works, Kallinikou and Nicolaidou (2019) illustrate that digital storytelling includes text, images, audio, music, and video. To create understandable and clear digital stories, this study follows the process for creating digital storytelling given by Jakes (2006).

Improving self-directed learning through digital storytelling

A number of studies reported the advantages of using digital storytelling for improving self-directed learning. Kim (2014) claimed that online instructive innovation could bolster a universal language-learning environment. In an English language learning setting, there are numerous approaches to create English learners' autonomy through self-assessed learning. Jenkins and Lonsdale's study (2007) reported the use of digital storytelling as a means of encouraging student engagement and reflection, and a need for consideration to develop an appropriate mechanism to measure student reflection using this medium. In addition, the study of Kallinikou and Nicolaidou (2019) supported the benefits of digital storytelling as a mean of enhancing learners' motivation, autonomy, and engagement, and as a way to improve oral and speaking skills in foreign language learning. Kim (2014) reported that digital storytelling could improve self-reflection, self-assessment, self-confidence, and self-monitoring. Based on previous studies, digital storytelling has been shown to be very useful in terms of the enhancement of self-directed learning.

The smartphone of Language Learning

Nowadays, the behaviour of people around the world is changing. People enjoy spending a lot of their time on social networks. Consequently, it can be considered that social networks are becoming increasingly essential for everyday life. Mobile appliances are more forceful and moveable with plenty of beneficial devices for helping people deal with daily life (Jeng, Wu, Huang, Tan & Yang, 2010). The research on using mobile phones for language learning is intriguing, which is in contrast to the little attention given to using mobile phones for verbal interaction. The most favorite appliance used by people is the smartphone. People can learn through their smartphones anywhere and anytime (Sarica & Cavas, 2009). Smartphones enable users to work, study, and entertain. With regard to schooling, the

context of the learning process and output should be thought of as an enlargement of the learning environment that now extends beyond the classroom (Hwang & Chang, 2011). Smartphones can now be acknowledged and accepted as essential aids to contemporary instruction.

The advantages of social networking in the aforementioned works in terms of improving self-directed learning in the era of the digital world, digital storytelling is a powerful tool that encourages learners to reach their goal, and therefore, integrating smartphones into language classroom learning might be the new, interesting, and effective way to enhance self-directed learning.

With regard to studies related to Digital Storytelling (DS) to enhance self-directed learning, a case study of Nassim (2018) integrated digital storytelling to motivate language skills and creativity. In the study, 'Microsoft Photo Story 3' was chosen to develop the stories into a digital format. Twenty-four foundation level two English students were selected for the study. An evaluation rubric was developed to assess the students' digital stories together with a survey to record the students' perceptions of the digital storytelling device in English classrooms. The finding showed that students' reading and writing skills were improved. Students developed and were able to organize, cooperate, and collaborate to reach their goal throughout the process of story building. Kim (2014) investigated whether ESL learners could enhance their oral proficiency and autonomous learning environment by using digital storytelling. This research employed both qualitative and quantitative approaches. Four assessments were used to check the participants' improved speaking ability in storytelling about silent movie clips onto VoiceThread. Three questionnaires to assess their attitudes toward autonomous learning were also employed. Kim's results revealed that using DS enabled learners to develop their speaking skills and build considerable self-confidence. Furthermore, the participants could be learner-centered enabling them to increase their autonomy in oral proficiency. Somdee and Suppasetserree (2013) investigated the implementation of DS in developing English-speaking skills and the satisfaction toward learning from DS of 50 Thai undergraduate students enrolled in the English compulsory course at Suranaree University of Technology in the 2nd semester 2012. The students took a pretest and posttest to identify their speaking ability, and then created their DS using Windows Movie Maker. Additionally, they were interviewed about how digital storytelling had helped them improve their speaking abilities. The results showed that the effects of DS had developed the students' speaking skills and that they could be active and self-directed learners.

Research methodology

Population

There were nine participants selected by purposive sampling after they enrolled in English for Communication and Work in the 3rd semester, 2016. They were classified into three groups: high, mid, and low level, based on their proficiency levels following completion of a general standard test. Students were classified as follows:

1-10 points	High Proficiency	3 student participants
11-20 points	Mid Proficiency	3 student participants
21-30 points	Low Proficiency	3 student participants

The participating students were also required to have their own smartphone, which could connect to the internet and be able to download and use the Video App. Significantly, they all willingly participated in this experimental study.

Research design

Digital storytelling was the learning process used in this quasi-experimental study. The Video App for Smartphones was the program used to create the students' digital stories. The Video App is a smartphone application approved by three experts as it can support and create digital storytelling on smartphones. A student manual was used as a guideline for students to make their digital storytelling using the Video smartphone app and this manual was designed by the researcher. The nine students were trained by the researcher before starting to do their smartphone tasks. The nine participants were assigned to create six digital stories about six topics. After completion of the digital stories, the participants were interviewed to identify their perceptions regarding the use of digital storytelling to enhance their self-directed learning. Four areas were reviewed, as follows: self-planning, self-locating resources, self-control, and self-reflection.

Research instrument

The semi-structure interview was the research instrument used in this study as in an attempt to identify the participants' opinions and allow the participants to express their perspectives. Thus, this instrument is appropriate. The semi-structured

interview was approved by three experts. The research question for the interview was “How did the students learn using digital storytelling to improve Self-Directed Learning?”

Data Collection and Data Analysis

Nine students were individually interviewed privately for a maximum of forty-five minutes and their semi-structured interview replies were recorded by the researcher. After the interview, the data was gathered, grouped, coded, and its meaning interpreted through content analysis. The three groups of participants were coded as follows:

Group classification of students	Participant code numbers
Low proficiency students	UBRU01, UBRU02, and UBRU03
Mid proficiency students	UBRU04, UBRU05, and UBRU06
High proficiency students	UBRU07, UBRU08, and UBRU09

Research Results

The interview data about the students’ perspectives towards using digital storytelling to enhance their self-directed learning can be analysed, interpreted, and classified into four items as follows:

When creating digital storytelling using smartphones, all students were independent to do their tasks. The students had the opportunity to plan, find the resources, exhibit control, and reflect. Teachers provided some support and were there to suggest how to learn and to provide feedback following the students’ tasks. At every level, the students indicated that their self-directed learning had increased by participating in the experiment. Participation in this DS process encouraged the students to be self-directed and independent to learn because they had to plan to do their tasks, locate the required resources, control themselves, and reflect upon their tasks. The interviews were conducted in Thai and were transcribed prior to translation to English by the researcher. The results for the four categories are as follows:

1) The students’ opinions regarding self-planning

High proficiency students: all high proficiency students planned to do their tasks. Each student had a different plan depending on what they liked and then they

adjusted their plan to ensure that it was easy and effective for their tasks. An extract from one of the transcribed and translated interviews is presented as follows:

“For making a digital story using a smart phone, I first planned how to create my digital story. I thought about it many times and I subsequently adjusted my plan for the next story. Using a smartphone to create my digital stories helped me learn how to plan and make them better. I think the process of digital storytelling can help me improve myself as a planner. I also like the video app on my smartphone because it supports me when creating my digital stories.” (UBRU08)

Mid proficiency students: students in this proficiency level reported that this experiment was very useful and interesting for them to improve their self-planning ability without being led by the teacher, and they were able to find a way to plan by themselves. Example statements from the transcribed and translated interviews are presented below:

“To participate in this activity I accepted that I have an opportunity to think, to plan, and to do my task independently. No one controls me. I can say what I think. I can create my story as much as I want to. The smartphone can support my digital storytelling to do my task. I really had fun using it. I started by writing a script by searching and gathering the information using the Google translator and YouTube. After I had already written the script, I practiced speaking 5-6 times to try to remember the vocabulary and then record my video to make my digital story. This is my plan.” (UBRU04).

Low proficiency students: all the low proficiency students replied that they have the ability to plan how to create their digital stories using their smartphones. They stated that it was easy for them to create their tasks, and they enjoyed doing so. It seemed that this experiment could enhance their self-planning. An extract from the translated interview transcript is presented below:

“This experiment gave me a chance to plan before starting to do my tasks on my smartphone. I planned to do six tasks in this experiment. I think my self-planning was better because I always had to adjust my plan for doing my tasks better. I wrote the script in Thai first, and then translated into English by using the Google translator app and by finding the vocabulary in the dictionary on my smartphone apps. The process of digital storytelling can enhance me to be a good planner.” (UBRU01) (ubru03)

The above data shows that the high proficiency students planned differently but the others similarly think that they planned to do their tasks first and then did them later. All nine participants expressed that creating digital storytelling gave them

the opportunity to plan each time they did their tasks. By doing six tasks, the students had to adjust and improve their plan, so it is likely this experiment increased the student's planning proficiency for making good plans for creating their digital stories and becoming better self-planners.

2) The students' opinions regarding self-locating resources

High proficiency students: learning through the process of digital storytelling gave the students the chance to locate the resources because they had to find appropriate content in order to write their scripts and complete their tasks. An extract from a transcribed and translated interview is presented as follows:

“For me, most data I found was on my smartphone because I connected to the internet, and a little bit from a specific book. Therefore, it is easy to get the information I needed to prepare my scripts. I found the information on Google and a vocabulary application.” (UBRU07)

Mid proficiency students: the mid proficiency students indicated that they were able to locate the required information on google.com, smartphone applications, pantip.com, and their specific book. They enjoyed locating the resources by themselves because it was easy using their smartphones on the internet. Thus, it is highly likely that the process of digital storytelling can motivate them to search for and locate the resources themselves. An extract from a transcribed and translated interview is presented below:

“I got most of the information from the internet such as Google.com. It is very easy to find using a smart phone. I really enjoy searching for information using my smartphone. It has made me better at searching for information because I can search anywhere and anytime.” (UBRU05)

Low proficiency students: they all found the resources by themselves because it was not difficult. They just searched for information using their smartphones on www.google.com or used a smartphone application to find the required vocabulary, content, and grammar for writing their scripts. An extract from a transcribed and translated interview is presented as follows:

“I got most information from the internet, such as google.com. It is very easy to find using a smart phone. I learned where I should go to find the information I needed for my writing tasks. I only used smart phone apps to help me create the tasks. The smart phone app I used was a dictionary. It was enough for me to write the script.” (UBRU03).

As is evident from the above data, all students were able to easily to locate the resources they needed using their smart phones. The students were able to search

for the information and resources anywhere and anytime. It is likely this experiment increased the students' proficiency to search for and locate their own resources.

3) The students' opinions regarding self-control

High proficiency students: the students shared that during this experiment, they did not have anyone forcing them to do the tasks, and that they managed, prepared, and practiced willingly by themselves. Moreover, they expressed that creating and recording their digital stories by using their smartphones was a lot of fun and was a new learning strategy for them. They felt motivated by to do the work without prompting. They also agreed that being a part of this experiment improved their self-control. An extract from an interview is presented below:

"I immediately did each task after finishing the previous topic because I knew that I must take time to search for and locate the information, write the script, and practice speaking before submitting the task. As I said, I can manage myself to do my task because using my smartphone enabled me to prepare the tasks anytime and anywhere." (UBRU07)

Mid proficiency students: the informants expressed that this experiment could help them improve their self-control because they had to complete their six digital storytelling tasks and submit them to their teacher, which meant that they had to be responsible for their learning without pressure from other people. An extract from an interview is presented as follows:

"For me, I can do my assignments and submit them on time. I did not have any problem doing them because I manage my study time well. After I finished studying in the classroom, I used my smartphone to help me with my tasks. I had fun and enjoyed doing this." (ubru04)

Low proficiency students: some low proficiency students could not control themselves or be responsible for their tasks because they had private factors that interfered with their abilities to complete their tasks. One low proficiency student did not have any problem submitting their tasks on time. She demonstrated the proficiency to control her learning with responsibility. Extracts from two interviews are presented below:

"I always hold the script in my hand and try to remember what to say. After that, I record my video gradually until the day I submit it. Smartphones can support me to do my task anywhere and anytime." (ubru02)

"I could not submit my tasks on time because I have to work in the hospital and I also have a 5-month old baby. I tried to do as much as I could while my baby was sleeping." (ubru01)

The above data indicates that most informants expressed their ability to maintain self-control when making their digital stories by using their smartphones. They enjoyed themselves and had fun even though there were many steps to creating each digital story. Smartphones encouraged students to produce their tasks and submit them to their teachers, on time.

4) The students' opinions regarding self-reflection

High proficiency students: they shared that they like to create digital stories using their smartphones because when they completed and shared their tasks, they could review their preparation and speaking abilities. Moreover, they could watch themselves and their friends on their Facebook group and view their friends' abilities as well. An opinion of a high proficiency student- is as follows:

"I think that this activity is really good for enhancing self-reflection, I can see myself in the video, so I know my mistakes and I try to correct them until I improve. In addition, I can watch other friends and know how their ability is. I can also learn from watching their digital stories. I can see my improvement in each task." (ubru07)

Mid proficiency students: all students gave opinions that recording video using a smartphone can enhance self-reflection because when they watch their videos many times they can see their proficiency, gestures, and speaking so they can analyse their improvement. It is likely that the students' reflection had increased because of this experiment. An extract from an interview is presented below:

"Creating digital stories by using my smartphone helped me to be self-reflector because I could watch myself, which helped me know myself, what mistakes I made, and what I needed to do to make myself better." (ubru06)

Low proficiency students: the low proficiency students indicated that engaging in the process of digital storytelling by using their smartphones could enhance their self-reflection. This was because recording videos with their smartphones and sharing them on their Facebook group could increase their self-reflection. When they saw their mistakes, they knew how to adjust their tasks. An extract from an interview is presented as follows:

"When I see myself in the videos that I created on my smartphone I always laugh at myself. It is funny to see myself speak, smile, and act, and this also lets me see my mistakes and what I need to do to adjust myself for the next task." (ubru01)

As is evident from the above data, it can be seen that creating digital storytelling using digital storytelling can enhance students' reflection. The informants had opportunities to watch themselves and then realized what mistakes they made and how much they improved with each task. Moreover, the process of getting

feedback from teachers might be a model of reflection that could also help the students understand their abilities.

Discussion

The main purpose of this study is to investigate the EFL students' perspectives on using digital storytelling to enhance self-directed learning. The results of the study indicate that the students' perspectives on using digital storytelling were positive. The students were interested in the digital storytelling learning process because it was new, interesting, and easy to learn anywhere and anytime. They could learn by themselves and reflect on their own development.

The results show that participating in this experiment led to the students developing their self-directed learning because they had to plan to do their tasks, find the required resources, complete their tasks within a given timeframe, and reflect upon their tasks.

Students were assigned personal work. They did their tasks alone with their teacher acting as a facilitator. This learning strategy highly likely encouraged the students to be self-directed learners who needed try to do their task without help from others. This is similar to the findings of Plews, Kim, Olfman, Ryan, and Eryilmaz (2014). Their study showed that the students' SDL ability could be more effective in planning, organizing, monitoring their course activities, and reflecting on their learning experiences by leveraging a personal system.

For creating their digital stories in this study, the students used their smartphones and various apps. This technology encourages students to perform and easily share their tasks on social media. Learners like to use their mobile phones to create their tasks because they can search for the resources needed, record sound, pictures, and videos, and write text anywhere and anytime, which is interesting and fun for them.

Mobility learning is endless and prosperous and it promotes the user's self-management ability and self-responsibility for their own learning (Camargo et al., 2011).

It can be seen that smartphones encourage outside classroom instruction and support self-directed learning, which is consistent with the study by Sharples, Taylor, and Vavoula (2005), who stated that self-directed learning is aroused by smartphone learning as it embraces the admirable measure of finding that occurs outside the classroom. It is also organized by the learners themselves. Moreover, the self-directed aspects of learning, which social media and other technologies provide,

have significant repercussions in the effectiveness of the user's learning efforts (Tullis & Benjamin, 2011).

In conclusion, improving EFL learners' self-directed learning through digital storytelling could potentially be an effective learning process to promote and blend modern technology with language learning and education for the 21st century. Furthermore, Smartphones can also be a learning tool to support and increase the learning process. With this learning process, EFL learners can automatically become self-directed learners.

Recommendations

1. Teachers should encourage students to be self-directed learners by using the process of digital storytelling in their instruction.
2. Students or people who are interested in this learning strategy of digital storytelling can apply it into their life for developing their personal ability to plan, assess resources, control, and reflect.
3. Encourage teachers and students to use a smartphone in their classroom for outside learning.
4. Encourage researcher to use this learning process to develop other fields of their study.

References

- Candy, P. C. (2004). *Linking thinking: Self-directed learning in the digital age*. Department of Education, Science and Training, Commonwealth of Australia.
- Camargo, M., Bary, R., Boly, V., Rees, M. & Smith, R. (2011). Exploring the implications and impact of smartphones on learning dynamics: The role of self-directed learning. *Concurrent Enterprising (ICE), International Conference On, IEEE*. Retrieved on 1 July 2019 from <https://ieeexplore.ieee.org/document/6041267>.
- Chee, T., Divaharan, S., Lynde, T. & Mun, C. (2011). *Self-directed learning with ICT: Theory, Practice, and Assessment*. Ministry of Education, Singapore.
- Churchill, N., Ping, L. C., Oakleyet, L. & Churchill, D. (2008). Digital storytelling and digital literacy learning. *Proceedings of International Conference on Information Communication Technologies in Education (ICICTE)*.
- Curwin, J. (2010). Using the principles of digital storytelling for student engagement and assessment. *Assessment, Teaching & Learning Journal* 9: 16-18. Retrieved on 3 July 2019 from <http://eprints.leedsbeckett.ac.uk/>

- Dawson, S., Macfadyen, L., Risko, F. E., Foulsham, T. & Kingstone, A. (2012). Using technology to encourage self-directed learning: *The collaborative lecture annotation system (CLAS)*. Retrieved on 3 July 2019 from <http://repository.essex.ac.uk/>
- DeNatale, G. (2008). *Videoed monologue storytelling Tips and resources*. Retrieved on 10 July 2019 from <http://eds.courses.ucsd.edu/eds204/su12/ELI08167B.pdf>
- Douglass, C. & Morris, R. S. (2014). Student perspectives on self-directed learning. Student perspectives on self-directed learning. *Journal of the Scholarship of Teaching and Learning*, Vol. 14, No. 1, February 2014, pp. 13 -25. doi: 10.14434/josotl.v14i1.3202. Retrieved on 27 June 2019 from file:/// C:/Users/Admin/Downloads/
- El-Hussein, M. O. M. & Cronje, J.C. (2010). Defining mobile learning in the higher education landscape. *Educational Technology & Society* 13(3): 12-21. Retrieved on 25 June 2019 from <https://pdfs.semanticscholar.org/>.
- Gibbons, M. (2002). *The self-directed learning handbook: Challenging adolescent students to excel* Jossey-Bas. CA: PB Printing.
- Hwang, J.G. & Chang, H. F. (2011). A formative assessment-based mobile learning approach to improving the learning attitudes and achievements of students. *Computers & Education Volume 56, Issue 4*, 1023–1031. Retrieved on 25 June 2019 from http://compus.uom.gr/INF188/document/Arthra_gia_ergasies/
- Jakes, D. (2006). Standards-proof your digital storytelling efforts. Tech & Learning. Retrieved on 20 June 2019 from <https://www.techlearning.com/>
- Jeng, Y-L., Wu, T-T., Huang, Y-M., Tan, Q. & Yang, S. J. H. (2010). The Add-on Impact of mobile applications in learning strategies: A Review Study. *Educational Technology & Society*, 13 (3), 3–11. Retrieved on 2 July 2019 from <https://pdfs.semanticscholar.org/>
- Jenkins, M. & Lonsdale, J. (2007). Evaluating the effectiveness of digital storytelling for student reflection. *Centre for Active Learning University of Gloucestershire, UK*. Retrieved on 27 June 2019 from <http://digitalstorylab.com/wp-content/uploads/2015/04/jenkins.pdf>
- Kallinikou, E. & Nicolaidou, I. (2019). Digital storytelling to enhance adults' speaking skills in learning foreign languages: A case study. *Multimodal Technol. Interact.* 2019, 3, 59; doi:10.3390/mti3030059. Retrieved on 27 June 2019 from file:///C:/Users/HP/Downloads/mti-03-00059%20(1).pdf

- Kim, S. (2014). Development autonomous learning for oral proficiency using videoed monologue storytelling. *Language Learning & Technology. Volume 18, Number 2* pp. 20–35. Retrieved on 27 June 2019 from <http://llt.msu.edu/issues/june2014/action1.pdf>
- Knowles, M. (1975). *Self-directed learning: A guide for learners and teacher* Cambridge. New York: Association Press.
- Lindgren, R. & McDaniel, R. (2012). Transforming online learning through narrative and student agency. *Educational Technology & Society, 15 (4)*, 344–355. Retrieved on 27 June 2019 from <https://www.researchgate.net/publication/>
- Murphy, A., Farley, H., Lane, M., Hafeez-Baig, A. & Carter, B. (2014). Mobile learning anytime, anywhere: What are our students doing? *Australasian Journal of Information Systems Volume ,18 Number 3 2014*, pages 331-345. Retrieved on 20 June 2019 from file:///C:/Users/HP/Downloads/1098-Article%20Text-2627-1-10-20141125.pdf
- Nassim, S. (2018). Digital storytelling: An active learning tool for improving students' language skills. *International Journal of Teaching, Education and Learning, Volume 2 Issue 1*, pp. 14-27. Retrieved on 2 July 2019 from file:///C:/Users/hp/Downloads/1360-Article%20Text-5055-1-10-20190220.pdf
- Plews, R.C., Kim, R., Olfman, L., Ryan, T. & Eryilmaz, E. (2014). Leveraging a personalized system to improve self-directed learning in online educational environments. *Computers & Education Volume 70, January 2014*, pages 150-160. Retrieved on 20 June 2019 from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/>
- Roberson, D. & Merriam, S. (2012). The self-directed learning process of older, rural adults. *Adult Education Quarterly, Vol. 55 No. 4, August 2005*, 1-19. Retrieved on 23 June 2019 from <https://www.academia.edu/>
- Sad, N. S. & Gokktas, O. (2014). Preservice teachers' perceptions about using mobile phones and laptops in education as mobile learning tools. *British Journal of Educational Technology Vol 45 No 4 2014*, 606–618. Retrieved on 22 June 2019 from file:///C:/Users/Admin/Downloads/
- Sarica, G. N. & Cavus, N. (2009). New trends in 21st century English learning. ScienceDirect. *Procedia Social and Behavioral Science 1 (2009)* (439-445). *World Conference on Educational Science 2009*. Retrieved on 27 June 2019 from <https://cyberleninka.org/article/n/152866/viewer>

- Shahrehabaki, M. (2014). Using self-assessment checklists to make english language learners self-directed. *International Journal for Research in Education (IJRE)* Vol. 3, Issue:6, Oct.-Nov, 2014, 2347-5412. Retrieved on 27 June 2019
- Somdee & Suppasetseree (2013). *Developing English Speaking Skills of Thai Undergraduate Students by Digital Storytelling through Websites*. Retrieved on 2 July 2019 from <https://pdfs.semanticscholar.org/432a/9940915e5f51d809b34afe53599d958b29db.pdf> [in Thai]
- Timothy, T., Chee, S. T., Beng, C. L., Sing, C. C., Ling, H. J. K., Li, W. C., & Mun, H. (2010). The self-directed learning with technology scale (SDLTS) for young students: An initial development and validation. *Computers & Education* 55(4): 1764-1771 Retrieved on 15 June 2019 from <https://www.academia.edu/>
- Tullis, J. G. & Benjamin, A. S. (2012). On the effectiveness of self-paced learning. *Journal of memory and language*, 2011 – Elsevier. Retrieved on 2 July 2019 from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/>
- Valkanova, Y. & Watts, M. (2007). Digital story telling in a science classroom: reflective self-learning (RSL) in action. *Early Child Development and Care* Vol. 177, Nos 6 & 7, August 2007, pp. 793–807. Retrieved on 2 July 2019 from <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/>
- Yumac, A. & Mustafa, U. (2016). The effect of digital storytelling in improving the third graders' writing skills. *International Electronic Journal of Elementary Education*, September 2016, 9(1), 59-86. Retrieved on 2 July 2019 from <file:///C:/Users/hp/Downloads/>

Author

Miss Sutthinee Ponhan

Department of English, School of Liberal Arts, University of Phayao

19 M. 2 Maeka, Muang District, Phayao Province 56000

Tel.:083-731-0547 E-mail:suditini@hotmail.co.th

The Study of Self-Directed Learning among Generation Z: A Case Study at Naresuan University International College

จตุรพร จันทรางสุ¹

Jaturaporn Juntarangs

¹สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Human Resource Management Program, Naresuan University International College

Received: October 10, 2019

Revised: November 21, 2019

Accepted: April 28, 2020

Abstract

Nowadays the characteristics of the new generation of students are not the same as previous generations, and also the ways they learn things have obviously changed due to the advancement of technology, especially for “Generation Z”, who has been surrounded with technology and digital devices all their lives. Modern education involves students in self-directed learning, which can also be conducted with the advancement of technology in order to continuously improve their skills to be successful in the competitive globalized labor market.

The objective of this research was to find out the self-learning methods of Generation Zers that they would prefer to take in order to develop and prepare themselves to be successful in the aforementioned market. The population and samples of this research were 115 Generation Z students from different majors of Naresuan International College. The instrument used in this study was rating-scale. The statistical values were the frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The study revealed the interest of the Generation Zers in

self-directed learning methods that they were interested in taking to develop their skills, namely and in order of interest: online learning, online videos, websites, attending training seminars, and having guest speakers.

Keywords: generation zer, self-learning, Naresuan University International College

Introduction

According to Renfro (2012), Gen Zers are between 5-25 years of age, and many demographers say that those born between 1978 and 2000 are in the same generation as the “Millennial Generation” (Tulgan, 2013).

However, the advancement of technology can differentiate the generations (Postolov et al., 2017). Gen Zers have also been called “Digital Natives,” or the “Internet Generation (IGen),” and “Screensters” as they were born with the technologies, an Internet-connected environment, and they are absolutely tech-savvy (Renfro, 2012). We can notice the way and circumstances in which generation zers have been involved; this can affect the ways they think and the ways they work. Nowadays the characteristics of the new generation of students are not the same as previous generations, and also the ways they learn things have obviously changed due to the advancement of technology. They are in the period of the 21st century skills which have been categorized by the North Central Regional Education Laboratory (NCREL, 2003) and the Metiri Group into four categories: digital age literacies, inventive thinking, effective communication, and high productivity.

According to Robinson and Garton (2007), students do not realize the importance of possessing transferable skills, and they assume that mastery of skills within 4 years of studying in the university is enough to get all-important skills and, a

post-graduation position. However, according to many people, graduating from colleges and universities often is inadequate for the skills needed in the world of work. Therefore, the researcher would like to find out the self-directed learning methods that they would prefer to access to develop their skills in order to meet the needs of the working world in the 21st century and succeed in the competitive business world.

This research aims to benefit educators, lecturers, organizations, and researchers in developing essential skills, especially the 21st century skills in order to prepare effective workers for the highly competitive economy.

This study will provide beneficial information for researchers who are interested in improving the 21st century skills for Gen Zers. Moreover, it may be of benefit for designing curricula with effective and up-to-date courses that will increase the proficiency of the 21st century Gen Z students.

Objective of the Study

To find out the self-directed learning method of generation zers

Background of the Study

Generation Z

According to Hampton et al. (2016), each generation has a unique culture that is differentiated by social trends and world events that occur during previous years. Generational differences can impact on the beliefs and expectations of college students, including how they approach learning styles and their perception of the roles of teacher and students. On the other hand, generations are defined as groups of people born within the same span of years who share unique indications in reference

to life experiences. Experiencing the same economic, political, and other major events by generational cohorts as they grew up influence individuals within the group, resulting in similar generational attitudes and traits (Gerke, 2001; Jones, Jo & Martin, 2007). Likewise, Kupperschmidt (2000), states that generations are defined as different groups that share year of birth, age location, and life events at critical development stages of each person. Therefore, it is important to remember that individuals within generations are unique due to their own personality traits and distinct life experiences; hence all individuals within a cohort may not demonstrate characteristics of their group (Hahn, 2011; Seemiller & Grace, 2016). Generation z citizens (Generation Zers) were born between the years 1995-2010. They follow other generations, who also impacted society in various ways, such as the Veterans (1925-1944), Baby Boomers (1945- 1964), Generation X (1965-1980), and Generation Y (1981-1995). Each of these groups is extremely distinct when considering values, goals, and ideals. Each new generation has been involved with various characteristics and traits that loosely define them as a cohesive group (McCrindle, 2016). These associated characteristics are considered by the economic conditions, cultural norms, technological advances, and current world events, all of these concerned factors lead to shape the thoughts and views of each generation.

Some researchers provide the general definition that Generation Zers were born in the 1990's and raised in the 2000s during the era of changes which transformed the way of living by the Internet, smart phones, laptops, accessibly available networks and digital media (Tulgan, 2013). As the result, Generation Zers have grown up with social media, they are digital-centric, and definitely technology is in their DNA. They are also considered as Generation I, Gen Tech, Digital Natives, Gen Wii, etc. (Sigh & Deangmei, 2016) as they have been brought up in 2000s with

easily accessible networks and digital media. As mentioned by Sidorcuka and Chesnovicka (2017), this generation spend their youth and adult years in an era of economic and social renewal that means they are surrounded with technology and digital devices.

Self-Learning (Self-Directed Learning)

According to Hiemstra (1994), self-directed learning means the following:

- Individual learners can be empowered to take more responsibility for various decisions associated with the learning endeavor.
- Self-directed learning is considered a continuum or characteristic that exists to some degree in every person and each learning situation.
- Self-direction does not definitely mean all learning will occur in isolation from others.
- Self-directed learners can be able to transfer learning in forms of both knowledge and study skill, from one situation to another.
- Self-directed study can involve various self-directed activities and resources, such as self-guided reading, participation in study groups, internships, electronic dialogues, and reflective writing activities.
- Effective roles for teachers in self-directed learning can be manifested in many ways, such as dialogue with learners, securing resources, evaluating outcomes, and promoting critical thinking.
- Some educational institutions are finding ways to support and promote self-directed study through open-learning programs, individualized study options, non-traditional course offerings, and other innovative programs.

Self-direction in learning is now recognized as a dynamic combination of attitudes and skills which are essential for handling all kinds of situations that the individual will face in their lives (Guglielmino & Long, 2011).

Self-directed learning is not a new concept in developing, but it has been used as just the strategy to find the ways to encourage self-directed behaviors in their own comfort learning environments and disciplines. According to Brockett and Hiemstra (1991), self-directed learning is considered the combination of process and personal elements in which an individual assumes primary responsibility for the learning experience.

For the workplace, self- development is considered an important tools to make the organization become more competitive. It has been described as the person taking primary responsibility for his own learning in order to improve his skills to achieve this. It is the continuous process to increase capacity by taking responsibility on his own (Pedler, Burgoyne and Boydell, 2007). Whereas, London and Smither (1999) provide the definition of self-development as “seeking and using feedback, setting development goals, engaging in developmental activities, and tracking progress on one’s own.”

All businesses including all levels of educational institutions develop necessary skills and attitudes via the help of self-directed learning. In business and industry, there is increasing recognition that, in a highly competitive global economy, employees can no longer be taught everything they need to learn and develop themselves in order to help their organizations remain productive and profitable (Friedman, 2005). Therefore, each individual in the organization must be constantly and continuously alert to opportunities to improve products, and systems.

Knowles (1975) provided three reasons for self-directed learning. First, he argued that people who are proactive learners learn more things and do things quicker and better than people who just only study in the classroom. A second reason is that learners who undertake the self-directed learning will be more in tune with natural processes of psychological development, increasing the high responsibility for their own development. A third recent reason is that many of the new developments in education are initiated from their own learning that can promote the creativity of the learners.

According to Sagitova (2014), modern education involves students taking part in a self-direction process, and they will also be encouraged to get involved in the learning process independently. The learners in this process should be able to integrate various sources of knowledge, educate and self-educate throughout their lives in order to be successful in the competitive globalized labor market. As a result, they will become the most desired by many leading companies due to their potential and their qualified skills.

Serdyukov and Hill (2003) consider the concept of self-directed learning as a means by which the teacher has to understand the needs and aspirations of the students at all levels from elementary to post graduate and even throughout their lives in order to develop their cognition, emotions, life skills, behavior and also citizenship qualities.

Self-education is regarded as an essential development tool from many different perspectives. It is actually an important tool for both business and academics as it involves developing people in order to work better and be more productive. According to Moor (1984), self-educated learners will be the ones who determine the learning program in the areas of the goals of learning, the learning

procedure and resources, and the evaluation decisions of the program. Brockette and Hiemstra (1991) consider that self-directed learning cannot be separated from the social context as it provides the scope in which the activity of self-direction is concerned with. That means conducting self-directed learning has to go along with the changing environment, and doing this requires a lot of time and effort of learner and teacher in the area of academics, but for the business area it will certainly involve the learner and supervisors or managers as it is a continuum process. Furthermore, conducting this process has to ensure that all the skills the learner develops lead to achievement and suit for the competitive modern society and also match with the needed skills for the 21st century. That means it can benefit all stakeholders in the working places and, of course, for the learners themselves.

Definition of Terms

- Generation Zers

Gen Z is the demographic cohort after the Millennials (Generation Y).

There is no precise date for when Generation Z begins, but demographers and researchers typically use the mid-1990s to mid-2000s as starting birth years. This generation has already started entering the workforce, some of them have just began the internships, or are still studying and have not entered the labor market yet.

- 21st Century

The 21st (twenty-first) century is the current century of the Anno Domini era or Common Era, in accordance with the Gregorian calendar. It began on January 1, 2001, and this century will end on December 31, 2100. It is the first century of the 3rd millennium. It is distinct from the century known as the 2000s which began on January 1, 2000 and will end on December 31, 2099.

- Self-directed learning

Self-directed learning is considered as the way learners improve their skills in their own comfort with the support through many activities such as study groups, internships, electronic dialogues, online study.

Research Methodology

A quantitative survey was conducted at Naresuan University International College (NUIC) in order to determine what self-directed learning methods that students were interested in, from the list identified in the questionnaire and also identified in the literature. To achieve these goals, an inquiry into the professional literature was conducted. To obtain the information from primary sources, the research was conducted, and the study was carried out as a survey. A questionnaire prepared in paper form, was used as the tool for collecting the data. It is asked for the self-directed learning methods that the participants prefer to use in order to improve their skills. The different types of self-learning activities were asked about based on the literature review on self-learning activities.

Participants

The study was carried out in cooperation with all four majors' students at Naresuan University International College (NUIC). The participants of this study included 115 Generation Zers who studies in Naresuan University International College (NUIC), the majority of who are women. The students are majoring in International Business Management, Tourism Management, Human Resource Management, and English for Business Communication and are the age of generation z which means the students who are in year 1-3. According to Tulgan (2013),

Generation Zers were born in the 1990's and raised in the 2000s during the era of changes which transformed the way of living by the Internet, smart phones, laptops, accessibly available networks and digital media. Therefore, for this study, the researcher conducted the survey with year 2 and 3 students who were born during 1990s and are in the age of 20-25. They have been studying at university for some time now and are in the age of generation z. Moreover, especially for year 3 students, they will be going out and preparing themselves for the internship; they should know the skills they will need to operate and work in the work place. The purposeful sample consisted of 115 students from different four majors: human resource management, tourism, international business management, and English business communication at Naresuan University International College (NUIC).

Results

The purposeful sample consisted of 115 students from different four majors: human resource management, tourism, international business management, and English business communication at NUIC which includes 35 males and 80 females.

According to the investigation on self-directed learning for generation z, the survey was conducted which provided the information on the necessary methods for generation z and duration of self-directed programs. The results were analyzed about the self-directed learning that are provided in the list. The analysis of the data from the respondents' questionnaire was presented in the following tables:

*Table 1**Gender*

Gender	Frequency	Percent	Cumulative Percent
Man	35	30.4	30.4
Female	80	69.6	100.0
Total	115	100.0	

The above table shows the percentage of respondents by gender; more than half of the respondents were female, 69.6% (80 persons) and 30.4% (35 persons) were male.

*Table 2**Age*

Age	Frequency	Percent	Cumulative Percent
20-22	108	93.9	93.9
23-25	7	6.1	100.0
Total	115	100.0	

Table 2 presents the age ranges of the respondents. The age ranges are from 20 to 25 years old. There were 108 respondents in the range of age 20 - 22 years old which is 93.9% and 7 persons from 23 to 25 years of age which is 6.1%.

Table 3

Channels in learning and developing skills of the students themselves

Channels in learning and developing skills	Frequency	Percent
Learning by website	56	48.7%
Learning online	69	60%
Online video learning	63	54.8%
Learning by attending the training	41	35.7%
Others	5	4.3%

The survey was carried among 115 students. The above table presented overall average percentage score obtained by the participants in channels in learning and developing skills based on the respondents preferably. The highest percentage that generation zers is significantly most interested in learning through online at 60%. Learning by attending the training was the second lowest at 35.7 % that generation zers prefer to take. And the least popular method among them was having guest speaker to share experience with them at 4.3%. From the research finding could represent the characteristic of generation zers that they prefer to do things by themselves, they do not like to socialize with other people. According to the study of White Paper (2011), generation Z are more impatient, instant-minded and with the advancement of technology leading to low attention span and individualistic, and self-directed. The second highest interest was online video learning at 54.8 %. And the third most interesting methods at 48.7% for improving their skills was learning by

website. However, some students who participated in the survey said they need online training and also need some advice for deeper understanding at the same time.

According to London and Smither (1999), self-development needs feedback, development goals, development activities engagement, and tracking process. Therefore, feedback and monitor should be in the part of self-directed learning for the better outcome.

Discussions

As the result of the research, we can learn that generation z prefers to deal with technology including the improving their skill as generation z born in 1990's and raised in the 2000s during the most profound changes in the century who exists in a world with web, internet, smart phones, laptops, freely available networks and digital media are considered as the generation zers (Brue, Tulgan & Rain Maker Inc., 2013). Moreover, generation z is raised with the social web, they are digital centric and technology is a part of their daily lives. They are also referred as Generation I, Gen Tech, Digital natives, Gen Wii etc. They are born and raised in the digital world and what distinguishes them from other generation is that their existence is more connected to electronics and digital world (Sigh & Dangmei, 2016). That means generation zers do not need to adapt to new technologies, as their daily lives involve with technology and it is less time consuming because technology has already shaped their educational expectation and it is becoming more of their routines, and integral part of daily life. According to the Institute for Emerging Issues (2012), the Generation Zers are considered as a Do-It-Yourself generation. They prefer informal, individual and straight way of communicating and their lives depend on social networking. White Paper (2011) also asserts that Generation Zers are become more

impatient instant-minded, and their daily routine depend on the technology , have no attention in doing things for a long time, self- directed, demanding, materialism. That no wonder why they prefer to choose online learning as the self-directed method of learning for them.

Self-Directed learning is essential tool for developing skills for people who would like to develop their specific skills in order to ensure that those skills will meet the needs of the work market places in nowadays. Self-direction in learning has been used as the development tool for ages, it is the used as the dynamic combination of attitudes and skills which are very vital for handling in all aspects of their lives.

In the area of education, all levels of educational institutions integrate self-direction in learning with missions and goals statements in order to support the development of skills and attitudes of the students.

In the area of business and industry human resource development, for staying in a highly competitive global economy, employees have to stay more active in learning for enhancing the effectiveness of productivity. According to Friedman (2005), employees need to be more active in learning with the help of self-learning methods, in doing this the employees can help their organization more productive and it can stay in high competitive market. Therefore, each employee in the organization must be prepared and actively alert to opportunities to improve products, systems, or services of the organization. In order to do that, they have to seek the way to learn new thing s or keep themselves updated.

However, Teresa (2015) argues that in the term of working, they prefer work environment with the support of mentoring, learning and professional development opportunities as these things they believe that they cannot receive enough opportunities to experience with these required skills in order to deal with the

real problematical situations. That means they still need to get feedback from their self-directed learning, having self-directed learning should be conducted with mentoring support for providing feedback and suggestions. According to Teresa (2015), they prefer mentoring environment in the workplace, and having professional development opportunities, so they can perceive required skills to deal with the real life problems as they cannot obtain from their study. Even, technology is a part of their identity and they are tech savvy but they lack problem-solving skills and have not demonstrated the ability to look at a situation, put in context, analyze it and make a decision (Joseph, 2013). Therefore, conducting self-directed learning needs to get support from the mentoring and advice from the expert in the field or from the lecturer.

According to Brockett and Hiemstra (1991), self-direction is a combination of process and personal elements in which individual “assumes primary responsibility for a learning experience”. It has been practiced in order to encourage self-directed behaviors within certain learning environments and disciplines. Its concept is adjusted with any channel of gaining skills, content area, and context of learning (Boyer et al., 2008). Therefore, arranging self-directed learning process in order to cultivate all necessary skills require time to cultivate all concerned skills. There are many ways to support self-directed learning for the students and also for the workers, according to Humphreys (2013) active learning can be nurtured through independent research projects that offer opportunities to frame a structure problem, pose appropriate questions, select the analytical methods, gather the requisite information, interpret, analyze, evaluate results, and defense conclusions. Whereas Heinrich, et al. (2015) argue that simulations, class discussions, debates, and practical project can be practiced in order to encourage learner to improve their critical

thinking skills and also enable to separate between theoretical and empirical application. Conducting self-directed learning needs to get support from the mentoring and advice from the expert in the field or from the lecturer along with the variety of activities that offer opportunities to frame a structure problem, pose appropriate questions, select the analytical methods, gather the requisite information, interpret, analyze, evaluate results, and defense conclusions. The researcher believes that self-directed learning with the mentoring support and learning environment will provide the learners develop all necessary skills in the 21st century.

References

- Brockett, R. G. & Hiemstra, R. (1991). *Self-direction in adult learning: Perspectives on theory, research and practice*. London: Routledge, 276.
- Friedman, T. L. (2005). *The world is flat: A brief history of the twenty-first century*. New York, NY, US: Farrar, Straus and Giroux.
- Generational White Paper. (2011). *Generation z and the career strategist*. Retrieved on 20 October 2018 from <http://www.workcomms.com/graduates/whitepapers/Generation-Z/>
- Gerke, M. L. (2001). Understanding and leading the quad matrix: Four generations in the workplace: The traditional generation, boomers, gen-x, and the nexters. *Seminars for Nurse Managers*. 2001; 9(3): 173-181.
- Guglielmino, L. M. & Long, H. B. (2011). Perspectives: The international society for self-directed learning and the international self-directed learning symposium. *International Journal of Self-Directed Learning*, 8(1), 1-6.
- Hahn, J. A. (2011). Managing multiple generations: Scenarios from the workplace. *Nursing Forum*. 2011; 46(3): 119-127.

- Hampton, D. & Keys, Y. (2016). Generation Z: Now entering our work settings. *Voice of nursing leadership*. 2016; 14(4): 14-16.
- Heinrich, W. F., Habron, G.B., Johnson, H.L., & Goralnik, L. (2015). Critical thinking assessment across four sustainability-related experiential learning settings. *Journal of Experiential Education*, 38(4) 373-393.
- Hiemstra, R. (1994). Self-directed learning. In T. Husen & T. N. Postlethwaite (Eds.), *The international encyclopedia of education (second edition)*. Oxford: Pergamon Press. Reprinted here by permission.
- Hodge, K. A. & Lear, J. L. (2011). Employment skills for 21st century workplace: The gap between faculty and student perceptions. *Journal of Career and Technical Education*, 26(2).
- Humphreys, D. (2013). *Employers more interested in critical thinking and problem solving than college major*. Retrieved on 6 November 2018 from www.aacu.org
- Jones, V., Jo, J. H., & Martin, P. (2007). *Future schools and how technology can be used to support millennial and generation-z students*. ICUT 2007 (Proceedings B, pp. 886-891), 1st International Conference of Ubiquitous Information Technology.
- Joseph, C. (2013). Generation Z: *Why HR must be prepared for its arrival*. Retrieved on 7 November 2018 from <http://www.shrm.org/hrdisciplines/staffingmanagement/articles/pages/preparationfor-generation-z.aspx>
- Knowles, M. (1975). *Self-directed learning: A guide for learners and teachers*. Englewood Cliffs: Prentice Hall/Cambridge.

- Kupperschmidt, B. R. (2000). Multigenerational employees: Strategies for effective management. *Health Care Manager, 19*(1), 65–76. DOI: 10.1097/00126450200019010-00011.
- London, M. & Smither, J. W. (1999). Career-related continuous learning: Defining the construct and mapping the process. In G. R. Ferris (Ed.), *Research in human resources management, Vol. 17*, pp. 81-121.
- McCrindle, M. (2016). *Generation z characteristics*. Retrieved on 7 December 2018 from <http://generationz.com.au/characteristics/>
- Moore, M., Sewart, D., Keegan., & Homberge, B. E. (1984). *On a theory of independent study. Distance education: International perspectives* (pp.68-94). London: Routledge.
- Naomi R. B., Sarah L., & Alessio G. (2008). *Self-direction and constructivism in programming education*. University of South Florida Polytechnic USA.
- NCREL & Metiri Group. (2003). *EnGauge 21st century skills: Literacy in digital age*. Napierville, IL & Los Angeles, CA: NCREL & Metiri.
- Pedler, M., Burgoyne, J. G., & Boydell, T. (2007). *A manager's guide to self-development* (5th ed.) Maidenhead: McGraw-Hill.
- Postolov, K., Magdiceva, S. M., & Janeska, I. A. (2017). E-Learning in the hand of generation y and z. *Poslovna Izvrsnost Business Excellence, Vol.11*(2), 2017. Retrieved on 25 November 2018 from <https://hrcak.srce.hr/192702>
- Renfro, A. (2012, September). *Meet generation z*. [Web Blog] Retrieved on 2 December 2018 from <http://gettingsmart.com/2012/12/meet-generation-z/>.

- Robinson, S. J. & Garton, B. L. (2007). An assessment of the employability skills needed by college of agriculture, Food and natural resources graduates at the university of Missouri-Columbia. *Journal of Agricultural Education*, Volume 49(4), 96-105. DOI:10.5032/jae.2008.04096
- Sagitova, R. (2014, 7 October). Students' self-education: Learning to learn across the lifespan. *Procedia So-cial and Behavioral Sciences*, Volume 152, 272-277. DOI:10.1016/j.sbspro.2014.09.194
- Seemiller, C. & Grace, M. (2016). *Generation z goes to college*. San Francisco, California: Jossey Bass.
- Serdyukov, P. & Robyn A. H. (2013). Flying with clipped wings: Are students independent in online college classes? *Journal of Research in Innovative Teaching*, 6(1), 53-65.
- Sidorcuka, I. & Chesnovicka, A. (2017). Methods of attraction and retention of generation z staff. *CBU International Conference on Innovations in Science and Education*, 22-24, 2017.
- Sigh, A. P. & Deangmei, J. (2016). "Understanding the generation z: The future workforce" *South-Asian Journal of Multidisciplinary Studies*. Vol.3 Issue 3
- Teresa, B. (2015). *5 Ways the workplace needs to change to get the most out of generation z*. Retrieved on 27 October 2018 from <http://www.fastcoexist.com/3049848/5-ways-the-workplaceneeds-to-change-to-get-the-most-out-of-generation-z>
- Tulgan, B. & Rain Maker Thinking Inc. (2013). *Meet generation z: The second generation within the giant "Millennial" cohort*. Retrieved on 27 October 2018 from <http://rainmakerthinking.com/assets/uploads/2013/10/Gen-Z-Whitepaper.pdf>

Author

Miss Jaturaporn Juntarangsui

Human Resource Management Program, International College Naresuan
University

Naresuan University 99 Moo 9 Phitsanulok - Nakhon Sawan Rd., Tha Pho

Subdistrict, Muang District, Phitsanulok Province 65000 Fax: 055-968558

Tel: 093-4919154 E-mail: nujatu@yahoo.com

หลักเกณฑ์การเขียนบทความวิชาการและ บทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในมนุษยสังคมสาร (มสส.)

1. ส่งบทความวิจัยฉบับเต็มในรูปแบบของ Word File จำนวน 1 ชุด เป็น
แฟ้มข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้โปรแกรม Microsoft Office Word 2010 เป็นต้นไป ที่
เว็บไซต์ <http://www.tci-thaijo.org/index.php/jhusoc/index>

2. เป็นบทความด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวกับภาษา
ภาษาศาสตร์ วรรณคดี ปรัชญาและศาสนา ชาติพันธุ์ บรรณารักษ์และสารสนเทศ
ศาสตร์ ดนตรีและนาฏศิลป์ ศิลปกรรม ประเพณีและวัฒนธรรม การท่องเที่ยว
ประวัติศาสตร์ โบราณคดี มานุษยวิทยา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์
เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา จิตวิทยา การศึกษา และเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้

3. ความยาวของบทความโดยนับรวมรูปภาพ ตาราง เอกสารอ้างอิง และ
ประวัติผู้เขียน จำนวน 15-20 หน้ากระดาษ A5

4. แบบอักษร (Font) บทความ

4.1 ให้พิมพ์ด้วยตัวอักษร Angsana New ขนาด 14 และพิมพ์เนื้อหา
ในลักษณะคอลัมน์เดียว (One column) กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเป็นแบบระยะ
พิมพ์เดี่ยว (Single space) ระยะขอบบน-ล่าง 2 เซนติเมตร และระยะขอบซ้าย-ขวา 1.8
เซนติเมตร

4.2 ชื่อบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ด้วยตัวหนา
โดยใช้ขนาดอักษร 16 กึ่งกลางหน้ากระดาษ กรณีเป็นภาษาอังกฤษ ให้ใช้อักษรตัวแรก
เป็นตัวใหญ่สำหรับคำหลักต่างๆ

4.3 ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (และอาจารย์ที่ปรึกษา) ให้มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และให้ใช้หมายเลขกำกับชื่อผู้เขียนหรืออาจารย์ที่ปรึกษาเฉพาะที่เป็น ภาษาไทยเท่านั้น พิมพ์ด้วยตัวหนาโดยใช้ขนาดอักษร 14 ถึงกลางหน้ากระดาษ

4.4 ชื่อสาขาวิชา คณะ และสถาบันการศึกษาต้นสังกัด ให้พิมพ์ที่บรรทัดล่าง ต่อจากชื่อผู้วิจัย ชิดขอบซ้าย พิมพ์อักษรเป็นตัวบางขนาด 12 ใช้เขียนทั้งภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษ แต่ให้ใช้หมายเลขกำกับเฉพาะที่ภาษาไทยเท่านั้น

5. เป็นบทความภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ ในกรณีที่เป็นบทความ ภาษาอังกฤษต้องผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและลงนามรับรองจากผู้เชี่ยวชาญด้าน ภาษาอังกฤษก่อนส่งให้บรรณาธิการ

6. ต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ไหนมาก่อนหรืออยู่ระหว่าง การพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น

7. บทความต้องมีสาระสังเขป (บทคัดย่อ) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่ เกิน 1 หน้ากระดาษ A5 หรือระหว่าง 150-200 คำ ในกรณีที่บทความเป็นภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ ให้เขียนบทคัดย่อเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น

8. ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามระบบการอ้างอิงเอกสารและหลักเกณฑ์ การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในมนุษยสังคมสาร อย่าง เคร่งครัด

9. บทความที่ส่งมาตีพิมพ์จะได้รับการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่ เกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 ท่าน ถ้าผู้ทรงคุณวุฒิ 1 ใน 2 ท่านไม่เห็นควรให้ตีพิมพ์ ก็จะส่ง บทความนั้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3 พิจารณา ทั้งนี้ บทความที่จะได้รับการตีพิมพ์ ในมนุษยสังคมสาร ต้องผ่านการพิจารณาเห็นควรให้ตีพิมพ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 2 ท่าน

10. ผลการพิจารณาให้ตีพิมพ์บทความในมนุษยสังคมสาร ให้ถือมติของกองบรรณาธิการเป็นที่สุด

11. บทความที่ไม่ผ่านการพิจารณาให้ตีพิมพ์ กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ทราบ แต่จะไม่ส่งต้นฉบับคืนให้ผู้เขียน

12. ผู้เขียน/คณะผู้เขียน (ผู้วิจัย/คณะผู้วิจัย) ต้องเขียนข้อมูลส่วนตัวโดยย่อเป็นภาษาอังกฤษไว้ในส่วนท้ายสุดของบทความต่อจากเอกสารอ้างอิง โดยให้ระบุค่านามหน้าชื่อ (นาย/นาง/นางสาว) ตำแหน่งทางวิชาการ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์/รองศาสตราจารย์/ศาสตราจารย์) (ถ้ามี) คุณวุฒิปริญญาเอก (ดร.) (ถ้ามี) พร้อมใส่ข้อมูลที่อยู่อีเมลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ รวมทั้งรหัสไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรสาร และอีเมลด้วย ในกรณีที่ เป็นนักศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาเอก ให้เขียนเฉพาะข้อมูลนักศึกษาเท่านั้น โดยไม่ต้องใส่ข้อมูลของอาจารย์ที่ปรึกษา

ตัวอย่างเช่น

Author

Assistant Professor Dr. Akkarapon Nuemaihom

English Program, Faculty of Humanities and Social Sciences

Buriram Rajabhat University 439 Jira Rd., Muang District, Buriram

Province 31000

Fax: 044-6128585 Tel: 081-8204402 E-mail: akkarapon2512@gmail.com

□ ส่วนประกอบของบทความ □

□ บทความวิชาการ

ในการเขียนบทความวิชาการ ควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม บทความวิชาการควรมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ชื่อเรื่อง (Title) ใช้คำที่สั้น กระชับ และมีความหมายชัดเจน ให้เขียนเป็นระดับกลุ่มคำไม่ใช่ระดับประโยค และต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยก่อนและตามด้วยชื่อเรื่องภาษาอังกฤษในบรรทัดต่อมา แต่ให้เขียนชื่อเรื่องเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้นในกรณีที่บทความเขียนเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ ความยาวระหว่าง 8-15 คำ

2. บทคัดย่อ (Abstract) สรุปเนื้อหาของบทความให้ได้ใจความชัดเจน ให้เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเขียนเป็นภาษาไทยก่อน ความยาวไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ หรือระหว่าง 150-200 คำ ให้เขียนบทคัดย่อเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น ในกรณีที่บทความเขียนเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ

3. คำสำคัญ (Keyword) ระบุคำสำคัญของเนื้อหาที่เหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำสืบค้นในระบบฐานข้อมูลได้ บทคัดย่อ ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวน 3-5 คำ ให้เขียนคำสำคัญเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น ในกรณีที่บทความเขียนเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ

4. บทนำ (Introduction) นำเสนอข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา รวมทั้งระบุถึงขอบเขตเนื้อหาของบทความ

5. เนื้อหา (Body of text) ระบุเนื้อหาหลักของบทความ โดยแบ่งออกเป็นประเด็นย่อยๆ และมีการจัดเรียงลำดับหัวข้อตามรายละเอียดของเนื้อหา

6. เอกสารอ้างอิง (References) อ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา (In-text citation)

โดยใช้ระบบนาม-ปี (Author-Year) ตามรูปแบบ APA (American Psychological Association) ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 6 (6th edition) และเอกสารอ้างอิงทุกรายการที่ปรากฏในบทความต้องมีรายชื่อปรากฏอยู่ในรายการเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (References) ด้วย

☐ บทความวิจัย

ให้นำเสนอผลการวิจัยที่ค้นพบอย่างเป็นระบบ โดยบทความวิจัยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. **ชื่อเรื่อง (Title)** ใช้คำที่สั้น กระชับ และมีความหมายชัดเจน ให้เขียนเป็นระดับกลุ่มคำไม่ใช่ระดับประโยค และต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยก่อนและตามด้วยชื่อเรื่องภาษาอังกฤษในบรรทัดต่อมา แต่ให้เขียนชื่อเรื่องเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้นในกรณีที่บทความเขียนเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ ความยาวระหว่าง 8-15 คำ

2. **บทคัดย่อ (Abstract)** สรุปสาระสำคัญของงานวิจัยซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์การวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิจัย ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ความยาวแต่ละภาษาไม่เกิน 1 หน้า หรือระหว่าง 150-200 คำ ให้เขียนบทคัดย่อเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น ในกรณีที่บทความเขียนเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ

3. **คำสำคัญ (Keywords)** ระบุนำสำคัญของเนื้อหาที่เหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำสืบค้นในระบบฐานข้อมูลได้บทคัดย่อ ต้องมีทั้งภาษาไทยและ

ภาษาอังกฤษ จำนวน 3-5 คำ ให้เขียนคำสำคัญเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น ในกรณีที่บทความเขียนเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ

4. บทนำ (Introduction) ระบุถึงความสำคัญของปัญหาที่ศึกษา วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและประโยชน์โดยรวมที่จะเกิดขึ้นจากผลวิจัย

5. วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective) ระบุวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยให้ชัดเจนและสะท้อนถึงภาพรวมทั้งหมดของงานวิจัย

6. วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology) ระบุวิธีวิจัยที่ครอบคลุมถึงประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือวิจัย ขั้นตอนการเก็บข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

7. ผลการวิจัย (Results) ระบุผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

8. อภิปรายผล (Discussion) นำเสนอผลการวิจัยโดยอ้างอิงถึงทฤษฎีต่างๆ เพื่อสนับสนุนผลการวิจัยที่ค้นพบหรือเห็นแย้งที่สมเหตุสมผล

9. ข้อเสนอแนะ (Recommendations) เสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์และเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

10. การอ้างอิง (References) ใช้การอ้างอิงตามรูปแบบ APA (American Psychological Association) ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 6 (6th edition)

* การเขียนเอกสารอ้างอิง *

1. การอ้างอิงเอกสารในเนื้อหา (In-text citation) ให้ใช้ภาษาอังกฤษเท่านั้น สำหรับผู้เขียนทั้งที่เป็นชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยระบุเฉพาะนามสกุลแล้วตามด้วยปี ค.ศ. ที่เผยแพร่เอกสาร และ/หรือเลขหน้า เช่น Nuemaihom (2014) หรือ (Nuemaihom, 2014: 23)

2. การเรียงลำดับเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (References) ให้เรียงตามลำดับอักษรของชื่อผู้เขียน โดยไม่ต้องมีตัวเลขกำกับ ให้อ้างนามสกุลก่อนแล้วตามด้วยอักษรย่อของชื่อแรก

3. ในกรณีอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทย ให้แปลเอกสารอ้างอิงนั้นเป็นภาษาอังกฤษ และให้วงเล็บคำว่า [in Thai] ไว้ส่วนท้ายของเอกสารอ้างอิงนั้น ให้เขียนตามรูปแบบเดียวกันกับการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษคือให้อ้างนามสกุลก่อนแล้วตามด้วยอักษรย่อของชื่อแรก และให้เขียนรวมไปกับรายการอ้างอิงที่เป็นภาษาอังกฤษเลย

ตัวอย่างเช่น

References

- Nuemailhom, A. (2010). *Speaking English in all situations* (2nd ed.). Bangkok: Digital Media Learning and Production Center. [in Thai]
- Sato, K. (2003). *Improving our students speaking skills: Using selective error correction and group work to reduce anxiety and encourage real communication*. Japan: Akita Prefectural.
- Yothimas, D. (2015). *A study and development of innovation on tourism English communication for tourism personnel at Phnom Rung Sanctuary in Chaloemphrakiat district, Buriram province* (Research report). Buriram: Buriram Rajabhat University. [in Thai]

(สามารถดูหลักเกณฑ์และรูปแบบการอ้างอิงเอกสารเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์

<http://www.tci-thaijo.org/index.php/jhusoc/index>)

ให้ใช้ระบบการเขียนเอกสารอ้างอิงนี้ตั้งแต่ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน) 2562 เป็นต้นไป

Manuscript Preparation Guidelines for the Submission of Academic and Research Articles in Journal of Humanities and Social Sciences (JHUSOC)

1. The full article should be submitted in the Word File as an electronic file using Microsoft Office Word 2010 onwards via the website: <http://www.tci-thaijo.org/index.php/jhusoc/index>.

2. The article must be relevant to Humanities and Social Sciences of the following areas: Language, Linguistics and Literature, Philosophy and Religion, Ethnicity, Folklore, Library and Information Science, Music and Performance Arts, Fine and Applied Arts, Tradition and Culture, Tourism, History, Archaeology, Anthropology, Law, Politics, Public Administration, Economics, Sociology, Psychology, Education, and Technology and Learning Innovation.

3. The article must be typed on A5 paper to include figures, tables, references, and author's brief personal data. Moreover, it should be between 15-20 pages in length.

4. Font

4.1 Angsana New with font size 14 is required. The article must be typed in one column and single spacing. The top-bottom margins of 2 cm. and the left-right margins of 1.8 cm. are used.

4.2 Both Thai and English article titles should be in bold face, font size 16 with initial caps of the content words, and be centered.

4.3 The author's name (and the advisor's name) must be written in both Thai and English. It must also be typed in bold using font size 14 and centered on the page. For the Thai article, the author's name is numbered in order.

4.4 Department(s)/program(s), faculty(s) and affiliation(s) must be written in both Thai and English, and set flush on the left using font size 12 below the author's name. For the Thai article, their Thai information is numbered in order.

5. Either Thai or English article can be submitted. In the case of an English article, it must be verified and signed by an English language expert before being sent to the editor.

6. The article submitted for publication in JHUSOC has not already been published elsewhere or is not under consideration by peer reviewers for publication in other journals.

7. The article must contain both Thai and English abstracts with no more than 1 page of A5, or between 150-200 words. Only English abstract is required for the article written in English or other languages.

8. The author must strictly comply with the reference system and the criteria for the publication of academic or research articles set by the journal.

9. The article will be reviewed by at least two peer reviewers in the relevant fields. If one of them does not agree to get it published, the article will be sent to the third peer reviewer for his/her consideration. It is noted that the article published in the journal must be approved by at least two peer reviewers.

10. The editorial board is responsible for the final decision regarding acceptance or rejection of the article published in the journal.

11. The author will be officially informed if his/her article is not accepted. However, the manuscript will not be sent back to him/her.

12. The author/authors (researcher/researchers) must write the personal information in English in the last part of the article below the references, providing a title (Mr. / Mrs. / Miss), an academic position i.e. Assistant Professor / Associate Professor / Professor (if any), and a doctoral degree i.e. Dr. (If any). A full address, including a postal code, a fax number, and an email address, should also be provided. It is noted if the author is a master's or doctoral student, his/her personal information must be presented while his/her advisors' individual information is not required.

For examples:

Author

Assistant Professor Dr. Akkarapon Nuemaihom

English Program, Faculty of Humanities and Social Sciences

Buriram Rajabhat University 439 Jira Rd., Muang District, Buriram

Province 31000

Fax: 044-6128585 Tel: 081-8204402 E-mail: akkarapon2512@gmail.com

* Components of Academic Articles *

To write an academic article, clear points should be identified and appropriate sequences of the content should be considered. The article should consist of the following parts:

1. Title: The title should possess the short, concise and meaningful words. It should be written in a word level, not a sentence level. The title with 8-15 words must be written in both Thai and English. Moreover, the Thai title is typed first, followed by the English one on the next line. However, only English title is required for the article written in English or other foreign languages.

2. Abstract: The article contents are clearly summarized. Both Thai and English abstracts are required. A one-page Thai abstract with 150-200 words is written first, followed by the English one with the same number of words. It is noted that only English abstract is required for the article written in English or other foreign languages.

3. Keyword: The keywords appropriate for retrieving information from the database are identified. Both Thai and English 3-5 keywords are required and must be placed below the abstract. It is noted that only English keywords are required for the article written in English or other foreign languages.

4. Introduction: The article background is presented. The article scope is also specified.

5. Body of Text: The main contents and sub-topics of the article are identified. Moreover, the topics are sorted by the contents.

6. References: In-text citation is based on the author-year system of the APA (American Psychological Association) style (6th edition). It is noted that all entries in the text should be listed in the references.

*** Components of Research Articles ***

The research results should be presented systematically. The research article should be composed of the following parts:

1. Title: The title should possess the short, concise and meaningful words. It should be written in a word level, not a sentence level. The title with 8- 15 words must be written in both Thai and English. Moreover, the Thai title is typed first, followed by the English one on the next line. However, only English title is required for the article written in English or other foreign languages.

2. Abstract: The important research components, including objectives, population, sample group, instruments, statistics for data analysis, and research results. Both Thai and English abstracts must be written. The length of each language is not more than 1 page or between 150-200 words. It is noted that only English abstract is required for the article written in English or other foreign languages.

3. Keyword: The keywords appropriate for retrieving information from the database are identified. Both Thai and English 3-5 keywords are required and must be placed below the abstract. It is noted that only English abstract is required for the article written in English or other foreign languages.

4. Introduction: The significance of research problems are identified. The relevant literature is reviewed. In addition, the overall benefits obtained from the research results are also presented.

5. Objective: The research objectives are clearly identified to reflect the overall picture of the research.

6. Methodology: The research methods, including population, samples, instruments, steps of data collection, and statistics for data analysis, are clearly indicated.

7. Results: The research results obtained from analyzing the data are clearly interpreted according to the research objectives.

8. Discussion: The research results are discussed with theoretical support so as to check whether the current research results are in line with or against the previous studies.

9. Recommendations: Utilization of the research results, and guidelines for the next research should be recommended.

10. References: The references must be based on APA (American Psychological Association) style (6th edition).

* Writing References *

1. Both Thai and foreign authors' names in the in-text citation must be written in English only. Moreover, their last names should be written first, followed by the year of publication, and/or page numbers, for example, Nuemaihom (2014) or (Nuemaihom, 2014: 23).

2. References are listed fully in alphabetical order according to the last name of the author and not numbered. Moreover, the last name is written first, followed by the initial letter of his/her first name.

3. For referring the Thai documents, the documents must be translated into English, and the additional word "in Thai" must be put in the brackets [] i.e. [in Thai]. It is noted that the same format for referring both Thai and English documents is required.

For example:

References

- Nuemaihom, A. (2010). *Speaking English in all situations* (2nd ed.). Bangkok: Digital Media Learning and Production Center. [in Thai]
- Sato, K. (2003). *Improving our students speaking skills: Using selective error correction and group work to reduce anxiety and encourage real communication*. Japan: Akita Prefectural.
- Yothimas, D. (2015). *A study and development of innovation on tourism English communication for tourism personnel at Phnom Rung Sanctuary in Chaloeprakhiat district, Buriram province* (Research report). Buriram: Buriram Rajabhat University. [in Thai]

(For further information about the guidelines on writing references, please visit the website: <http://www.tci-thaijo.org/index.php/jhusoc/index>)

This reference style will come into effect from
Vol. 17 No.1 (January-April) 2019 onwards.

แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ในมนุษยสังคมสาร (มสส.)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.

เรียน บรรณาธิการมนุษยสังคมสาร

เรื่อง ตีพิมพ์บทความลงในมนุษยสังคมสาร

1. ชื่อผู้ส่งบทความ

(ภาษาไทย).....

.....

(ภาษาอังกฤษ).....

.....

2. ชื่อบทความ

(ภาษาไทย).....

.....

.....

.....

(ภาษาอังกฤษ).....

.....

.....

.....

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

เลขที่ 439 ถนนจิระ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 31000

อีเมล: jhusoc@bru.ac.th เว็บไซต์: <http://jhusoc.bru.ac.th>

3. ประเภทของบทความ

☐ บทความวิจัย (Research article)☐ บทความวิชาการ (Academic article)

4. เนื้อหาของบทความเกี่ยวกับ

☐ ด้านมนุษยศาสตร์ ☐ ด้านสังคมศาสตร์

5. วุฒิการศึกษาขั้นสูงสุด

.....

6. ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้า

มี).....

7. สถานภาพผู้ส่งบทความ

7.1 ☐ อาจารย์ ☐ อื่นๆ ระบุ.....

คณะ.....

สถาบัน.....

ชื่อผู้วิจัยรวม (ถ้ามี) กรณีผู้ส่งบทความไม่เป็นนักศึกษา

ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย)	ชื่อ-สกุล (ภาษาอังกฤษ)	หน่วยงาน	โทรศัพท์

7.2 ☐ นิสิต/นักศึกษา☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

หลักสูตร.....

สาขา.....

คณะ.....

สถาบัน.....

โปรดระบุชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

1. ชื่อ-นามสกุล

(ภาษาไทย).....

(ภาษาอังกฤษ).....

ที่ทำงานปัจจุบัน.....

2. ชื่อ-นามสกุล

(ภาษาไทย).....

(ภาษาอังกฤษ).....

ที่ทำงานปัจจุบัน.....

8. สถานที่ทำงาน

.....

.....

.....

โทรศัพท์ที่ทำงาน.....

โทรศัพท์มือถือ.....

โทรสาร.....

อีเมล.....

9. กองบรรณาธิการสามารถติดต่อข้าพเจ้าได้ที่

☐ สถานที่ทำงาน ☐ ที่อยู่ดังต่อไปนี้

.....

โทรศัพท์ที่ทำงาน.....

โทรศัพท์มือถือ.....

โทรสาร.....

อีเมล.....

10. กรณีที่ไม่สามารถติดต่อข้าพเจ้าได้ กองบรรณาธิการสามารถติดต่อ
บุคคลดังต่อไปนี้

ชื่อ – สกุล

.....

โทรศัพท์ที่ทำงาน.....

โทรศัพท์มือถือ.....

โทรสาร.....

อีเมล.....

มีความเกี่ยวข้องเป็น.....

11. สิ่งที่แนบมาด้วย

☐ ไฟล์บทความวิจัย ☐ บทความทางวิชาการ

☐ อื่นๆ (ระบุ).....

12. องค์ประกอบของบทความ

ข้าพเจ้าได้จัดทำบทความตามคำแนะนำการเตรียมต้นฉบับของ “มนุษยศาสตร์” ครบสมบูรณ์ ดังนี้

☐ บทความวิชาการ	☐ บทความวิจัย
☐ ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	☐ ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
☐ ชื่อผู้เขียนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	☐ ชื่อผู้เขียนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
☐ บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	☐ บทคัดย่อและภาษาอังกฤษ
☐ คำสำคัญภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	☐ คำสำคัญและภาษาอังกฤษ
☐ บทนำ	☐ บทนำ
☐ เนื้อหา	☐ วัตถุประสงค์การวิจัย
☐ เอกสารอ้างอิง	☐ วิธีดำเนินการวิจัย
☐ ประวัติผู้วิจัย	☐ ผลการวิจัย
	☐ อภิปรายผล
	☐ ข้อเสนอแนะ
	☐ เอกสารอ้างอิง
	☐ ประวัติผู้วิจัย

13. ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาได้ตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษาอังกฤษในส่วนของ Abstract และบทความความภาษาอังกฤษ และขอรับรองว่าบทความฉบับนี้มีการใช้ภาษาอังกฤษที่ถูกต้องตามหลักภาษาและหลักไวยากรณ์ทุกประการ เห็นควรให้ตีพิมพ์เผยแพร่ต่อสาธารณชนได้

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษา ลงชื่อ.....
(.....)
ตำแหน่ง.....
...../...../.....

14. อาจารย์ที่ปรึกษา ได้ตรวจบทความนี้แล้วขอรับรองว่า องค์ประกอบและเนื้อหาของบทความนี้ มีความสมบูรณ์และถูกต้องตามหลักวิชาการ เห็นควรให้ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้
*(กรณีที่เป็นนิสิตหรือนักศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา ลงชื่อ.....
(.....)
...../...../.....

15. ต้นฉบับที่ส่งพิจารณาเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารนี้ ยังไม่เคยตีพิมพ์
เผยแพร่ที่ไหนมาก่อนและไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น
และยินดีแก้ไขตามที่กองบรรณาธิการเสนอแนะ

ผู้ส่งบทความ ลงชื่อ.....

(.....)

...../...../.....

ผลการพิจารณาบทความจากบรรณาธิการ

- ☐ เห็นควรดำเนินการส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินคุณภาพของบทความ
- ☐ ไม่รับพิจารณาบทความ

.....

.....

.....

.....

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครพนธ์ เนื้อไม้หอม)

บรรณาธิการมนุษยศาสตร์

หมายเหตุ

1. ขอให้ท่านกรอกข้อมูลในแบบฟอร์มขอลงบทความด้วยลายมือที่อ่านออก และชัดเจนแล้วสแกนส่งไปพร้อมไฟล์ PDF และ ไฟล์ Word ของบทความต้นฉบับ โดยส่งไปที่ <http://jhusoc.bru.ac.th> → ติดต่อขอลงบทความ
2. ขอให้จัดเตรียมต้นฉบับบทความของท่านตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความ ของกองบรรณาธิการ “มนุษยสังคมสาร” มิเช่นนั้น บทความของท่านจะไม่ได้รับการ พิจารณาในดำเนินการในขั้นต่อไป
3. บทความของท่านต้องผ่านการตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษาอังกฤษ จากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษ พร้อมลงลายมือชื่อรับรอง
4. ในกรณีที่เป็นิสิตนักศึกษา บทความของท่านต้องผ่านการรับรองจาก อาจารย์ที่ปรึกษา โดยลงลายมือชื่อรับรอง

Article Submission Form

for Publication in the Journal of Humanities

and Social Sciences (JHUSOC)

Faculty of Humanities and Social Sciences

Buriram Rajabhat University, Thailand

Date:/...../.....

To Editor of Journal of Humanities and Social Sciences

Subject Article Submission Form for Publication in Journal of
Humanities and Social Sciences

1. Author's Name.....

2. Article Title.....

.....

.....

.....

3. Types of Articles

☐

Research Article

☐

Academic Article

Faculty of Humanities and Social Sciences, Buriram Rajabhat University

E-mail: jhusoc@bru.ac.th

Website: <http://jhusoc.bru.ac.th>

4. Types of Disciplines ☐ Humanities ☐ Social Sciences

5. The Highest Level of Education.....

6. Academic Position (if any).....

7. Position

7.1 ☐ Lecturer ☐ Other Positions (please specify).....

Faculty.....Institute.....

Co-authors (if any) who are not students.

Name	Organization	Telephone	E-mail

7.2 ☐ Students ☐ M.A. ☐ Ph.D.

Discipline.....

Program.....

Faculty.....

Institute.....

Please specify the thesis advisors' names

1. Name.....

Current Position.....

Address.....

Telephone..... E-mail.....

2. Name.....
Current Position.....
Address.....
Telephone..... E-mail.....

8. Author's Present Workplace

.....
.....

Office Telephone..... Mobile Telephone.....
Fax..... E-mail.....

9. Contact Address ☐ Workplace ☐ Address as below

.....
.....

Home/Office Telephone..... Mobile Telephone.....
Fax..... E-mail.....

10. In case of not being able to contact the author, the editorial board can contact the following person:

Name.....
Telephone..... Mobile Telephone.....
Fax..... E-mail Address.....
Relationships.....

11. Enclosed documents

☐ Research Article ☐ Academic Article
☐ Other (specify)

12. Article Components

I have written an article in line with the guidelines of the journal with the following components:

☐ Academic Article	☐ Research Article
☐ Thai and English Titles	☐ Thai and English Titles
☐ Author's name in Thai and English	☐ Author's name in Thai and English
☐ Thai and English Abstracts	☐ Thai and English Abstracts
☐ Thai and English Keywords	☐ Thai and English Keywords
☐ Introduction	☐ Introduction
☐ Body of Text	☐ Objectives
☐ References	☐ Methodology
☐ Author's Biodata	☐ Results
	☐ Discussion
	☐ Recommendations
	☐ References
	☐ Author's Biodata

13. An expert has examined accuracy of the English use. It is certified that the article is written in the correct English grammar and can be published in this journal.

Expert's signature.....

(.....)

Position.....

Date...../...../.....

14. The thesis advisor(s) has considered this article and approved that its contents and components are complete and accurate according to academic principles, so the article is recommended to be published in this journal. It is noted that the item 14 is for the students only.

Advisor's signature.....

(.....)

Date...../...../.....

15. The manuscript submitted for publication in this journal has not been published before and is not under consideration of other journals. Moreover, the author is pleased to make modifications suggested by the editorial board.

Authors' signature.....

(.....)

Date...../...../.....

The results of article acceptance considered by the journal editor are as follows:

☐ It should be forwarded to peer reviewers to evaluate its quality.

☐ It is rejected (Please give reasons for not being able to get the article published in this journal.).....
.....
.....

(Assistant Professor Dr. Akkarapon Nuemaihom)

Editor

Journal of Humanities and Social Sciences

NB:

1. You must fill out the Article Submission Form with readable handwriting, scan the form and submit it together with both PDF and Word files of the original full article to <http://jhusoc.bru.ac.th> → **Request for Article Submission.**

2. You must prepare your original manuscript in accordance with the journal guidelines and criteria, otherwise your article will not be considered to get published in the journal.

3. Your article must be written in the correct English and is certified by the English expert with his/her signature on it.

4. For a student, the article must be certified by an advisor with his/her signature on it.

หมายเลขสมาชิก.....

ใบสมัครสมาชิก

มนุษยสังคมสาร (มสส.)

Faculty of Humanities and Social Sciences (JHUSOC)

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....

ที่อยู่.....

.....

โทรศัพท์..... โทรสาร.....

อีเมล.....

☐ สมัครสมาชิก.....ปี (1 ปี 3 ฉบับ 400 บาท) เริ่มตั้งแต่ฉบับที่.....

☐ ต่ออายุสมาชิก.....ปี (1 ปี 3 ฉบับ 400 บาท) เริ่มตั้งแต่ฉบับที่.....

พร้อมกันนี้ได้ส่งค่าสมาชิก จำนวน.....บาท

(ตัวอักษร.....)

โดยโอนเงินผ่านบัญชีธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) สาขา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ชื่อบัญชี “มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (วารสารวิชาการ
มนุษยสาร)” บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ 427-1-25989-1

ลงชื่อ.....ผู้สมัคร

(.....)

วันที่.....

หลังจากโอนเงินแล้ว กรุณาส่งหลักฐานการโอนเงิน (pay-in-slip) ไปที่
โทรสาร 0-4461-2858 หรือ อีเมล: jhusoc@bru.ac.th

ออกใบเสร็จในนาม

ชื่อ.....

ที่อยู่.....

.....

ดาวน์โหลดใบสมัครสมาชิกได้ที่ <http://jhusoc.bru.ac.th>